नं. ५२९०

देवी रहस्यम्

रुद्रयामले

पत्र. सं. १०७ ~~९६~~ लम्ब.

विषय तन्त्रम्.

देवीरहस्यम् रुद्रयामले

५२५०

5290

1 to 39

1 to 67 {23 to 30 Missing}

1 to 9

1 to 9

F. = 107

Complete

देवीरहस्य

[illegible]

७२१०



ॐ नमस्त्रिपुरसुंदर्यै श्रीभैरव उवाच ॐ अथातो देवि वक्ष्यामि रहस्यं परमाद्भुतं यत्न सर्वेषु तंत्रे
षु यामलादिषु भाषितम् परादेवीरहस्याख्यं तंत्रं मे त्रोच विग्रहे नत्वं श्रीषोडशार्णात्मकं सर्वस्वं मम
पार्वति सम्यक्काम्यमदानं तत्परमोक्षफलप्रदं भोगापवर्गदं लोके साधकानां शुभावहं श्रीदेव्यु
वाच ॥ भगवन्सर्वतंत्रज्ञ कौलिकेश्वर शंकर त्वत्प्रसादान्मया ज्ञातं तंत्रं देव्याः सुदुर्लभं तंत्रं मं
त्रात्मकं गुह्यं श्रुतं भवता त्वया परादेवीरहस्याख्यं दीक्षापूर्वं वदस्व मे श्रीभैरव उवाच ॥ देवीरह
स्यमीशानि शृणु त्वं भक्तिपूर्वकं येन श्रवणमात्रेण कोटिपूजाफलं लभेत् अथाहं निर्णयं वद्ये ।
परमं गुरुशिष्ययोः विचार्य विधिवद्धीमान्दीक्षाकर्म समाचरेत् ब्रह्मादिकीटपर्यंतं जगत्स्थाव
रजंगमं परादेव्याः पशुत्वेन मोहितं विगतस्पृहं तयापि तत्प्रसादेन सेवया तत्पदाङ्घ्रयोः कौलिकः
पशुभावेन मुक्तो ज्ञाने भजेत्तमः दीक्षातस्याः शिवे मंत्री लब्ध्वा गुरुपदार्चनात् दीक्षितः सम्भवे
ज्ज्ञानी दीक्षाहीनो भवेत्पशुः यस्य दीक्षा शिवे नास्ति जीवनान्ते च जन्मनः स जातत्वेनो नरे देवि निरयं व्र
जेत्... क्वचित् दीक्षाहीनस्य देवेशि यशोः कुत्सितजन्मनः पापौघोऽतिक्रमायाति पुण्यं तूर्णं पलाय
ते तस्माद्यत्नेन दीक्षैषा ग्राह्या कृतिभिरुत्तमा बाल्ये वा यौवने वापि वार्धकेपि सुरेश्वरि अन्यथा निरयी
पापी पितृन्स्वान्निरयं नयेत् अंते पशुर्मनुष्यस्तत्पशुयोनिं व्रजेत् किं वै पूर्वजन्मार्जिता प्राप्य वासमोप
रमार्थदा गुरुमन्वेषयेद्देवि कौलिकाचारदीक्षितं गुरुं कुलीनं तंत्रज्ञं सर्वांगे सुमनोहरं निराम
यं च निर्लोभं निःशेषागमपारगं लब्ध्वा भक्त्या प्रणम्यादौ तोषयित्वा विशेषतः सिद्धसाध्यारिमि
त्रांशं दीक्षां देव्याः यथाविधि गृह्णीयात्सर्वथा भक्त्या साधको येन जायते गुरुश्च शिष्यं रम्यांग कुली
नं गर्भदीक्षितं गुरुभक्तिरतं नित्यं युवानं धिषणायुतं देवीभक्तिरतं भक्तं पापभीतं कृतात्मकं

रकृद्दीक्षांपरांदत्त्वाक्लनभागीभवेत्ततः श्रीदेव्युवाच भगवन्करुणांभोधे संशयोयंमहान्मम य
स्यचित्तेपराभक्तिर्गुरुर्नास्तितथाविधः कुलीनस्सर्वतंत्रज्ञोमंत्रसाधनकक्षमः भक्त्यापरमयायु
क्तस्सकिंदेवकरिष्यति श्रीभैरवउवाच॥ यदीक्षितउपाध्यायविहीनः शक्तिभक्तिमान् गुरोरभावे
देवेशि उत्सकंगुरुमाचरेत् यदिकश्चिद्भवेद्देविगुरुस्तंत्रविचक्षणः दीक्षितःशिवमंत्रेणवैस्नवःश्रु
मलक्षणः तंपरित्यज्ययोदेविपराभक्तोतिभक्तिमान् पुस्तकंतुगुरुंकुर्यात्सभवेच्छिवघातकः ॥
गुरुंकुलीनंतंत्रज्ञंभजेन्मंत्रस्यसिद्धये स्वर्णलोभात्मकंदेविकुलीनंचपरित्यजेत् पितृदीक्षांनगृ
ह्णीयात्तथामातामहस्यच सोदरस्यकनिष्ठस्यमातुलस्यविशेषतः दंभवित्तेकयालोल्यंनकुर्यान्म
नसापिवा परलोकेकथंकुर्यात्परलोकममायया श्रीदेव्युवाच॥ भगवन्परमेशानसाधकानांहितेक
याकदादीक्षापराग्राह्यासाधकैस्तद्वदस्वमे श्रीभैरवउवाच॥ सुदिनेशुभनक्षत्रेसंक्रांतावयनद्व
ये नवरात्रिदिनेपित्रोःश्राद्धेस्वजनिवासरे १९ नववर्षदिनेदेविचंद्रसूर्योपरागके तिष्येस्वजन्मा
नक्षत्रेदीक्षांदद्याद्विचक्षणः तत्रादौशुभनक्षत्रेस्नात्वासंपूज्यभैरवंगत्वानदीनदंदिव्यंलताकुं
मसुंदरं द्वीपंवापरमंपुण्यंदेवानामपिदुर्लभं देवतायतनेवापिशास्त्रप्रमाणमेततः विलिप्यवि
विधवद्देविगुरुःकुर्यात्कृताह्निकः वेदीमीशानदिग्भागेचतुष्कोणांमनोहरां तत्रदेविपरांदेव्याः
श्रीचक्रंतुविभावयेत् सिंदूरेणाथिवेयंत्रंमूलमंत्रंसमुच्चरन् त्रिकोणंबिंदुसंयुक्तंषट्कोणंवृ
त्तमंडलंवसुपत्रंत्रिरेखांकंभूगृहेणापशोभितं दीक्षायंत्रमिदंदेविदीक्षाकालेप्रपूजयेत् ग
णेशायुमवरुणाःकुबेरसहिताःशिवे विष्णुत्वतिदिगीशानाःपूजनीयायथाक्रमेतारमायार
माबीजैर्धूपदीपसमन्वितैः मायांचमाहिनीमेनामंगलांसर्वमंगलांमहाविद्यांचदेवेशि षट्

णेषु प्रपूजयेत् नारसायां रमाबीजैर्गंधाद्यैस्तत प्रसूनकैः गंगां च यमुनां देविं तदग्रे पि सरस्वतीं त्रिकोणे पू
जयेद्धीमानीशानाग्रयपूर्वकं बिंदौ श्रीमूलमंत्रेण परां देवीं प्रपूजयेत् सदाशिवं महारौद्रं कामेशका
मनेश्वरं गंधाद्यैस्तत प्रसूनाद्यैर्धूपदीपादिनैवेद्यैः नैवेद्याचमनीयाद्यैस्तांबूलैश्च सुवासितैः अष्टपत्रे
पु देवेशि संपूज्याष्टमातरः ब्राह्म्याद्या देवि मंत्रेणाष्टभैरवपूर्वकं ब्राह्मी नारायणी चैव कौमा
री चापराजिता माहेश्वरी च चामुंडा वाराही नारसिंहिका ब्राह्म्याद्यास्तु क्रमेणैवं पूजनीया विशेषतः
तत्रैवं पूजयेदष्टभैरवान्भैरवेश्वरि महाकालं च कालाग्निं करालं विकरालकं संहारं रुरुमीशानं
सुप्रसन्नमतभैरवं संपूज्य विधिवत्तत्र गंधाद्यैस्तत प्रसूनकैः यंत्रमभ्यर्च्य देवेशि गुरुं संपूजयेत्ततः ।
2 पूर्वं ततः खनेत्कुंडं योनिरूपं त्रिकोणकं तत्रारणिं प्रपूज्यादौ वह्निमावाहयेत्क्रिये तारं वह्निं त्र्यं पंचास्त्रं वै
श्वानरपदं वदेत् प्रज्वलेति युगं प्रोच्य दिक्षागके ति संवदेत् उत्तिष्ठ सप्ति पिमा पश्चात् स्वाहान्ते हृदि सम्यक्
फट् वह्निजायां प्रोच्चार्य गंधं नाभ्यर्चयेत्ततः परादेव्याः मूलमंत्रेणाष्टोत्तरमाज्यं चरेत्क्रिये मूलेनाघो
शिवेदयादाहुतीनां शतं परं सूत्रं षडादि मृद्धीका एवं सरोजपायसैः तत्र देवीं समावाह्य परां ध्या
त्वा विशेषतः प्राङ्मुखो गुरुरासीनः उत्तराभिमुखं शिष्यं संस्थाप्य विधिवद्दे विस्कृत्वा विष्टरं शोध
ने भूतशुद्धिक्रमोपेतं प्राणार्पणविधिं चरेत् प्राणायामत्रयं कृत्वा विधायाचमनत्रयं ततो मूले
न देवेशि दिशो बद्ध्वा परां स्मरेत् गुरुः शिष्याय शांताय परामोक्षे महेश्वरि वह्नेः समन्तं येताग्नेरितो
परमदुर्लभाम् कर्णे मूले महाविद्यां श्रीविद्यां साधकेश्वरः आनंदाप्तुकरहृदयशनेहिरिति समर्प
येत् प्रथमं तु गणेशस्य मंत्रं सांगं समर्पयेत् ततो देव्याश्च गायत्रीं ततो मूलं महेश्वरि एवं समर्प्य देवे
शि कृत्वा होमं यथाविधि शिष्यो दीक्षां ततः प्राप्य गुरुमभ्यर्च्य शक्तितः तोषयित्वा प्रणमेत् दत्त

एताभिः पूजयेद्वै तदा तां सहसा दापयेज्जपाय परमेश्वरि । एवं मंत्रं च मालां च नत्वा पाणौ गमीश्वरि पुनर्जो
तु शिवे शिष्याय गुरवे पिन दर्शयेत् । ततो होमं च संपाद्य बटुकं योगिनीगणान् ... तान्संतर्प्य बलिना देवीं दे
वं विसर्जयेत् ॥ ९ ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ भगवन्देवदेवेश भक्तानुग्रहकारक । गणेशं चैव गायत्रीं मूलविद्यां जपे
त्वरा शैवमंत्रं जपेत्वा वा वैस्त्वं साधकेश्वरः । कां कां विद्यां समगृह्णीयात्कि देशं तन्मे संशयं मम । श्रीभैरव उवा
च । प्रथमे हन्ति देवेशि साधको गुरुभक्तितः । गणेशादि विनायत्री मूलविद्यां जपेत्वरा मुहूर्ते शुभदे दे
वि शैवमंत्रं जपेत्ततः । गुरुः पादप्रसादेन लब्ध्वा कतिपये दिने । ततो गुरुः शिवं भक्त्या वन्दनेः प्र
नैस्तदा प्रार्थनाभिश्च संतोष्य श्रीविद्यां प्रार्थयेत्ततः । विना श्रीविद्यया देवि साधको दीक्षितः स्मृ
तः । अदीक्षितः पशुः प्रोक्तः पशुत्वान्निरयी भवेत् । सा जन्मनि शिवे तु स्यात् ... भक्तितः ।
श्रीविद्यां प्रार्थयित्वादौ गृह्णीयात्सर्वसिद्धये । महात्रिपुरसुन्दर्याः श्रीविद्या प्राप्य दुर्लभा । सा प्रा
प्यैवा गिरिजे सा गां प्रार्थयेद्वै निर्णीतः । विना श्यामां न सिद्धिः स्यात्समापि परमेश्वरि । हादिश
ये महत्वरी विद्यां सजेत्साधको नमः श्यामा विद्याजपेनाशु श्रीविद्यासिद्धिमेष्यति । तामसी कालिका प्रो
क्ता राजसी षोडशाक्षरी । सात्विकी च परा देवी महाश्रीषोडशाक्षरी । राज्यं देयं शिरो देयं देया संतति
र्धनं वस्त्रं रत्नं गृहं देयं न देया षोडशाक्षरी । विद्या त्रिपुरसुन्दर्याः लब्ध्वा गुरुप्रसादतः । मनसा
प्रीतिनो ... क्री विद्योपासको भयहृत् । यथा मां भजेत्सर्वां विद्यां श्रीविद्याभेदरूपिणीं तेन सिद्धिर्भ
वेदाशु देवानामपि दुर्लभा यत्र दृष्टापि वैदुर्याद्गुरुः तत्र समाचरेत् । गुरुरेव परा देवी गुरुरेव परा गतिः
गुरुमूलं व्ययः क्रिया किं चिन्तनं नरकं व्रजेत् । एवं देवि परा भक्तो दीक्षितो गुरुपूजकः । गुरूपदेशान्मु

योऽज्ञ पशुज्ञानमहर्निशं स्वयं दीक्षां गुरोर्लब्ध्वा दीक्षितः पुण्यभाजनं गुरुमभ्यर्च्य संप्रार्थ्य शक्तिदीक्षार्थ
मीश्वरि दीक्षितं र्थं स्पृष्ट्वा शक्तिस्तस्य दीक्षां तु निष्कलां जन्मकोटिषु जप्तापि तस्य विधानसिद्धिं ति
ततः शिवे गुरुः शिष्यं संपूज्य परमार्थवित् शिष्यस्त्रियं परां तु पादे वीक्ष्य पावि विन्यसेत् अभ्यर्च्य
रमाशक्तिपरां वह्नेर्दक्षिणे स्वैः स्वैः आरभ्यमानवेदे विकन्यावद्दीक्षयेत् तदा वरावन्तू जपित्वादौ ततो
दीक्षां समर्पयेत् उपविश्य गुरुस्तत्र पश्चिमाभिमुखः शिवे दीक्षायै साञ्जलीकृत्वा शक्तये यत्रा
जपेत् ततः संपूज्य देवेशि यंत्रमे देवतां हे शिवा भक्त्या परां विद्यां कर्णमूले समर्पयेत् संप्रा
प्य सा शिवे विद्यां गुरुरूपिणं तु वदाचरेत् गंधाक्षतप्रसूनाद्यैर्दक्षिणाम्बरभूषणैः तदाज्ञां शिरसादा
य जपं कुर्यात् सर्वदा शक्तिस्सुदीक्षितानां तु दीक्षितोपि स्वयं शिवे मन्त्रोपि सुशिवे जपन् समूरत्वम
वाप्नुयात् गुरोः पादप्रसादेन श्रीविद्या यदि लभ्यते समयामासु शिवादेवी वश्यतमस्य जगत्त्रय इदं
रहस्यं परमं तत्त्वं भक्त्या मयेरितं दीक्षाविधिं महादेवि गोपनीयं प्रयत्नतः ॥८०॥ इति श्रीमद्याम
लेतन्त्रे देवीरहस्ये दीक्षाविधिर्नाम प्रथमः पटलः श्रीभैरव उवाच ॥ अथ नाकथयिष्यामि मंत्रा
न्सामान्य हे स्वरि देवीनां च सर्वशः शाक्ताश्शैवा लिखं शृणु पार्वति त्रिपुरा सुन्दरी बाला तथा त्रिपुर
भैरवी कालिका भद्रकाली च मातंगी भुवनेश्वरी उग्रतारा छिन्नशीर्षा सुमुखी च सरस्वती अन्नपूर्णा
महालक्ष्मीः शारिका शारदा ततः इंद्राक्षी बगलामुखी राज्ञी ज्वालामुखी तथा भेरुण्डा चक्रा कालरात्रि
श्च भवानी वज्रयोगिनी वाराही सिद्धलक्ष्मी च कुलवागीश्वरी ततः पद्मावती कुब्जिका च गौरी श्रीरे
चरी ततः नीलसरस्वती देवी पराशक्तिः ततः स्मृता एतासां देवि सर्वासां शक्तीनां वक्ष्यहं मनून्
शैवान्मंत्रांस्तुतो वक्ष्ये यथावत्तु त्स पार्वति मृत्युञ्जयो मतोश्शानो बटुकोपि महेश्वरः शिवः सदाशि

वो रुद्रो महादेवः करालकः विकरालो नीलकण्ठः शर्वः पशुपतिर्मृडः पिनाकी गिरिशो भीमो
गणेशः प्रमथाधिपः कुमारः क्राथनश्वेशः कपाली क्रूरभैरवः संहारईश्वरो भर्गो रुरुः कालाग्नि
रव्ययः अघोरश्च महाकालः कामेश्वर इति स्मृतः वैष्णवान्शृणु देवेशि मंत्रान्सर्वजपुण्यो पितान् ।
ये श्रवणमात्रेण मंत्री विष्णुपदं व्रजेत् लक्ष्मीनारायणो राधाकृष्णो विष्णुर्नृसिंहकः वाराहो जाम
दग्न्यश्च सीतारामो जनार्दनः विष्वक्सेनो वासुदेवः दृश्यन्ते ह शैवस्तवाः मंत्रास्य सुतमादे विजयप्यासा
धकसत्तमैः एतेषां शाक्तशैवानां वैष्णवानां महेश्वरि उद्धारं त्वयि मंत्राणांश्च त्वां गोपयत्नतः १४
ॐ नमो बालात्रिपुरायै भग्भवं कामराजश्च शक्तिर्मंत्रेपि संवदेत् नमोन्ते देवि बालायामंत्रोयं चा
ष्टवर्णकः इत्युद्धारप्रकाशः ऐं क्लीं सौंः बालायै नमः इति मन्त्रः ॐ नमस्त्रिपुरभैरव्यै वेधो बीजमथो
ध्यार्णमथा जिह्वालः मः परा कविः शाकिः गिरः काकिल्लमामाया शरय कविः नमोमाया त्वल्लेखे द
व्यामंत्रः पंचदशाक्षरः इत्युद्धारः प्रकाशः कएईलह्रीं सहलह्रीं इति मन्त्रः ॐ नमस्त्रिपुरसुंदर्य्यै ल
क्ष्मीपरामदनवाग्भवशक्तियुक्ता लारं च भूनिकमलोकथितापि विद्या शक्त्यादिकं तु विपरीततयाच
प्रोक्ता श्रीषोडशाक्षरविधिः शिवमस्तु एतेः इत्युद्धारः प्रकाश श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः ॐ ह्रीं श्रीं कएईल
ह्रीं च सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इति मन्त्रः श्रीभैरवः देवि वक्ष्याम्यहं गुह्यं त्रिपुरायारहस्यकम् नित्यायाः श
क्तयः पूज्यावाग्भवी कामशक्तयः तारमायारमाबीजैर्नोमन्मथ्ये त्वले श्वरी मंत्रोयं सर्वशक्तीनां सर्व
साधारणो मतः त्रिपुरा स्वजनेदेवि पृष्ठ्य ज्ञाप्य पृष्ठ्य मनुः ॐ नमः कालिकायै कालीयंत्रं च पुष्पमल
ज्ञायुतं समन्वरेत् इति एकालिके चतिभुर्न बीजानि सर्ववत्त ठद्वयं स्यान्मनोरत्नं मंत्रोयं भुवनेश्व
रः द्वाविंशत्यक्षरी विद्या विद्याराशी प्रकीर्तिता इत्युद्धारः प्रकाश क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालि
के क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा इति मन्त्रः काल्यायाः शक्तयः पूज्याः कालीबीजेनकेवलम् श्री

मया सिद्धिहानिः स्यात्कालिकापूजने परम् ॐ नमो भद्रकाल्यै कालीत्रयं कूर्चयुग्मं लज्जायुग्मं च भद्रिका
भद्रकालि पदं ब्रूयात् क्रीं जातिम तिलो नमः ठद्वयेन समायुक्तो भद्रकाली महामन्त्रः इत्युद्धारः प्रका
शम् क्रीं क्रीं क्रीं हूं हूं ह्रीं ह्रीं भद्रकालि भद्रे ह्रीं ह्रीं हूं हूं क्रीं क्रीं क्रीं स्वाहा इति मूलं कालिकूर्चपराबी
जैः परिवारादिशक्तयः पूजनीया महादेवि भद्रकालीसमर्चने ॐ नमो मातङ्ग्यै तारं पञ्चमस्मृद्ध
स्वराजमातङ्गिनीति च मम सर्वार्थसिद्धिं च देहि युग्मं समुद्धरेत् नागे ठद्वये चान्ते मन्त्रोयं राजव
ल्लभः इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं राजमातङ्गिनि मम सर्वार्थसिद्धिं देहि २ फट् स्वाहा इति मूलं तारे
गाः स्युरादेवि शक्तयः परिवारगाः ॐ नमो भुवनेश्वर्यै मायाबीजं नाम मध्ये नमो मे त्राच्चलेव देत्
एकाक्षरीयं विद्धि भुवनेश्वरी इत्युद्धारः प्रकाशं ह्रीं भुवनेश्वर्यै नमः इति मूलं मायाबीजेन सं
पूज्याः पूजाकालेत्र शक्तयः ॐ नमो महातारायै तारं पुरं वधूं कूर्चं नररंगसकलास्त्रे ले सार्धपञ्चाक्षरी
तारा भवसागरतारिणी इत्युद्धारः प्रकाशम् ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं फट् इति मूलं तारकोत्तानतैः पूज्याः शक्त
यश्चक्रमध्यगाः ॐ नमश्छिन्नमस्तायै लक्ष्मीलज्जातथामायामात्रा द्वादशाक्षीमय वज्रवैरोचनीये
हे मायेफट् स्वाहया युते इत्युद्धारः प्रकाशम् श्रीं ह्रीं ह्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा इति मूलं
मायायुग्मेन संपूज्याः शक्तयः परिवारगाः ॐ नमः सरस्वत्यै वाग्भवं कामराजं च तयोः क्लिन्नपदं व
देत् चाण्डालिनीति सोच्छिष्टं सर्वादि विचोद्धरेत् महापिशाचिनि चेति मायालोपकजत्रयम् वह्नि
जायां च लोमन्त्रो गोपनीयो महेश्वरि इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं उच्छिष्टचाण्डालिनि सुमुखि देवि महापि
शाचिनि ह्रीं ठः ठः ठः स्वाहा इति मूलं वाक्कामबीजैः संपूज्याः शक्तयोन्याः परस्परम् ॐ नमः सर
स्वत्यै तारं मायां च वाग्बीजं परा नारेमहेश्वरि सरस्वत्यै जगन्मन्त्रः प्रसिद्धोयं शिवादरः इत्युद्धारः प्र
काशं ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं ॐ सरस्वत्यै नमः इति मूलं तारमायाक्षरैः पूज्या देव्या देवी समीपगाः ॐ नमो ऽन्नपूर्णायै

तारं पराश्रिकमलाकामं विश्वं नतो वदेत् भगवति माहेश्वरि चान्नपूर्णे ठद्वयं इत्युद्धारः प्रकाशम्
ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं नमो भगवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा इति मूले आदिबीजद्वयेनैव पूज्याः देव्याः
समीपगाः ॐ नमो महालक्ष्म्यै तारं परां रमां कामं वाग्भवं शक्तिबीजकं महालक्ष्मि प्रसीदेति युग्मं
गायेक जनद्वये स्वाहांतोयं महामंत्रो महालक्ष्मीपदप्रदः इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐं सौः महा
लक्ष्मी प्रसीद २ श्रीं ठः ठः ठः स्वाहा इति मूले आदिबीजत्रयेणैव पूज्याः परमशांभवः ॐ नमः शा
रिकायै तारं मायां श्रियं कूर्चं सिंधुं खे शमप्रोद्धरेत् नामो श्मशरी मनोन्ते मंत्रोयं भुवि दुर्लभः इत्युद्धारः ॥१५
प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं हूं फ्रां श्मां शारिकायै नमः इति मूलम् मायया पूजयेद्देवि परिवारगताः शिवे ॐ न
मः शारदायै तारं मायां स्मरः शक्तिरश्मरी नाम संवदेत् भगवत्यै शारदायै मनोरंते परावनम् इत्युद्धा
रः प्रकाशम् ॐ ह्रीं क्लीं सः नमो भगवत्यै शारदायै ह्रीं स्वाहा इति मूले तारकामैः शिवे पूज्याः शक्रायः
परमार्थदाः ॐ नम इंद्राक्ष्यै प्रणवं कमलां मायां वाग्भवं शक्तिमन्मथौ इंद्राक्षि वज्रहस्ते च हुं मंत्रे त्रि
वल्लभा इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं ऐं सौः क्लीं इंद्राक्षि वज्रहस्ते फट् स्वाहा इति मूले आदिबीजत्रयेणै
ताः पूज्याः श्रीचक्रदेवताः ॐ नमो बगलामुख्यै तारं मन्त्राव्वदेद्देवि बगलामुखि सर्वं च दुष्टानां वाचं
मुखं के पदं स्तंभय युग्मकं जिह्वां कीलय युग्मं च गतां रठद्वयमनु इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं बगलामुखि
सर्वदुष्टानां वाचं मुखं पदं स्तंभय जिह्वां कीलय कीलय ह्रीं ॐ स्वाहा इति मूले बीजद्वयेन संपूज्याः
परिवारगताः पराः ॐ नमो महात्रिपुरायै प्रणवं तारकां ज्योतिर्नाम मध्ये भिधं न्यसेत् मन्ते श्मशरी महा
देवि मंत्रोयं शत्रुसूदनः इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ त्रुं त्रौं त्रों महात्रिपुरायै नमः इति मूले प्रणवेनार्चयेद्दे
वि परिवारं यथाक्रमम् ॐ नमो श्रीराज्ञ्यै तारं परां रमां वह्निः कामशक्तिः षडक्षरः भगवत्यै च राज्ञ्यै
च मायां ठद्वयमन्ततः इत्युद्धारः प्रकाशं ॐ ह्रीं श्रीं रां क्लीं सौः भगवत्यै राज्ञ्यै ह्रीं स्वाहा इति मूलम्

नारसिंह्यां शिवे देवि परिवारान्समर्चयेत् ॐ नमो ज्वालामुख्यै तारं लज्जा श्रियं चैव ज्वालामुखि ममेति
च सर्वशत्रून्भक्षय द्विरनेकूर्चं ज्ञरपयः इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ ह्रीं श्रीं ज्वालामुखि मम सर्वशत्रून्भक्षय भक्षय
हुं फट् स्वाहा इति मूले तारेणापूजयेद्देवि परिवारगणान् परान् ॐ नमो भैरव्यै तारं पुरं रमां वेदीं च मे मन्मथ
शामयः भेरुण्डाभगवती न्येवहसेन्त्र विपिनौ ठद्वयम् इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ श्रीं श्रीं से ऐं क्लीं सौः भेरुण्डाभगवति
हंसरूपिणि स्वाहा इति मूले परां रमां रतिं देवेशि परिवारान्प्रपूजयेत् ॐ नमः कालरात्र्यै प्रणवं वाम
नामायाः मन्मथः कमलानन्तः मध्येनामान्ते लेसर्ववशं कुरु द्वयं वदेत् वीर्यं देहि पुनर्नाम गणेश्वर्यौ
श्वरी स्मृता इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ ऐं ह्रीं क्लीं श्रीं कालरात्रि सर्वं वशं कुरु वीर्यं देहि गणेश्वर्यै नमः इति मू
5 ले तारवेदेरमा सम्पूज्य परिवारांल्लतायजेत् ॐ नमो भगवत्यै तारं स्मारं मायां तारं तारं मायां पुरं मारं रमा इत्यु
क्तेनः समाख्यातो मन्त्रः सर्वार्थसाधकः इति मन्त्रोद्धारः प्रकाशः ॐ श्रीं श्रीं ॐ ॐ ह्रीं श्रीं श्रीं हुं फट् इति मूले
मायाबीजेः पूजयेद्देवि परिवारमनुत्तमम् ॐ नमो वज्रयोगिन्यै पराणवं वज्रयोगिन्येठद्वयं प्रणवादितः
मन्त्रायं सर्वसिद्धीशः साधकानां जयप्रदः इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ ह्रीं वज्रयोगिन्ये स्वाहा इति मूले मा
याबीजेन देवेशि परिवारान्समर्चयेत् ॐ नमो धूम्रवाराह्यै चेन्द्रवाह्नीकमोहाणं चन्द्राममध्येमिथुन्यसे
त चेन्द्रामं ठद्वयं युग्मं हरेनी मन्ये मन्त्रः वामनामोहबीजेन पूजयेत्परिवारगणान् इत्युद्धारः प्रकाशः ऐं ग्लौं
लैं ऐं नमो भगवति वार्तालि वाराहि देवते वाराहमुखि ऐं ग्लौं ठः ठः फट् स्वाहा इति मूले ॐ नमः सिद्धलक्ष्म्यै
तारं रमां पुनर्मायां हरितं चेन्द्र मन्मथाः शक्तिनामा समरी मन्त्रः सिद्धलक्ष्म्या उदाहृतः रमया पूजयेद्दे
व्याः परिवारगणान् शिवे इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं सौः ऐं क्लीं सौः सिद्धलक्ष्म्यै नमः इति मूले
ॐ नमः कुलवागीश्वर्यै तारं कामो हि भल स्मोः कूर्चं कालाभिधं नेत्रः चेन्द्रः पुष्पः स्महापुमाव शमा
पद्मावन्ते मन्त्रः कामेन पूजयेद्देवि परिवारान्यथाक्रमम् इत्युद्धारः प्रकाशः ॐ क्लीं ह्रां क्लीं हुं कच हसले

कुलवागीश्वरि ऐं ठः ॐ ह्रः ग्लौं ठः स्वाहा इति मूलं ॐ नमः पद्मावत्यै तारं पपरमाकामो वीवीपद्मा
वती नित्यं मम वरं देहि सुमहः नीरमयमन्त्रः परया पूजयेद्देवीं परिवारगताः पुरः इत्युद्धारः प्र
काशे ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ब्लूं पद्मावति मम वरं देहि देहि फट् स्वाहा इति मूलं ॐ नमः कुब्जिकायै तारं रमा
वाग्गराणीं नाम मध्ये ततः पुरा पद्मावनमयमन्त्रः सर्वसिद्धिफलप्रदः वाग्गुराणीं ततो देवीं पूजयेत्परिवा
रगाः इत्युद्धारः प्रकाशे ॐ श्रीं ह्रीं कुब्जिके देवि ह्रीं ठः स्वाहा इति मूलं ॐ नमो गौर्यै प्रणवं कमलामा
यावाग्ह्रीं कं च प्रिये ततः गौरि शर्वोवन्तदेवि मन्त्रः सर्वार्थसिद्धिदः इत्युद्धारः प्रकाशे ॐ श्रीं ह्रीं ग्लौं गौ
रिणी स्वाहा इति मूलं रमया परिवाराश्च पूजयेत्साधकोत्तमः ॐ नमः खेचर्यै भैरवी नमः पराशक्तिः
खेचर्यै चाष्टमरी ततः मन्त्रोयं खेचरी नाम खेचरत्वप्रदायकः परया पूजयेद्देवीं परिवारगताः प्रि
ये इत्युद्धारः प्रकाशे म्लूं स्त्रीं सौं खेचर्यै नमः इति मूलं ॐ नमो नीलसरस्वत्यै तारं न्यो वाग्भ
वं च कूर्चं नीलसरस्वति हूं स्त्रीं रमनो तं ततो मन्त्रोयं वाक्प्रदायकः ओपुनः पूजयेद्देवि परिवारान्यथाविधि
इत्युद्धारः प्रकाशे ॐ ह्रीं ऐं हूं नीलसरस्वति फट् स्वाहा इति मूलं ॐ नमः पराशक्त्यै तारं रमा पराका
मः शक्तिवह्नुर्वान्तो भिधे वाग्भवं ठद्वयं देवि मन्त्रराजोयमीरितः उद्धारः ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं सौः सौः पर
शक्त्यै स्वाहा इति मूलं मूलेन पूजयेद्देव्या देवीं ललनारिणी वारगाः इत्येष शाक्तमन्त्राख्यः परलोदेव
दुर्लभः स्मृत्यनेन नन्वेकेवान्ववक्ष्यामि शृणु पार्वति इदं रहस्यं परमं तव भक्त्या प्रकाशितं गत्यानि
गुह्यं गुप्तं च गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये शाक्तमन्त्रोद्धारविधिर्नाम द्वितीयः पटलः
श्रीभैरव उवाच यो देवदेवो देवेशि महामन्त्रमनुः स्मृतः मन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि तस्याहं शृणु पार्वति ६
शृणु तत्त्व शाक्तिशोभेपि शोकामानस्माद्देपालयद्धिलेखवव्वे नस्माक्कक्षिः खेशरद्धज्ज्वलारं मन्त्रा

ह्रांरोरे विमृत्युंजयस्य ॥ मृत्युंजयस्य वक्ष्यामि मंत्रोद्धारं महेश्वरि येन विज्ञानमात्रेण दीर्घायुफलमवाप्नु
यात् तारं हंसं शरं न्यामममध्ये विसर्गनयान्वितं मंत्रोयं शाववसिद्धीशः समृत्युंजयो शिववल्लभः प्रणवं भग्निं
वीजं चवटुकायसमुद्धरेत् आपदुद्धारणायेति कुरुयुग्मसमन्वितं वटुकायपरावीजमंत्रोयं देवि दुर्ल
भः तारं मोषमहादेवि नमो महेश्वरायच विश्वमेतेन मनोर्द यान्मंत्रोयं मंत्रसिद्धिदः तारं विसर्गं शिवा
येति नमोन्ते स्यात् पंचमो मनुः इति शिवस्य तारं वाग्भवं शरं कामः सदाशिवाय सोद्धरेत् विश्वमनेन स्या
तो मंत्रो मंत्रमौलिमणिः परः ॐ ऐं ह्रौं क्लीं सदाशिवाय नमः इति सदाशिवस्य नमो रुद्राय तारं श्री
कंशिवो रुद्र प्रसीदेतियुग्मं वदेत् अंते ठद्वयमीशानि मंत्रोयं देवदुर्लभः नमो महादेवाय तारं पराशि
वो ह्रूंवि महादेवाय ठद्वयं मंत्रः शिवप्रदो देवि शैवानां परमार्थदः तारं कालीशिवो नाम मन्त्रो वह्नियुक्त ठ
द्वयं मंत्रो भैरवविख्यातः कुलो भोगापवर्गदः इति कपालस्य तारं वाग्भवमामायाधिकपालायवि
न्यमेतत् अंते ठद्वयमाख्यातं मंत्रराजोयमीरितः इति विकपालस्य प्रणवं हरितं डिं मं नीलकण्ठायवा
म्मरीं हुं शंनीलकण्ठस्य मंत्रोद्धारो दयालवः इति नीलकण्ठस्य तारं परां रमाबीजं शर्वायेति पदं च
देत् अंते स्मरीमनोर्द विमंत्रोयं भोगदः स्मृतः इति शर्वस्य प्रणवो वाग्भवो मारः शक्तिः पशुपतेवृन
मंत्रोयं देवदेवस्य वल्लभो मुक्तिसाधनं इति पशुपतेः तारं परामृडायेति विश्वमनेम्डः स्मृतः इति
मृडस्य तारं हंसं परां लक्ष्मीमध्ये शूलपाणि नाकिने अंते स्मरीमनोर्द विमंत्रोयं वैरिसूदनः इति पिनाकिनेः
तारं शिवो मठं देवि गिरिशायाथ स्मरीमनुः इति गिरीशस्य तारं परां भद्रिकां च भीमायान्ते स्मरीमनुः इति भी
मस्य मायांशिवालुरं मायामतांगणापमुद्धरेत् पतये स्मरीम मोरन्ते मंत्रोयं विघ्नहारकः इति गणपतेः २८
तारं परां चवाक्प्रौढीं प्रमथाधिपमुद्धरेत् प्रसीदद्वयमायान्ते मंत्रोयं देवि दुर्लभः इति प्रमथाधिपस्य

कविः कुमाराय मनोरंते विघ्नं मनुः पुरः सर्वदेवेन्द्रपदो भोगदो मोक्षदः स्मृतः इति कुमारस्य नारं का
ली शिवो दे विक्रोधनेशाय चाश्मरी मंत्रोयं सर्वसिद्धिशो वैरिवर्गनिवर्हणः इति क्रोधनस्य नारं मा
या परा लक्ष्मी दीशायेति वै मनुः इति ईशस्य नारं शिवः कामराजः कपालेशाय संवदेत् अंते ठद्वय
मुद्धृत्य मंत्रोयं स्याद्दशाक्षरः इति कपालेशस्य नारं काली पुरो माया क्रूं भैरव उद्धरेत् प्रसीद द्वयं मायां ते
मंत्रोयं सर्वसिद्धिदः इति क्रूरभैरवस्य नारं वाणी शारन्कामः संहाराया न्तेलेव ने मंत्रोयं देवदेवस्य
वर्णितस्त्वेदशाक्षरः इति संहारस्य नारं माभूतिमाल लक्ष्मी री स्वराया श्मरी मनुः इति ईश्वरस्य नारं व
भास्वती माया भर्गाय ते श्मरी मनुः इति भर्गस्य नारं चाद्रिः परा बीजे रुरवे चाश्मरी मनुः इति रुरुभै
रवस्य प्रणवं कमला माया कालाग्ने य पदे ततः विघ्नमेते मनोर्दं विराजं मंत्रोयमीरितः इति कालाग्नेः
नारं पोषं शिवादे विसृष्टो जाताय चाश्मरी उग्रतारा शिवस्याय मव्ययस्य मनुः स्मृतः इति सर्पाजातस्य
मात्राद्रिः पञ्चभिस्तु वह्निकुलिशाक्षरस्या द्विलेमाररिन्त वह्नीवृन्दकगोत माधियुगलेराज्यश्रिवज्रांकिते
शंकौ वैचान मीसुभौ बकपुतो शाकौ वैव न्याश्मकाराज्य श्रीडुज सिंधुमत्स्य कुलिशा मंत्रोयमाघो
रिकः कूर्चद्वयं महाकाल प्रसीदेति पदद्वयम् मायाद्वयं वह्निजाया राजराजेश्वरो मनुः वाग्भवम
दनशाक्ति नारं कामापरा सकलविद्याच्छिता नारं शुक्ति विपरीत बीजकः षोडशार्णविधिः शिवः स्मृ
तः इतीदं मंत्रसर्वस्वं रहस्यं परमेपरं नवभक्त्यामयाख्यातं न वाच्यं येतु रात्मने इति श्रीदेवीरहस्ये मं
त्रोद्धारविधिर्नाम तृतीयः पटलः श्रीभैरवः अथाधुना कथयिष्यामि येन्ये वाञ्छितनोमनूत् ये
न स्मरणमात्रेण दीक्षितो दीक्षितो भवेत् मंत्रोद्धारमथ वक्ष्यामि लक्ष्मीनारायणस्य ते अष्टसिद्धिप्रदो मंत्रः
साधकानां सतु दुर्लभः नारं पराव हरिते परा लक्ष्मीततोभिधं लक्ष्मीनारायणायेति विघ्नमेते मनुः स्मृतः
नारं रमा वाग्भव कामशक्ति माया श्रिराधे तिपदे वदेत्तु क्लींक्लाय कूर्चतं ठठ द्वयं स्या क्लीं क्लूं स्मृतं मंत्रो

मन्त्रराजमौलिः तारं परा युगं तारं विष्णवे विश्वमङ्गले देवदेवस्य मन्त्रोयं विष्णोस्तत्वमीरितः ता
रं रमा भूतिर्जठा कूर्च स्मरास्त्र शक्तिर्नेत्रबीजं नृसिंहदेव नर्णो किनेठा कूर्चयुद्धेन नेत्रो मन्त्रोयं नरसिं
हमन्त्रः तारं रमा तार्णं मकलास्त्रास्त्र लक्ष्मीवराहाय यद्देवदेवस्य मन्त्रोनेभूमरी वैभवधामदा इलक्ष्मीवरा
हस्य मन्त्रः स्मृतस्तथा तारं परा भूति रमा कूर्च वाग्बीजं श्रीं जामदग्न्याय सरोजयुग्म आपत्स्यां तेन गृहिता यमी
ज्ञा यथेष्टदा भार्गवराममन्त्रः तारं परा रमा मा लक्ष्मी सीता राम इति सम्बन्धेन प्रतीदयुग्मा यानेन मन्त्रोयं
मुक्तिकारणम् तारं रमा भूति मायासम्भवे दे जनार्दनाय च विश्वमेतेन मनोर्दे विमन्त्रोयं रिपुमर्दनः
तारं परा युगं लक्ष्मी विश्ववक्त्रनाय संवदेन कूर्चं पद्मत्रयनीरं वैभवानां स्मृतं लभम् तारं परा रमा
वाणी कामो लक्ष्मी पद्मं वदेन वासुदेवाय विश्वरूपो मन्त्रोयं भोगमोक्षदः इदं तत्त्वमयं गोप्यं रहस्यं परमाद्भु
तं वैभवानां च सर्वस्वं गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये वैभवमन्त्रोद्धारविधिर्नाम चतुर्थः प
टलः श्रीभैरव उवाच अथ वक्ष्ये महत्तत्त्वं मन्त्राणां परमाद्भुतं येन विज्ञानमात्रेण विद्या सिद्ध्यन्ति सत्वरं ।
उत्कीलनविधिं वक्ष्ये सर्वमन्त्ररहस्यकं न दातव्यमभक्तेभ्यो नाशिष्येभ्यो यस्य कस्यचित् शाक्तानां देवि मन्त्रा
णां शैवानां च विशेषतः वैष्णवानां मन्त्राणां तत्त्वत्वाम्युत्कीलनं परं प्रथमं देवि बालाया मन्त्रायाः श्रृणु
पार्वति वाणी मन्त्रे त्रिसंख्यार्थे भवेदुत्कीलनं मनोः अन्त्यकूटं वदेद्दोर्दोहिदे विजयसिद्धये भवेत्त्रिपुरभै
रव्या मनोरुत्कीलनं परं कूटत्रयाणां प्रथमं वर्णं वर्णं समुद्धरेत् जपेत् क्रीं षोडशास्यां भवेदुत्कीलनं म
नोः अथ वक्ष्ये रहस्यं ते कालिकाया महेश्वरि निष्कीलितास्या हि देवि द्वाविंशत्यक्षरी परा भद्रकालीम
घमेदयादते कालीत्र्यं जपेत् भद्रकालीमनोर्देवि भवेदुत्कीलनं तथा ठद्वयानेपरदया ज्ञापत्मा
यकं सततं मः भवेदुत्कीलनं देवि राजमातङ्गिनी मनोः विद्यान्ते सकलां दद्यात् जपेन्माविन्तिजायकः

7

6

मनोः श्रीभुवनेश्वर्याः स्यादुत्कीलमन्त्रनमे वधूं मादौ पठेद्दन्तेनारंज स्याच पार्वति अथ मुत्कील
नो मन्त्रस्तारायाः समुदाहृताः मायां द्वादशकीं मादौ जपेन्मन्त्रस्य पार्वति छिन्नशीर्षामनोरेव
स्यादुत्कीलनकः परः मायामादौ वनान्ते च वाग्भवं साधको जपेत् सुमुख्या मन्त्रराजस्य भवेदुत्की
लनं तथा वाग्भवं प्रथमं दद्याद्धिमान्ते प्रणवं जपेत् सरस्वतीमनोर्देवि मन्त्रोऽप्युत्कीलनाभिधः
त्रिस्व मादौ जपेद्देवि वनान्ते मदनं पठेत् अन्नपूर्णामनोरेव स्यादुत्कीलनकोमनुः रमामादौ मनो
दद्यात्सम्पुटमध्याद्यले महालक्ष्मीमनोर्देवि मन्त्रोऽप्युत्कीलकोमनुः सिन्धुरं संजपेदादौ मायामे
ते महेश्वरि शारिकामन्त्रराजस्य स्यादुत्कीलकोमनुः वनमादौ च वामायन्तादं दत्वा जपेच्छिवे शारदा
मन्त्रराजस्य मन्त्रस्योत्कीलनाभिधः शक्तिबीजं पठेदादौ ठद्वयान्ते च मन्त्रमध्ये इन्द्राक्षीमन्त्रराजस्य
स्यादुत्कीलनकोमनुः मह्नीजंच मनोरादौ वनान्ते प्रणवं जपेत् मन्त्रोऽयं बगलामुख्या मन्त्रोत्कील
नकी सिद्धिदः त्रिः पठेद् भ्रमरीमान्ते प्रणवं साधकोत्तमः त्वरीमन्त्रस्य मन्त्रोऽयमुत्कीलनफलप्रदः वह्निमा
दौ तथान्ते च नादं दत्वा महेश्वरि जपेन्मन्त्रमतो राज्ञी मन्त्रोत्कीलनसिद्धये रमामादौ जपेद्देवि मन्त्रान्ते सकलां
जपेत् ज्वालामुखीमनोर्देय मन्त्रोत्कीलनकोमनुः वेदीबीजं पठेदादौ नमोऽन्ते प्रणवं जपेत् भीडामन्त्रस्य
मन्त्रोऽयमुत्कीलनफलप्रदः विश्वान्ते वाग्भवं दद्यात्काममादौ जपेच्छिवे कालरात्रिमनोर्देवि स्यादुत्की
लनकोमनुः तारत्रयं पठेदन्ते मायां प्रथमं जपेत् भवानीमन्त्रराजस्य मन्त्रोऽयं कीलदोषनुत् रमां
ते जपेद्देवि त्रयोगीश्वरीमनुः उत्कीलनाख्यो मन्त्रोऽयं मन्त्रसिद्धिफलप्रदः मठमादौ जपेद्देवि ठद्व
यान्ते तथा वाराही मन्त्रराजस्य मन्त्रोऽप्युत्कीलनाभिधः वैश्यामादौ वनान्ते च शिवबीजं जपेच्छि
वे उत्कीलनाख्यो मन्त्रोऽयं कुलवागीश्वरीमनोः वीचिबीजं जपेदादौ ठद्वयान्तेपि नारके पद्मावती

मनोर्ह्रं विमंत्रोऽप्युत्कीलनाभिधः वागुरो मे जपेद्द्रादौ वनीनेमकलां जपेत् कुब्जिकामंत्रराजस्य
मंत्रोयं कीलदोषहृत् मुं माद्यौ मनोर्दे विमप्रणवं ठद्वयान्तके मंत्रस्यदयमंत्रो गौरीमंत्रस्य कीलि
हृत् शान्तिमंते जपेद्ध्रिं सप्तमयमं पूरमेश्वरि खेचरीमंत्रराजस्य स्यादुत्कीलकोमनुः क्रीं पूमाद्यौ
मनोरन्ते मायांदत्वा जपेत् क्लिवेमनो नीलसरस्वत्याः स्यादुत्कीलनकोमनुः शक्तिमाद्यौ मनोर्दे वि
वासनामन्त्रे जपेत् पराशक्तेर्मनोर्दे विकीलदोषापहो मनुः श्रीभैरवः अधुनाशैवमंत्राणां के
विद्देवि मन्त्रमाः निष्कीलिता मया ख्याताः केचित्स्वावेनकीलिताः महेश्वरः शिवो रुद्रो महादेवः
8 करालकः विकरालः शिवोशर्वो मृडः पशुपतिस्त्र्यक्षः पिनाकी गिरिशो भीमः कुमारः प्रमथाधि
पः क्रोधीश ईशानः कपाली क्रूरभैरवः संहार ईश्वरो भर्गो रुरुः कालाग्निभैरवः एते मंत्रा महा
देवि कीलदोषविवर्जिताः प्रस्मरणमात्रेण फलदास्मतिसत्वरं अथवा देवदेवेशि वत्सेनत्वं पुः
परात्परं एतेषां शैवमंत्राणां स्कन्दाग्नागाप्यनमेगुरु मंत्रादि वेशिमनिमंत्रे जपेत्सुधीः शिवारे साधको
येन भवेदुत्कीलनेमनोः मृत्युंजयो महेशानो वटुको नीलकंठकः सद्योजातो गणेशश्च देवेशो वी
रभैरवः महाकालो महादेविकामेश्वर इति प्रिये एते मंत्रा मया देवि कीलिता मंत्रसिद्धये एतेषां
मंत्राणां देवेशुत्कीलनेपरं येनोच्चारणमात्रेण मंत्रसिद्धिः प्रजायते हृन्नवीनं जपेदादावन्ते शक्तिं
जपेत्प्रिये श्रीमृत्युंजयमंत्रस्य मंत्रोप्युत्कीलनाभिधः तारं मंते जपेदादौ शक्तिमंत्रस्य पार्वति अस्मृते स्व
मंत्रस्य स्यादयं कीलदोषहृत् परामाद्यौ जपेदन्ते प्रणवं साधको नमः मंत्रो वटुकमंत्रस्य स्यादयं कीलना
शकः हरितेमस्वमेदत्वा मंत्रान्ते च शिवं जपेत् उमां शिवस्य मंत्रायं नीलकंठस्य कीलहृत् शिवमा
द्यौ जपेदन्ते तारं पार्वति साधकः उत्तमाशिवस्यायं मंत्रो मंत्रस्य कीलनहृत् मायामन्ते जपेद्देवि मा

वमादौ च साधकः महागणपतेर्मंत्रो मंत्रोऽस्योत्कीलनाभिधः विघ्नमादौ मनोर्दद्विमात्रादि चान्त्ये
लेजपेत् अघोरेभ्योऽस्य मात्रे मनोः कीलनो मनुः एषामपि महाकालो निष्कीलिन इति स्मृतः अस्य
मंत्रप्रसादेन सर्वे निष्कीलनाः शिवे ८ कामेश्वरकूटत्रितयः प्रथमार्णत्रयं जपेत् श्रीविद्याशिव
मंत्रस्यास्योत्कीलनको मनुः अथाहं वैष्णवानां तु मंत्राणां वक्ष्ये पार्वति उत्कीलनमनुत्तमं
येन जपमात्रात् सिद्धिर्वै भवेत् हरिं तेम्प्रथमं दद्यादन्ते मणिर्वमीश्वरि लक्ष्मीनारायणस्यास्य स्यादु
त्कीलनको मनुः शक्तिमादौ मनोरन्ते वाग्भवं साधको जपेत् श्रीरामकृष्णमंत्रस्य मंत्रो यः की
लितो बहु तु परात्पुरां जपेदन्ते विघ्नमादौ जपेन्मनोः विघ्नमंत्रस्य मंत्रो यः स्यादुत्कीलनकाभिधः
स्मरमादौ जपेदन्ते नृसिंहबीजं साधकोत्तमः लक्ष्मीनृसिंहमंत्रस्य मंत्रो यः कीलितो बहु तु तारमन्ते रमामादौ
जपेत् साधकसत्तमः लक्ष्मीवराहमंत्रस्य भवेदुत्कीलने परः कूर्चबीजं जपेदादौ मंत्रान्ते पद्मसंभवकं
मनोर्भार्गवरामस्य भवेदुत्कीलने शिवे परां तेरमामादौ जपेत्पार्वति सिद्धये श्रीसीतारामभद्रस्य
मं. ११ मनोर्मंत्रो निष्कीलहृत् मायामन्ते प्रथमं चाथ जपेत्पार्वति साधकः जनार्दनमनोर्मंत्रः स्यादुत्कीलन
काभिधः लक्ष्मीमादौ परामन्ते सम्यग्जप्यं सुधीः विष्वक्सेनमनोर्देवि स्यादुत्कीलनको मनुः का
काममादौ षमंत्रान्ते नारदे विजपेत्सुधीः विघ्नमौलि वामदेवमनोः मंत्रः स्यादुत्कीलनकाभिधः इदं
तत्त्वं महादेवि मया रोगापरमाद्भुतं न वक्तव्यं हि ते न कस्यचिन्नास्य पेयसम्यग्वारिभिः ११ इति श्रीदेवीरहस्ये मं
त्रोत्कीलनविधिर्नाम पंचमः पटलः श्रीभैरव उवाच अथाते वर्णयिष्यामि संजीवनमनून् प्रिये पञ्चा
ङ्गायमात्रेण मंत्रः सिद्धिप्रदो भवेत् बालायास्तु विद्यायाः शक्तिमादौ पठेत्सुधीः संजीवमायामं
त्रो यदि ओमंत्रस्य सिद्धये परान्ते पठेदादौ जीवनं भैरवीमनोः कूटत्रयान्ते देवेशि त्रिकूटायाजपे

ल्गुधीः द्वितीयाग्नेत्रयं देवि भवेत्संजीवनं मनोः सिद्धविद्यामहाश्यामा सर्वदोषविवर्जिता जप्या सिद्धै सुदा
मङ्गिवह्निविद्धि सृ मृतेभिः भद्रिकायुगलं देवि दद्यान्ते मनोः शिवे भद्रकालीमनोरेष स्यात्संजीव
नकोमनुः नारपुरो पठेदन्ते जपाद्दो साधकेश्वरि राजमातङ्गिनीदेव्या भवेत्संजीवनं मनोः वाग्त्रयं पठेदादौ
मूलमंत्रस्य वै पुरा मंत्रस्य भुवनेश्वर्या भवेत्संजीवनं परं वधूत्रयं पठेदन्ते मंत्रस्यास्य महेश्वरि उग्रताराम
नोरेष स्यात्संजीवनकोमनुः वामनो मूलमंत्रस्य जपेदन्ते महेश्वरि छिन्नमस्तामनोरेष स्यात्संजीव
नकोमनुः परामादौ जपेद्देवि फाममन्ते तथैव च समृत्वो मंत्रराजस्य भवेत्संजीवनं प्रिये नादयं जप
स्त्रीमंत्रान्ते सा त्रिकेश्वरि सरस्वतीमनोरेष स्यात्संजीवनकोमनुः विश्वमन्ते जपेदादौ ठद्वयं कौलिके
श्वरि अन्नपूर्णामनोरेष भवेत्संजीवनं परं वाग्मिमन्ते जपेदादौ कामराजं च साधकः महालक्ष्मीमनोर्दे
वि भवेत्संजीवनं परं सृ कूर्चमादौ परामन्ते जपेत्साधकसत्तमः शारिकामूलमंत्रस्य भवेत्संजीवनं
प्रिये कामराजं जपेदादौ मायाबीजं तथान्तले शारदामंत्रराजस्य संजीवनं स्मृतं मन्मथं शक्तिबीजं च
जपेदादौ च साधकः इन्द्राक्षीमूलमंत्रस्य संजीवनमनुः परः मन्त्राणीवं जपेद्देवि प्रणवं च वधूद्वयं
ले बगलामंत्रराजस्य भवेत्संजीवनं परं नारसिंहमूलमंत्रान्ते त्रिः स्वाहां जपेत्प्रिये त्वयामंत्रस्य निर्णी
तः संजीवनमनुः परः वह्निबीजं जपेदन्ते शान्तिमादौ महेश्वरि राज्ञीमंत्रस्य — मंत्रो संजीवनकरः
परः कूर्चमादौ च वाग्भवं जपेदन्ते महेश्वरि ज्वालामुखीमनोरेष मंत्रः संजीवनाभिधः वाग्भवं प्रण
वादौ च ठद्वयान्ते जपेन्मनोः एष संजीवनो मंत्रो मेऽत्र भगवतीमनोः तारमन्ते रमामादौ जपेत्साधकस
त्तमः गणेश्वरीकालरात्र्याः स्यात्संजीवनकोमनुः कूर्चमादौ हरान्ते या जपेत्सार्वत्रिसाधकः भवानी
मूलमंत्रस्य सर्वेसंजीवनं परं मायामन्त्रार्थदेवेशि त्रितारादौ त्रिसप्ताग्रले संजीवनमनुर्देवि स्याद्वयो

तिमीममो मठं मंत्रे मठमाद्यैव जपेत्सार्वलि कौलिकः मेत्रोयं पुत्रवाराह्या मनो मेसंजीवनाभिधः हरि
तेम्मलमेत्रो नेजपेदादौ बुमन्मथ सिद्धलक्ष्मी मनोरेष स्यान्मेसंजीवनकोमन्त्रः कालामादौ रमामे
नेजपेत्साधकसत्तमः भवेन्मेसंजीवने दे विकुलवागीश्वरी मनोः कामामादौ महादेवि जपेदंते र
माशिवे पद्मावती मनोरेष स्मृतः संजीवनो मन्त्रः वागुरापकं जालेव प्रणवादौ पराजपेत् कुब्जि
कामूलमंत्रस्य मंत्रोयं जीवनाभिधः वाह्लीक प्रणवादौ च मूलान्ते चशिवां जपेत् गौरी मंत्रस्य मंत्र
स्यान्मेसंजीवनकाभिधः क्रूं मंत्रे विश्वमादौ जपेत्सार्वलि साधकः खेचरी मंत्रराजस्य भवेन्मेसंजीवनं शिवे
वाणीमादौ परामंत्रे जपेन्मौक्तिक सत्तमः भवेन्मेसंजीवने दे विनीलसरस्वती मनोः वाग्भवं प्रणवा
दौ च कामं ते जपेच्छिवे एष संजीवनो मंत्रः पराशक्तिमनोस्मृतः अघुना शैव मंत्राणां निष्कीला
नां महेश्वरि वक्ष्यानेत्वं रहस्यं ते संजीवनकारणं मलमंत्रोचले मंत्री जपेत्तारे पृथक् पृथक् सर्व
बौद्धैव मंत्राणां भवेन्मेसंजीवनं प्रिये नयाधिकीलिता नानेसंजीवनमनूत्तवे येषां साधनमात्रेणाम्
लविद्यां सिद्धान्ति सूर्यनामादरहं हं जपेदादौ नु साधकः मृत्युंजयमनोरेष स्मंत्रः संजीवनाभिधः
विश्वमादौ विश्वमंत्रे जपेन्मात्रिकसत्तमः स्मरंतेश्वरमंत्रस्य भवेन्मेसंजीवनं परे वटुकाये निनारादौ जपे
त्सार्वलिसाधकः संजीवनं मन्त्रः प्रोक्तो वटुकस्य षडुले भः शिवं च प्रणवादौ नु जपेत्साधकवन्दिते
ल॰ श्रीनीलकंठमंत्रस्य मंत्रः संजीवनाभिधः परामादौ त्रिरत्नार्थं जयादौ मंजपेत्सुधीः सद्योजातमनोरेष स्मृ
तः संजीवनो मन्त्रः शिवमंत्रे हिरन्स्वार्थं जपेद्देवि जपादितः महागणपते मंत्रौ त्रौ मनोः संजीवना
भिधः वज्रबीजानि श्ल जादौ जपेत्सार्वलि साधकः अघोरदेवमंत्रस्य मन्त्रः संजीवनः स्मृतः निर्दोषामे

ज्ञानेनोदयं महाकालस्य पार्वति मन्त्रोच्चारणमात्रेण मन्त्राः सिद्ध्यन्ति सर्वदा कूर्चत्रयं भवेद्देवि शिवहिनीयान्तरमुद्धृ
तेन जपेत्कामेशमन्त्रस्य भवेत्संजीवनं शिवे मायाहैवं स्यादानेन मन्त्रेणाव त्रिजीवनं यान्त्रस्य साधकोऽर्द्धवि
भवेद्धैरवसन्निभः हरिनेमूलमन्त्रेणेनजपेत्पार्वति मान्त्रिकः लक्ष्मीनारायणमनोर्भवेत्संजीवनं मनोः शा
क्तिमेनेमनोरादौ वाग्भवं साधको जपेत् श्रीराधाकृष्णमन्त्रस्य संजीवनमनुः स्मृतः विष्णोर्नेत्रप्रणवे देवि
जपेत्साधकसत्तमः विष्णुमन्त्रस्य मन्त्रेणायं स्मृतः संजीवनं स्मृतः भियः नृबीजं प्रथमं देवि प्रणवे चान्ते
जपेत् लक्ष्मीनृसिंहमन्त्रस्य मन्त्रसंजीवनः स्मृतः रमामेन त्रिरुच्चार्य जपेदानन्दनिर्भरे लक्ष्मीवराह
मन्त्रस्य संजीवनमनुः स्मृतः वराहबीजं जपेदादौ मन्त्राजस्य पार्वति मन्त्रो भार्गवरामस्य मनोः संजीव
नः स्मृतः मन्त्रेणेन प्रणवं देवि नारादौ सकलं जपेत् श्रीसीतारामचन्द्रस्य मनोः संजीवनः मनुः वि
ष्णुमादौ परामेनेनजपेत्पार्वति मान्त्रिकः जनार्दनमनोरेष मन्त्रः संजीवनः स्मृतः परामादौ परामेने
मन्त्रादौ साधको जपेत् विश्वकेतनमनोरेतस्यात्संजीवनको मनुः रमामादौ रमामेनेजपादौ स
जपेत्सुधीः श्रीलक्ष्मीवासुदेवस्य मनोः संजीवनो मनुः कृतीरं मन्त्रमवं सर्वरहस्यं परमाद्भुतं तव भक्त्या मया
ख्यातं गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे संजीवनविधिर्नाम षष्ठः पटलः श्रीभैरव उवाच अथु
नाकथयिष्यामि विद्याशापहरं प्रिये सर्वेषामेव मन्त्राणां कलौ निर्जसंप्रकृत्य या बाला भैरवी
चैव सैव त्रिपुरसुन्दरी त्रिपुरा या छिन्नमस्ता काली श्यामा मातङ्गी वगलामुखी नारायणी रमा बाला शिवा शाप
विमोचय विमोचयहरं नीरे बाला शापहरी स्मृता वाणीं शारदामन्त्रगौरुरुद्र शापं विमोचय मोचय नरगण
हृयंदेवि भैरवी शापमोचने बालाबीजत्रयं कूटमायां नारायणीरमा सदाशिवस्य शापं विमोचय मोचय हृदय

10

मुद्रेण शरत्कूटं पठेदं ते विद्ये ये शापहारिणि श्यामा परमविद्ये यं ह्वाविंशत्यक्षरी परा श्रीमहाषोडशी
विद्या सर्वदोषविवर्जिता तथापि कुलेभ्यो विद्यावत्यै हं शापहारिणि द्वाविंशत्यक्षरी देव्या यया मे त्रोटिमि
ष्ट्राति कालीकूर्चेण परो नाम दक्षिणकालिके तथा वसिष्ठशापे मोक्षार्थे मोचय हं यमीश्वरि कालीकू
सा र्चेण परो नीरमे भार्कापहारिणि कालीभीमान्तं भेद्र कालिभी मोशिवस्यादि शापे मोचय युग्माये विद्ये
ये शापहारिणि नारं पारं च मातंगि कालशापे विमोचय नारं गं नीरमे तेन विद्ये ये शापहारिणि माया
भैरवशापे च मोचय हं यमज्वाले मायास्माद्भवने स्वधा विद्ये ये शापहारिणि प्रणवकामिनी माया
ब्रह्मशापे विमोचय विमोचयाय लाया या विद्ये ये शापहारिणि वामनोक कमलो मायोरुद्र शापे वि
मोचय मोचयायो मयाल्मानेकिन्न मलोक मोचने वाग्भवे कामराजे च शिवशापे विमोचय परोनीर
मिये विद्याः स्मस्त्या = शापहारिणि प्रणववामनो नारं सरस्वति वदे तनः डुवो स शापे मस्त्वा यु
ठ हं ये शापमोचने नारं परामन्त्र पूर्णे शिवशापे विमोचय कूर्चं हरे वने देवि विद्ये ये शापहारिणि
नारं रमो महात्मि विष्णुशापे विमोचय नारं गं नीरमी शान्ति विद्ये ये शापहारिणि नारं च सिंधुरे देवि
शापिके ब्रह्मलाञ्छने मोचय हं यमापस्म विद्ये ये शापहारिणि नारं मायो शारदे च विष्णुशापे विमो
चय शाकिनी रमहादेवि विद्ये ये शापहारिणि नारं वाणी शरत्काम मिंडालि ब्रह्मलोकने मोचय हं य
मापस्म विद्ये ये शापहारिणि नारं स्त्र म्राचबगले रुद्रशापे विमोचय नारं म देवने देवि विद्ये ये शापह
रिणि नारं नारं च नवैयं च शिवशापे विमोचय नारं के ठ हं यं देवि विद्ये ये शापहारिणि नारं वह्निशारदा
लिब्रह्म शापे विमोचय विमोचय वने देवि विद्ये ये शापहारिणि नारं पैरो रमो परोज्वाला मुखि भैर

वलाकेनं कूर्चेनीरं महादेवि विद्ये शापहारिणि नारेवं मं मां भेदे अवशापं विमोचय मोचय याया महादेवि वि
द्ये शापहारिणि नारे वाणी चण्डि भेचकालकं राद्रि शिवस्य च शापं मोचय नीरं च विद्ये शापहारिणि नारे
रमारमां नारे रुद्रशापं विमोचय कूर्चं हरं वनं देवि विद्ये शापहारिणि नारे पं मोपशं नारे मं ग्रयोगिनि
मोहु रेतु शिवशापं मोचय यायो विद्ये शापहारिणि नारे रं मोचवारा हि नारदो के विमोचय मठेनीरं महादे
वि विद्ये शापहारिणि नारे रमां सिद्धल हिमसिद्ध शापं विमोचय वाणी शारल्स रेनीरं विद्ये शापहा
रिणि नारे मां पंरमां कां तां कुलवागीश्वरि स्फुटं शिवशापं मोचय यायो विद्ये शापहारिणि नारे मा
यां च पं मोचपमावति ह्रेलया शापं मुञ्च चमुगं नीरं विद्ये शापहारिणि नारे मायां कु ह्रिं केच जन्तु।
शापं विमोचय नीरमेने महादेवि विद्ये शापहारिणि नारे शिवे गौरि भगोः शापं मोचय मोचय।
नीरं मेने मनोदे वि विद्ये शापहारिणि नारे खेचरी रुद्रस्य शापं मोचय मोचय पनीरं महादेवि विद्ये शा
पहारिणि नारे वाणी चनीलेति सरस्वति हरकल मोचय यायो मनोरं ने विद्ये शापहारिणि ना
रे शक्तिः परा शाक्ते शिवशापं विमोचय विमोचय शारनीरं विद्ये शापहारिणि ओं मधुनाथोवमे
ग्राणी कालिनानामहेश्वरि सर्वसाधरणी विद्यावृत्य हे शापहारिणि निष्कीलिनानामे ग्राणी वि
द्ये शापहरे शृणु यस्याऽक्षरमात्रेणा तु हमे गोपि सिद्ध आलि नारे पं रमां वाणी काम शक्तिः सदाशि
व शिवशापं मोचय यायो विद्ये शापहारिणि नारे ह्रं शारदु ह्रं शापं मोचय मोचय शारदं ह्रं चनारे वा।
विद्ये शापहारिणि नारे नना मन्त्रेशानि शिवशापं विमोचय युगमेनेन यानारे विद्ये शापहारिणि
नारे परोचचुद्रकन्त्रस्म शापं विमोचय हृयं च देवि समाको विद्ये शापहारिणि नारे चनीलकण्ठ निद्रु
वीमाके विमोचय मोचय याचो महादेवि विद्ये शापहारिणि नारेकोविः परानारे सयोगानरविफल

मोचयद्वद्वयं देवि विच्चे शापहारिणि नारे शिवं गरोश्मान रुद्रशापं विमोचय वनमेन्ने महादेवि विच्चे
शापहारिणि नारे मायस्तरं देवि देवस्कंदनायक शिवशापं मोचयायो विच्चे शापहारिणि नार
नारे कूर्चपरे देवि महाकालविधिफले मोचयद्वयमायस्व विच्चे शापहारिणि वाग्भवे कामश
क्तिस्त्रभे रवीके विमोचय नारे परेमायआज विच्चे शापहारिणि ग्रथवे स्नवमेत्राणं शृणु पार्वति
महादेवि विद्याशापहरी सद्यो मंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं नारे मोचलक्ष्मीनिनारायण शिवफले मोचयद्वयमा
यस्व विच्चे शापहारिणि नारे शाक्तिपरे नारे याधाक्ष स्व विधिफले मोचयायो महादेवि विच्चे शा
पहारिणि नारे परेरमो विष्णोरुद्रशापं विमोचय नारे ठद्वयमेनेच विच्चे शापहारिणि नारे परेन्न
बीजेचनारसिंह शिवफले मोचयद्वयमायस्व विच्चे शापहारिणि नारे मोचलक्ष्मीनिवराहहरिला
ङ्कने मोचयद्वयमायोन्ने विच्चे शापहारिणि नारे कूर्चे भार्गवे निष्क्रऊ शापं विमोचय नारे गेठद्व
यं देवि विच्चे शापहारिणि नारे मोरामभद्र गुरुशापं विमोचय नारे ठद्वयमेनेच विच्चे शापहा
रिणि नारे मोरमानारे जनार्दन विधिफले मोचयायो महादेवि विच्चे शापहारिणि नारे परे रा
मोनारे विश्वक्सेनमनुफले मोचयद्वयमायस्व विच्चे शापहारिणि नारे मोरमालक्ष्मी वासुदेवशि
वफले मोचयद्वयमायस्व विच्चे शापहारिणि इतीदं परमेनत्वं रहस्यं सारमुत्तमं गुह्यं सर्वस्वमीशा
नि गोपनीयं स्वयोनिवत् ८२ इति श्रीदेवीरहस्ये शापविधिर्नाम सप्तमः पटलः ७ श्रीभैरवः अथ
नारे विवक्ष्यामि जपसाधनमुत्तमं येन साधनमात्रेण मंत्रसिद्धिः प्रजायते गुरुपादप्रसादेन श्रीविद्या
यदि लभ्यते तुरक्रियाजपेनैव चिंतसाध्यपिद्धेशः वाग्मी जयी स्मरइह भोगी सभूपतिः परत्रसाथ
ष

देवीर०
२५

12

कोऽदेवि भवेद्भैरवसन्निभः स्मरेन्नेत्रभनल्वेमानः प्रयतं विधायैव स्वगृहे स्वगुरुं नीत्वा नत्वा पादौ महेश्वरि
प्रसाद्य पूजायत्नेन श्रीवक्त्रे पूजयेत्प्रिये सिंदूरेण लिखेद्यन्त्रं गुरुं तेन निवेशयेत् नारेशिवचयं देवि गुरुश्चैव प
दमुच्चरेत् विद्ध्यैनेन महादेवि गुरुमन्त्राय प्रणमः अनेन मूलमन्त्रेण गुरुर्मे पूजयेत्सुधीः मातृकाभिस्समे
देवि यथास्थानेषु पार्वति अधार्तनयमस्त्वाद्ये द्दैर्देवि विश्वभावैः गुरुं संतोषयेनेन पदक्षिणाभिः कुलामृतैः
नत्वा तोषयित्वा समादाय जपाय साधको नमः ततो मानमहादेवि गुरुं नत्वा च साधकः प्राङ्मुखः प्रणतो भ
त्वा जपेद्देवि धरेशाने शिवशक्त्योः पृथग्देवि जपेत्सम्पाद्य साधकः षडङ्गमूलमन्त्रस्य दशांशेन जपेत्ततः
ततो देवि जपेन्मन्त्री कैरोमलिमन्त्रं ततः ततो देवि जपेज्जप्त्वा होमं कुर्याद्दशांशतः तर्पयित्वा दशांशे
न मार्जयेत्तद्दशांशतः भोजयित्वा दशांशेन जपसिद्धिर्भवेत्ततः जपात्सिद्धिर्जपात्सिद्धिर्जपात्सिद्धि
र्वृतेन नैव चास्याः वेनाऽज्ञानान्नास्ति सिद्धिर्भवति नात्र संशयः पारायणाज्जपेन्नालि पादहोमे त्रिगुणं शिवे
श्रीभैरव्युवाच भगवन्सर्वमेशान साधकानां हिते कृपया पारायणं जपं ब्रूहि यद्यहं तव वल्लभा भैरवः
देवि पारायणं वक्ष्ये विद्याजपफलप्रदं येन सिद्धियुतो मंत्री भवेद्भैरवसन्निभः अनेकानाकविख्याताः
प्राणायामाजपाः प्रिये तेषां तु पञ्चवर्तायेन ब्रह्ममयो भवेत् पारायणात्मकं जपः सम्यग्गद्यस्य विन्न
नम्रः तेषां च सद्गुणाः स्याच्चितने वदिकाजपः हि विधो यज्जपो देवि मन्तोन्निर्गुणात्मया सिद्धसाधु
इति सिद्धजपे मारायणामन्त्रे कलचंगारे भटिने हितेऽशो दृष्ट्ले बीजेषु दिना बभूव तदादिनिरा
वर्तिकं मानमन्त्रयन्त्रं यानि दिने दिने कर्तः नवार्णमन्त्रावलिमेति सूर्यो मध्यन्दिने साधु सप्रभाते
त्रिभागमाद्येन स्वध्याने विधाय मे वस्याजपेन्मुमन्तः एकादिपञ्चाशान्तिवर्णपंक्त्या स्ये यो ज्यमेव

२६

स्तनवाहराग्निः वर्णप्रमाणाः कुलमानसकाया भवेत्तिवर्णा मन्त्रराजसिद्धये ऋग्वाई विभूषिता हृ
ल्लामानसकोऽहं सम्भूषितो मूलविद्यां जपेन्मन्त्री शिवशक्तिमयी शिवे पञ्चनादात्मदिव्यन्यपूज
पेषोडशाक्षरी पंचपञ्चाक्षरी मूलात्मे घनादात्मको भवेत् ऋग्वादिनादैर्विविद्याद्यो विद्यामध्येन
दत्तः विद्यांते पिन्यजे द्वितीया शिवरूपो शिवो भवेत् शारदे विश्वरूपोपि मूर्धाकार्ये द्वादश दिनः नवाक्ष २८
म तिलोके स्मिन्मानसकामचरेद्दविः वामनावामनतत्त्वलावह्निते जो भयो भवेत् लक्ष्मी माध्यशि
वामे श्रीसौभाग्यांतां यथाकुरु यथोदविद्यया विद्या माईपलविनाक्रमात् हंसां तां मन्त्रं जपेन्मं
त्री मे श्रीमानसकया सदा ग्रंथयारायणोनामजपः सिद्धिप्रदः कलौ महाश्रीषोडशीविद्यामप्र
भूतिमयीं परां वेदादिमन्नामजपेन्मानसकामिः कुलाष्टयः उद्द्रहस्यपरमपारायणजपात्मकं ब
ह्मविद्यालयोन्मानं नाख्येयं ब्रह्मवादिभिः इति श्रीदेवीरहस्ये नैपारायणजपविधिर्नामाष्टमेः
१०८ लः ८ ॥ श्रीभैरवः ॐ अथाह सर्वमन्त्राणां पुरश्चरणक्रमं ये विधाय भवेद्देवि सर्वसौख्यमयः
सुधीः बालायाः शक्तिबीजेन दद्यादौ महेश्वरि बालात्रिपुरसुन्दर्याः संपुटाख्योऽयं मनुः माया
त्रये पठेद्देवि त्रिकूटाया महेश्वरि साध्यत्रिपुरभैरव्याः संपुटाख्योऽयं मनुः शाक्तादिकूटमन्त्रस्य द
द्यादौ जपेन्मनुं महात्रिपुरसुन्दर्या मन्त्राय संपुटसिद्धः श्यामामन्त्रदक्षिणकालीहाविशम्बव
री शिवे सर्वदोषविनिर्मुक्ताः पुराणिकपितामया भद्रिकामन्त्रं लेदत्वाजपेन्मूलं महेश्वरि भद्रका
ल्याश्चायं मन्त्रः संपुटाख्यो लिपावर्णिनि नारमन्ते जपेद्द्विविधार्णोऽघोरस्तु धीः राजमानेमिनीदेव्या
संपुटाख्योऽयं मनुः विष्णानेचपराबीजे दशावारं पठेत्प्रिये मन्त्रायं भुवनेश्वर्याः संपुटाख्यस्य सिद्धिदः

देवीर०
१३
13

न्तरेंगं मूलमंत्रमादौ जपेत्पार्वति साधकः ॥ अन्नतारामनोरेष मंत्रः श्रीसंपुटाभिधः ॥ मायाहृदयं जपेदंते साधु र
कः साधकेश्वरि मंत्रोयं छिन्नमस्तायाः संपुटाख्योतिदुर्लभः ॥ पञ्चजपेत्पठेदादौ मायामंते महेश्वरि
देव्या उच्छिष्टमातंग्याः संपुटाख्योयं मनुः ॥ वाग्भवं च मनोरंते पठेत्साधकसत्तमः ॥ सरस्वत्या महा
देवि मंत्रोयं संपुटाभिधः ॥ वाग्भवं प्रथमं दद्यादंते दद्याच्च मन्मथं देवतायाः महालक्ष्म्याः संपुटाख्यो
ख्योयं मनुः ॥ तारं कामं मनोरंते दद्यात्पार्वति साधकः ॥ अन्नपूर्णामनोरेष मनुः स्यात्संपुटाभिधः ॥ ता
सिंदूरं साधको दद्यान्मनोरंते महेश्वरि ॥ शारिकामूलमंत्रस्य मंत्रः संपुटकाभिधः ॥ तारं कामं मनोरं
ते पठेत्साधकसत्तमः ॥ शारदाया महेश्वर्याः मंत्रोयं संपुटाभिधः ॥ शक्तिमादौ पठेन्मंत्री वाणीमंते महे
श्वरि ॥ इन्द्राक्ष्याः वज्रहस्तायाः मंत्रोयं संपुटाभिधः ॥ प्रणवं मृत्तिकाबीजं मनोरंते पठेत्सुधीः ॥ श्रीदेव्या वग
लामुख्या मंत्रः संपुटकाभिधः ॥ तारं दद्यान्मनोरंते जपेत्पार्वति साधकः ॥ महाज्ञ्या मनोरेव संपुटा
ख्योस्ति सिद्धिदः ॥ वह्निवाणीं पठेदंते मूलमंत्रस्य पार्वति ॥ महाराज्ञ्या मनोरेष मनुः स्यात्संपुटाभिधः ॥
कूर्चमादौ हरं चांते जपेन्मूले महेश्वरि ॥ ज्वालामुख्या अयं मंत्रः संपुटाख्योस्ति पार्वति ॥ तारं शक्ति
मनोरंते ठद्वयं प्रथमं पठेत् ॥ संपुटाख्योस्त्ययं मंत्रो भीडाया देव्या दुर्लभः ॥ कूर्चं हृदयं जपेदादौ विद्या
ते प्रणवं पठेत् ॥ कालरात्रि मनोरेष मंत्रः संपुटकाह्वयः ॥ रमां तारं पठेदंते कूर्चमादौ महेश्वरि ॥ भ
वानीमूलमंत्रस्य संपुटोयं मयोदितः ॥ तारादौ सकलां दद्यादंते तारं जपेत्प्रिये ॥ संपुटं वर्णितं देवि
श्रीवज्रयोगिनीमनोः ॥ मठराजं जपेदादौ मंत्रांते येकजं जपेत् ॥ मंत्रोयं धूम्रवाराह्याः संपुटाख्यो
मयोदितः ॥ कामराजं जपेदादौ विद्यांते वाग्भवं जपेत् ॥ सिद्धलक्ष्मीमनोरेष संपुटो वर्णितो मया

१३

स्मृत्वा मादौ जपेद्देवि त्रिनेत्रे पञ्चकं जपेत् मन्त्रोयं संपुटाख्योस्ति कुलवागीश्वरीमनोः काम
राजं जपेदादौ विश्वान्ते वाग्भवं जपेत् वेतालेशकलं जपेत् पद्मावतीमनोरेष मन्त्रः स्यात्संपु
टाभिधः वाग्भवं प्रणवादौ च वदनान्ते पञ्चकं जपेत् कुब्जिकामूलमन्त्रस्य मन्त्रोयं संपुटाभिधः ॥
४८ मठमादौ महादेवि हृद्याने शिवं जपेत् गौरीमन्त्रस्य मन्त्रोयं संपुटो वर्णितो मया विश्वान्ते संजपे
त्कूटं कूटादौ शारदं जपेत् खेचरीमूलमन्त्रस्य मन्त्रोयं संपुटाभिधः कूर्चं जपेन्मनोरादौ वदनान्ते
तु रंगं जपेत् मनो नीलसरस्वत्याः संपुटो वर्णितो मया वाग्भवं प्रथमे देवि प्रणवं ठद्वयान्तके
ले पराशक्ते मनोरेष मन्त्रः संपुटकोत्तरः ओं निष्कीलितानां मन्त्राणां शैवानां तु सुरेश्वरि सर्व
साधारणो वक्ष्ये संपुटं शृणु पार्वति तारद्वयं जपेदादौ मध्ये नाम अन्तेऽपरम् सर्वेषां शैवमन्त्रा
णां संपुटाख्यः स्वयं मनुः तारं स्मृत्वा पठेन्मध्ये पालयद्वयमादितः मृत्युंजयमनोरेष संपुट
वर्णितो मया विश्वमादौ महादेवि शक्तिमन्ते जपेन्मधीः स्मरेत् स्वरमन्त्रस्य संपुटाख्यः स्वयं मनुः
कुरुद्वयादौ प्रणवं परान्ते पितुरुद्वये संपुटाख्यो मनुः प्रोक्तो वटुकस्य मया शिवे हरितेषु ः सम्
न्त्रार्य मध्ये नाम मतः परा मन्त्रोयं नीलकण्ठस्य संपुटाख्यो मयेरितः तारमेते परमादौ जपेन्मा
यकमन्तमः सद्योजातस्य मन्त्रस्य मन्त्रोयं संपुटाभिधः पराद्वयं शिवान्ते च प्रणवान्ते शिवद्वयं म
हागणपतेरेष मन्त्रः संपुटकोत्तरः विश्वगर्भी जपेदादौ विश्वमन्ते जपेत्प्रिये मन्त्रोऽस्य योगेश्व
रस्य वर्णितः संपुटाभिधः कूटमादौ महादेवि कूटान्ते वाग्भवं जपेत् श्रीकामेश्वरमन्त्रस्य मन्त्रोयं
संपुटाभिधः एतेषामपि मन्त्राणां शैवानां कुलनायिके निष्कीलितो महाकालमन्त्रो दोषविवर्जितः

देवीर०
१५

ॐ अस्य पुनाद्वैष्णवानां तेमन्त्राणां परमेश्वरि वदेत्संपुटमेतास्य साधकानां हितैकया नामान्ते कमलो देवि
विष्णोन्ते मत्यावं जपेत् लक्ष्मीनारायणमेनार्मन्त्रोऽयं संपुटमिथः रमादौ मरादे विठ्ठलपान्ते रमां जपेत्
श्रीराधाकृष्णमन्त्रस्य मन्त्रोऽयं संपुटमिथः नारसिंहेजपेदादौ विष्णेविष्णुस्समर्थिते श्रीविष्णुमूलमन्त्र
स्य मन्त्रोऽयं संपुटमिथः रमामादौ जपेद्देवि रमाबीजेन यान्वले लक्ष्मीनृसिंहमन्त्रस्य मन्त्रोऽयं संपुट
मिथः विष्णुमादौ मनोर्देवि नाम्नोऽग्रे सकलां जपेत् लक्ष्मीवराहमन्त्रस्य मन्त्रोऽयं संपुटमिथः ।
सरोजे सम्यमदेवि पन्नान्ते च रमां जपेत् नामदृष्टमनोरेष मन्त्रस्संपुटकारकः नारसिंहेवनं बादौ
जपेत्साधकसत्तमः श्रीसीताराममन्त्रस्य मन्त्रोऽयं संपुटमिथः विष्णोन्ते नाम देवेशि मायुग्मसप्य
मे जपेत् श्रीजनार्दनमन्त्रस्य मन्त्रोऽयं संपुटमिथः पूर्णमादौ परामेदं तेजपेत्साधकसत्तमः विष्णुवेतन
मनोरेष मन्त्रस्संपुटकोमिथः वाणीमादौ जपेद्देवि लक्ष्मीमन्ते महेश्वरि श्रीवासुदेवमन्त्रस्य ।
मन्त्रोऽयं संपुटमिथः इतीदं मन्त्रसर्वस्वं रहस्यं तव सुन्दरि नवस्येहेनं दीक्षितं गोपनीयं मुमुक्षुभिः ।
इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे संपुटविधिर्नाम नवमः पटलः ॥ ९ ॥ श्रीभैरव उ० ॐ अथ पुनर्देवि वक्ष्ये हं पु
रश्चरणसाधनं येन साधितमात्रेण मन्त्रः सिद्धिप्रदो भवेत् जीवहीनो यथा देही सर्वकर्मसु न क्षमः
पुरश्चरणहीनोऽपि तन्मन्त्रः सिद्धिदायकः पर्वतेलवणं जपेन्मन्त्रेन दर्शवामहेश्वरि एकलक्ष्याविधिक्र
यास्नानो मूलेकराचन वटे रण्ये श्मशाने च शून्यागारे चतुष्पथे अर्धरात्रे पिमध्याह्ने पुरश्चरणमारभे
त् सुदिने शुभनक्षत्रे सुमुहूर्ते महेश्वरि स्वगृहे पूजयित्वादौ पुरश्चर्यां समारभेत् गणेशं तोषमा
दाय स्नात्वा वैदी चतुरस्त्रधीः चन्द्रकोणामीशहिंशिस्वहलपरिलिखेनाम् तच्चलिखाम
हादेवि सिद्धये तामायके: त्रिकोहिंदुस्य मध्ये षट्कोणेष्टतमण्डले वसुपत्रार्वृतान्वभ

15

गदेशे पशोभितम् गुरुस्थायां मंत्रमेतत्तु दितं गिरिजे मया सर्वसाधारणं ह्येतत् साधके लक्षदर्शि
भिः इन्द्राग्नियमनैरृत्यवरुणानिलवित्तदा ईशानान्तर्दिक्पाला सहंबीजमेडिताः पूज्याः सहेत
योर्द्ध्वं त्रिपुरापवनमंडले ब्राह्मी चैव माहेश्वरी कौमारी नारसिंहिका वाराही चेंद्रिका देवी पूजनी
या पराजिता ॥ सप्तैर्वा वसुदले वामतस्तान्यसुक्तभिः पार्श्वे कौब्जिका दुर्गा चामुंडा नीलतारिणी ।
कात्यायनी पूजनीया षडस्रेषु महत्तरैः गंगा च यमुना वाणी पूज्या त्र्यस्रे महेश्वरि पूज्याश्च सर्वशिवा वि
दौ साधकैरिष्टदेवताः मूलमंत्रेण गंधाक्षतपुष्पधूपदीपकैः नत्वा बिन्दौ न्यसेद्यंत्रे स्वेष्टदेव्या महेश्व
रि वेदीविहितसंस्थाप्य मंत्री यः चैतदर्चयेत् मूलेन साधको देवि यथान्यासं समर्पयेत् वह्नि निन्दनिवा
लेश क्रमेणैव समर्चयेत् गणेशं भारती दुर्गा क्षेत्रपालं बटुकं च स्वस्वमूलेन देवेशि नवपुजो
त्तथाह्निकं कुर्यान्नद्रुतो देवि पुरश्चरणमारभेत् श्रीचक्रं पूजयित्वादौ ततः कुर्याज्जपं सुधीः शा
न्तो दंभेन त्यालोलुप्त्यजेन्मंत्रस्य सिद्धये ब्रह्मचर्यपरो मंत्री ध्यायेद्देवीं वरप्रदां जपेन्मूलवर्णलक्षं निय
मेन समाहितः हविष्याशी महादेवि ततः सिद्धो मनुर्भवेत् जप्त्वा मंत्री मंत्रराजं ततो देवि दशांशतः ।
तर्पयेत्तद्दशांशेन मार्जयेत्तद्दशांशतः भोजयेत्तद्दशांशेन मंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् अथवान्यप्रकारेण पुर
श्चरणमिष्यते रात्रौ परस्त्रियं बालां श्यामां वा मदनातुरां आनीय पूजयेन्मंत्री यथाक्रमविधिना शिवे ॥
नग्नोन्मुक्तकचो धीरो मधुपानपरायणः शक्तिवक्त्रसमासक्तो जपेन्मूलं यथाविधि लक्षमेकं दशांशे
न सेवनं होमतर्पणैः मंत्रसिद्धिर्भवेत्सद्यो देवानामपि दुर्लभा अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्य
ते कृष्णजन्माष्टमीदिने सनिकाकुलमंदिरे मंत्री कौलमूलमंत्रं स्वजपेद्दशादिनावधि दशांशं होमसेवनेम

त्रे कुर्यात्सिद्धो भवेन्मनुः अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्यते मन्त्रकाशीचरित्रे प्रथमे साधको मयेत
मन्त्रं यशीतिदिने रात्रौ वीरो भूत्वा यथाविधि एकादशाहनि सुधीः कुर्यान्मंत्रं तु संस्मृतौ कर्मणा मनसा वा
चा मंत्रः कल्पद्रुमो भवेत् अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्यते सूर्योदयात्समारभ्य यावत्सूर्योदयान्
देवीर० १५ तरं तावज्जप्त्वा निराहारो मंत्रः कल्पद्रुमो भवेत् अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमिष्यते चंद्रोपरागे देवे
शि जपेन्मूलं यथाविधि दशांशसंस्कृतो मंत्रो भवेच्चिंतामणिः स्वयम् अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमि
ष्यते सूर्योपरागवेलायां जपेन्मंत्रं महेश्वरि जप्त्वा होमादिकं कुर्यान्मंत्रसिद्धिर्भवेद्ध्रुवं यस्य नास्ति ज
पे शक्तिः पंचरत्नेश्वरीं जपेत् स एव लभते पुरश्चर्याफलमाप्नोति साधकः इदं तत्त्वं हि मंत्राणां सारात्सा
रं परात्परं अवाच्यं दुष्टबुद्धीनां निगोपनीयं मुमुक्षुभिः २८ इति श्रीदेवीरहस्ये तंत्रे पुरश्चर्याविधिर्नाम
दशमपटलः १०॥ श्रीभैरव उवाच अथ वक्ष्ये पुरश्चर्याविधिं परं येन कृत्वा साधकोऽदेवि मन्त्रोत्थ
मरत्नं लभेत् भैरवी भगवन् सर्वतत्त्वज्ञ सकलागमपारग पुरश्चरणहोमस्य मम मे ब्रूहि विधिं प्रभो श्रीभैरवः
जप्त्वा मनुं लक्षमेकं साधको मंत्रसाधकः गत्वा रहस्यलोके विजने कुर्याद्दशांशतः हुत्वा हुताशने तत्रैव साध
को भैरवार्चने गृहीत्वा होमसंभारं बीजेनास्य यतमानसः तत्रैकलः श्मशाने तु ध्यात्वा मन्त्रस्वरूपिणः दे
शान्तो दिवि दिवेशे लिखेत्क्रोधचक्रमुत्तमं तन्मध्ये विधिना श्रीचक्रे मूलविद्यया ततो मंत्रं जपेत्सिद्धम
ष्टोत्तरशतावधि पूर्वस्यां दिशि संचेन्नात्मनुं कुंडे त्रिकोणके हस्तैकविस्तृतं चाथो हस्तैकपरिमाणतः
कुंडेऽस्मिन् रविनेत्रे चंद्रेप्यग्नौ विंदुविराजितं पद्मं गणमप्रत्रचविहसंभृतं हस्तांकितं तत्र पूर्णां त्वरेद्दे वितर्जनं
क्रमस्य पार्वति यथोक्तविधिना येन साधको दीक्षितो भवेत् गतोप्राप्य मेवरूपणः कुवेरसदृशास्तथा च

15

न्नद्वारिषु मे पूज्यास्तत्वारो द्वारपालकाः ॥ मायाच मोहिनी मेत्रा मानधर्वीय ह्रिवल्लभा वर्ढेली वीरसूचाम्या
पूज्याश्चसदलस्थिताः ॥ अम्बालिकाम्बा वगला किन्नरी शीर्षाम्बिका भगा ॥ वदकोणमध्यगा पूज्याः कुंडचक्रे
महेश्वरि ॥ वह्निं वैश्वानरं चाग्निं त्रिकोणे पूजयेत् क्रिये ॥ स्वाहा भगवती विद्या नान्नवेद समर्चयेत् ॥ अग्निं मूलेन
देवेशि वह्निदेशकलात्मनः ॥ नाभे वह्नि शिवो त्रिस्त्र कुण्ड शाक्तिं महेश्वरि ॥ अग्ने वैश्वानरं ज्ञात्वा आज्ञा भारे तेन स
वेदेन भास्वरेति त्रिनेत्रेति ज्वालामुखपदं वदेत् ॥ हूं ह्वं ॥ — — देदने मंत्रो यं वह्निवल्लभः ॥ अनेन मूलमंत्रे
णैव वह्निचक्रे प्रपूजयेत् ॥ गंधाक्षतप्रसूनैश्च धूपदीपादितर्पणैः ॥ नैवेद्यश्च मनीयायैस्तांबूलैश्च सु
वासितैः ॥ ततः संपूज्य देवेशि श्रीचक्रे नवयोनिके ॥ ततो हि भैरवान्संतानवर्ष्यैर्ह्रीं भैरवं नमोदे विभ
मध्ये श्रीकुंडचक्रे तु कुलेश्वरि ॥ विद्या वह्निसमावास मूलेनोज्वलयेत् क्रिये ॥ अग्निं संदीप्य मूलेन प्रणाम
हरिमुद्रया मूलेनाहुतिमिश्रैर्हिं नेऽश्वाद्यशमिस्तुतः ॥ अशोकार्णरशनाहन्याद्याद्याज्येन पावेति ॥ आहुतीः
पायसं विभ ह्रीं काश्च तुष्येके ॥ मन्माद्यशर्कराचवै ॥ कस्तूरी दशदे क्रिये ॥ ततो जप्त्वा महाविद्यां सा
धकान् पूजयेत् क्रिये पंचवामववादे विनये कादशवामिवे कुलीनान्यामिकान्स श्रुद्धानंदीतितान्वाप्य
दीक्षितान् हरहअत्रानुवाचारान्देविभक्तिरतोत्सुया वेश्वसवातिविजेशेवान् भक्तिपरायणान् तत्र
संपूज्य विधिवन्नान्वा भैरवसन्निभान् पायाखं मधुपर्कादि गंधाक्षतप्रसूनैश्च के ॥ नान्यपूज्य महादे
वि दशांशेन होमं समाचरेत् ॥ श्रीभैरवी भगवते देवदेवेश नेत्र परमेश्वर कुलसाधकपूजायां संशयेन नमहेति
नत्वा विधिना तत्र सर्वपूज्या हि जातमाः ॥ अधावादिविधावेश्वासु ज्ञावाबदतिसरात् श्रीभैरवः ॥ महाभै
रवीमंत्रं सर्ववर्णा हि जातयः ॥ निहते भैरवी मंत्रे सर्ववर्णाः पृथक्पृथक् सर्वदा शिवचक्रे स्थितास्ते

देवीर०
१९

प्रदायोपशोभितः न पुरश्चरणाचार्यो न तु सर्वे हि जो नमाः एकस्तु तत्त्रियः पूज्यो दानाद्यैः स्वयं सन्नमः दृढ
व्रतः शुभाचारः कुलीनः शिवपूजकः शाक्तः परमभक्तश्च कुलचक्रे निगद्यते न चूडामेचसपाद्यदया
नैवेद्यमादरात् कुलचक्रगतान्देवि ब्राह्मणान्साधकान्नमान् पूजयेत्तत्त्रियो वीरो भक्तियुक्तः समन्वितः ग
गंधाक्षतस्रक्पुष्पधूपदीपादिभिः शिवे नैवेद्याचमनीयाद्यैर्भोज्यैश्चलेह्यपेयैः संतर्प्य साधकान्देवि
परमानन्दसेविनः साधकाः तत्त्रियो वीरदानारेवीशमेव कुलस्त्रीशी निर्विर्ययेदेवि प्रणमेत्त्रिपुराम्बिका कुलच
क्रगता वीराः कुलचक्रप्रपूजकाः सर्वे ते कुलदेव्यन्ते यान्ति श्रीकुलालये तत्त्रियापि महादेवि कुलसंघानु
सारिणी सिद्ध सर्वपापविनिर्मुक्ताः सर्वसिद्धिसमन्विताः इह लोके श्रियं प्राप्य भुक्त्वा भोगान्यथेप्सितान् परत्र प
रमेशानि मन्त्रो देवीपदं व्रजेत् एवं विधाय मंत्रतो होमजपफलाप्तये पुरश्चर्याफले देवि वर्णलक्षसमोत्तु
ने वर्णलक्षजपस्येव फलमाप्नोति कौलिकः सर्वे न त्वयि ते नन्वा श्मशानस्य च भैरव संहारमुद्रया देवी
विसृज्य सशिवाशिवे सर्वे ते साधकश्रेष्ठा भवेयुः कुलभागिनः इदं रहस्यं देवेशि मया त्वमपि यथा दितन्म
त्र प्रकाश्यमया तव स्मित्याज्ञापारमेश्वरी इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे पुरश्चरणहोमविधिर्नामैकादशः पटलः
श्रीभैरव उवाच शृणु देवि प्रवक्ष्यामि रहस्यं सर्वस्वमुत्तमम् श्रीचक्रानिर्णयं नाम पटलं देवदुर्लभं देवीनां परमश्री
त्याये त्रोद्धारं त्वमीप्सहे यस्य कस्य न वक्तव्यं गोपनीयं विशेषतः त्रयस्त्रिंशच्छक्तिदेवानां कोटयः सन्ति महेश्वरि रा
देवीनां च तथा देवि त्रयस्त्रिंशत्कोटयः तासां मध्ये प्रधानास्तु त्रयस्त्रिंशत्शक्तिदेवताः एवं ज्ञात्वा महादेवि ता
सां यंत्रोत्तमान्क्रमात् ॐ श्रयवस्येनवमी त्याबालायंत्रे महेश्वरि सर्वार्थसाधकं देवि सर्वाशापरिपूरकं ॐ त्रि
दु त्रिकोणं वसुकोणं कनागपत्रं वृत्तत्रयान्वितं महीसदनत्रयं च बालादिचक्रमिदमात्रि हरगिरीशाब्रवी
दु विस्तुनमिते नगदितं मया ते अथ त्रिपुरभैरव्या यंत्रोद्धारं त्वमीप्सहे सकलागमसारात्सं यापद्धारणात्तमं

16

ॐ विंदुत्र्यस्रनागकोणदशारद्वन्द्वाश्रिते वसुपत्रैकलारे वृत्तत्रये भूनिकेतत्रये च श्रीचक्रे ते वर्णि
ते भैरवीये अथ त्रिपुरसुन्दर्या वक्ष्ये श्रीचक्रनिर्णयं सर्वसंमोहने देवि सर्वसिद्धिप्रवर्तकं ॐ
शून्यं मध्यगते त्रिकोणसहिते दिग्द्वन्द्विकोणाङ्किते विंशारे मनुमिश्रिते करिदले श्रीषोडशारा
न्विते मदनत्रयसंयुते च धरिणीगेहाङ्किते त्रैपुरे भक्त्याभीष्टफलप्रदे कलियुगे श्रीचक्रमुद्योति
ते ॐ विंदुत्रिकोणवसुकोणदशारयुग्ममन्वस्रनागदलसंगतषोडशारे वृत्तत्रयं च धरणी
सदनत्रयं च श्रीचक्रमेतदुदितं परदेवतायाः अथाहं कालिकायाः लेये त्र्योङ्कारे ब्रवीम्यहं सर्वार्थ
सिद्धिदे लोके सर्वकामप्रपूरकम् ॐ त्रिकोणं स्थशून्यं तदुपरि शरत्कोणसहितं त्रिकोणं ष
५८ ड्कोणं भगवति च हर्ने हृद्दले निहतेन हास्ये तितिभवनयुक्ते च भवनादिदं श्यामायै त्रैमरणभय
वर्गप्रमथनम् अथाहं भद्रकाल्याः लेये त्र्योङ्कारे हरप्रिये ब्रवीमि दयया देवि सर्वसारस्वतप्रदं भू
पेतत्रयं वरेरवमेडलयुते ह्रिस्राग्रकाराङ्किते हिमस्तुयाग्युगे चतुर्गुणाचतुष्यत्रावली सोभित
सहनत्रयमेडितं वहिरिलागेहत्रयोड्रासिते श्रीयायैत्रमिदं यथेष्टफलदं मे भद्रकालीप्रियां
अथ वक्ष्यामि मातंग्यां यंत्रे तेत्र विनिश्चिते देवदेवि न वसीत्या न चान्यत्र प्रकाशयेत् ॐ विंदु त्रि
कोणवसुकोणयुतं सुवृत्तं नागदले त्रिवृत्तम् भूमंदिरं पार्वति वह्निरेखं मातंगिनी यंत्रमिदं
प्रतिष्ठम् अथाहं भुवनेश्वर्या यंत्रे त्र्योङ्कारे ब्रवीमि ते सीत्या भक्त्या महेशानि न चाख्येयं महात्मभिः ॐ
विंदुत्रिकोणरसकोणयुते कवृत्तान्विते नागदले नमंडितम् कलारवृत्तत्रयभूगृहांकितं श्रीचक्रमे
तद्भुवनेश्वरीप्रिये अथ वक्ष्यामि ताराया यंत्रोद्धारमनुत्तमं भोगमोक्षप्रदं देवि गोप्यं कुरु महेश्वरि

देवीर० १८

17

ॐ बिंदुस्त्रिकोणंचवसुदलसपुतं वृत्तं तथाष्टारमूले त्रिवृत्तं सभूपुरं चैकजातविलासगेहं मयायंत्रमिदंप्रलि
खमू अथाहं क्लिन्नमालायायंत्रोद्धारमनुत्तमं प्रवक्ष्यामि नवपीत्यानवक्त्र्यू स्तुमस्तुलभिः ॐ बिंदुत्रि
कोणंचवह्निस्त्रिकोणं त्रिकोणं मध्येस्तुभमृतविवं वसुदलसपुक्तंथ रिणीगृहस्याक्लीचक्रमेतत्स्व
देवतायाः अथवक्ष्यामि ते देव्याः यंत्रोद्धारं महेश्वरि समुत्पाः सारसर्वेस्वनदेयंब्रह्मवादिभिः
ॐ बिंदुंवामलकोणगंचविलिखेद्धाणाश्रकोणांकिते वृत्ते नागदलेन मेदिन मयोश्रीषोडशारांकिते
सद्वृत्तनवयसंपुते च धरिणीगेहांकिते यावति श्रीचक्रं सन्मुखाय विजयनाम्नापवर्गप्रदे अ
थवक्ष्यामि तत्वते यंत्रोद्धारं महेश्वरि सरस्वत्याः कौलिकानां भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ॐ त्रिकोणं
सबिंदु ततषट्कोणं सवृत्ते ततो नागपत्रे त्रिवृत्ते धरामन्दिरं वह्निरेखाञ्चलेन मयोक्तं हि सारस्वतं
यंत्रमेतत् अथाहमन्नपूर्णायायंत्रराजं ब्रवीम्यहं सर्वसंमोहने देवि सर्वभोगैकसाधनं ॐ
त्रिकोणं स्मारे त्रिकोणं त्रिकोणं त्रिकोणं त्रिकोणं त्रिकोणं हिवृत्तम् ततो नागपत्रान्वितं चाग्निवृ
त्तं धरामंदिरे चान्नपूर्णा सचक्रं अथवक्ष्ये शिवे यंत्रं महालक्ष्म्याः परात्परं यमभ्यर्च्यामवाप्नोतु भूतले
अपवर्गप्रदम् ॐ खवह्न्यारगतं चकारसहितं वृत्तं वहिःशोभनं वाह्ये नागदलैः कलारविलसद्वृत्तत्र
योद्भासितं भूगेहत्रयशोभितं तन्मयः निर्णीतमेतत्परं श्रीचक्रं परमार्थदायि च महालक्ष्मीप्रि
यसिद्धिदं यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि साधकानां शुभावहं शारिकाया महादेवि लीलालयलयाकुले ।
ॐ वृत्तत्रिकोणवसुकोणसवृत्तयोनं नागदलवृत्तमंडलं भूगृहाशिस्वरबीजभान्वितं यंत्रमेतदु
दितं शिवालये यंत्रोद्धारं महादेवि शारदाया ब्रवीम्यहं सर्वार्थसाधकं चक्रं सर्वकामप्रदकम्

ॐ मध्ये बिंदुसंहद्धि: स्यात्त्रिकोणं षट्कोणं स्याद्वृत्तं वसुपत्त्रयुक्तं हस्ताकारं षोडशारं त्रिवृत्तं भूगेहं
स्यात् शारदायंत्रमेतत् अथाहं ते प्रवक्ष्यामि यंत्रोद्धारं सुदुर्लभं दुर्गाख्यानस्य सर्वस्वं त्रिपुरलो
के सुगोपितं ॐ बिंदुस्त्रिकोणं जपडस्रषडस्रयुक्तं षट्कोणं वृत्तं वसुपत्त्रं पद्मकलाग्रमिश्रं भूगेहं बिं
बमनलेन शशिप्रभाभं सिद्धालिणीमिपतन्त्रं जपचक्रमेतत् अथ नैव गलामुख्याया यंत्रोद्धारं त्व
वीम्यहं सर्वसिद्धिप्रदं देवि गोपनीयं प्रयत्नतः ॐ बिंदुस्त्रिकोणं चरस्रावृत्तं वसुपत्त्रं वृत्तमन्वित
षोडशारं वृत्तत्रयं भूसदनत्रयं च श्रीचक्रमेतद्बगलामुखीयं अथाहं ते महालक्ष्म्या यंत्रोद्धार
मनुत्तमं ब्रवीमि परमं श्रीन्यासकुलाभीष्टसाधनम् ॐ बिंदुस्त्रिकोणं नवयोनियुक्तं वृत्तान्वि
तं नागदलं त्रिवृत्तं धरागृहेवद्विवृत्तं मिरीडं तु पीलयंचक्रमिदं प्रविष्टं यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि म
तंगीपाप्रपूरके सर्वार्थसाधके चक्रं सर्वसंमोहनं नया ॐ बिंदुस्त्र्यस्रषडस्रं चवृत्ताष्टदलं मडिलम्
वृत्तत्रयं धरासमराज्ञीश्रीचक्रमीरितम् अथ यंत्रं चण्डं वक्ष्ये ज्वालामुख्या महेश्वरि सर्वतंत्रैकनिल
यं सर्ववाञ्छितदायकं मध्ये शून्यं ततुपरि स्त्रिकोणमालिख्य देवि तत्राथ लाञ्छिकमथ वहिर्दिग्दलं लेख्य
मेकं वृत्तस्य हि: षट्दलं [illegible]कारं नभूगेहयुक्तं ज्वालामुख्या जगति जयदं चक्रमेतन्महेशि अथ
वक्ष्यामि देवेशि भीडायंत्रमनुत्तमं सर्वागमरहस्याढ्यं सर्वसारस्वतप्रदं ॐ बिंदुस्त्र्यस्रकाग्रमिश्र
वृत्तं वसुदलं स्यात् [illegible] षोडशारं वृत्तत्रयं भूमिगेहं जयाढ्यं भीडायंत्रं सर्वसिद्धिप्रदं स्यात् अ
थ वक्ष्यामि देवेशि कालरात्र्या मनूत्तमं यंत्रोद्धारं परानन्दसाधनैकरसायनं बिंदुस्त्रिकोणं रसु
कोणवृत्तं नागयंत्रं कलारविलसद्वृत्तं नारवृत्तं भूमंदिरत्रयमिदं गिरिपुत्रि यंत्रं श्रीकालरात्रि

देवीर०
१८

18

निलयेपरमार्थदेस्यात्॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिभवान्यायंत्रमुत्तमं॥ मूलमंत्ररहस्याढ्यंसर्वसिद्धि
सहायकं॥ बिंदुस्त्रिकोणंचषडस्रयुक्तंवृत्तेचनागारकलाष्टदलाष्टकम्॥ वृत्तत्रयंभूसदनत्रयंयस्यो
क्तंचक्रमानन्दपरंभवान्याः॥ अथवक्ष्येमहादेवियंत्रराजंसुदुर्लभं॥ श्रीवज्रयोगिनीदेव्याः सर्व
सौख्यप्रवर्धनं॥ ॐबिंदुस्त्रिकोणंचबहिःषडस्रंवृत्तेकवस्वस्ररवृत्तयुक्तं धरागृहंयंत्रमिदंम
हेशि श्रीवज्राकितयोगिनीयं॥ अथवक्ष्यामिवाराह्यायंत्रोद्धारमनुत्तमं॥ सर्वमंगलमंगल्यंसा
धकानांसुभावहं॥ ॐत्रिकोणंसबिंदुपुनःस्यात्त्रिकोणान्ततः सप्तवारंत्रिकोणंप्रकुर्यात्ततःगजा
ष्टकलारंहिवृत्तत्रयांकेधरासद्मयंत्रंवराह्याःस्वरीयम्॥ अथवक्ष्येमहादेवियंत्रोद्धारंसुदुर्लभं
सर्ववैरिप्रशमनंसर्ववाञ्छितपूरकं॥ बिंदुस्त्रिकोणंषट्कोणंवृत्ताष्टदलमेवितम्॥ त्रिवृत्तंभूगृहं
यंत्रंसिद्धलक्ष्म्यामयास्मृतम्॥ अथयंत्रंप्रवक्ष्येकुलवागीश्वरीप्रिये॥ साधकेष्टप्रदंदिव्यंप
रंपदस्मालयं॥ ॐत्रिकोणंसबिंदुंशराश्रंसुवृत्तेनतानागपत्रान्वितंषोडशारं॥ त्रिवृत्तंधरासद्म
पद्मास्यदेनेसुयंत्रंप्रदिष्टंचवागीश्वरीष्टम्॥ अथवक्ष्यामिदेवेशियंत्रंपद्मावतीप्रिये॥ सर्वा
र्थसाधकेदिव्यंसर्वाशापरिपूरकं॥ ॐबिंदुस्त्रिकोणंवसुकोणसुवृत्तनागपत्रादिषोडशदला
नलवन्हेलेच भूमेहिरत्रयमिदंसकलार्थदंस्यात्पद्मावतीप्रियतरंजपपूर्वकमेतत्॥ अथवक्ष्ये
महादेविकुब्जिकायंत्रमुत्तमं॥ सर्वदेवरहस्यंचगोपनीयंविशेषतः॥ बिंदुस्त्रिकोणंरसको
णयुक्तंवृत्तंतुनानागदलंरवृत्ते भूरागृहंसर्वरहस्यगर्भंश्रीह्रींश्रींकुब्जिकायंत्रमिदंसमाया
क्रम्॥ अथवक्ष्येमहादेविगौरीयंत्रंसुदुर्लभम्॥ सर्वैश्वर्यप्रदंसर्वविघ्नप्रशमनंशिवे॥ स
ॐत्रिकोणंखपुनःषडस्रंवृत्तेनपद्मानागदलान्वितंत्रिवृत्तं भूमेहिरंकौलकुलेषुतत्त्वभूसंसव

ॐ कथितं हि गोप्यं । अथ वक्ष्ये महादेवि खेचरीयंत्रमुत्तमं योगिनां दुर्लभं योगसाधकानां दकारणं
बिंदुत्रिकोणकं वृत्तं वसुपत्राग्निवृत्तकं धरागृहं मया ख्यातं खेचरीयंत्रमुत्तमं अथ नीलसरस्व
त्या यंत्रं षोडशारं ब्रवीम्यहं महाचीनपदस्थानां सिद्धिदं भोगदं शिवे बिंदुस्ततो — रेखा [illegible]
वृत्तं ततो नागदलाग्निवृत्तं धरागृहेनात्र श्रीमीत्रं यंत्रं परं नीलसरस्वतीयम् अथ देव्याः पराशक्ते
र्यंत्रं षोडशारं ब्रवीम्यहं सर्वसंपत्प्रदं दिव्यं सर्वैश्वर्यप्रदायकं बिंदुत्रिकोणं वृत्तं नाड्यं वसुपत्राग्निवृत्तकं
भूगृहं यंत्रमेतत्ते पराशक्तेर्मयास्मृतं अथ हं यंत्रमीशानि शिवस्य परमेश्वरे सर्वसाधारणं सर्वदा
च्छितैकप्रदायकं बिंदुत्रिकोणं वसुकोणं दशारं वृत्तं नागाश्च षोडशदलानलवृत्तयुक्तम् भू
गेहं त्रयमिदं परमार्थं हंसात्माधारणं जगति यंत्रमनादि शैवं अथाहं वक्ष्ये देवि यंत्रराजं ब्रवी
मि ते सर्वसाधारणं लोके वैष्णवानां शुभप्रदं बिंदुत्रिकोणं वसुकोणं वृत्तं नागपत्राढ्य
षोडशदलान्वितवृत्तविम्ब भूमंदिरं त्रयमिदं त्रियंत्रमिदं भवानि साधारणं परमवैष्णवथा
मसत्यं सर्वेषामेव मंत्राणां वैष्णवानां परमेश्वरि गरुडगोरावक्ष्ये हं तस्य यंत्रमनुत्तमं त्रिकोणं सबिंदु
शराश्च सकाश्च ततो नागपत्रं सषोडशकलारं चतुर्भूगृहं शोभाश्रितं वह्निरेखं सदा योनितो वा रदेव
स्य यंत्रं सर्वेषामेव मंत्राणां वैष्णवानां महेश्वरि लक्ष्मीनारायणः श्रेष्ठः तस्य यंत्रं ब्रवीम्यहं
बिंदुत्रिकोणं वसुपत्रवृत्तं नागदलं सवृत्तं षोडशारं वृत्तं च भूगृहे शोभितमिति लक्ष्मीनारा
यणस्येतत् श्रीचक्रं परमार्थदं इतीदं सर्वदेवानां रहस्यं परमार्थदं न तत्त्वं मया ख्यातं गोपनी
यं स्वयोनिवत् ५८ इति श्रीदेवीरहस्ये यंत्रोद्धारविधिर्नाम द्वादशः पटलः १२ श्रीभैरव उवाच
विप्रवक्ष्यामि रहस्यं सर्वकामिकं यंत्रधारणपूजायां विधिं साधारणं परं विना वर्म विना नाम्ना ।

देवीर०
१५

19

सहस्रकं महेश्वरि तत्सिद्धिः साधकस्यास्ति भैरवस्यास्ति पार्वति यः साधको जपेद्दिव्यां यन्त्रधारणाव
र्जितः सा विद्या कोटिजप्तापि तस्य निष्फलतां व्रजेत् शुभेऽह्नि शुभनक्षत्रे शुभवारे महेश्वरि ज्ञात्वा गु
रुं ततो न्यायमार्गेण ध्यात्वा गुरुं निजे सशिवो देवतां ध्यात्वा रहस्ये तु सुधूपिते गंधाष्टकेन वि
लिखेद्यन्त्रं मूलेन वेष्टयेत् तद्बाह्ये कवचं दिव्यं तथा नामसहस्रकं लिखेत्कनकलेखिन्या भूर्जप
त्रे सुशोभने गंधाष्टकं प्रवक्ष्यामि रहस्यं परमेश्वरि प्रवाच्यं देवि भक्ताय परशिष्याय सर्वथा सर्व
यं भक्तु कुंकुमं कुंड गोलोचनागुरु कर्पूरं मृगनाभिश्च सूर्यं च मलयोद्भवं अपरं तं प्रवक्ष्यामि
सिद्धिदं गंधसाधने वैष्णवानां च शैवानां शाक्तानां च शुभावहं काश्मीरं गोरोचनं मृगकानिकुरंग
नाभिजमरुद्वं मूर्वाः सतामकं चंदनं मिश्रमेतत् अष्टधाष्टकं भैरवभैरवीप्रियं गंधाष्टकं स्वमूलेन
नियोज्य कुलसाधकः न्यासमष्टादिकं कृत्वा ध्यायेद्देवीं शिवां कमां लिखेद्यन्त्रं निजे हृदि कोष्ठ
ह्यस्य मूलमेव ततः मातृकां विलिखेन्मन्त्री तद्बाह्ये कवचं लिखेत् तथा नामसहस्रं च लि
खित्वा भूर्जपत्रके वेष्टयेत्सूत्रेण नीलपीतक्रमेण च निजे स्वदेवीं ध्यात्वाभिर्वर्णेण पर
मेश्वरि लाक्षया परिवेष्ट्य सौवर्णेनादिवेष्टयेत् ततः परां गुटिकां दिव्यां देवीरूपां विचिन्तयेत् य
न्त्रधारणयन्त्रेनाविद्धो मन्त्रस्थापयेत्क्विचेद्यन्त्रधारणयन्त्रेन वक्ष्ये साधकपूजिते कौलिकानां हिताय गोप
नीयं विशेषतः बिंदुत्रिकोणषट्कोणषडश्रवसुपत्रके त्रिवृत्तं च धरासद्म यन्त्रधारणयन्त्रकम् सिंदू
रेण लिखेद्देवि विलयांगे रुणये शिवे यस्य पूजनमात्रेण मन्त्री भैरवतां व्रजेत् गणेशं धर्मराजं च वटु
कं च क्षेत्रपं च तद्वारि दुर्गे पूज्याश्चत्वारो द्वारपालकाः असितांगं च कालाग्निं संहारं रुरुभैरवं क
रालं विकरालं च सप्तमेशानमेतं भैरवो अष्टपत्रेषु संपूज्य भैरवान् सपार्वति दुर्गां च चंडीं सस्मुखीं शिव

१५

ईशानीं शिवां जयां बहिः षट्कोणके पूज्याश्चैता मूलेन साधकैः तारां च नादिनीं चैव तुर्यां च गत्वा विजयां
तथा क्लिन्नमेखलां षडस्रेषु पूजयेत्साधकोत्तमः भवानीं कुब्जिकां गौरीं अस्रे पूज्या महेश्वरि विदिक्षु
देवतामिष्टां मुण्डां वाराहीं कालिकां तमः गंधाक्षतप्रसूनैश्च धूपदीपादितर्पणैः नैवेद्यैश्च मनोज्ञैश्चैव ताम्बू
लैश्च सुवासितैः तत्र विंदुमहादेवि यथाविभवमात्मनः सौवर्णं राजतं मुक्तामणिताम्रादिपूर्वकं
देवतापीठं येद्यावदलिंगगुरवेपि च तत्र स्वयं गुटिकां देवीरूपां कुलेश्वरि पंचामृतैः पंचगव्यैः स्
नापयेत्साधकोत्तमः संस्थाप्य गुटिकां मंत्री विद्वान्संस्थापयेत्ततः प्राणांस्त्वावाहनादिमुद्रा मंत्री प्र
दर्शयेत् पाद्यार्घ्यमधुपर्कादि सर्वं तत्र निवेदयेत् चिंतयेद्देवतारूपां पूजयेद्यंत्रराजवत् संपूज्य
गुटिकां दिव्यानंदप्रे साधको जपेत् मूलमंत्रं यथाशक्त्या मालया करमालया पुटितं चैव कवचं
मंत्रनाम सहस्रकं स्तोत्रं मंत्रमयं देवि मंत्रचक्रं प्रपूजयेत् ततः स्तवैः साधकैः कृत्वा त्रै
वेष्टनमीश्वरि ताम्रतुल्यं रजतं स्वर्णं सुधीर्भक्त्या धारयेद्देवतां हृदि विसृज्य सशिवां देवीं नमेत्स
सारमुद्रया धारयेन्मूर्ध्नि वा बाहौ गुटिकां वरदायिनीं एवं धारयेन्मंत्री जपेन्मंत्रं स साधकः
मालान्मर्भयोन्मुक्तो भवेद्भैरवसन्निभः जयसिद्धिर्भवेत्तस्य यत्र तां धारयेत्कृती बहुनोक्तेन किं
देवि स भवेद्भैरवः स्वयम् इदं तत्त्वं तमे दिव्यं सर्वस्वं परमार्थदं सारात्सारं परं रत्नं गोपनीयं मुमुक्षु
भिः २५ इति श्रीदेवीरहस्ये यंत्रधारणविधिर्नाम त्रयोदशः पटलः १३ श्रीदेव्युवाच ॥ भगवन्कौ
लिकाभिकं दोमुनि विनिर्णयं तथा देवीश्वरादीनां देवताबीजनिर्णयम् शक्तिकीलकदिग्ब
धनिर्णयं परमेश्वर वद मे करुणासिंधो यद्यहं तु प्रिया तव श्रीभैरवः एतद्रहस्यं तु मे देवि देवानामसार
सूत्रं मे देवीनामादिदेवानां मंत्राणां मे रहस्यकं वक्ष्यामि तव भक्त्याहं ऋष्यादिविनिर्णयम् ८

देवी र०
२०

वीर्णो महादेवि नो मंत्राणां भैरवेश्वरि भरामुकस्य देवानां वासवे वच षष्टिकल्पसहस्राणि येन च वि
हितो जपः तथाप्यब्दषष्टिलक्षाणि षष्टिजन्मान्तरेषु च दुःखदायी करो देवि सर्षिरित्यभिधीयते अ
खिहीनो भवेन्मंत्रो जन्मजन्मान्तरेषु च मतिबाधकरो लोके साधकानां महेश्वरि यदा मंत्रो महादे
वि मयावक्त्राद्बहिस्कृतः वेष्टितो येन तेजस्वी नष्टः कंद इति गीयते कंदोसि विविधा त्येषां मंत्राणां प
रमेश्वरि कंदहीनो भवेन्मंत्रो नष्टो मत्य इव प्रिये यदा जप्तो मनुर्देवि मयापरमशक्तिनः प्रादुर्भ
वस्तु मेरुयायामासो मोक्षे ति देवता मंत्रराजस्य देवीनो येनो त्यति मया ह्यतो न हीजमिति मंत्राणां
वर्ण्यते परमेश्वरि बीजहीनो भवेन्मंत्रः सिद्धिहानिकरः शिवे बीजहीने जगद्बीजे जलहीनो न
दी यथा जयाते जगद्धत्यतिस्थितिसंहारकी मतिः जाता मे यत देवेशि साशक्तिरतिगीयते
शक्तिहीनो महादेवि मंत्रो विघ्नकरो मतः महामंगलप्रदो मंत्रो देवीनो शक्तिबीजतः जम्बाल
न्या मनुर्देवि पुनर्येन समुद्गोषितः निलेजस्कः पुनर्जातः कीलकं तद्धदाहृतम् निष्कीलितेन
जयाते च मनुमग्नइयाशिवे त्वक्ता साधकराजस्य सिद्धिहरनिभैरवः जपकाले महादेवि यात्
सा भूतप्रेतकाः दिशो दश पलायते येन दिग्बंधने च नतु दिग्बंधनविना देवि जपः पाठापि वा
तथा निष्फलो विघ्नकृच्चिनेन दिग्बंधने चरेत् एतैर्विहीनो मंत्रोस्ति निष्फलो विघ्नकारकः ममापि
देवि किंवृत्य पुनः त्वदेषु जंतुषु इत्येवं पटलो गुह्यो कन्दर्पापरमेश्वरि गोपनीयो महावीरैरित्याज्ञा
पारमेश्वरी २ इति श्रीदेवीरहस्ये ऋषिकंदादिनिर्णयविधिर्नाम चतुर्दशः पटलः १४ श्रीभैरव उ
उं अथ पुनाम्युदेवेशि श्मशानस्यो साधनं येन साधनमात्रेण साधको भैरवो भवेत् श्रीदेवी
भगवन्भवनाभक्त्या प्रसादेयं महान्कृतः विस्मृतो यं विधिर्गुह्यः श्मशानसाधनाकिनः स

र्वेतेषु विख्यातः स्मारितो मे फलाप्रदः ॥ श्रीभैरवः ॥ त्रयस्त्रिंशतिकोटीनां देवतानां हि शाश्वतः ॥ नामभि
र्विष्कृता देवि भवत्यामे परं स्फुताः ॥ तासां वक्ष्ये फलं देवि श्मशानार्चाप्रथाविधि साधकाये न जायते
सर्वसिद्धियुताः शिवे विना श्मशानविधिना पूजायोगजपादयः न सिद्ध्यन्ति वरारोहे कलौ भैरवशा
पतः त्रिः त्रिंशत्कोट्यो देव्याः सर्वाः वेतालरूपिताः तत्र गत्वार्चयेद्यस्तु स भवेद्भैरवोपमः तत्रापि
रवैर्देवि महाकाले स्मशानके ॥ सा रमे यैश्च येते ॥ सोऽयैः सपिशाचकैः वेतालभूतप्रेतैश्च
श्मशानार्चां करोति हि तत्र भूता महाघोराश्चत्वारो विघ्नकारकाः चत्वारोऽन्ये महाघोरा भैरवा वि
घ्नकारिणः दिग्विदिक्षु श्मशानेऽते देव्यष्टौ भैरवाः ते सन्तु खगताः क्रूरा भूताः कुर्वन्ति विघ्नं
भैरवा विघ्नहर्तारः शिवं कुर्वन्ति संमुखे तेषां विधिं प्रवक्ष्यामि गन्धसारेण मैत्रेभ्यः अष्टकाश्यमदान
थ श्मशानार्चनं पूर्वं भैरवार्चेद्दिक्कुजे सौम्ये गन्धरोमुक्ते पानैतनया पुनः सर्वश्च समन्तेद्दिग्विदि
क्षु भैरवाः पूर्वोत्तरेशानसमीरणाग्निकोनाशाद्देवा वरुणादिदिक्षु महोग्रचित्राङ्गदचण्डभास्व
ल्लोलान्तभूतेशकरालभीमाः एतेश्च मे तु सततं श्मशाने दिग्भैरवा भूतयुता महेशि एतांस्तु सं
पूर्ज्य वसेत् श्मशाने स्याद्व्याधिभ्रमणं विपत्तिः १५ इति श्रीदेवीरहस्ये श्मशानविधिर्नाम पं
चदशः पटलः १५ श्रीभैरवः ॥ अथाहं पूजनस्थानं संवक्ष्ये पद्धतिं पार्वति गद्यपद्यमयी देवि मन्त्रसि
द्धिप्रदायिनी रात्रिशेषे समुत्थाय साधको विहिताह्निकः श्मशानार्चनसंभारं समादाय च सानुगः
सवीरो वीरभूमिं च व्रजेद्रात्रिमुखे प्रिये तत्रैव विधिं वक्ष्ये शृणु पार्वति सादरम् गन्धसारतरोगोप्य
नाख्येयसिद्धिदायके तत्र रात्रिमुखे सम्यक् वीरः श्मशाने गत्वा समपदानो भूमिमुत्सृज्य श्मशा

देवीर०
२१

नैवेलां नोदंचयेत् नत्रमंभागं संस्थाप्य स्वहस्तपादौ प्रक्षाल्य त्रिराचम्य प्राणायामत्रयं मूलेन विधाय
पुनराचम्य स्वमूलर्षिकं दोन्यासं कृत्वा करांगन्यासौ च कृत्वा मूलमंत्रोत्तरशतं जपेत् यथाशक्ति जप्त्वा
देवीसमर्पितं वा स्वगुरुं च ध्यात्वा कवचमष्टसहस्रं वा मत्रं पठेत् वेलासमये प्रदमाग्रामं लंघ्य श्मशानमंडले प्र
दक्षिणीकृत्य प्रविश्य चितां प्रणमेत् ज्वालाकरालवदने कल्पांतदहनप्रिये प्राणिप्राणालये
भूते चिते मेऽनुग्रहं कुरु इति नत्वा यथावारं प्रशाला: प्रशालान्भैरवान्स्मृत्वा हृष्टयो धृत्वा पू
जामारभेत् श्रीदेवी भगवन्भैरवाः सत्नाङ्गाणानुग्रहलक्षमान् कथं संधारयेन्मंत्री न तत्र सन्तुख
हृष्टयो: श्रीभैरव: शृणु देवि प्रवक्ष्यामि भैरवसाधने वत्वामितवभक्त्या हे नुप्राप्ये ये दुरात्मने ।
भूतो रवो पूर्वगतो महाप्रेतोग्निकोणगोपस्तु नरगो हिमांशुरो चे उत्तरो घेशानमतो महीजे भाम्नाश्चधमे
रव एववर्थो लोलातको वहिर्गतः स्मरेच्च भूते प्रेतरोद्रु लिंगगो स्मरेच्च करालको निर्ऋतिगो
प्पिमन्दरवो पुन: पश्चिमगतोपि भीमः एवं भ्रमन्ते सततं महेशि दिग्भैरवा भूतगणाः श्मशाने मु
धाशुहृदो शशिहीनपक्षे न दैवरीत्येन शिवे भ्रमंते श्रीदेव्यु- देवेश करुणासांद्र साधकेश जगत्पते
त्रायते भीमकर्मे दहदि साधकसत्तमः महाप्रभी मयो: पूजापक्ष यो भीम सौम्ययो: कथं देवकरिष्य
ति द्वयोर्भास्करवारयो: श्रीभैरव: घोरामावस्याशिवे दक्षपक्षे रविवारे ततोऽन्यथा रविवारे च संगुण्य प्र
थमे वा द्वितीयके प्रथमे रविवारे तु महाप्रेतं च पूजयेत् द्वितीये च प्रिये भीमं पूजयेत् कुलपत्नके ।
कुलपतेर्चयेद्भूतान् विपरीतक्रमेण तु शृणु देवि प्रवक्ष्यामि पूजासारं महेश्वरि सर्वावश्यपरा शि
ष्यायत्तु वेलायत्तु रात्मने श्मशानपूजामंत्रस्य महाकाल ऋषिः स्त्रत्न: ३ त्रिष्टुप् छंदः इति ध्याने
देवी श्मशानकालिका परा बीजेन ददशक्तिः काली कीलकमीरितम् धर्मार्थकाममोक्षेषु वि

नियोगः॥ प्रकीर्तितः॥ अस्य श्रीश्मशानकालीमंत्रस्य महाकालभैरवऋषिः उष्णिक्छंदः श्रीश्मशान
कालिकादेवता ह्रीं बीजं हूं शक्तिः क्रीं कीलकं धर्मार्थकाममोक्षार्थे पूजायां विनियोगः॥ महाकालभै
रवऋषये नमः शिरसि उष्णिक्छंदसे नमः मुखे श्मशानकालिकादेवतायै नमो हृदि ह्रीं बीजा
य नमः नाभौ हूं शक्तये नमः गुह्ये क्रीं कीलकाय नमः पादयोः जपे विनियोगः सर्वांगेषु ॐ क्रां
हृदयाय नमः ॐ क्रीं शिरसे स्वाहा ॐ क्रूं शिखायै वषट् ॐ क्रैं कवचाय हुं ॐ क्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॐ
क्रः अस्त्राय फट् एवं करन्यासः॥ इति षडंगं विधाय तत्रासनं शोधयेत् ॐ अस्य श्रीआसनशोधनमंत्र
स्य मेरुपृष्ठऋषिः सुतलं छंदः कूर्मो देवता आसनशोधने विनियोगः॥ पृथिव्यै नमः॥ पृथ्वि त्वया
धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम्॥ ॐ क्रों आधारशक्तिकम
लासनाय नमः ॐ अनंताय नमः पद्माय नमः पद्मनालाय नमः॥ अथोपविश्य तालत्रयं बुधीन्
अपसर्पंतु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यंतु शिवाज्ञया इति तालत्रयं दत्त्वा नाराचमुद्रा
प्रदर्शयेत् इत्यासनशुद्धिं विधाय भूतशुद्धिं कुर्यात् ॐ हं आत्मचेतनं सुषुम्नावर्त्मना प्रदीपकलिकाकारं ब्रह्म
पथा नीत्वा स्वबीजेन तत्र सदाशिवे लीनं ध्यात्वा आदौ यं वायुबीजेन षोडशधाजपेन पापपुरुषं वामकुक्षिस्थं
शोषयेत् रमिति वह्निबीजेन चतुःषष्टिधाजपेन दाहयेत् वमिति वरुणबीजेन द्वात्रिंशद्धाजपेन स्नापये
त् लमिति भूमिबीजेन दशधाजपेन शरीरं पिंडीभूतं विभाव्य स्वजीवं हृदि संस्थाप्य प्राणान् स्थापयेत् इति
भूतशुद्धिः॥ ॐ आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हं सोहं हंसः मम प्राणा इह प्राणाः ॐ मम जीव इह स्थितः ॐ मम
सर्वेंद्रियाणि इह स्थितानि ॐ मम वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं ति
ष्ठंतु स्वाहा इति प्राणान्संस्थाप्य मातृकान्यासं विधाय पूर्ववत्करांगन्यासौ कृत्वा तत्र चिंतायाईशानेच

देवी र॰
२२

22

तत्रखंडावेदीं विधाय तत्र श्रीचक्रं विभाव्य यथोक्तविधिनाऽभ्यर्च्य तत्र नवग्रहान्संपूज्य पूर्ववत् बटुकं संपू
ज्य भगवतभैरवान्संपूजयेत् ॐ श्री महामायनमः ॐ श्री श्री महाकालमायैनमः पूर्वे ॐ श्री चित्राङ्गदाय
नमः ॐ श्री चित्ररेण्यै नमः उत्तरे ॐ ह्रीं चण्डाय नमः ॐ ह्रीं चण्डे नमः ईशाने ॐ ह्रौं भास्वने नमः ॐ ह्रौं भ
मायै नमः वायौ ॐ लों लोलालाक्षाय नमः ॐ लां लोलालायै नमः आग्नेये ॐ भैं भूतेशाय नमः ॐ भैं भू
तधात्र्यै नमः दक्षिणे ॐ क्रीं करालाय नमः ॐ क्रीं करालिन्यै नमः नैरृते ॐ ह्रीं श्री भीमाय नमः ॐ
श्री भीमरूपायै नमः पश्चिमे इतियथावारक्रमेण गंधाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य तत्र विनाशे श्रीचक्रं नव
योनिचक्रं वा विभाव्य योगपीठपूजां कृत्वा पात्राणि संस्थाप्य पात्रपूजां कृत्वा तत्र देवतावर्णपूर्वं
शिवशिवादेवीं संपूज्य यथाशक्त्या जप्त्वा जपं देव्यै समर्प्य ततः कवच सहस्रनामस्तवराजपाठादि
विधाय तदर्पित्वा समर्प्य विनाशनोद्याने होमं कुर्यात् ॐ तत्र बटुकादीन्संतर्प्य भगवतभैरवान पिसं
तर्प्य नवकन्याः संतर्प्य पश्चात्तनवपात्राविधिपानं कुर्यात् श्रीदेवी देवदेव महादेव शरणागतवत्सल
सुरापानविधिं ब्रूहि येन सिद्धिर्भवेद्ध्रुवम् श्रीभैरवः शृणु देवि प्रवक्ष्यामि पानपूजाविधिं परम् साधका
येन जायन्ते कलौ भैरवसन्निभाः श्मशाने च चतुष्पथे वा निशीथे वा महेश्वरि विना पानेन सिद्धिः स्यात्सा
धकानां कलौ ध्रुवं सुरासंविदारूपाणि त्रिधा पानेन मदोन्मत्ते तेषु गम्भावद्योदेवाविलीना मन्त्रयुपरा
मन्त्रामृतरमयशीधु चेति त्रयं परं तत्र सर्वेष्विपि नादेवावासुवायाग्र हर्निशं संपूज्य शिवादेवीं महा
भैरवार्चने तत्र पानं सुरादेव्या महानन्दप्रदायकं विनियोगेन तु सिद्धिः स्याद्विना शक्तिसमर्चने नास्ति
ज्ञाति शिवं मे श्रा श्मशानार्चा विना ततः तस्मात् श्मशाने संपूज्य शक्तिमाभ्यर्च्य साधकः पानभैजे
सुरादेव्याः श्रीचक्राग्रे यथाविधि संविध्याने चरेन्नाद्रौ दिवा पाने च शीधुना सहोरात्रे सुरापाने भोग

देमोत्तदे शिवे संविदासवयोमे ध्येसंविदे विमाग्गरीयसी सैवेस्तवः स्मशानेस्म सशेवायः श्म
शानगः श्मशानभजनाद्वीरो भवेन्भैरवसन्निभः पानेनावद्रजेद्देवि यावन्तो विस्मयो भवेत् य
दि नव विकारः स्यात्पानेन तद्दूरज्ञानवत् यावन्न चलते दृष्टिर्यावन्न चलते मनः तावत्पानं प्रकर्तव्यं
पशुपानमतः परं विना पानं चरेद्यस्तु पानेन चचर्वणादिकं मकारान्यं च देवेशि कुर्ज्जावापरं स्मयं स
स योगी निन्दितो लोके परपिंडोपजीवकः श्मशानवदीशानि शीघ्रं मृत्युम्रवेदजेत् स्नामो किंचन
दानं परकीयेन भक्षयेत् यद्द्रि किंच वीरचक्रे कौलिको भक्षयेत्क्वचित् सिद्धहानिर्भवेत्स योगी न्या
भक्षयेत्तिने पूजाकाले निशीथे वा स्यात्वा देवी शिवां कितो स्मभ्यच्ये विधिना पानेन खाद्यचर्वणपूर्व
कं मकारैः पंचभिर्देवि तर्पयित्वा परस्त्रियं पानेयाने शिवे पाने समवारे समचरेत् तेन देवी शिवो का
पविष्टा प्रादुर्भविष्यति इस्येपावह गुह्याश्मशानार्चनसंयुता गद्यपद्यमयी दिव्या सर्वसत्वस्य
युता नवस्मेरेनविद्यानानप्रकाश्या कदाचन इति गुह्यतमं देवि रहस्यं देवदुर्लभं प्रकाश्यं महान्
गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये श्मशानार्चनविधिर्नाम षोडशः पटलः ॥ १६ ॥ श्रीदेवी
भगवन्सर्ववेत्तृ ब्रह्म सर्वलोकनमस्कृत श्रीदेव्या यंत्रराजस्य मालाकंकणयोरपि शोधनं श्रोतु
मिच्छामि त्वयैव प्राक् निवेदितं येन शुद्धिर्भवेद्देवि विद्याया साधकस्य हि श्रीभैरव उवाच अथ नाथ देवि
वक्ष्यामि शोधनं सर्वकामदं सर्वस्य धारणं लोके पटलेगुह्यमुत्तमं सदिने देवि गत्वा दौ श्मशाने सा
धकोत्तमः कपालं नरदेहत्तानां मालां कंकणमीश्वरि स्मशानं नरशतेन स्याम् लयंत्रे निधापयेत् सु
नरश्चाननश्शतेन स्नातेन वर्तयेत् देवानित् नवीन्दे विमायावाका मबीजके: श्मशानभस्म
लि – नश्शुद्धेन सुरवं दिने ततो यन्त्रं लिखेद्देवि कपाले साधकोत्तमः मालां कुर्यात् [illegible] नामक

देवीर० २२ 23

लाभीष्टसिद्धये वामचाररतः श्रीमान्योनकुर्यान्महेश्वरि यंत्रं मालां शिवेनस्य मंत्रहानिर्भवेद्ध्रुवं क
पालं मनकस्याग्रगृहीत्वा स्फटिकप्रभं श्मशानभस्मशुद्धं च कृत्वा साधकसत्तमः स्वमंत्रं साधये
च्छ्रीमान्नन्यथा सिद्धिहानिदः कपालयंत्रं देवेशि केशाके कणमुत्तमं नदेनमालाद्रव्यं च मुंडपादे
महेश्वरि गोपयेत्साधकोऽस्यं न देवीरूपं विचिंत्ययेत् यएवं साधकः कुर्यात्तस्य सिद्धिरदूरतः अन्य
था सिद्धिहानिः स्यान्ममापिपरमेश्वरि इतीदं पटलं गुह्यं दिव्यं सर्वस्वमुत्तमं सप्रकाश्यं महात्म
गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये सप्तदशः पटलः ॥१७॥ श्रीदेवी । भगवन्देवदेवेश मालायं
त्रार्चनेपरं शोधनं श्रोतुमिच्छामि विस्तरात्परमार्थदम् श्रीभैरवः । शृणु देवि वक्ष्यामि यद्गोपि
तं च विधिं शोधनस्य हि द्रव्याणां मालादीनां महेश्वरि तत्रादौ साधको रात्रिशेषे वटुचामनुः स्व
शिरस्य सहस्राधोमुखकमलकर्णिकान्तर्गते निजगुरुं ध्यात्वा देवीं च हृदिषये ध्यात्वा मानसैरु
पचारैरभ्यर्च्य अजपाजपं गुरवे देव्यै च समर्प्य प्रणमेत् ततो बहिरागत्य नद्यादौ गत्वा स्नानसंध्यादि
विधाय यागगृहमेत्य निजकर्म समाप्य यंत्रशोधनादिकमारभेत् तत्रैशानदिग्विषये चतुष्कोणाष्ट
दलैकवृत्तं विश्वकमलस्य क्रयादेवी विधाय विलिप्य सिंदूरेण स्वदेवतायंत्रं विभाव्य यथोक्तपाद
जयासंपूज्य द्रव्यादीन्यानीय यंत्रादीन्संशोधयेत् स्रौकेमास्य चरेद्विकंकणं साधको नमः केक
णं कृत्वा मालां च यंत्रं च कापालिकाशिवे इत्यमथ तथा मत्स्यमांसमुद्राश्च मैथुनं मकारपंचसंयुक्तं
स्रजये द्रव्येश्वरं ततो देवानीय आसनादिशुद्धिं कृत्वा स्वमूलस्य संकल्पपूर्वं न्यासादिन्यासं कु
र्यात् ततो मूलेनाचम्य प्राणायामं कृत्वा भूतशुद्ध्यादि प्राणान्स्थाप्य पंचगव्येनौषधसमकेन
शोधनं कुर्यात् स्नानं शंकचारनालेन कारकं स्वयोनिजं पंचगव्यमिति प्रोक्तं कुर्यात्साधकसत्तमः

२२

काश्मीरगोरोचनमृगनाभिकुंकुमगजमदाभिर्जातमया विलिखेद्वा एतामेवं मलयोद्भवे च सचंद्रस्तु
मत्स्यौषधानि इभिः समस्तकयायंत्रे मालां केकराणं संलिख्य मूलविद्यया हृदयं कृत्वा शोधनं कु
र्यात् ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं देवि यंत्रे स्वाहा ह्रीं श्रीं ह्रीं ॐ यंत्रं शोधय शोधय हुं फट् ठः ठः ठः स्वाहा इमा
मेवास्तु कीर्तिविद्यां मध्ये सहस्रशोधनं जपेत् यंत्रे देवी समावाह्य पूजयेन्मायकी नमः नत्वादौ यंत्रम
लविद्यया पंचगव्यौषधैः संशोध्य सिंदूरेण यंत्रे विंदुपरि संस्थाप्य पूर्ववन्मालाकर्मेण जपेत्
नवमालामौषधादिना मूलविद्यया शोधयेत् ॐ ॐ ह्रां ह्रीं श्रीं आं क्रों मालां त्रिपुरसुंदरि किलो
कमलिनि हृदं नंदनमालां शोधय फट् ठः ठः ठः स्वाहा इत्येवमष्टोत्तरशतं जप्त्वा मूलविद्यया प
ञ्चगव्येन शोधयेत् ततः कंकणं शतवाला तोत्रीकेशस्य कृत्वा मूलविद्यया शोधयेत् ॐ ह्रीं क्लीं हूं
श्रीं ह्रीं केशिनि निशाकेशिनि कंकणं शोधय हूं क्रों फट् ठः ठः ठः स्वाहेति मूलविद्यया अष्टोत्त
रशतं जप्त्वा पंचगव्यौषधजलेन संशोध्य वामहस्ते दक्षिणहस्ते यो निबध्य सुमूलेन चंदनमालया
यथाशक्त्या जपेत् ततः कवचसहस्रनामस्तोत्रादिपाठं विधाय मूलेन नैवेद्यं निवेद्य तदुत्थेन च कञ्च
नाकुर्यात् साधकैरेकादशसमे गणाहुत्याक्षमायायामण्डपे उपविश्य मध्ये त्रिकोणे सविंदुश्च
न^ केन्द्रं स्मरमदनहरलेखनमयं भूगृहं विलिख्य रक्तपुष्पैः संपूजयेत् गं गणेशाय नमः पं धर्मराजा
य नमः वं वरुणाय नमः कीं कुबेराय नमः इति संपूज्य ह्रीं श्रीं करालाय नमः विकरालाय नमः
संहाराय नमः रुरुभैरवाय नमः महाकालाय नमः कालाग्नये नमः क्रोधभैरवाय नमः उन्मत्त
भैरवाय नमः इत्यष्टौ ततोऽभ्यर्च्य ॐ ह्रीं श्रीं जयायै नमः विजयायै नमः कान्त्यै नमः रत्यै नमः प्रीत्यै

देवीर· २५

24

नमः मनोन्मनायै नमः इति पूर्वेऽभ्यर्च्य गं गौर्यै नमः यं यमुनायै नमः सं सरस्वत्यै नमः इत्यभ्यर्च्य
मं लं महामायायै नमः इति दिक्षु एवं संपूज्य तत्र श्रीदेवीध्यानोक्तरूपां ध्यानेन विभाव्य यंत्रवत्संपू-
जयेत् तत्र भैरवं भैरवीं च पूजयेत् वटुकं शक्तिकं च पूजयेत् अनेन भैरवीं तत्र सर्वैर्वर्णैर्द्विजायतेः
निहितेन भैरवीं तत्र सर्वैर्वर्णैः पृथक् पृथक् तत्रैव नवकन्याश्चाभ्यर्च्य वामे रामां रमणां कुशलां दक्षिणे
बालिकां समग्रे मन्त्रेश्वरं कवटुकौ मकरस्यो समुद्रेः ने श्रीवीरान् सर्वस्य कविनासत्कथा मत्तं त-
णां वामाचारः परमगहनो योगिनामप्यगम्यः पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा यावत्पतति विस्मृतो मया
यदि तत्र विकारः स्यात्तदा तेन तु संबालनवत् मधुपानरतो मन्त्री शक्तिमतो बयेन्ने रेतस्तानर्पयेद्देवी
शक्तिं पानेन तर्पयेत् शक्त्युच्छिष्टं पिबेन्मन्त्री वीरोच्छिष्टं तु चर्वणम् मकारपंचसंयुक्ते आर्याचक्रे
चक्रमंडले साधकान्साधको भक्त्या संतर्प्य पानभोजनैः स्वनत्यं देवतामिष्टामिष्टान्ने
वेणीः शिवे स्वगुरुं पूजयेद्भक्त्या तर्पयेत् किंतु परं संतोषयित्वा स्वगुरुं दक्षिणाभिश्च वन्दनैः
तदाज्ञां शिरसादाय नित्यकर्मणि सिद्धिदां तत्रैव चक्रे साधकानभ्यर्च्यानन्दभैरवं स्वात्मानं ध्या-
त्वा परानंदमयो भूत्वा संहारमुद्रया देवीं सशिवां विसर्जयेत् दंडवत्प्रणमेत् इत्येवं पुष्ठतिगज्या
गद्यपद्यैकरूपिणी सकलागमसाराढ्या गोपयेत्साधको नमः इति श्रीदेवीरहस्ये साधनपुट-
निर्णयनाख्याने नाम द्वादशः पटलः १२ ॥ ॐ अस्य श्रीमहाकालमंत्रस्य भैरव ऋषिः उष्णि-
क् छंदः श्रीमहाकालो देवता हं बीजं ह्रीं शक्तिः स्वाहा कीलकम् श्रीविद्यासिद्ध्यर्थे जपे विनि-
योगः हं ह्रां हृदयाय नमः हं ह्रीं शिरः हं ह्रूं शिखा हं ह्रैं कवचं हं ह्रौं नेत्रत्रयं हं ह्रः अस्त्रा एवं करन्यासः

अथ ध्यानं कल्पान्तकालाग्निसमानभासं चतुर्भुजं कालिकयोपविष्टं शूलासिखट्वांगकपालह
स्तं शिवं महाकालमनेन मीडे इति ध्यानं प्रकाशः हूं हूं महाकाल प्रसीद प्रसीद ह्रीं ह्रीं स्वाहा
इति मूले श्रीभैरवः अथ नादं विवक्ष्यामि सुरोत्पत्तिं महेश्वरि यस्याः श्रवणमात्रेण दीनाफ
लमवाप्नुयात् समुद्रे मथ्यमाने तु क्षीराब्धौ सागरोत्तमे तत्रोत्पन्ना सुरादेवी कुमारीरूपधारि
णी तत्राकालाग्निसदृशी कृतहासोल्लसन्मुखी अष्टादशभुजा दिव्या नवकुम्भतथा धरा न
वपात्रधरा नित्यं मदिरारुणलोचना नानाकुसुमभूषाढ्या मुक्तकेशी त्रिलोचना नानारत्नां
गदयुता मुक्ताहारोज्ज्वलान्विता रत्नांगुलीयशोभाढ्या नेगाणीनूपुरान्विता विचित्ररत्नखचि
तकाञ्चीगुणनितंबिनी रत्नसिंहासनगता परमानन्ददायिनी तां दृष्ट्वा तु सुरा देवी ब्रह्मा विष्णु
महेश्वराः सुरासुरगंधर्वा महेश्वराः सदाशिवः तदा प्रसन्नवदना वरदा नो यता सुराः
आरोपात्रं ददौ दिव्यमानन्दरसपूरितम् सदाशिवाय देवेशि तत्र तत्पात्रमग्रहीत् पात्रा हिं
डुः पपानो ब्धी जाता गुडलतानन्तः बिंदुपानात्कणा जाता तेभ्यो जाता महत्तराः इक्षुभेदश्च
त्वदिरक्षापणयानि दयः क्रमुकानागवल्ली च संवेत्तिं महेश्वरि गौडी चेतन्यतामोक्ता
सर्वार्थफलदायिनी ततो देवीपरे पात्रमीश्वराय सुराः शिवे पात्रा हिंडुः पपानो ब्धीन ततो जाता
हिवल्लरी बिंदुपानकणेभ्योपि द्राक्षाभेदाः महत्तराः मध्वीका या महादेवि जाताः परमपाव
नाः माध्वी प्रोक्ता महाविद्यासाधने सर्वसिद्धिदा ततो देवी परे पात्रं रुद्राया मन्त्रपूरितं पात्रा हिं
डुः पपानो ब्धी जाता गोधूमजातयः तत्कणेभ्योमरैली च जाता वै धान्यजातयः पैष्टी प्रोक्ता

सुरादेवी परमानन्ददायिनी ततो दद्यात्परं पात्रं विश्वस्मै प्रभविष्णवे पात्राधिष्ठातुः पयालो मांसं विज्ञा
नानन्तः प्रियेत लक्षणोऽभ्यापि देवेशि नेत्रदां स्कन्दकाद्यः स्वन्येषु च बहवो जाना भेदा मदनवर्धनाः वि
जये निमया प्रोक्ता विश्वस्मै परमाद्या सुरा सुविदा सर्वधाम ध्येय सर्वविद्वगरीयसी ततो दद्यात्परं पात्रं
श्रीसुरा परमेष्ठिने पात्राधिष्ठातुः पयालोऽव्यो जानन्तः श्रीगोपद्रुम कुः तल्लक्षणोऽभ्यापि संज्ञाना भेदाः
तोइस्मादयः पानके प्रोक्ता मीशानि सर्वसाधारणं परं ततो दद्यात्परं पात्रं मिड्डाया सुरनिर्भरं
पात्राधिष्ठातुः पयालोऽव्यो जानन्तजानी पुल्लेततः तल्लक्षणोऽभ्यापि संज्ञाना भेदाः स्वाम्लकादयः पानके ना
मतद्धिवीरसायणामदा भूते ततो दद्यात्परं पात्रं गुरवे गिरिजेश्वरा पात्राधिष्ठातुः पयालोऽव्यो गुडपुष्प
नतः शिवे ज्ञाना लक्षणजा भेदा नारिकेलफलादयः पानके नामदेवेशि रसायणमिदं परं ततो द
द्यात्परं पात्रं सुजार्थं सतृपूरितम् पात्राधिष्ठातुः पयालोऽव्यो जानन्तः स्वजेर पादयाः तल्लक्षणोऽभ्यापि
संज्ञाना भेदा भारामकादयः पानके नरदपि प्रोक्तं दिव्यं सन्तोषकारकं ततो दद्यात्परं पात्रं सूर्यो वेदम
सोः सकृत्त पात्राधिष्ठातुः पयालोऽव्यो ज्ञाना संजीवनोषधिः तल्लक्षणोऽभ्यापि संज्ञाना विविधाः पुष्पजः शि
वे पानके नरदपि प्रोक्तं सर्वसाधारणं परं सर्वार्थफलदं देवि सर्वसारस्वतनप्रद दत्त्वा दिव्यं सुरादेवी
सुरानन्द तिरोदद्देत सर्वे परमेशानि सुरानन्दैकनिर्भराः सदाशिवादयो देवाः सुरायेचववर्द
द्रुः ये पिवेत्ति परे पाने परमानन्दकारणम् ते सर्वे यान्ति परमं पदं शाश्वतमव्ययं विना गोड़ी
विना माध्वी सुरायः पूजयेत् किं वा शिव नारायणा रुद्र सम्भवेत्रिरयास्पदं स्त्री लिनः पशुर्दे
विदीलिनाप्य सुरः पशुः तस्मात्सुरां शिवेभ्यच्य पूजायां वै स्मवेतनमः पिवेज्जौडीनया मा

ह्रीं धेनुमामवमृतमयम् पानकं च सुधाख्यं वै पूर्णाभावे परः परः इतीदं परमेतत्वं कौलि
लिकानां रहस्यकम् आनन्दसुरसर्वस्वं गोपनीयं प्रयत्नतः इति श्रीदेवीरहस्ये
भैरवगोप्यतिविधिर्नाम एकोनविंशः पटलः ॥१९॥ श्रीभैरवः अथ नादे विवक्ष्येहं पात्रव
न्दनमीश्वरि तत्काले यद्विधानेन पात्रे देवैः स्ववैरितं पूजायां पात्रमानं दमरितं परमेश्वरि
गुरुराणादत्तमभ्यर्च्य प्रणमेत् क्रिरमानतदा ॐ तां उ श्वेत भगवन् नमः शेषरसघरितं आधारि
तं महापात्रं पीठवरमावह ॐ श्रीमद्भैरवशेखरमविलसद्घटामृत क्षालितं तेनाथी
श्वरं योगिनीगणमहासिद्धैः समाराधितं आनन्दागमकं महात्मकमिदं सान्तालिवि
ग्रामृतं वन्दे श्रीप्रथमं करोतु जगत पात्रे विष्णु द्विपदम् ॐ तेमसिधुरसावहे दयितया
दत्तं च पेयादिभिः किं चित्रं चूलपंकजरश्या ध्यानं दमुद्दीलितं वामस्यात् विष्णु द्विष्णु
द्विकवलं पात्रं विधायात्मके वंदे पात्रमहं द्वितीयमधुनानंदैकसंवर्द्धनं ॐ मूर्वोम्नाय
कलाकलापकलितं कौतूहलोद्योतितं चेन्द्रोपेन्द्रमहेन्द्रशंभुवरुण ब्रह्मादिभिः सेवितं ध्या
तं देवगणैः परं मुनिगणैर्मार्तण्डिभिः सर्वदा वन्दे पात्रमहं तृतीयमथ नाम्ना नाम्नावबोध
ममम् ॐ मध्ये मीनरसावहं हरिहरब्रह्मादिभिः पूरितं मुद्रामैथुनधर्मकर्मनिरतं तारा
म्लानिकाक्षयं आचार्यात्मकवामिभैरवकलामांसैः सशोधितं पापात्मेचमकारतत्वनिल
यं पात्रं चतुर्थं नमः ॐ आधारे भुजगाधिराजवलये पात्रे महीमण्डले मध्ये सप्तसमुद्रवारि
पिशितं च ह्रीं चदिग्धं तिनः सोहं भैरवमर्चयन्नतिदिनेनारागगौरत्नैः आदित्यप्रमुखैः

देवीर०
२६

स्तुताव्यरगणेशह्वाकैरैः किंकरैः ॐ क्रं घामरभद्रपीठपरमानन्ददघादायकं वाजीदेतिमनोहरं
सुखकरं मातुज्यमास्याज्यदम् नानाव्याधिभवौघकारहरणं जन्मान्तरध्वंसनं श्रीमद्भैरवभैरवी
प्रियतरं पात्रं चषकं नमः ॐ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिबोधपवनचैतन्यमात्रप्रदं विश्वज्ञानकरं वह्निचंद्रध
नुषोज्योतिष्कलाव्यापिनं वामाद्यिंगलमध्यगात्रिवलयासक्तकुंडलीबोधगं पात्रं मम समुद्धरत्न
नवरत्नानन्दप्रदं पात्रं नमः ॐ खड्गपादुकमेञ्जलेसुनिलकेकंठे स्थिमारखवत्स्र प्राचोर्वीगवलशौर्यकायु
ररागादेहस्थितेः कारणं बोकासिद्धिकरं मनःस्थितिकरं वश्यं जगत्पोषिता पात्रं चाद्य मम स्फुसिद्धि
करणं मोहप्रसन्नं भजे ॐ सर्वानन्दकरं सदाशिवपदं सर्वार्थसंपत्प्रदं साम्राज्यार्थकरं मम
लक्ष्मीप्रदं चाज्ञानविध्वंसनं स्यात्पुत्रकीर्तियशोविवर्धनकरं मे मारमोहक्रिदं पात्रलक्ष्मणा
त्मकंचनवसमोहमतापभंजे ब्रह्माविष्णुमहेशानादेवानांच विशेषतः दुर्लभं पावनं पात्रं
दशामेप्रणाममास्थहे पापघ्नेशानिशुभदं दिव्यसाधुसेवावहं पात्रमेकादशावेदेगकसेवानुग्वा
गत्वे श्रेयपात्रसंसेशा पात्रेहन्याक्षरमेत्रीसर्वकर्मं लभन्सुखी इहलोके प्रियं भुक्त्वा देहान्ते भैर
वोभवेत् देहस्याखिलदेवतागणसुखाः सेत्रापि पाभैरवा योगिन्यो वटुकाम्बपक्षपितरः
पैशाचकाश्चेटकाः सर्वेभैरवखेचराः प्रतिपदाः वेतालभूतग्रहास्सामासुः कुलपुत्रपौत्र
पितरः पानेसमेमालिके वामेरामारमणाकुशालादतिगोवालिपात्रमग्रेमञ्जाधृगणकवटु
कौसत्कारसोमस्तुहि नेत्रीवीणासरमप्फरोसमकुरंभस्तनकपायाया कौलोमार्गः परस्यगहना
योगिनामप्यगम्यः ॐ स्वलिपिपिशितपूर्णधीभागमृज्जापवाहं वकुविधुकलमार्गोरभस्मभा
वितोहं पञ्चजनविमुखोहं भैरवीमाश्रितोहं गुरुचरणरतोहं भैरवोहं शिवोहं करोपात्रमु

26

खेलोत्रमानंदोद्भवयोनरे भक्तिर्गुरुपदांभोजे शारणो किमनः परं एकेनमुण्यावक्केन
वटं पिवामिवाघीपिवामिमहसालवणाई केन ग्रासायमाममलिरोहिनमुद्रस्खंडेगगां
पिवामियमुनांमहसागरेशा वामेचेन्द्रमुखीमुखेचमदिरापात्रेकरांभोरुहे मद्धिग्ध्रीयस्थि
त्तेनभगवतीध्यानामस्दिमानसे निद्रायांजपसाधनेपरिशतिः कौलक्रमाभ्यासने।
येमेतोनियतेशिवेनिहरसेनेभुक्तिमुक्तीगताः पीत्वापीत्वापुनःपीत्वायावत्पतनिभू
तले पुनरुत्थायवैपीत्वापुनर्जन्मनविद्यते धर्माधर्मेरविदीप्रेरवात्माग्नौमनसास्रुचा
सुषुम्णावर्त्मनानित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनी
स्रुचं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णं वह्नौजुहोम्यहं यावन्नचलतेदृष्टिर्यावन्नचलतेमनः ता
वत्पानेप्रकर्तव्यंपशुपानमतःपरम् ॥ इतिश्रीदेवीरहस्येपात्रवंदनविधिर्नामवि
शःपटलः ॥२०॥ श्रीभैरव: ॐदेवि वक्ष्यामि तज्ज्ञानेशानि स्तोत्रमन्त्रमम वीराधेनपरा
नन्दपरंप्राप्स्यतिनिस्पृहाः योगिनीचक्रमध्यस्थमानमंडलवेष्टितं नमामिशिरसा
नाथंभैरवंभैरवीप्रियं अनादिघोरसंसारव्याधिध्वंसैकहेतवे नमःश्रीनाथवेदायवक्तु
लोपधप्रदायिने आपदोत्तारिनेरोगाः समयाचारलंघनात् येमवन्त्र्यपोहेत्तु दिव्यच
क्रस्यमेलनात् आयुरारोग्यमैश्वर्यकीर्तिलाभःसुखंजयः कांतिर्मेनोरथाचास्तुपा
त्रसर्वाश्चदेवताः संप्रजकानांप्रतिपालकानांयतीन्द्रयोगीन्द्रतपोधनानां देशस्यराष्ट्र
स्यकुलस्यराज्ञोकरोतुशान्तिंभगवान्कुलेशः नन्दन्तुसाधककुलान्ययदर्शीकायेस्साधना

देवीर० २७

27

स्मरन्ति कौलमहाम्नायाये नमन्ते सर्वकुलकौलरताः एतायेप्यन्ये विशेषपदभेदकुशा भुवा
ये नन्दन्तु सिद्धगुरवः स्वगुरुक्रमोपाज्योष्ठानुगाः समयिनो वटुकाः कुमार्यः षट्‌योगिनीप्र
भृत्यो वीरकुलप्रसक्ता नन्दन्तु भूमिपतिनिर्गोहि जनास्तु लोकाः नन्दन्तु नीति निपुणा निरवद्यनिष्ठा
निर्मत्सरा निरुपमा निरुपद्रवाश्च नित्या निरञ्जनरता मखो निरीहा शान्ताश्च शान्तमनसो
ऽन्तशोककशोकाः नन्दन्तु योगनिरताः कुलयोगयुक्ता आचार्यसाम्यिक साधकपुत्रका
श्च गावो द्विजा युवतयो यापतयः कुमार्यो धर्मे भवन्ति निरता गुरुभक्तियुक्ताः नन्दन्तु साध
ककुलाग्रणी मायनिष्ठा शाधाः एतेन हि पतेः कुलयोगिनीनाम् सा शाभवी स्फुरन्तु का
ति समाप्यय स्याय स्यामुरो स्वरापेक्ष समस्त लभ्य यामककमभ मिकाव सम्नयानाडी
बुधाः संस्थिता याकाय त्रुमरामकुपनिलयायासंस्थिता थानुष्ठ चक्रा सा सिमकन्तव
गानिलया निः स्वा मूवा सोक्षया स्मा देव्या रिपुभय भूतरापुरासत्यन्तु कौला र्चिताः या
श्चिक्रमपालिकाः ते निगलायाः द्वला सायगाः यालिन्यप्रस्थिताः प्रभाश्रि खिगला या मा
नरिस्थाश्रयाः याश्च मासज्ज मृडलास्सजमयायाः सर्वगाः सर्वदा नास्ता वाः कुलमार्गपा
लनपराः शान्तिप्रयच्छन्तु ते ऊर्ध्वे वेश्मोड्डनोवादि विगगनतले भूतले निष्फले वा पाताले
वा वने वा पवन सलिलयोर्यत्र कुत्र स्थिता वा क्षेत्रे पीठोपपीठादि षु च कृतपदा धूपदीपादि
मांसैः प्रीता देव्याः सदा नः शुभ बलिविधिना पान्तु वीरेन्द्रवंद्याः अस्माश्रीशोषट्‌ वर्गा गुरुव
टुकगणा भैरवाः क्षेत्रपाला वेतालादित्य रुद्रग्रहवसुमनवः सिद्धास्परोगयक्षकाख्याः अनोग
धर्वविद्याधराः ऋषिपितृघना मातरादिप्रभता योगेशाः श्रावरणाः किंपुरुष मुनिसुराश्च

क्रगाः योन्तु सर्वे सन्तं पे ककुवाकामेव पितृदेवाः शेषवयोगिनी प्रीतिश्चेन्मा इदेवनाश्चय
दिव्ये देराः प्रमाणां चवेत् श्राक्रेयपरिदर्शनं भवन्ति षेदाश्चेषमेषा लिचेन्मन्त्रापितृ
कौलिकाश्चय निचेन्मान्मेनयः सर्वदा नष्यन्तु मामरक्षन्तु सर्वाः भूतगणाः ग्रहगणाधिपः
योगिन्यः क्षेत्रपालश्च मम देहेष्ववस्थिताः शिवाद्यवनिपर्यन्तं ब्रह्मादिस्तम्भपर्यन्तं का
लाग्न्यादिशिवान्तं च जगद्यज्ञेन तृप्यन्तु पश्चिमे देवं महेशं वीरवन्दनमाचरेत् सनृत्य
गान्नमेवीरान्मन्त्रसिद्धिः प्रजार्थेन जगत्त्रयाभ्य शिवशासनेभ्यः परार्थमेपादनकोवि
देभ्यः समस्तनेत्र शामहोरगेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः प्रलीन सर्वोश्च यवा
सनेभ्यः सर्वार्थिनन्यादिन साधनेभ्यः सर्वप्रजाभ्युद्धरणादिनेभ्यो नमो नमः साधक
नायकेभ्यः निस्तीर्ण संसारमहार्णवेभ्यः स्वभाललनोन्मूलनतत्परेभ्यः सर्वप्रजाभ्यु
द्धरणादिनेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः जरारुजामृत्युनिवारकेभ्यो नमो नमः साधक
नायकेभ्यः सधर्मरत्नाकरभासनेभ्यो निर्वाणमार्गोन्मदेशिकेभ्यः सर्वत्रसपूर्णमनोर
थेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः लोकानुकम्पाभ्युदितोदरेभ्यः कारुण्यमैत्रीपरिभा ना १२
वितेभ्यः सर्वार्थचर्यापरिपूरकेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः विध्वस्तनिःशेषकुवा
सनेभ्यो ज्ञानाग्निना दग्धमलेन्धनेभ्यः प्रज्ञापतिज्ञापरिपूरकेभ्यो नमो नमः साधकनाय
केभ्यः सर्वाधिनाशपरिपूरकेभ्यो वैनेयपद्माकरबोधकेभ्यः विस्तीर्णसर्वार्थगणाकरे
भ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः अनेनकर्माजिनशासनेभ्यो जन्मेन्द्ररुद्रादिनमस्कृतेभ्यः

देवीर॰
२८
28

परस्परानुग्रहकारकेभ्यो नमो नमः साधकनायकेभ्यः विभवभूतादिमहाभयेभ्यो मपं
चकाचारपरायणेभ्यः समस्तसौभाग्यकुलाकरेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः विभ
ग्रहुयकजवासनेभ्यो समनंतनोनुक्रममहाशयेभ्यः लभ्यामललक्षानकमनास्पदेभ्यो नमो नमः
शांभविशांभवेभ्यः सर्वागमावबोधिमहाशवेभ्यः श्रीचक्रपूजार्थपरायणेभ्यः श्रीवीर
चर्याचरणोत्तमेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः श्रीमच्चक्रकोटिकृतिभूषणेभ्यो ह्याविशाउ
लामदशानिगेभ्यः ग्रहैर्नतत्वामृतभाजनेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः षटि
शानालक्षणाभ्यषितेभ्यो मोक्षकुलपद्माकरलोचनेभ्यः मनप्रभवामीकरविग्रहेभ्यो न
मो नमः शांभविशांभवेभ्यः संबोधसंभारसमर्पितेभ्यः सुसारनिर्वाणविदर्शकेभ्यः
महाह्रपावेशितमानसेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः परैकविज्ञानरसाकुलेभ्यो
वामाश्रितावारभयानकेभ्यः स्थानेश्च विश्वस्तजगत्तमेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः
श्मशानचर्याप्रतापफलेभ्यो मोहांधकारायहतिक्षमेभ्यः परस्परानाथविपालकेभ्यो नमो नमः
शांभविशांभवेभ्यः विभूतिकेशालिकपालकेभ्यः सुरासवारक्तविलोचनेभ्यः नवीनका
ताम्रनतत्परेभ्यो नमो नमः शांभविशांभवेभ्यः विभूतिलिप्तांगदिगंबरेभ्यः श्रितास्थिमा
लिभयानकेभ्यः कपालपात्रामृतपानकेभ्यो नमो नमो भैरवि भैरवेभ्यः सिद्धाष्टकादा
नमहाप्रतिभ्यः श्रीभैरवाचारकृतादरेभ्यः स्वाधीनतानन्यकृतेनिजेरेभ्यो नमो नमो भैरवि
भैरवेभ्यः प्रशांतशास्त्रार्थविचारकेभ्यो निर्द्धतनानात्मकल्पकेभ्यः निरस्तनिःशेषविक

त्मनेभ्यो नमो नमो भैरवि भैरवेभ्यः स्वात्मैक्यभावांतरितान्तमयेभ्यः सायुज्यसाम्राज्यसुखा
करेभ्यः श्रीमत्सच्चिदानन्दविग्रहेभ्यो नमो नमो नमो भैरवि भैरवेभ्यः परप्रसादास्पद
मानसेभ्योऽनुग्रहयन्तानः सानुकूलेभ्यः शिवोऽहमित्यात्मनि चेतनेभ्यो नमो नमो भैरवि
भैरवेभ्यः सर्वज्ञाः सर्वदा सर्वे सर्वं च परंतदिदं तु जगज्जातं निखिलाद्रेतस्मादमिति वेदम
ते यस्त्वमेव परोऽहं सः शिवः परमकारणं मन्त्राणामत्रयस्मान्मोलीनः समरसीगतः
सच्चिदानन्दनिलयं परापरमकारणं शिवाद्वयप्रकाशात्म श्यामलं धाम धीमहि स्म
नेन वीरकुलचक्रान्तेनेन समनुज्ञातस्त्वं शिवात्मनोऽहं संसारकान्तारमहारण्येऽस्मिन्निमज्ज
मानं जगदुद्धरेयं इति श्रीदेवीरहस्ये शानिलातन्त्रे वीरवन्दनाख्यानं नामैकविंशः पटलः
श्रीभैरवः ॥ ॐ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि स्तवराजं शुद्धिविधिपरं यद्विधाय कलौ मर्त्यो भ
विता मुक्तिभाजनं येनैव पानकीटविनाशकोऽस्य मेरुकौलः शुद्धे लेख्ये व पूजायां भवेद्गाणप
वर्गभाक् यदा प्रभृति लोकेऽस्मिन्सुरा ख्यातिमुपागता तदा सर्वे सुरा देवि सेव्यन्ते विष्णु
रुद्रादयः तत्त्वं स्वर्गे ब्रह्मानन्दनिर्भरमानसाः यक्षराक्षससाध्याद्या गन्धर्वा मानवाद
यः भजन्ति च सुरां दिव्यां मन्त्रसंस्कारसंस्थितां कालेन कलशस्था सुरा देवी सुरेश्वरी
कलिना कालरूपेण बाधिता जगति प्रिये शापाच्छुक्रस्य देवेशि कचकारणसंभवात् शु
क्रशापवशाद्देवा ब्रह्मविष्णुशिवादयः अस्पृश्यां सुरां देवेदन्तुः शापं यथाक्रमं ब्रह्म
हत्या सुरापाने समं ज्ञेयं महेश्वरि सुराशापाय यदा देवैस्तदा देव्यां सुदर्शनः सुरां पीत्वा हि लि
ना ॥

देवीर०
२९

29

जैर्देवाबलविवर्जिताः स्वर्गाग्निराक्रान्ताद्देविष्णुरप्युरस्तराः नद्याजितं पुरस्तान्यदेवा
यत्तमनन्यत सदाशिवादयोदेविष्णुर्भूतोमस्त्वोतमे वरेहण्यययाभीष्टदेवानायक
सोमस्ते नैवेद्यावाग्निरप्ययकामोगकामोनिलयेस्वकं नदाशुक्रोत्रवीद्देविष्णुरस्मान्यगरोशि
वे नरगाग्रबिंदुमोवृणाहुरायाःप्राशितेनच — नमिर्जायनेस्माकेनसाः मनचतीशोतेः
साश साअस्त्रणादेर्देविष्णुनाशंकरेणाच नोविनानिर्बलाजाताः शक्रायाश्चपराजि
ताः नदासर्वे सुरादेवे शिवमीश्वरमव्ययं तुष्टुवुःपरयाभक्त्याप्रणिपत्य पुनःपुनः
ॐ एकादशायपरञ्जायग्रकारायात्मरूपिणे उकारायादिदेवायविद्यादेहायवैनमः तृ
तीयायमकारायशिवायपरमात्मने सूर्याग्निसोमवर्णाययजमानायवैनमः नमस्ते भग
वन्रुद्रभास्करामिततेजसे नमोभवायदेवाय सर्वायचकपर्दिने शिवायतिनिरूपाय
सदासुरभयेनमः ईशानायनमस्तुभ्यं सस्यरूपायनमोनमः पशूनांपतयेचैवपावका
मिततेजसे भीमायव्योमरूपायशब्दमात्रायतेनमः महादेवायसोमायअमृताय
नमोनमः उग्रायययजमानायनमस्तेकर्मरूपिणे इतिस्तुत्वापरंदेवंभैरवंशिवमीश्वरं
प्रणेमुस्सकलादेवास्तुष्टाविष्णुहरादयः नदावाग्भ्यदभू — सः पश्चाङ्मोमशरीरगामस्तु
रेयेसर्वदासेव्याः सकलैस्सम्स्तुतिभिः पुनस्तानयामसंगेनयथावदनुपूर्वशः चतुर्धा
वेदरूपोहंऋग्यजुःसामरूपवान् अथर्वांशेचमेत्रान्मापरमात्माशिवोव्ययः वेदाना
लोकवेदार्थमेवरूपेविधायचकुरोत्कल्पामहाविद्यांसदाशिवप्रकाशाय आगमना

महाशान्तेन तु चतुर्व्यूहात्मकं परं नमस्सिन्स्वरा दिग्शुद्धिं तु प्रकाशाय मन्त्रं मेः इति वाणी शिवो
क्त्वा विरराम यदा तदा महाशिवं महेशानं प्रभुः प्रणाम्य स्तुतः ॐकाररूपिणे देव नम
स्ते विश्वरूपिणे नमो देवादिदेवाय महादेवाय शिवे नमः अर्द्धनारीशरीराय सांख्ययो
गप्रवर्तिने वेदशास्त्रार्थगम्याय शास्त्रनाथ नमो नमः दीनानां त्राणकर्त्रे च नमस्ते दिव्य
चक्षुषे नमः सहस्रशीर्षाय नमः सहस्रकोटये नमो मंत्राय विद्यामयाय सिने पर
मात्मने इति स्तुत्वा महादेवो महात्मा श्रीसदाशिवः प्रोवाचागमशास्त्रं तु मोक्षमार्गमतात्म
नो देवदेवी नित्यादेवी या भवानीति विश्रुता सदाशिवं प्रणम्याथ प्रोवाच स्तवनपरा गिरा
वेदवेदागमे शास्त्रे रहस्ये परमाद्भुते यस्योच्चारणमात्रेण शापहीना भवन्ति वै श्रीशिवः
शृणु देवि प्रवक्ष्यामि स्नानशुद्धिं यथाक्रमं मकाराणां च सर्वेषां शोधने सिद्धिदं नम
वेदो निष्कलशब्दो वै वेदार्थात्मा नमः शिवे वेदागमायनं तत्त्वैः स्नानं मन्त्रमन्तुभिः
न वेदागमयोर्भेदः सर्वथेति विनिश्चयः शास्त्राणां परमेशानि भ्रान्तिः कार्या न कोटि
केः प्रफला शृणु देवि शिरस्नानशोधनमुत्तमं येन शोधितमात्रेण सर्वसिद्धिः प्रजायते
ॐ मण्डलं वामनः कृत्वा जलेन रञ्जसा पिवा कुङ्कुमेना च गन्धेन सर्वथा वीर भस्मना त्रिको
णं बिन्दुसंयुक्तं पूर्णं च चतुरस्रकम् सामान्यार्घोदकेनाशु संप्रोक्ष्य कुलसुन्दरि तत्राधार
च संस्थाप्य वह्निमण्डलमर्चयेत् वं ह्रः कलास्सममभ्यर्च्य यथावत् पूर्वे तमयं रकारबिन्दुसं
युक्तं वह्निबिम्बं घनानलकं दशकलात्मने विश्वमिति मंत्रेण पूजयेत् धूम्रार्चिर्नीलरक्ताच

कपिलाविस्फुलिंगिनी ज्वाला हेमवती कव्यवाहिनी हव्यवाहिनी रौद्रां सेकर्षिणी चै
वदेष्वानलकला दश पूजयित्वोक्तविधिना गंधाक्षतप्रसूनकैः कलशं संस्थाल्ये दिवंपु
ष्पमालादिशोभिते हेमेवा रत्नपात्रे स्थापयेद्धीमान् इदया शोभनाचययादे वि विस्तना
चययात्र ब्रह्मणाचययापूर्वं नयात्वा स्थापयाम्यहं इति संस्थाप्य कलशं तत्र सूर्यं
प्रपूजयेत् सूर्यंनामसमन्त्राय जीवं मंत्रे महेश्वरि सूर्यमंडलदे- व्रेच श्रीद्वादशक
लात्मने विश्वमतेश योक्रव्यमनंत नानेन पूजयेत् कलाद्वादश सूर्यस्य पूजयेद्व्य
तेमया तपिनी तापिनी धूम्रा बोधिनी चैव बोधिनी कलिनी शोषिणी चैव वरेण्याक
र्षिणी तथा माया विस्वावती हेमप्रभा सो कला इमाः संपूज्य कलशे देवि कोलिकः
कुलसिद्धये स्वरयापूरयेल्लोमविलोमे मातृकाक्षरैः नदिद्देवामृतेनमादाक्षुद्रस्वरूपविवि
त्ययेत् चंद्रमंडलमध्यच्च मंत्राणानेन पार्वति शक्तिमुत्राय देवेशि सोममंडलदे- पुन
विम्बोऽम्बकलाय देवेशि श्रीषोडशकलात्मने इति संपूज्य चंद्रस्य कला षोडश पूजयेत् ।
अमृता मानदा तुष्टिः पुष्टिः प्रीती रतिस्तथा श्रीश्च ह्रीश्च स्वधा रात्रिर्ज्योत्स्ना हेम
वती तथा छाया च पूर्णिमा नित्या वामावस्या च षोडशी एता समभ्यर्च्य मंत्रेण स्वयजेद्देवी च
भैरवे मूलेन तत्र कलशे त्रिकोणं च विभावयेत् बिंदुबिंबं गंध्यात्वा पूजयेदिष्टदेवता प्र
णवेनार्चयेद्देवि शिवगंधेन चामुना तत्रतारं च मायां च परमं स्वामि मुद्धरेत् परमाका
शाष्टन्यचवाहिनी तिसमुद्धरेत् चंद्राकाग्नि भक्लिणीति पाते विशायुनवेदतत् ठठयांत

मिमां विद्यां जपेत्तु दशधा ध्रुवं टे नैवमात्रकां जपेद्यजपे दूच मिमां पिये वाङ्ग्राया मास्यमृत्ता
यैं ग्रात्कलेन राजसे तिनार्णां परमपावना दशधेनास्व चेदे विमधुवा नंक्ता चामिधा नद्यानेत
णागायत्रीं जपेत्तु दशधा मिये वाङ्ग्राया मास्यमृत्वा पेन्नया नदेन्वराय च विद्महे श्रीसुराद्देव्यै
धीमही तिन्नो वदेत् तन्नोर्धना श्रीमस्य प्रचोदयात् समुचरेत् गायत्रीं दशधा जप्त्वा हंसः
२४ शुचिषदञ्जीयेत् श्रमिमीङ्क्षुवोहिते त्तिसितपत्ये ति कौलिकः ॐकारं दीर्घ षड्दान्तं प्राग्याय
नदने नरवं हृष्याय मां विनाये स्रराहे देव्यै कृतान कम् दशधा प्रजपे द्विया मिषत्वे ति चरवं
जपेत् नारमायायां गोषडीर्वां ग्राङ्गार्यति सत्येनन्तः शुक्रशापमोचय विवेना तेच मन्त्रं जपेत्
ग्रमस्यायाम्ही ति चरवे दशधा प्रजपे प्रिये शुक्रशाप हरेते विद्या प्रजपेद् चाते मया ॐ स्य मन्त्र
सेभ ने वरणालय सेभवे ग्रमावीज मये देवि शुक्रशापाद्विमुच्यतां वेदानां प्रणवो वीजं
ब्रह्मानन्दमयो यदि तेन सत्येन देवेशि ब्रह्महत्यां व्यपोहतु एकमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं
ध्रुवं कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहं ब्रह्मशाप विनिर्मुक्ता त्वं शुक्रावि मुशापतः
विमुक्ता भव दशधा पठन पवित्रा भुव सांप्रतं पभिमं त्रं स्मरन्मन्त्री विवान् कौलिकः शिवे श
ग्नोदेवी ति चरवेद्दशधा प्रजपेद् उटे नमो मायारमादे विपंग्यषद्वीवं भासिने कुरिकाका
रिणुत्राय शोभनी ति तिन्नो वदेत् विकारन्मस्य ध्य स्य हरणुम्भ यचट हदय कुरिका ख्यात
नो विघ्नेद् दशधा कलशोपरि योनिमवचतु रिनिता मवं चदशधा जपेत्ते गरुं ध्याना मह
स्त्रानेश्यश्रेणी ह्रदेवता प्रत्यक्कौलिकाध्यायै चक्रीनि श्मकरिणी जपेत् ॐ नीलनीष
ह्रशोका शंनी लकुंतल शोभिनां नीलांशधा देवी नीलोत्पल विलोचना मां नीलग

देवीर०
३१
31

अविभूषाढ्यां नीलालंकारभूषिता नीलां गगनरागसंक्रान्तां नीलवेश्यसमालिनी इंद्रनील ।
निवद्धांगुमन्ताशेमसिभूषणां नीलवाजिसमारूढां नीलवस्त्रानुधारिणीं निद्राघटेन
नीलेन भुवनानि च नन्दयन्ती मोहयन्ती महामाया इच्छानिदकभावेन वीरपानरतान्वी
तान्मालयन्तीमस्मतन्तः सकेन मण्डले दिव्यकादये नीलवासमस्तां परमानन्दवपुषीं परमा
नन्दभैरवीं परमानन्दजननीं प्रणमामि परांबिकाम् इति ध्यात्वा जपेद्विद्यां यथावत्संयुते
मया वाष्मावसमठमायापातिरस्करिणी संवदेत् सकलजनमोहनार्थं वाग्वादिनि नमो
वदेत् सकलजनपशुचक्षुर्वदेन्मनः पदे चक्षुः श्रोत्रं निह्वाघ्राणादीनि वेति तिर ।
स्कुरु तिरस्कुरु ततः पश्चात्पंचहृदयं भूद्धरेत् श्रीतिरस्करिणी विद्या सजपदशधा बिंदुपाते
मान्यः परब्रह्मस्वरूपत्ति सनातनी पितंतरस्यापतिधानिलीरमणिमय यदकेः वीरव
मे तां जपेद्यदावा विवारे विजयेततः पावमाने परब्रह्मपावमानः पशुरुतः पावमानप
रेण्याने ने नत्वा पावयामहे इति जप्त्वा गुरुं ध्यात्वा जपेद्दशगाहीजनके ऽरसुन्नत्यके मध्ये
देवीकुण्डलनीस्मरेत् ॐ मणिमुग्धभुजगाकारां सार्धत्रिवलयान्वितां सूर्यकोटिकरालाभां
चन्द्रकोटिसुशीतलां वह्निकोटिदुराधर्षां विमलां तनवीयसीं षट्चक्राणि विभिद्या
स्य सुषुम्णावर्त्मनायनेन सहस्रारस्थितं देवं नत्वा शिवपदे लयेत् शिवशक्त्योर्म
हद्वेधानि ध्यात्वा चन्द्रकलामृतं स्मृत्वा वामनासया ... यकलशीदिपेन ब्रह्म
नीकल्पनन्द्रयेनेमृद्धांसदर्शयेत् मायां ... माका मकलामन्त्र नेमशतोऽङ्गवे ब्रह्म
नवर्षिणं ... सायं मनेन ... वयदंपं ब्रह्माविष्णुकल्पाने च पठेत्सार्वभौतिकोऽलिकं ॥

३१

विश्वान्तं समस्ते सर्वैर्मन्त्रमेनं जपेद् इष्टं ध्यात्वा समस्तं हि संकर्पूरादिसुवासितम् पे
लालयेत्कलशीं चन्दनोशीरमिश्रिते विधाय मूलमन्त्रेण तीर्थोपचारयेद्दे
नारे शिवे शिवोऽहं मूलमन्त्रेण समुद्धरेत् गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्म
दे सिन्धुकावेरि जलेस्मिन् सन्निधिं कुरु इत्यावाह्य महादेवि मन्त्रयोगेन रूपया सर्व
तीर्थमयं द्रव्यं ध्यायेत् सम पावने द्रव्यमध्ये बिन्दुयुतं त्रिकोणं च विभावयेत् योनिमुद्रा
निबद्धा प्रध्यायेदानन्दभैरवं ॐ सूर्यकोटिप्रतीकाशं चन्द्रकोटिसुशीतलं अष्टादशा
भुजं देवं पञ्चवक्त्रं त्रिलोचनं अमृतार्णवमध्यस्थं ब्रह्मपद्मोपरिस्थितं वृषारूढं नील
कण्ठं सर्वाभरणभूषितं कपालखट्वाङ्गधरं घण्टाडमरुवादिनं पाशाङ्कुशधरं देवं गदा
मुसलधारिणं खड्गखेटकपट्टिशमुद्गरशूलकुन्तिनं विचित्रखेटकं मुण्डवरदाभय
पाणिकं लोहितं देवदेवेशं भावयेत् साधकोत्तमः इत्याद्युक्त्वाञ्जलिं कुम्भे जपेदान
न्दभैरवम् हकारस्थं भरुं देवं मेरुकंधरणि नन्तः वायुकेशान्तथानन्दभैरवाय पुनस्तोऽग्नि
ले विकृच्चेय मन्त्रेण सम्वादशाधाभैरवीं यजेत् आनन्दभैरवीं ध्यायेद्यथावद्दर्पणे शिवे
समुद्रमध्यमानेन्दुलीलाद्रोमाग्रलोत्तमे तत्रोत्पन्नामृतादेवीं कुमारीं रूपधारिणीं भा
वयेच्च सुरां देवीं चन्द्रकोटिसमप्रभां हिमकुन्देन्दुधवलां पञ्चवक्त्रां त्रिलोचनां अष्टा
दशभुजां युक्तां सर्वानन्दकरोद्यतां प्रहसन्तीं विशालाक्षीं देवदेवस्य सम्मुखीं शक्तिं
शिवे निर्भरं च भैरवीं भक्तिबीजमेव च मेवं वह्निसमीरार्णकेशं चैव समुद्धरेत् सुरा

देव्यै कुर्ह्यात्रां ने विद्यां च दशधा जपेत् भैरवं भैरवीं चैव पूज्या पार्श्वे तु कौलिकः महामुद्रां
येन्मुद्रायोनिमन्त्रप्रदर्शयेत् वृद्धाचले लिहानाख्यां मुद्राङ्कुरे लिनीपुनः मूलाधा
रात्समुत्थाय सुषुम्णावर्त्मना प्रिये द्वादशान्ते समुत्थाप्य सोऽहं हंसः इति स्मरेत् शिवे
मस्त हंसयोरैक्यपुरानन्दमयो भवेत् तदुद्भूतामृतेनाथ हविर्मुद्राजेद्धामनामया प्रणवेन
च देवेशि पराद्वैव नियोजयेत् सा तां दमृतं तं त्वा भ्राम्य ध्यायेत्कामकलेशमन्तुमेवारुणबीजमु
च्चार्य मूलमन्त्रसमुच्चरेत् दशधा जपयेद्देवि गन्धालेलनसमन्वितैः पुष्पैर्नानाविधैर्दिव्यै
र्माल्यैर्विविधधूपकैः नैवेद्यैर्विविधैः परया भक्त्या प्रणामैश्च स्तुतिपूर्वकैः सर्वदेवमयं कुम्भं
ध्यायेद्देवेशि साधकः या सा सा उमा देवी योऽयं स महेश्वरः योगन्धः स भवेद्ब्रह्मा योऽमा
तः स जनार्दनः स्वादे च संस्थितः सोमः फेनयामनलः स्थितः इक्षाद्यां मन्त्रयोद्दे
तु कुर्यात् सुकृतिसु भैरवः इत्यगणाम्बिकादेवी पुष्पाः समुद्रा सागराः सर्वतेजोमयं दिव्य
परमानन्दनिर्भरं सर्वशापविनिर्मुक्तं सर्वमन्त्रसमाहितं परमामृतभावेन भैरवं भै
रवीं यजेत् मूलेश्वरे महावीरे महाचीनपदस्थिते महाशक्तिमये मोक्षैः संयद्द्रव्यमि
दं प्रिये सन्तर्प्य देवमामिक्षायोगिनीगणमोक्षैः वटुकं क्षेत्रपालं च त्रिस्त्रिः शक्त्यादि देव
ताः मातृस्तान् गणान् सर्वान् आत्मनेऽपि तानादि सम्पुटान् सन्तर्प्य विधिवद्देवि गुरवे गुरुवरान्तताः
गुरुकेभ्यानां परं ध्यायेद्धीरान्तं गुरुस्सशक्तिनः शक्तियुक्तो यजेन्मात्रमिल्पात्रानापरमस्य
शक्तिहीनेन यत्पानं शिवहीनेन यार्चनं शिवशक्तिसमायोगी वीरस्सद्विजा विमोचसदा

इमीदं शोधनं हि केचित्प्राणाः स्वरतुल्यं नवहोमेन निर्दग्धेन सृणाक्षाच्य दक्षिणे यो मद्यं
मांसेन तथा मीनो मुद्रा मैथुनमेव च मकारपंचकं प्रोक्तं शिवशक्तिसमागमे पूजाको
पयदानीने भोज्यं भक्ष्यं चूलेह्यकं पेयं चोष्यं फलपुष्पं सर्वं मंत्रेण मंत्रयेत् विनापि
मंत्रेणानेन यो मोहाद्ददाति न शिवे समाधिकारी देवेशि महापातकी भवेत् च
तुरश्रं लिखेद्धि वंशमीना नि धापयेत् शोधयेद्वारुणं येद्वि भावयेन्मंत्रनाशिवे वा
युबीजेन ब्राह्मणावाहनेन यथाक्रमे धेनुयोनिमहामत्स्यामुद्राश्चैव प्रदर्शयेत्
दशधाप्रजपेन्मंत्रमानंदेश्वरभैरवम् प्रणम्य प्रपठेद्धि यां पुण्यां कौलिके प्रिये क्र
लावलाहेह रिणा कलिनापीडितेजगत् बलिना निगृहीतेन च कौलिकानां हितेच्छ
या भैरवी च रितो पार्श्वे स्वयं मीनो भवद्गिरिः मायां वहरन्ते विम्ब जपेद्वसमलः पदे ।
श्रेष्ठं कुर्यजामहीतिमंत्रे स्त्रिः सजपेन्मंत्रधीः प्रपूज्य गंधपुष्पैस्तु प्रणामेदेवतां परम्
चनुरस्त्रे महादेवि मांसपात्रे निधापयेत् संशोध्य सं दद्यात्पलमालाख्य कुलसुंदरी मु
द्रां चयेत् दर्शयेत् प्रपठेत् कौलिको मंत्रे कागलाज्येन मासेन क्षेत्र रूपाय विम्बव बल
यं शिवशक्तयो हि प्रपठेद्धि सुमध्यये प्रजपेद्यामि बलसंस्थं च विश्रीभवसाप्रतम् त्रिः प
ठित्वा सं वेदे विजपेत्कौलिकसत्तमः प्रजाद्धि स्तुरितिनिसृत्वा प्रणामेद्यौ निमुद्रया
मुद्रापात्रे समानीय स्थापयेत्तन्तुरश्रके संशोधयेद्वाहनेन च सावनेपूर्ववत्प्रियेत् ।
मुद्रां प्रपंचसंदर्शयेत् प्रपठेद्देव हि यमृ देवनाधजनेयानि मौरभीयानि मांसमेन बल
धं देवदेवोऽप्यपवित्राणि मांसिद्धये मूले च दशधा जप्त्वा जपेद्दव मन्त्रनमा नहिर्लोः

देवीर०
३३
33

परमं पदं प्रजपेत्योपरि कौलिकः । श्रमाप्य भक्तिभावेन कुंडगोले च शोधयेत् । चतुरस्रे
च मेद्यस्याप्यशोषये दाहयेत्सुधीः । आप्लावयेत्प्रयो वीजे मुद्राभिरभिरक्षयेत् । मल
वदशायां जम्ला जयेद्रुचं नयोपरि विमुयोनि मितिसम्लाप्रजपेत्समेन या सर्वे गुरुदेवद
बोधुसमानीने षु कौलिकः । कृत्वेमतां जपेत्सप्य द्र मंत्रमेन समुद्धेत् मूलं मंत्रे मूले
देवशिसां ते खेकामकौलिकं प्रमनेप्य मनोइते प्य मने स्वच रिचामने सा च यद्वय
मद्भ्य च हृद्ये च समुद्धेत् इर्थं शापहरी विद्या मकाराणां महेश्वरि पंचानां पंचवल्गा
नोस्मरणि यार्चना विधौ संशोध्य शिवद्रव्याणि मंत्रीमुद्राभिरेव च क्रमेभिः क्रमेणाम्
लेन स्नावयेत्त्वय याक्रमे ध्यानद्रव्यमपूर्णैः कलशामृतविंदुभिः एवं संशोध्यद्र
व्याणि परमानि कुलेश्वरि भैरवी भैरवं देवं पूजेद्धीरसमागमे पूर्व शोभे स्वं देवम
कृत्वा देवतार्चनं पशुपानविधौ पीत्वा वीरो पिनरकं व्रजेत् एवं स्मृत्वा द्देवेशि गुरु
भक्तिपुरःसरम् यः पिबेत्परमं पानं शिवस्सायुज्यमाप्नुयात् इतीदं परमं गुह्यं रह
स्याणां रहस्यकं सर्वसिद्धिमयेन त्वं गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये तंत्रे द्र
व्यशोधन विधिर्नाम द्वाविंशः पटलः ॥ २२ ॥ श्रीभैरव उवाच । अधुनाश्रुणु देवेशि शक्ति
शोधनमुत्तमं येन श्रवणमात्रेण पराशाक्तिः प्रदेलयेत् मदीक्षन कुलामं गास्सिद्धि
हानिः प्रजायते तत्कर्याप्रवर्णवस्या न तुल्यप्रमनेयद् इ श्रीदेवी उवाच । कुलाचारक्रमा
वर्या सिद्धिरिति भनेकथ्य सत्कुलीनः कथं देवपूजयेत्कालयोषिते श्रीभैरव उवाच । अधुनाश्रु
णु देवेशि शक्तिशोधनमुत्तमं संशोधनमकृत्वा वैस्त्रीषु मध्येषु कौलिकः प्रकृते नसि

३३

५०

ड्डिरानिः स्यात्कुलाभवतिचंडिका अभिषेककालेवैसिद्धिर्मंत्रस्योच्चारणात्शुभा रवि
कालेमहेशानिहीनकालेचकन्यका बलाद्दायकंमोबुद्ध्याश्रावयेत्तस्ययोषितो ॥
हस्ययोरेतसावापिजलेनमधुनाथवा संभोगेभिषिचेन्नारीवृद्धोवामंत्रवर्जितोस्व
कीयोपरकीयोवारूपयौवनगर्विता श्रीदेवी भगवन्देवदेवेश कुलाचारैकसि
द्धये कुलयोगीकथंकुर्याद्बोधनंकुलयोषितो श्रीभैरवः कुलज्ञोयुवतीवीक्ष्यन
मस्कुर्यात्कुलेश्वरः विधायमानसींपूजांमंत्रयोगीसमुद्धरेत् बालांवायौवनोन्म
त्तांवृद्धांवासुंदरींतथा कुत्सितांवामहादुष्टांनमस्कृत्यविभावयेत् तासांप्रहारं
निंदांचकौटिल्यमप्रियंतथा कुत्सितं सर्वथानैवकर्तव्यमन्यथासिद्धिरोधकृत्
स्त्रियोदेवाः स्त्रियःप्राणाः स्त्रियएवहिभूषणं स्त्रीगणेषुसदाभाव्यमन्यथास्वस्त्रि
यामपि विपरीतरतासापिभविनाहृदयोपरि साधकस्यभवेदाशुकामधेनुरिवापरा
३०॥ नाथमोजायतेतेननकस्मिंश्चमहाभवेत् नरतःपरतस्त्रीनांवरानन्देप्रलीयते न
टीकापालिकावेश्यारजकीनापितांगना ब्राह्मणीशूद्रकन्याचतथागोपालक
न्यका मालाकारस्यकन्यापिनवकन्याःप्रकीर्तिताः एतासुकोविदानीयसंशोध
नमथाचरेत् पूजयेत्कौलिकोदेवि यथाविह्वलमेनमया शक्तिशोधनमंत्रस्यऋषिः
प्रोक्तःसदाशिवः त्रिष्टुप्छंदइतिख्यातंदेवताचपरांबिका वाग्बीजंबीजमीशा

देवीर०
३८
34

निशाक्तिः शक्तिरीतीरिता कामेशः कौलकेदे विदिग्धं यो हरमीश्वरि भोगापवर्गसिद्ध्य
र्थं वि नियोगो महेश्वरि महानिशायामानीय नवकन्याश्च भैरवान् एकादश नवाथ
वा कौलिकाः कौलिकेश्वरि शोधयेन्नव भिर्मन्त्रैः पूजयेत्कौलिकान्नमः साधकः स्व
स्य शेषादौ हत्वा विघ्नशोधने भूतशुद्धिं विधायाथ प्राणप्रतिष्ठां विधिवच्चरेत् मन्त्रसक
लके कृत्वा मन्त्र्यादिन्यासमाचरेत् विधाय मानसं करांगन्यासपूर्वके मन्त्री
ठार्चां विधायाथ श्रीचक्रार्चनमाचरेत् मद्यशोधं विद्याद्गोलकुण्डगोलादिकेन या
वीरार्चने वीरः कन्यासेवने देवकुले मे यथोक्तविधिना देवी संपूज्य श्रीपरांबिकां श
क्तिं वामे तु संस्थाप्य पूजयेद्दर्पणेन मया त्रिकोणं वाथ षट्कोणं तु मध्यमयोः शिवः
शिवं न्यस्य कामन्यस्य हे नित्यं च महेश्वरि मध्ये न्यस्य नवन्यस्य सिन्दूरेण विभावयेत्
श्रीचक्रेषु दिनाद्यादिमालिन्यंते विद्यार्थं च वामे वामो कुमारीणां कौलिकः सुमम
र्चयेत् नदीपर्यन्तमालिख्य न शिलामेव पूजयेत् श्रीचक्रस्य पश्चाद्वामे कन्याभैरवं
लंबा मुक्तकेशी वीनलग्ना सर्वाभरणभूषिता सर्वशृंगारशोभाढ्या नानारूपमदगर्वि
ता स्मानन्दलीनहृदया मोहयाति मनोहरा शोधयेच्चक्रे डिमन्त्रेण स्वरानन्दामृतानुभिः
बालाबीजत्रयं देवि मोचयाथ तदनन्तरं त्रिपुरायैतन्नो विश्वे विश्वातेनाम पूर्वकम् इ
मां शक्तिं पवित्रीतिकुरु कुरु मम समुद्धरेत् मम शक्तिं कुरु कुरु मम वह्निजायामन्त्रेणैतेन
मन्त्रेणानेन देवेशि कामिनीमभिषिंचयेत् समभिषिच्य कुमारीणां न्यासजालेष्व

३८

विन्यसेत् मातृकावन्महादेवि कामबाणोल्लनोन्यसेत् चेद्रबीजद्वयं देवि कामरा
जेच मोहनेन शक्तिबीजेन तेनादि विन्यसेद्धि न्यसेत्प्रिये ललाटे वदने न्यस्य हृदये
योनिमण्डले सर्वसंक्षोभनं बाणं सर्वविद्रावणं न्यसेत् सर्वाकर्षणबाणं च सर्वसंमो
हनेन न्यसेत् वशीकरणबाणं च पञ्चैषाः पञ्चबाणकाः विन्यस्य बाणमुद्रां च पञ्चैला
देवि दर्शयेत् योनिबिम्बे न्यसेत् सम्यग्ज्ञानवैयेव पूर्वेण मया तावचन्द्र देवा ब्रीं नेकामेश्वर
क्लिं नेत्रोवदेन् नृसिंही तिमहासिद्धिमण्डले ह्रीं गुरवदेवत् ठद्वयं मोक्षेरदन्ते मे त्रायेन हिनी
प्रियः कालीक्लेचं परेश शक्तिकामकापालिनी प्रिये रेतोमेघपुराग्रसुधा — दण्डनवल्लभा
देविकापालिनीमन्त्रः कामदेववशंकरः नाहं देहे च हृदि नेमन्त्रद्वयं दीर्घबीजकमक्ष्य
कामभैरवी तनो मे चतुर्गमा त्रिवल्लभा वेद्याशोधन मन्त्राय सर्वकालिकावल्लभा
वेदाद्यवाग्भवं कामं शक्तिं लक्ष्मीं परां स्मरेत् रञ्जकी निमहासिद्धिदे हिमहर ठद्वय
रञ्जकीप्रसिद्धिमन्त्रायं कुलपापविदध्वंसकरः नारीनारायणवस्त्रीं मन्त्रायं त्रापि नागने
हृद्युम्मचमेविद्रावणरागठद्वयं तनः नापिनस्त्रीप्रसिद्धिमन्त्रो महामंगलदायकः वेदाद्य
मूलबीजेषु तारं मायां च नेषधः ब्रह्माणी स्मरवीर्यं च मन्त्रं च मन्त्रं चेति सर्वदा सिद्धिमे
देहि देहीति हृदयं दण्डनवल्लभा ब्रह्माणीप्रसिद्धिमन्त्रायं सर्वसिद्धिप्रदायकः नारमा
मातारम्भद्राणी च रति प्रिये रेतः स्तम्भयमे सिद्धिं देहि गुरुमनुतोवनम् प्रद्राणीप्र
द्धिमन्त्रायं कामिनीजनमोहनः नारकंशिवषड्विंमध्ये मठबीजकं गोपालिमे सिद्धि

देवीर०
३५
35

दृढं कृत्वा वयदहयमुद्रेन दृढयांतो महामंत्रो गोपीशोधनसाधकः नारहयीसंपुटितोमही
कौदीहं संपुटितो ऽष्टस्य मालिनिप्रमंत्रस्य तु गंसमपिसमरेत् तेशगेठदयेसातेमंत्रोयमालि
नीमियः एवं शोधनमंत्रो ऽयं वर्णानां स्मूष्यकन्यया योभ्यो जपेत्कुमारीणां कौलिकः
करमालया सेजप्य दलकैर्णव मूलमंत्रं विधिन्नाकृते सदीक्षितनापि देवेशि दीक्षितेन भ
भवेत्तदा दीक्षितेनाशापि लांवीरा भजेत्सर्वार्थसिद्धये तारं श्रीमाया कंबशिवाये ति
स्वयंभुव संपूज्य शिवमंत्रं च जपेत्सर्वलोक्यमुत्रुष्यज्ञ जमत्वा निरुज्जनं देहं कर्म भोगेहृमुद्र
या स्नानंदनपितोकालीवीरः स्वानंद विग्रहः तेनैनतर्पयेन्नत्र श्रीचक्रे वीर सत्तादि प
ठेस्वगोवसमुद्रस्यमंत्रो ऽनेन महेश्वरि यशोधमेर विदीमेस्वात्मारोमन्सानेवा स्तु
मागावस्नना निलमलहस्तोजुहोस्पारं स्वाहातेन मंत्र मुद्राये जपन्कुलं स्मरेत्सुरां ।
कुर्याच्चिपुवन मंत्रो मंत्रसिद्धिमवाप्नुयात् ध्यानेन संजपन्मूलं पठेन्मंत्रमिमं तुनः ना
हृदयांतरगतेनूपरगतेनवामान्द्रकारणम् ॐ प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनी
स्रुवे धर्माधर्म कलास्नेहपूर्णाव हौ जुहोम्यहं स्वाहा होतेनानेन मंत्रेण शुक्रमादाय पा
वेति श्रीचक्रे तर्पयेद्वि नः सिद्धिमवाप्नुयात् संपूज्य कांतां सतर्पये त्सत्वानुत्वाप
गोपयामं सहारमुद्रया मंत्री शक्ति वीरान्विसर्जयेत् इतीदं परमं दिव्यं शक्तिशोध
नमुत्तमं नवहो हनुनिर्णीतं गोपनीयं मुमुक्षुभिः इति श्रीदेवीरहस्ये शक्तिशोध
नविधिर्नाम त्रयोविंशः पटलः ॥२३॥ श्रीभैरवः ॐ श्रृणुष्वाव हिताभूतमामाला ।

३५

शोधनमुत्तमं येनश्रवणमात्रेण मालासिद्धिर्भवेत्फला श्रीदेवी॰ मालाकीदृग्वि
धानाद्याक्रियते कौलिकानमैः कियत्फला कियत्संख्या सर्वमेवत्कुमर्हसि श्रीभैरव॰
नवीनावर्णानामेख्या कालोयं द्वादशावधि मालाजपस्य देवेशि रहस्यमिदमेश्व
रे कालान्मासविना प्रोक्ता वर्षेणेजपदेवता द्वादशान्मासविनानदेहति शीघ्
ता मालारविफला प्रोक्ता मे छन्दायास्त्रीकौलिकेश्वरि सावर्णयेन्नयथा नामेवजप
सिद्धये मयोनतोसमाच्छेदनवर्तिनः पार्वति मालारहस्यमवेश्वनाख्येयं यस्यकस्य
चित्तु रुद्राणान् शतमेकं भैरवाष्टकयानितम् कल्पामेरुमसारं जपमालाविनि
र्मिता नहत्याई मानेहेरु तदोस्ये भैरवेलया सन्त्यथाजपहानिः स्यात्तस्मात्तवदेवयत्ना
च्छोनरशतैरिव गोलकानां त्रिसूत्रे पाहुपायौ निबध्नीयात्तत्रैजमंत्र मत्तुसम
रेत् जप्येमेरुं तयाकेतु निबध्य कुलसुन्दरि शेरवम्न्तमां प्रवालाके रुद्राक्षवखीर
भामणि कांचनपद्माक्ष नन्दैमानाविधाक्रमं सर्वेषां गोलकानां च मेरुं रुद्राक्ष
माचरेत् नरदेननिरोधानां मेरुं वा शिरश्चरेत् एणमाहेनादलसत्वाणेशोधनेमुप
कल्पयेत् ततोजपेन्महाविद्या कौलिको जपमालया गणेशो त्रिमिस्त्रिरात्रमयवादिर्
शतत्रिगोलकानां नारमेरुं विदध्यात् जपमालासु कौलिकः सुश्लोकस्य शतं प्रोक्तामो
लेय देव दुर्लभा मणेनाशतैर्मावर्णोदिविलोमानुलोमतः वर्णैनामानृका मालावदा
द्विहविलोम्रिना नारहद्येस्तरांते च दयात्लोमानुलोमतः नारहद्येवर्णान्ते वर्णान्येव

देवी२०
२६
36

नद्यम्बु विधायानुग्रं गोमेदैर्जपेच्छत्रूणां मारणाय। नारकामैः स्फुटिकामालेयं ग्राह्या ब्रह्म
देवद्देवस्य देवेशि सर्वतन्त्रस्य महीशितुः षडाननोद्भवा तारा‥ षट्पदा ग्रन्थिमूलचक्रः व
र्णामाल्यमालाणानुशोर्वार्कं करवीरधाम्न रुद्राक्षाणां प्रकुर्वीत मालां सर्वार्थसिद्धिदां
मुक्ताप्रवालस्फटिकैर्दन्तैः पद्माक्षशालिनी शङ्खैर्माया‥ भेदानां मालां कुर्याद्यथाक्रमं।
लोमाऽनुलोमं वर्णानां हृद्यो रक्षशान्ते शिवे नारकामेन संयोज्य ग्रथ्या‥ शान्ते जपेन्नरः
नूमेरुं नियोज्याद्यो वर्णलोमाऽनुलोमकैः स्वरवर्गीय शालानान्यां जपेन्नरः प्रसूति योगि
वासरमालेयं वर्णिता मे हलोमया श्रीमहाषोडशीविद्यागुरुनादादाय पार्वति षड्विंशानन्तु
मात्राभियोजयेन्मन्त्रमर्थरहैः शिवमालेयमाख्याता शिवसायुज्यसिद्धये पंचषष्ट्यस्तु
वर्णास्त्वास्विंशतिभेदैर्वै न्यस्य विकेयोजयेन्मालाभेदस्तीयमुदाहृता सर्वकामिकैर्द्वयपर्वैक
निशादिक्रमेणान्तजैर्नीम‥ पर्यन्तं जपेद्द्वादशपर्वस्तु कनिष्ठिकाचतुष्टयं नामायूर्वेच
यन्तर्या मध्यमापर्वद्वयके तर्जन्या मूलतर्यपर्व संयोज्य संजपेद्धि या मन्त्रोद्दादशपर्वं शा
शक्तिमालेयमाख्याताल्प‥ पर्वे चतुष्टय‥गो हृत्या जपेद्देवि सहस्रावधुनावधि
द्विकालाक्षुयहस्रा‥ षोडशपर्वस्तु ग्रस्तेनबपर्वेत्रिनयेत्रयोदेवाः समाहिताः
कृष्ययल्लोचमृदारौ द्विकालोयमतिन‥ कुलिकाक्षेति विख्याताजपहानिकरो मतः
कुलिकं संत्यजेद्देवि मन्त्री कर्मजपे सदा कनिष्ठामूलपर्वादि क्रमेणाकरगाः स्वराः
चक्रराज महादेवि यया वर्णयते मया ईशानो ‥ लिंग‥ वायुरिंद्रोयमस्तथा वरु
णा‥ कुबेरश्च सूर्यसोमो गुरुर्बुधः शिनराहुश्च सौरोनाक्षमालाविसमुमहेश्वरः जपसिद्धि

कुलादेवि मकलाकरदेवताः कुलिकेमेत्यजेद्देवि जपकाले समृद्धये कुलिको मन्त्रो
ये यामन्त्रो ऽत्र मरहृदयम् मन्त्रोलवेनशक्तिर्मेरा रुद्रस्पर्शकेवले कुलिकेन्तु मत्ताकेवलंमन्त्र
येनलेपुयेत स्पन्यथादेवि मन्त्रीच देवनाशायमामयात् स्पयथा गन्धासिकोपशुद्धिं मालानीते
मर्वीयहे यथासिद्धिर्भवेद्देवि देवानामपि दुर्लभा मालाशोधनकालेतु गत्वापुनालयेत्
धीः विधाय भस्मना स्नाने जलेन मन्त्रितेन वा तत्र स्नात्वा पवित्रस्याथ हृत्वा विमर्शो
धने भूतशुद्धिक्रमोपेते प्राणायामविधिं ततः देहशुद्धिं विधायाथ मन्त्रसंकल्प
माचरेत् मालाशोधनमन्त्रस्य ऋषिः कालाग्निरुद्रकः छन्दोनुष्टुप्महादेवि देवी
श्मशानभैरवी कालरात्रीति विख्याता मन्त्रमाला विलासिनी हरीति बीजमाख्या
तेन लिनीशक्तिरीरिता सूर्याख्यं कीलकं माला शुद्धये विनियोगकः ऋषिच्छन्दोदेव
तादिन्यासं कुर्यात् कालार्थवित् ऋगन्यासविधायाथ करन्यासादिपूर्वकं विधायाथमन
शुद्धिं च भूतशुद्धिक्रमेचरेत् प्राणानेव विमतिस्थाप्य श्रीचक्रार्चनमाचरेत् यागपीठम
ध्येनेत्कृत्वा त्वादौ निविशोधयेत् तेषशोधयामिनी हृदे सतत्य कुलस्त्रदात लयागरु
जयेद्देवि विश्वज्ञानेसे जपेत्सन्नेत् मालपादे वरे देवेशि यथात्माने यथाविधि श्रीचक्रोपरि संस्था
प्य शोधयेत्कुलशात्मते मालां मूलेन देवेशि मूलमन्त्रेण साधकः मालामन्त्रान्मूलवन्त्य
हे शृणुष्वावहितानाथिये तारं मायां रमां मारं शंखिनी लिपदे वदेत् तारं मालां रमां लज्जां मे शोध
य खं मालिकः तारं लज्जां रमां मारं मम मालिनिमां पुनः गत्य ठद्वयं मन्त्रराजोयमुक्तो मा
लाविशोधनः तारं वधूं च वैदारां रं रोहं चरोहं मालिनि मद्विबीजं ठद्वयं च मन्त्रोयं रोहमा

देवीर॰
३०
37

लिकः तारं मंत्रायमुच्चार्य मर्यो बीजयुग्मकं सर्वे मालेहरं नीरं मंत्रः स्फाटिकशुद्धि
कोत्व तारमन्त्रिरमामायासिपुरुहालमालिनि शुद्धाभवववनेमंत्रोदेविरुद्रालशोध
नः तारेलारं त्रयलाक्ष्वयं नुलसिवेस्वाहि वौषट्वनं महामंत्र तलसीशोधनाभिधः ता
रेलारं च मह्रीं कामुणिमालेमनोहरे ठद्वयं मंत्रराजोयं मणिमालाविशोधनः वेदाद्यु
कमलो कुलीवाग्बीजे काम शक्तिके सर्वलीमाले शंखमाया मंत्रोयं कथितः शिवे तार
वाग्बीजपुत्र्याच तारे पद्माल मालिनि हरितेठद्वयं मंत्रोदेविपद्मालशोधनः तारत्रय
मायया च कामराजत्रयं शिवे शिवशक्तिर्दन्तमाले मेरुमाले चवाग्बीजवर्षयं वह्निवन
मंत्रोनरदंतविशुद्धिदः प्रणवत्रयकलहामंत्रः श्रीचक्रेश्या महेश्वरि मालासंशोध्या
सहस्य मुलजमाहेशं शान्तः गंधालन्त्रमन्तैस्त्रयं जपेत् कौलिको नमः मालेमाले
महामाले परमशक्तिस्वरूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयिन्यस्तस्तस्मान्मे सिद्धिदा भव स्वाहा
तोयं महामंत्रः सर्वमालाविशोधनः एवं संशोध्य शिवबीजं समुच्चार्य ततो विद्युत्कु
रुमपेत् मेठद्वयं महामंत्रः सदामालाविशोधनः एवं संशोध्य संस्थाप्य संपूज्य कुल
सुंदरि मालामादाय देवेशि संजपेदर्धरात्रके श्रीदेवी कर मालात्वया प्रोक्ता वस्य
ताः संशोधने वद देव कथं कुर्यात्कौलिकः सर्वसिद्धये श्रीभैरवः कालीका मत्र
पाकुलीकरमालेहरेवनम मंत्रोयं करमालायाः शुद्धिदः सर्वसिद्धिदः षण्मासेन
नैव मालानां शोधनं साधकोत्तमः ततो जपेन्महाविद्यां सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् २

हेतवे रिमे त्राणं सर्वसंपत्प्रदे देवत नमः नव भक्त्या मया ख्याते नाख्येयं ब्रह्मवादिभिः ६
इति श्रीदेवीरहस्ये मालाशोधनविधिर्नाम चतुर्विंशः पटलः ॥२४॥ श्रीभैरव उ॰
अधुना देव देवेशि यंत्रशोधनमुत्तमं वक्ष्यामि नव भक्त्याहं कौलिकालाहिते
कथ्या सौवर्णे राजते ताम्रे स्फाटिके रौप्यके तथा कापालिके पाशाने श्रीचक्रे वै
लावालिकम् एतेषु सर्वदेवेषु योगपीठेषु पार्वति विभावयेन्महामंत्रे देवि भौम
त्रभौतिकम् गंधैरेव मधुरैरेव तु नीयेत गंधविधिते त्रिविधं यंत्रमीशानि मं सि
द्धिसाध्यकम् सहस्राभे च पाशाने शोधयेत्तु नरायणौ पंचमे पंचमे दिने ततः
सिद्धिमदं भवेत्तु परीक्षां शैवे सव्वाह्ने शोधयेत् दलितं गायते चतुर्थ्यं च चतुर्थे तु ततः
सिद्धिमवाप्नुयात् सौवर्णे स्फाटिके वै त्रैवर्षान्ते शोधयेत्सुधीः राजते ताम्रिके यंत्रे
षण्मासांते च शोधयेत् एवं मयोक्तं कालेषु शोधयेद्यंत्रमीश्वरि सिद्धये कौलिको
दे वियथावह रर्येते मुधा यंत्रशोधनमंत्रस्य ऋषिः प्रोक्तो मया शिवः त्रिष्टुप्छं
दो व्याप्ते परा शक्तिः देवता रमा बीजं परा शक्तिः कामः कीलकमीश्वरि श्रीच
क्रशुद्धिसिद्ध्यर्थं विनियोगः प्रकीर्तितः ऋष्यादिन्यासं चैव न्यासं करन्यासं षडंगकम्
ततो विष्णुर्श्रुद्धिच मायया विधिविधे वेत्त रुद्रर्षि देवता न्यासं करन्यासं समाचरेत्
विधाय मातृकान्यासं स्फोन्याप्राणं चैव शिवे पीठहृं जो सर्वदं यस्फोन्या षडंलयोग
न्यासं संपुटं सर्वनारीश्वरन्यासं वाहान्यासमतः परम् मूलविद्ये खंडके न्यासं कृत्वा

माणाचये शिवे पीठपूजां स्वहृदये कृत्वा षट्चक्रभेदनं स्वर्णसिंहासने स्थाप्य श्री
चक्रे देवीं देवतां शोधयेन्मधुनादि बिन्दुगोलोद्भवेन वा ग्रहणगोधेन वा दिविगोक
वेणारसेन वा रस्याम्बेन महादेवि संस्थाप्य कुलपूजिते श्रीचक्रमूलमन्त्रेण पूज
येत्तत्रैकौलिकः वामवेशशक्तिबीजेनाशक्तिचक्रे स्वरितसिद्धे यन्त्रं सौवर्णं मृदुत्वं शो
धय हृदयमुद्धरेत् ठद्वयं स्वर्णयन्त्रस्य मन्त्रः शोधनकारकः तारं सिंधुचतारं च राजतं
यन्त्रं मुद्धरेत् शोधय हृदयमायस्ताद्यन्त्रं शोधनको मन्त्रः तारं तारं च तारं च राजते यं
त्रे मुद्धरेन्नेव ... चतारकं ताम्रेश्वरीति यन्त्रमे शोधयामि महामन्त्रः वेदाये कमला
मायातारं यन्त्रं कुलालोविके शोधय द्विठेन मन्त्रः स्फाटिकाख्य विशोधनः प्रणवं क्ले
वरीबीजं मामायावायुपूजिता रुद्रेश्वरि पराये यन्त्रं शोधयामि मन्त्रः स्फटिकं तारं वाक्काम
राजं च शक्तिकापालमालिनि यन्त्रं शोधय ठद्वयं कपालशोधनो मन्त्रः तारं च माम
यन्त्रं वाक्कामं ... विलासने यन्त्रं शोधय ठद्वयं मन्त्रः पाषाणस्य शोधनः वेदाये हरिनेवा
णी शक्तिः कामेश्वमा रमा निश्च विष्णुशिलायन्त्रं शोधयामि मन्त्रः स्फटिकं तारं माया श्रीवा
मायावाक्काम शक्तिरिपुस्तुति नानायन्त्रालये मन्त्रो शोधय हृदयमुद्धरेत् ठद्वयमन्त्रराजो
येनानायन्त्रविशोधनः तारं मठं रमामायाशिवः कामो गणेश्वरि वक्रतुण्डशिला
यन्त्रं शोधय हृदयमुद्धरेत् ठद्वयेन मनोरते गणेशस्य शोधनः तारं मायानन्दकाली
भद्रिका भूर्जवासिनि भूर्जयन्त्रं शोधयामि मन्त्रं भूर्जविशोधनः इत्येवं यन्त्रमीशानि

यन्त्रं मिलामनस्थितं मूलमन्त्रेण संस्थाप्य पूर्वोक्तौषधिवारिणा मन्त्रैरेभिः प्रजपेत्सम्पू
जयेत्तं धूपदीपाद्यैः सम्पूज्य देवि मे शोध्यं ततः पूजा शिवोदिता यथोक्तं साधकः कु
र्याद्द्रव्यशोधनपूर्वकं गणेशादिपूजां निर्माय निशीथे जपमाचरेत् श्रीदेवी· भगव
न्कुलकाले शुभे रवाऽष्टकमध्यगा निशीथकाले मे ब्रूहि मे शशाधाये महात्मन् श्री
भैरवः अर्धरात्रस्तु यो विधायम्मुहूर्तं चतुष्टयं निशीथो वा इ रात्रस्तृतीये च
महानिशा द्वितीये च तृतीये च यामे यामलभैरवि मुहूर्ते द्वे शमादाय तृतीयाद
न्त्ये महेश्वरि द्वे मुहूर्ते निशीथस्तु परं स्मृतः तो द्वे मुहूर्तके अर्धरात्रो मुहूर्ते द्वे पूजा
हेः परमेश्वरि मुहूर्तके समादाय परतश्चैव भीश्वरि यामद्वयादधो रात्रौ वरिनिः
कालसिद्धये शिवे मध्यमयोः द्विधिर्यामयोर्वा महानिशा तस्यां परां जपेद्यस्तु स
भवेत् किं वबलं भः निशीथे पूजयेद्देवं मध्ये रात्रे जपेन्मनुं महानिशायाम जपेत्
सौ कौलिकसत्तमः किं किं न साधयेद्देवि यन्मयापि हि दुर्लभे रजःश्चैव [illegible] दे वि
मांसं मीनं च मैथुनं सर्वथा शोधयेद्देवि मूलमन्त्रेण मान्त्रिकः पिबेन्मद्यं भजेच्छ्यामा
स्वैदैरवभैरवम् नमेन्नृत्तेजपेद्विद्या मिति कौलमनेपरम् पानः [illegible] शिवे कला
श्रीचक्रं पूजयेत्ततः जपेत्मन्त्रं श्री महाविद्यां स्तोत्रपाठं चरेत्ततः परां जपेत्सदा मन्त्री
ततो याति परं पदम् महापदि महोत्पाते महाशोके महाभये महामोहे महारोगे
महादारिद्र्यसंकटे महारण्ये महाशून्ये महाज्ञाने महारणे दुरापद्दिदुराशा चवहुभिः

देवीर॰
३५
39

देवैर्मितके समस्तक्लेशसंघाते स्मरेद्देवीं परांबिकाम् वंदे मन्दस्मितं तस्य लक्ष्मीं नस्य
गरेहेमदा धन्याच ज्ञेनुनीतस्य येन देवी समर्चिता इदं सारं हितं ज्ञानं मेज्ञानं नवं
मृतमे मयोदितं नवक्तव्यं हान्चा एभोयचब्रह्मवादिभिः इति श्रीदेवीरहस्ये तंत्रे पातालखं
डे पीठिकायां पंचशोधनविधिर्नाम पञ्चविंशः पटलः ॥ २५ ॥ इति श्रीपूर्वार्धम्

ॐ श्रीगणेशाय नमः अथोत्तरार्धं लिख्यते श्रीभैरव उवाच भगवन् सर्वभूतेश कुलस्य
४० र्मप्रकाशक कुलेशास्त्रानुस्मिकामितेत्रसारोत्तरार्धकम् श्रीभैरवः अधुना देवि
कौलेशि कौलिकानां हितेकया तत्रोत्तरार्धं वक्ष्यामि रहस्यं विजयाभिधं दुर्गा देवी
परा देवी परा शक्तिः परांबिका देवदेवी नित्या त्वाला पार्वतीति स्कन्तैजस्तेना तेजो
मयी महाश्यामा महात्रिपुरसुंदरी पंचात्मिका पंचमेशी पंचव्योमप्रकाशिनी उ
ग्रदुर्गा परा गायत्री तत्त्वातीतः परमं पदम् परादेवी नित्या दुर्गा माता शिवः साहरिः स्तुता
सा सूर्यः सविता सैव महागणपतिः स्मृता पंचमी पंचचक्रा देवी पंचमाचारवर्तिनी पं
चाक्षरीति गायत्री परमात्मेति कीर्त्यते पंचकृत्यमयी देवी सर्वदेवमयी शिवा ग
णेशार्कहरीशानदुर्गारूपा सरस्वती महाश्यामा महाविद्या पूजनीया यथाक्रमं म
न कुर्याद्भेदमेतेषां कौलिको वै कदाचन गणेशार्कहरीशानदुर्गाणां परमार्थवित्
पूजयेदेकभावेन देवीभक्तो वै भक्तिमान् देवीचक्रे चये सर्वा शिवलिंगे यथा शिवे शा
लिग्रामशिलायां वा सूर्यपीठे यथाविधि श्रीगणेशस्य चक्रे च नभेदं कारयेद्बुधः भेदे वै
कृतने पुष्ट सभैव शिवहा भवेत् पृथक्पृथक् शिवे कुर्यादर्चनं कौलिको नमः गणेशा
र्कं च सर्वेषां विष्णोर्देविशिवस्य च श्रीदेव्यानुग्रहे दुर्गायां मे त्रीदेवीरहस्यवित् अथाहं त
व देवेशि प्रस्तावल्यं कुलात्मकं रहस्यं विजयं नाम तंत्रे तत्रोत्तरार्धकं पंचांगमत्र
मेतेषां सर्वमंत्रार्चनामयं गणेशस्य च पंचांगं पंचांगं सवितुस्तथा लक्ष्मीनाराय

गणस्यापि पंचांगं श्रीशिवस्य च दुर्गादेव्याश्च पंचांगं दुर्गादेवीरहस्यके उक्तवार्थमिति
प्रोक्तं तेनैव स्यात्स्यमहेश्वरि सर्वस्वमेतद्देवेशि तन्त्रे देवीरहस्यकम्‌ स्ववक्त्रममभक्ते
भ्यो गोपयेत्कुलनायकः प्रथमं देवि पंचांगं महागणपतेः शृणु येन स्मरणमात्रेण
विघ्ननाशो भवेत्क्षणात्‌ श्रीभैरव उवाच ॥ मेरुपृष्ठे महादेवं सुखासीनं त्रिलोचनं
सुरासुरगणैर्वंद्यं ब्रह्माच्युतनमस्कृतं सिद्धकिंनरगंधर्वयक्षभूतपिशाचकैः ।
तोषितं नतिभिः स्तोत्रैः पार्वती सहितं शिवं सुमिते भाषमाणं च ब्रह्मणा हरिणास
सह पार्वती प्रणनाम त्वां वचनेसमभाषत श्रीदेव्युवाच भगवन्सर्वतत्त्वज्ञ सर्वधर्मप्र
वैं काशक कार्यस्य देव नानोपायमन्त्रव्याख्यानं त्वयैव च विघ्नः केन भवेद्देव संशयं छिंधि
शंकर श्रीभैरवः देवि वक्ष्ये रहस्यं ते प्रश्नोत्तरमिदं महत्‌ स्ववक्त्रमपि भक्तेभ्यो भक्ते
भ्यो मुक्तिसाधने विनायको गणाध्यक्षो गणेशः शिवः प्रभुः विघ्नकर्ता जगत्कर्त्तां त्रीं
ता विघ्नहर्ता लिविषक्रतः तस्य भक्तस्य देवेशि मन्त्रस्यापि सुरेश्वरि विघ्नान्न बाधते नाव्र
यत्नेन संपूजयेत्सदा यो न पठेदितं मंत्रं केवलेन स्वधारयेत्‌ पठेनाम्नां सहस्रं वा
स्तोत्रं मंत्रं लेकसाधके विघ्नान्न बाधते तस्य कार्यहानिर्न वा भवेत्‌ श्रीदेव्युवाच: देवदे
व महादेव गणेशस्य जगत्प्रभोः मंत्रं यंत्रं कवचं मे नाम्नां सहस्रकं मम पूजा स्तोत्रम
हं त्वत्तो वाञ्छामि परमेश्वर श्रीभैरवः यो देवदेवो वरदो गणेशो विघ्ननाशनः गजा
ननो गणाध्यक्षो विनायक इति श्रुतः पंचांगमखिलं तस्य वक्ष्यामि नवमी नये न

त्रैं

म र्वं नंहृं

ज्ञानेनैव प्रवक्ष्यामि मन्त्रोद्धारं सुरेश्वरि यन्त्रोद्धारं लयांगं च महागणपतेः शिवे अथ मन्त्रोद्धार

४१ तारं माया कलाक्ष्म्यो मठ शिखी नाम्नो वरे निहय सर्वैः सर्वमनोजनर्द्वेद्वे लिलते जीमूतश

मोहनम् मेकी खलवर्ण सर्मी रमहिते मेत्रान्तले ठद्वयं अष्टाविंशतिवर्णको निगदितो

वैनायको ये मन्त्रः अस्योद्धारः प्रकाशनम् ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं

२ लौं मे वशमानय स्वाहा नवलर्णं सर्वेदी कोष्ठ अयापकी लिना वेष्टचतुर्थ यं मे गृहे भे

मालये चरेत् नास्य विघ्नाश्च बाधन्ते नैव मन्त्रविपर्ययः न क्लेशो न च दुर्बुद्धिर्न मे ध्यान च शा

कला सर्वथा सिद्धिमन्त्रोऽयं महागणपतेः शिवे यन्त्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि सर्वाशापरिपूरकम्

सर्वसंमोहने चक्रं गणेशस्य जगत्प्रभोः अथ यन्त्रोद्धारः त्रिकोणं बिन्दुयुक्तं च पार्श्वे मेखले घि ख

सृष्टिनतया नागपत्रं कलारम्य सृष्टिनं चलहारयुक्तं मधुर्ज्ञं गणेशस्य श्रीचक्रमेतन्नुत्तमि

दृम् इति यन्त्रोद्धारः अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि सर्वसिद्धिप्रदायकं येनानुस्मरणमात्रेण सर्वे वि

घ्नाः पलायते उद्यत्कोटिदिवाकरांशुसदृशं भाले किरीटोज्ज्वलं पाशं मोदकपूर्णपात्रपरशु

दन्तान् दधद्भिर्भुजैः सिद्धेनेशु विनागसं भवलसत्पीताम्बरीन वपुः ध्याये सिद्धगणसेनेगणपति ^दुर्गवी^

त्रैलोक्याविनाम सिद्धि इति ध्यानम् गामित्यादिकरन्यासं हृदयादि षडंगकम् [illegible]

जभागेन कल्पन्यासं चरेत्ततः लयांगमथ वक्ष्ये येत्रस्य परमेश्वरि सृजनं सर्वतो वेगु

गोपिते शारजन्मनः इन्द्रधर्मेशवरुणाः कुबेरसहितास्तथा इति द्वारपालाः नन्दिवीर

शङ्खो भाम्यभे गिरीशी विराटकाः पुष्पदन्त विकर्तोन्य विनलोहितलेद्राः नृपुरा गवि

पूर्वपश्चिमयोः सृज्यादक्षिणोत्तरयोस्तथा ^ २

द्वारे गुह्यपद्मसमन्विताः गणाः घोरघ्राणे पूज्याः घोरघ्राणेषु स्कन्दरि कराले विकरा
लस्थूलं तारो गुरुरेव च महाकाले च कालाग्निसिन्ध्याः पद्मसितात्मकं षट्पदेषु देवेशि
पूजयेद् ष्टभैरवान् विनायके विघ्नराजे गणाध्यक्षे गजानने हेरम्बे मोदकाहारे हैमा
तुरे सिद्धे एकदन्ते वक्रतुण्डे दशारेषु प्रपूजयेत् कुमारं च जयं तेच मदनं रत्न
रि त्रिकोणे पूजयेद् द्वौ महागणपतिं प्रभुं गणेशं चैव गाङ्गेयं सिंहासनमतः परम्
विघ्नान्तकापुष्पाहो च त्रिपुरान्तकमीश्वरि ऊर्ध्वपत्रे पूज्य पूजयेदायुधानि नः शूल
त्रं महास्त्रं दन्तमालां महेश्वरि मोदकांकितपात्रं च कल्पे परशुं ततः शेषान् संपूजय
द्विदोलयोग मिदमुच्यते मंत्रस्यास्य गणेश ऋषिः स्मृतः गायत्री छन्द इ
त्युक्तं देवो गणपतिः स्मृतः शिवबीजं च बीजं स्यात् सर्वमन्त्रैकसाधने त्रैलोक्यविजये दे
वि विनियोगः प्रकीर्तितः गायत्री छन्द इत्युक्तं विनियोगः प्रकीर्तितः लक्षं तु प्रजपेन्म
न्त्रं हुत्वा सर्पिर्वा कुसुमं मोहयेत् सर्वमेशाने मारयेद्रिपुमण्डलं लक्षं तु जपेन्मूलं वटे हुत्वा
विनिर्ग्रते लभते खिलान् लोकान् वा हरिद्रस्य बलानि च नरो माधकपुष्पाणि जपेद् पुत
मेत्यथा नृतुरुया हिम विलोमं रिपुमुत्सादयेद्ध्रुवम् विद्वेषयेद्वश्यमाणो गिरिजे नात्र
संशयः वनेनि बुरसं हुत्वा जम्बा मूलमथापि वा वशयेद्भूपराजानमाकर्षयति यो
षितः इतीदं पटलं गुह्यं महागणपतेः शिवे सर्वतन्त्रैकसर्वस्वं गोपनीयं विशेषतः
इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे श्रीमहागणपतिमंत्रोद्धारविधिर्नाम पटलः अथ पूजापद्धतिः

४२

देवीर०

३

3

सतत्सते श्रीभैरव उवाच श्रृयाहं वटुलिंवद्ये महागणपतेः परो गौर्येकमात्रसर्वस्वामानंदे
कलरंगिणी ॐ ब्राह्मे मुहूर्ते गाधनलाटुस्याय कवचं रोगो महात्म्य निजासने शम्भुरूपं वि
सृज्य निजशिरसि श्वेतवर्णं सहस्रदलकमलकर्णिकान्तर्गतचंद्रमंडलोपरि सहस्रार्कको
टिनिभं स्वगुरुं शुक्लवर्णं शुक्लालंकारभूषितं ज्ञानानन्दमुदितमानसं सच्चिदानंद
विग्रहं प्रसन्नवदनेक्षणं त्रिनयनं चतुर्भुजं ज्ञानमुद्रापुस्तकवराभयकरं वामांगे
वामहस्तधृतकमलया रक्तवसनाभरणया स्वप्रियया इति शक्तिभुजेनालिंगितं सच्चिदानंद
स्वरूपं सर्वदेवाधिदेवं शांतं परमशिवस्वरूपं ध्यात्वा तच्चरणकमलयुगलविगलदमृत
धारया स्वात्मानं स्नातं विभाव्य मानसोपचारैः संपूज्य ॐ ऐं ह्रीं श्रीं हसखफ्रें हसक्षमलवरयूं
सहखफ्रें सहक्षमलवरयीं श्रीमत्कौलिकमुक्तानन्दनाथ श्रीपादुकां श्रीमत्कौलिकाम्बा श्रीपा
दुकां च पूजयामि नमः इति दशधा विमृश्य मनसा दंडप्रणामं कुर्यात् तत्र प्रणाममंत्रा
न्यथा ॐ नमामि सद्गुरुं शांतं प्रत्यक्षं शिवरूपिणं शिरसा योगपीठस्थं मुक्तिकामार्थसिद्ध
ये श्रीगुरुं परमानंदं वन्दाम्यानंदविग्रहं यस्य सान्निध्यमात्रेण चिदानन्दायते वपुः अ
ज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानांजनशलाकया चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः अख
ण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरं तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्वि
ष्णुर्गुरुः साक्षान्महेश्वरः गुरुरेव जगत्सर्वं तस्मै श्रीगुरवे नमः नमस्ते नाथ भगवन् शिवाय
गुरुरूपिणे विद्यावतारसंसिद्ध्यै स्वीकृतानेकविग्रह नवाय नवरूपाय परमार्थैकरूपिणे ।

३

सर्वाज्ञाननमोभेदभानवे विमनायते स्वतंत्राय दयाक्रमस्वविग्रहाय परात्मने परतंत्रा
यभक्तानां भव्यानां भव्यरूपिणे ज्ञानिनां ज्ञानरूपाय प्रकाशाय प्रकाशिने विवेकिनां
विवेकाय विमर्शाय विमर्शिने गुरूणां गुरवे योः सहेनमस्कुर्यां मृगयेथः सदा सन्वि
तरूपेण विदेहि भवदास्मनम् इति श्रीगुरुं प्रणम्य स्वप्रसन्नं विभाव्य मनसा नदाङ्गान्त
नीत्वा मूलाधारस्वर्णवर्णचतुर्दलकमलकर्णिकान्तर्गत त्रिकोणे पदि पराशक्तिं कुण्ड
लिनीं सर्पाकारां मूर्ध्वमुखीं यथाहूर्णां विद्युद्दाम सदृशां विशालकलारूपिणीं त्रिधाम धाम
नं उद्यदिनकरसहस्रभास्वरां विमलेनतनीयसीं सकलमंत्रमातरं सर्वदेवदेवीं सर्वे
श्वरीं जीवेश्वरीं सार्धत्रिवलयां शुभां विभाव्य गुरूपदिष्टं निजसहजनादेन प्रबोध्य नीत्वा त
त्र वं नमः शं नमः षं नमः सं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन च प्रादक्षिण्येन संपूज्य स
वज्रावृतोहे हंसइति मन्त्रेण उत्थाय तत्र स्वाधिष्ठाने सिन्दूरवर्णे लिंगमूले षट्दलकम
ले तां नीत्वा तत्र बं नमः भं नमः मं नमः यं नमः रं नमः लं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन
च संपूज्य ततो मणिपूरके नाभौ नीलवर्णे दशदलकमले तां नीत्वा तत्र डं नमः ढं नमः
णं नमः तं नमः थं नमः दं नमः धं नमः नं नमः पं नमः फं नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन
च संपूज्य ततोऽनाहते वक्षसि पिंगलवर्णे द्वादशकमले तां नीत्वा तत्र कं नमः खं नमः
गं नमः घं नमः ङं नमः चं नमः छं नमः जं नमः झं नमः ञं नमः टं नमः ठं नमः इति प
त्रेषु मध्ये मूलेन च संपूज्य ततो विशुद्धे कण्ठे धूम्रवर्णे षोडशदलकमले तां नीत्वा तत्र
अं नमः आं नमः इं नमः ईं नमः उं नमः ऊं नमः ऋं नमः ॠं नमः ऌं नमः ॡं नमः एं नमः

५३

देवीर०

५

ऐं नमः औं नमः औं नमः श्रौं नमः क्षः नमः इति पत्रेषु मध्ये मूलेन च संपूज्य तत्क्षणात्ताचक्रा
भ्रूमध्ये विद्युत्स्फुरद्वर्णे द्विदलकमले तां नीत्वा तत्र हं नमः क्षं नमः इति पत्रयोः मध्ये मूले
न च सम्पूज्य ततः सहस्रदलकमलकर्णिकान्तर्गत त्रिकोणान्तर्गत बिन्दुरूप तेजोम
य परमशिवेन सहैकतां नीत्वा ततः स्वबन्धपरमथारयातो समर्च्य नादश्रवणात्तत्परामृते
नैलयन् विभाव्य परमानन्दमयी भूत्वा मूलावरोहक्रमेण ततः सोऽहमिति मेत्रणाणः वरोध्व स्वात्मा
चक्रादिक्रमेण तेषु तेषु कमलेषु तैस्तैः रत्नैः संपूज्य पुनः स्वस्थाने मूलाधारे स्थापय
प्रकाशमानां प्रथमे प्रयाणे प्रतिप्रयाणे प्यमृतायमानाम् अन्तः पदव्यामनुसञ्चरन्तीमा
नन्दरूपामबलां प्रपद्ये इति स्तुत्वा मूलादिब्रह्मरन्ध्रान्ते तदुपदादि यथाभास्वरां मूलविद्यां ते
जोमयीं मूलाद्योतिं विभाव्य प्राणायामं कुर्यात् तत्र प्रणवेन मूलेन वा षोडशवारं मुच्चरेत् द
क्षकरांगुष्ठेन दक्षनासापुटं निरुध्य वामनासापुटेन पवनं पूरयेत् ततस्तमेव चतुःषष्टि
वारमुच्चरन् दक्षनासाकनिष्ठाभ्यां वामनासापुटं च निरुध्य द्वाभ्यां पुटाभ्यां पवनं धारये
त् ततस्तमेव द्वात्रिंशद्वारमुच्चरन् वामपुटेनैव निरुध्य दक्षेण पवनं रेचयेत् इत्येकः कुं
भः प्राणायामः एवमेव वैपरीत्येन द्वितीयः प्रथमवत् तृतीयः इत्येवं सकृद्वा त्रिर्वा प्राणायामं वि
धाय तन्मूलमेवास्य ऋष्यादिस्मरणं विदधीत यथा ततो ध्याने इति ध्यात्वा मानसो
पचारैराराध्य यथाक्रमं श्रीगुरुपादुकां शिरसि श्रीदेवीं च हृदि ध्यायन् मूलेन यथाशक्ति सम
पुनः प्राणायाममृष्यादिकरषडङ्गन्यासान्विधाय ध्यात्वा समर्पयेत् ॐ गुह्यातिगुह्य
गोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादान्महेश्वरि यदक्षरपरि

ग्रहेभ्यस्त्रीनेवचपञ्चतनम् ततस्त्वैकपदनायनमस्तानुग्रहेकुरु प्राणः प्रभृतिमायान्तेसा
यादिप्राणरेतनः पञ्चकोशमितगन्धायनदस्तुतवपूजनम् इतिपठित्वा उच्चासनामादाय
वहिर्गत्वा मलायशोधनं विधाय वर्णोक्तशौचमादाय तथादेशगत्वा वाग्भीजकवीजेनदं
तान्विशोध्य शिवबीजेनगण्डूषाणिकृत्वा श्रीं ह्रीं क्लीं इतिमलापकर्षणंस्नानेविधाय।
मूलेनोद्धृत्यमृत्स्नया तत्रत्रिकोणंविलिख्य ॐ गंगेचयमुनेचैवगोदावरिसरस्वति नर्म
देसिन्धुकावेरिजलेस्मिन्सन्निधिंकुरु इतितत्रतीर्थमावाह्य मूलेनमुखेत्रिः प्रोक्ष्य नि
मज्ज्याने पंचमिः प्रोन्मज्ज्य ह्रीं हंसः सूर्याय पञ्चलेख्याञ्चौनमः इत्यर्काय अर्घ्यत्रयंदत्वा
जलादुत्तमस्यवैदिकीसंध्यांनिर्वर्त्य तांत्रिकींकुर्यात् ततोवामकरेजलमादाय दक्षिणेन वसुगणैः
वामकरमूलेनसप्तधाभिमंत्र्य तज्जलितोद्बिन्दुभिः सप्तभिः सप्तधाप्रोक्ष्य तज्जलमिड
यासंगृहीत्वा वामनासया विरेच्य मत्तवमार्गेणदक्षहस्ते निक्षिप्य अस्त्रायफडिति
मन्त्रेण वामभागस्थशिलामास्फालयेत् इत्यघमर्षणं विधाय ध्यात्वा प्राणायामत्रयं
पूरयेत् पूरक १६ कुंभक ६४ रेचक ३२ एवं विधाय गायत्रीजपेत् ॐ ह्रीं वक्रतुण्डाय विद्महे श्री
क्लीं एकदंताय धीमहि सौं गं गणपतिस्तन्नः प्रचोदयात् ३ इतिगायत्रीशतं जप्त्वा गाय
त्रींजपेत् आदेवीदेवयोर्हस्ते त्रयंदत्वा मूलेन समस्तभुवनेश्वराय हरहरप्रवृत्तगणगंधर्व
सिद्धवन्दितनन्दिवन्दिते एकविंशत्यात्मकाय परापररूपगणनाथ महेश्वराय गणानां महागणपति
श्रीदिक्गणेशंतर्पयामि नमः इति त्रिः तेनैव मूलेन दिव्यौघ सिद्धौघ मानवौघ पंक्तिगता
न् श्रीगुरून्तर्पयामि नमः मूलेनैकैकांजलिनापरिवारान्संतर्प्य मं लं सं हां मन्त्रेणया म

मे

नमस्कृत्य देवदेवेशं विसृज्य यागमेरुवमामशेषं इति संध्याविधिः यागमेरुपद्मं ह्रीं श्रीं क्लीं गं
५४ गणेशाय नमः पूर्वे वं वटुकनाथाय नमः उत्तरे सं सरस्वत्यै नमः दक्षिणे यं योगिनीभ्यो
नमः पश्चिमे क्षं क्षेत्रपालाय नमः मध्ये इति द्वारदेवतास्संपूज्य गन्धाक्षतैः प्रविश्य तं
देवीर॰ गुरुं नत्वा आसनशुद्धिमन्त्रस्य मेरुपृष्ठऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसने विनियो
गः पृथिव्यै नमः अनन्तासनाय नमः विमलासनाय नमः मूलं पृथ्वि त्वया धृता लोका
५ देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनम् ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं पद्मासना
य नमः ॐ सिंहासनाय नमः ॐ भद्रासनाय नमः ॐ इति अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भु
वि संस्थिताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया इति नाराचं दत्त्वा नाराचमुद्रां
प्रदर्श्य गुरुं ध्यायेत् अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया चक्षुरुन्मीलितं येन
तस्मै श्रीगुरवे नमः इति ध्यात्वाचमेत् ॐ आत्मतत्त्वं शोधयामि स्वाहा १ विद्यातत्त्वं शोध
यामि स्वाहा २ शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ३ शिवशक्तितत्त्वं शोधयामि स्वाहा ४ इत्या
चम्य पूर्वोक्तं प्राणायामत्रयं विधाय भूतशुद्धिं कुर्यात् ह्रीं इति ध्यात्वा श्रीगुरु
स्मरणं कृत्वा ब्रह्मरन्ध्रोद्भवं कुण्डलिन्यग्निशिखामानीय स्वशरीरे भूतशुद्धिं विचिन्त्य तत्र हं स
इति सुधामानीय तया त्वात्मानं संप्लाव्य विगलितकल्मषं देहं विभाव्य स्वस्थाने जीव
मानीय प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् इति भूतशुद्धिः ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं यं रं लं वं शं षं सं हं सोऽहं हंसः
मम प्राणा इह प्राणाः ॐ मम जीव इह स्थितः ॐ मम सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि ॐ
मम वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्रा

५

णप्रतिलाञ्जलिं नमः । ततः पुनराचम्य प्राणायामं विधाय न्यासं कुर्वीत केवलं चेतसा । अस्य श्री
महागणपतिमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छन्दः महागणपतिर्देवता गं बीजं ह्रीं श
क्तिः कुरु कुरु कीलकं श्रीमहागणपतिप्रीत्यर्थं त्रैलोक्यविनियोगः अथ न्यासः ब्रह्म
ऋषये नमः शिरसि गायत्रीछन्दसे नमः मुखे महागणपतिदेवतायै नमः हृदि गं बी
जाय नमः गुह्ये ह्रीं शक्तये नमः पादयोः कुरु कुरु कीलकाय नमः नाभौ त्रैलोक्यविज
ये विनियोगाय नमः सर्वाङ्गेषु इति ऋष्यादिन्यासः अथ करन्यासः गां अङ्गुष्ठाभ्यां नमः
गीं तर्जनीभ्यां नमः गूं मध्यमाभ्यां नमः गैं अनामिकाभ्यां नमः गौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः
गः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः इति करन्यासः अथ षडङ्गन्यासः गां हृदयाय नमः गीं शि
रसे स्वाहा गूं शिखायै वषट् गैं कवचाय हुं गौं नेत्रत्रयाय वौषट् गः अस्त्राय फट् इति ष
डङ्गन्यासः अथ तत्त्वन्यासः ओं आत्मतत्त्वं हृदयाय नमः ओं विद्यातत्त्वं शिरसे स्वाहा ओं शि
वतत्त्वं शिखायै वषट् ओं गुरुतत्त्वं कवचाय हुं ओं योगतत्त्वं नेत्रेभ्यो वौषट् ओं शिवसर्वतत्त्वं
अस्त्राय फट् इति तत्त्वन्यासेन करषडङ्गौ अथ वर्णन्यासः ओं अं कं खं गं घं ङं आं हृदयाय नमः
ओं इं चं छं जं झं ञं ईं शिरसे स्वाहा ओं उं टं ठं डं ढं णं ऊं शिखायै वषट् ओं एं तं थं दं धं नं ऐं कवचाय
हुं ओं ओं पं फं बं भं मं औं नेत्रेभ्यो वौषट् ओं अं यं रं लं वं शं षं सं हं लं क्षं अः अस्त्राय फट् इति व
र्णन्यासः करषडङ्गयोः अथ पीठन्यासः ओं गं कामरूपपीठाय नमः हृदये ओं गं कोल्लगिरिपीठाय ठी
नमः शिरसि ओं गं मधुपुरीपीठाय नमः शिखायां ओं गं उड्डीयानपीठाय नमः कवचे ओं
ओं गं अयोध्यापीठाय नमः नेत्रयोः ओं गं जालन्धरपीठाय नमः अस्त्रे इति पीठन्यासः अ

५५

देवीरा°
५

6

षडंगन्यासः ॐ ह्रीं हृदयाय नमः ॐ ह्रीं गणपतये शिरसे स्वाहा ह्रीं वरवरद शिखायै वषट् ह्रीं
सर्वजनं मे कवचाय हुं ह्रीं वशमानय नेत्रेभ्यो वौषट् गं स्वाहा अस्त्राय फट् इत्येकरुद्रे
गेन मूलन्यासेन एवं न्यासं विधाय श्रीचक्रे ध्यात्वा चतुरस्रे षोडशदले वसुदले दशारे त्रि
कोणे बिन्दुं विचिन्त्य भद्रपीठोपरि मूलेन संस्थाप्य योगपीठपूजां कुर्यात् ह्रीं मण्डूकायन
मः ह्रीं कालाग्निरुद्राय नमः ह्रीं मूलप्रकृत्यै नमः ह्रीं आधारशक्त्यै नमः ह्रीं कूर्माय नमः ।
ह्रीं अनन्ताय नमः ह्रीं वराहाय नमः ह्रीं पृथिव्यै नमः उपरि उपरि संपूज्य तन्मध्ये सुधार्णवाय
नमः मध्ये ह्रीं नवरत्नविराजितनवरत्नखंडमयद्वीपाय नमः तत्रैशानादिषु सूक्ष्म
भाद्रतिलकेन नवरत्नखंडेभ्यो नमः तन्मध्ये ह्रीं पद्मरागरत्नखंडाय नमः मध्ये ह्रीं सु
वर्णपर्वताय नमः मध्ये उपरि ह्रीं नन्दनोद्यानाय नमः मध्ये ह्रीं कल्पवनाय नमः मध्ये ह्रीं
सरोवराय नमः मध्ये ह्रीं पद्मवनाय नमः मध्ये ह्रीं विविधरत्नखचितभूमिकाय नमः ।
मध्ये ह्रीं समस्तलोभाग्निनमध्यलोभविराजितचतुःषष्ट्याशैयाजनविकीर्णनानारत्न
खचितचिन्तामणिमंडपाय नमः मध्ये ह्रीं नवरत्नमयवेदिकायै नमः उपरि ह्रीं रत्नसिं
हासनाय नमः उपरि ह्रीं उं रुं श्वेतच्छत्राय नमः पीठस्य कुक्षिवामादिकोणादिषु ह्रीं ध
र्माय नमः इति कोणेषु पूर्वादिषु ह्रीं अधर्माय नमः इति दिक्षु मध्ये ह्रीं आनन्दकन्दा
य नमः इति ह्रीं संविन्नालाय नमः ह्रीं सर्वतत्त्वकमलाय नमः ह्रीं प्रकृतिमयपत्रेभ्यो
नमः ह्रीं विकृतिमयकेसरेभ्यो नमः ह्रीं पञ्चाशद्वर्णबीजाढ्यसर्वतत्त्वरूपायै कर्णिका
यै नमः उपरि ह्रीं अं अर्कमण्डलाय नमः ह्रीं सं सोममण्डलाय नमः ह्रीं रं वह्निमण्डलाय नमः

६

ह्रीं तेजसे नमः ह्रीं रंरजसे नमः ह्रीं संसत्वाय नमः ह्रीं गं ह्रीं सर्वमंत्रासनाय नमः ॐ
मूर्त्तिव्यापिनीत्यादिलान्तमुच्चार्य शिवशक्ति सदाशिवेश्वरमहागणपति सकलात्मने नमः
ह्रीं श्रीयोगपीठाय नमः इति योगपीठपूजां विधाय पात्राणि स्थापयेत् तत्र वामभा
गे त्रिकोणं षट्कोणं वृत्तं चतुरस्रं च रचयेत् विलिख्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य गोमित्याधारि
षडंगमैश्च संपूज्य अस्त्राय फडिति त्रिपादिकां प्रक्षाल्य मूलेन संस्थाप्य ॐ रं वह्निमंड
लाय दशकलात्मने नमः इति महागणपतिपात्रासनाय नमः इति गंधाक्षतैरभ्यर्च्य
तदुपरि पात्रं संस्थाप्य ॐ सूर्यमंडलाय द्वादशकलात्मने नमः महागणपतिस्वर्णपात्राय न
मः ततो मूलेन शुद्धं ॐ चंद्रमंडलाय षोडशकलात्मने नमः महागणपतिपात्रामृताय
नमः इति गंधाक्षतैरभ्यर्च्य ततः अंकुशमुद्रया ॐ गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति
नर्मदे सिंधु कावेरि जलेस्मिन् सन्निधिं कुरु इति तीर्थान्यावाह्य मूलेनाष्टधाऽभिमंत्र्य
षडंगैः संपूज्य मत्स्यमुद्रयाऽच्छाद्य फडिति त्रिकोटिकाभिः संरक्ष्य हुमित्यवगुंठ्य वमित्य
मृतीकृत्य शंखचक्रमुद्गलयोनिमुद्राः प्रदर्श्य तेनैव जलेन यागवस्तूनि प्रोक्षयेत् ॐ म
ले वरमाः मनुवेण महागणपतिं चंद्रमंडलनिवासाय चेतसा मूलेन पूरय पूरय स्वयोपवि
वीशुत्वाक ॐ हौं हे मः स्वाहा अनेन सर्वं प्लावयेत् ततोऽर्घ्यपात्राचमनीयमधुपर्कपा
त्राणि संस्थाप्य संपूज्यात्मानं तन्मयं विभाव्य ॐ नमो भगवते सकलगणानां शक्तिसु
कायवेयोगपीठात्मने ... नमः इति संपूज्य शक्तिकेदेव मूलेनावाह्य मूलेन नव
मुद्राः प्रदर्श्य मूलषडंगं विधाय प्राणान् निधाय स्वागतमित्युदीर्य मूलेन पाद्यार्घ्यं

५८

देवीर०

दद्यात् एवं पाद्यार्घ्याचमनीयमधुपर्कस्नानं विधाय मान्तकालेरभ्यर्च्यानेन धूपदीपनैवेद्या
चमनीयैस्संपूज्य निवेद्य पुष्पाञ्जलित्रयं दत्वा देवस्यावरणदेवताः पूजयेत् ॐ ह्रीं श्रीं सर्वा
म्नायपूजकचक्राय नमः इति पुष्पाञ्जलिं दत्वा ॐ ह्रीं श्रीं इन्द्राय नमः पूर्वे ॐ ह्रीं श्रीं वरुणाय न
मः पश्चिमे ॐ ह्रीं श्रीं धर्मराजाय नमः दक्षिणे ॐ ह्रीं श्रीं कुबेराय नमः उत्तरे इति गंधाक्षतैः
पूर्वाभिरभ्यर्च्य प्रथमावरणम् मूलेन पुष्पाञ्जलिं दत्वा दलाग्रेनेन षोडशारे पूजयेत् ॐ
ह्रीं श्रीं नन्दिने नमः ॐ ह्रीं श्रीं वीरेशाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं सोमाभाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं भृङ्गिरि
टिने नमः ॐ ह्रीं श्रीं विरूपकाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं पुष्पदन्ताय नमः ॐ ह्रीं श्रीं विकटाय नमः
ॐ ह्रीं श्रीं स्वयंगणाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं चित्रगणाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं लोहिताय नमः ॐ ह्रीं श्रीं
स्कन्दाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं नृपुराणाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं विचाराय नमः ॐ ह्रीं श्रीं उग्ररूपाय न
मः ॐ ह्रीं श्रीं कुसुमाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं विकटेनाय नमः इति गंधाक्षतैः द्विदलाग्रेनाभ्यर्च्य
द्वितीयावरणम् मूलेन पुष्पाञ्जलिं दत्वा ॐ ह्रीं श्रीं करालाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं विकरालाय नमः
ॐ ह्रीं श्रीं संहाराय नमः ॐ ह्रीं श्रीं गरुडाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं महाकालाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं काला
ग्नये नमः ॐ ह्रीं श्रीं भूतनाथाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं त्रिपुरान्तकाय नमः इति गंधाक्षतैः पूर्वाभिरभ्यर्च्य द
लाग्रेनेन तृतीयावरणम् मूलेन पुष्पाञ्जलिं दत्वा ॐ ह्रीं श्रीं विनायकाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं विघ्न
राजाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं गणाध्यक्षाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं गजाननाय नमः ॐ ह्रीं श्रीं हेरम्बाय नमः
ॐ ह्रीं श्रीं मोदकाहाराय नमः ॐ ह्रीं श्रीं रेमान्तराय नमः ॐ ह्रीं श्रीं स्त्रपिन्दमाय नमः ॐ ह्रीं
श्रीं एकदन्ताय नमः ॐ ह्रीं श्रीं वक्रतुण्डाय नमः इति गंधाक्षतैः पूर्वाभिरभ्यर्च्य दलाग्रेनेन च

तृतीयावरणम् दशारपूजा मूलेन पुष्पांजलिं दत्वा ॐ ह्रीं श्रीं कुमाराय नमः अग्रे ॐ ह्रीं श्रीं न
येनाय नमः दक्षे ॐ ह्रीं श्रीं मकरध्वजाय नमः वामे इति गंधाक्षतपुष्पाभिस्त्रिकोणे संपूज्य पं
चमावरणम् मूलेन पुष्पांजलिं दत्वा मूलविद्यामुच्चार्य ह्रीं मध्ये शक्तिसहिताय महागणपतये न
मः इति समभ्यर्च्य षष्ठमावरणम् मूले गणेशाय नमः मूले गांगेयाय नमः मूले विकटानना
य नमः मूले विघ्नान्तकाय नमः मूले मूषकवाहनाय नमः मूले त्रिपुरान्तकाय नमः इत्युपरि गं
धाक्षतैः संपूज्य सप्तमावरणम् मूले ईशानपुत्राय नमः मूले महेश्वराय नमः मूले देवे
दनमूलाय नमः मूले मोदकपात्राय नमः मूले सुधाकलशाय नमः मूले परशवे नमः
मूले मूलशस्त्राय नमः मूले पाञ्चजन्याय नमः इति दर्शनेनापि सकलस्य विघ्नः स्पृशते
न च विलयं यान्ति पापानि हिमवद्भास्करोदये इति समभ्यर्च्य अष्टमावरणम् ॐ मू
लमुच्चार्य गंधाक्षतपुष्पधूपदीपनैवेद्याचमनीयपानीयताम्बूलकर्पूरचामरादीन्सम
र्प्य देवायैवं गंधर्वन्यासं विधाय देवं ध्यात्वा ॐ उद्यत्कोटिदिवाकराभशशिशकलकिरीटो
ज्ज्वलं पाशमोदकसृणीभिः सकलशंखाक्षमालासत् भुजैः विघ्नेशो विनायकसंभवलसत्काये
भुजंगोज्ज्वलं ध्यायेत्सिद्धगणैः समेतगणपतिं त्रैलोक्यचिन्तामणिम् इति ध्यात्वा मानसो
पचारैराराध्य मूलेन मालामभ्यर्च्य यथाशक्त्या मूलं जपेत् ततो मूलमुच्चार्य देवाय
जपं समर्प्य कवचसहस्रनामस्तवपाठं देवाय कृत्वा मूले १ प्रातःप्रभृति सायाह्नान्तं सायाह्नादि प्रा
तरन्ततः यत्करोमि गणाध्यक्ष तदस्तु तव पूजनम् इति नत्वा संहारमुद्रयात्मशक्तिं देवं
विसर्जयेत् इति श्रीनित्यपूजायाः पद्धतिर्गणपतेः महागणपतेर्दिवा सर्वथा देवि

५८

देवीर॰ ८

गोपयेत् ॥ इति श्रीदेवीरहस्ये पटले महागणपतिवरदगणेशनित्यपूजापद्धतिः समाप्तः
ओं श्रीगणेशाय नमः श्रीभैरव उवाच ॥ ओं महादेवि गणेशस्य वरदस्य महात्म
नः कवचं ते प्रवक्ष्यामि वज्रपञ्जरकाभिधम् ॥ ओं अस्य श्रीमहागणपतिवज्रपञ्ज
रकवचस्य श्रीभैरव ऋषिः गायत्री छन्दः श्रीमहागणपतिर्देवता गं बीजं ह्रीं श
क्तिः कुरुकुल्ले कीलकं वज्रविद्यादिसिद्ध्यर्थे श्रीमहागणपतिवज्रपञ्जरकवचपा
ठे विनियोगः ॥ ओं विघ्नेशं विश्ववन्द्यं विपुलयशसं लोकरक्षाप्रदं तं साक्षात्सर्वा
पत्प्रशमनचणं पार्वतीप्राणसूनुं प्रायः सर्वासुरेन्द्रैः ससुरमुनिगणैः सा
धकैः पूज्यमानं कारुण्येनान्तरायामितभयशमनं विघ्नराजं नमामि ॥ ओं ह्रीं श्रीं
गं शिरः पातु महागणपतिः प्रभुः । विनायको ललाटं मे विघ्नराजो भ्रुवौ मम ॥ पातु ने
त्रे गणाध्यक्षो नासिकां मे गजाननः । श्रुती मेऽवतु हेरम्बो गण्डौ मोदकाशनः ॥ द्वै
मातुरो मुखं पातु चाधरौ पातु विघ्नमः । दन्तान्मे वक्रतुण्डोऽव्याद्रसनां तालुवासिमान् ॥ गां
गेयो मे गलं पातु स्कन्धौ सिंहासनोऽवतु । विघ्नान्तको भुजौ पातु हस्तौ मूषकवाहनः ॥
ऊरू ममावतान्नित्यं देवस्त्रिपुरघातकः । हृदयं मे कुमारोऽव्याज्जयेनः पार्श्वयुग्मकम् ॥
प्रद्युम्नो मेऽवतात्पृष्ठं नाभिं शंकरनन्दनः । कटिं नन्दिगणः पातु शिश्नं वीरेश्वरोऽवतु ॥
मेढ्रे मेऽवतु सौभाग्यो भृङ्गिरिटश्च गुह्यकम् । विराटकोऽवतादूरू जानू मे पुष्पदन्तकः ॥
जङ्घे मम विकर्तोऽव्याद्गुल्फावन्त्यगणोऽवतु । पादौ चित्तगणः पातु पादाधो लोहितोऽवतु ॥
पादपृष्ठं सुन्दरोऽव्यान्नूपुराढ्यो वपुर्मम । विचारो जठरं पातु भूतानि चोग्ररूपकः । शिर

8

८

शः पादपर्यंते वटुः स्वगणेशो वतु पादादि मूर्धपर्यंते वटुः पातु वितलेकः विस्मापितेव
घस्थाने गणेशः कलस्सदावतु पूर्वे मां ह्रीं करालोव्यात् दाक्षिणे विकरालकः दक्षिणे पातु
संहारो नैरृते रुरुभैरवः उत्तरे मां सितांशो व्यात् ऐशान्यां मसितात्मकः प्रभाते शत
पत्रो व्यात् सहस्रारस्तु मध्यमे दंतमालो दिनांते व्यात् त्रिशिखी पात्रे [illegible] कलशो मां
निशीथे व्यात् त्रिशोणे पात्रुत्वया सर्वत्र सर्वदा पातु शोत्सवः मंसदावतु ओंओं राजकुले
हहौ रणभये ह्रीं ह्रीं च पूते वनांते श्रीं श्रीं शत्रुभये श्रां श्रौं जलभये क्लीं क्लीं वनांते वतु
गं ग्लां ग्लीं ग्लैं ग्लौं सर्वभीतिषु महाव्याधार्तिषु ग्लौं गं गौं नित्यं पंचाविशाच भूतप्रतिषु
ह्लौं गं गणेशोवतु इतीदं कवचं गुह्यं सर्वतंत्रेषु गोपितं वज्रपंजरनामानं गणेशस्य म
हात्मनः अंगभूतं मंत्रमयं सर्वाचारैकसाधनं विनानामेन सिद्धिः स्यात् जपहोमप
यच तस्मात्कवचं पुण्यं पठेद्वा धारयेत्सदा तस्य सिद्धि महादेवि करस्थापारलौकिकी
यं यं कामयते कामं तं तं प्राप्नोति पाठतः अर्धरात्रे पठेत्रित्यं सर्वाभीष्टफलं लभेत् इति
गणेशकवचं महागणपतेः प्रियम् सर्वसिद्धिमयं शुभ्यं गोपयेत्परमेश्वरि इति श्रीरु
द्रयामले तंत्रे महागणपतिकवचं समाप्तम् श्रीभैरव उवाच शृणु देवि रहस्यं मे परमत्
द्भुतं विनेमया नवभक्त्या गणेशस्य स्तवं त्ये नामसहस्रकम् श्रीदेव्युवाच भगवन्गणनाथ
स्य वद स्वमहात्मनः श्रोतुं नामसहस्रं मे हृदये मोत्सुकायते श्रीभैरवः प्राक् मे त्रिपुर
ना [illegible] शेषजाला विघ्नकुला शिवेः मोहने मुख्यने चेन होम सर्वबलदर्पिताः तदा मधे

४८

गणाध्यक्षेण स्वानाम सहस्रकैः विघ्नान्हरापलायन्ते कालरुद्रादिव प्रजाः नम्याद्य प्रसन्नो
देवि जानीहि त्रिपुरान्तकः नमस्या विघ्नलोकानां सो नाम सहस्रकैः नमत्त्वं भक्त्या
हेसाधकानां हितायच महागणपतेर्वक्ष्ये दिव्यं नाम सहस्रकम् ॐ अस्य श्रीवरद गणे
देवीरः शसहस्रनामस्तोत्रस्य भैरव ऋषिः गायत्री छन्दः श्रीमहागणपतिर्देवता गं बीजं ह्रीं श
५ क्तिः कुरुकुरु कीलकम् श्रीधर्मार्थकाममोक्षार्थे वरदगणेशसहस्रनामस्तवपाठे विनि
योगः ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं गणाध्यक्षो ह्रीं गं गणपतिर्गणी गुणाढ्यो निर्गुणो गौ गां गजवक्त्रो
विभावसुः विघ्नेश्वरो विभाती भो दीप्तिमान् धीश्वरो धनी सदाशान्तो जगत्त्राता विश्ववेत्ता वि
9 भाकरः विश्वंभी विजयी वैद्यो वारांनिधिरनुत्तमः अणीयान् विभवी सत्यो ज्येष्ठो गायावि
योमहः स्मृतिकर्ता जगद्धर्ता विश्वभर्ता जगन्निधिः पतिः पीतविभूषणो [illegible] स्रावीतो लोहितो गो
वरः विरूपाक्षो विमानस्थो विनयः सनयः सुखी सद्रूपः सात्विकः सत्यः शुद्धः शंकर
नन्दनः नन्दीश्वरो जयानन्दी वन्दितस्तुत्यो विचक्षणः दैत्यमर्दी मदाक्षीबो मदिरारुणलो
चनः सारात्मा विश्वसारश्च विश्वचारी विलेपनः परंब्रह्म परंज्योतिः साक्षी त्र्यक्षो विक
त्थनः वीरेश्वरो वीरहर्ता सौभाग्यो भाग्यवर्धनः भृंगिरिटी भृंगमाली भृंगकूजितनादि
तः विकर्तनो विनीतात्मा विनतानन्दनार्चितः वैनतेयो विनम्रात्मा विघ्ननायकनायकः वि
शंकरो विरूपस्यो विद्यागो विविधरूपमः पुष्पदन्तः पुष्पहारी पुष्पमालाविभूषणः पुष्पे
षुमथनः पुष्टो विकर्ता कर्तनीकरः अन्त्योऽन्तकश्चिन्तनगणश्चिन्त[illegible] चिन्तापरास्कः अचिन्त्यो
चिन्त्यरूपश्च चन्दनाकुलमुण्डकः लोहितो लेपितो [illegible] लोहिताक्षो विलोभकः लब्धाश्रयो

५

योलोभरतोलाभदोलेख्यगात्रकः सुंदरः सुंदरीपुत्रः समस्तासुरवाननः सूपुराड्यो
विभवदो मरनामधुगोरविः विचारी विनदो वाग्मी विनकी विजयेश्वरः सुसो बुद्धः सदा
रूपः सुखदः सुखसेवितः विकर्तनो विपच्चारी विनटो नृत्यनर्तकः नटो नाट्यप्रियो ना
दो नेता भेनगुणात्मकः विश्वसूर्विश्वयाली च विनतास्यो विर्नकः करालः कामदः
कान्तः कमनीयः कलाधरः कारुण्यरूपः कुटिलः कुलचारी कुलेश्वरः विकरालो
रणश्रेष्ठः संहारो हारभूषणः रुद्रः रुद्रसमासुखो देवो रेवतीदयितो रमः महाकालो म
हादेवो महेशो गभयानकः उन्मत्तरूपः कालाग्निः त्रिप्रसूर्येन्दुलोचनः सितनास्यः सित
माल्यस्त्रक् सितदन्तः सितोष्णमात्रः सितालाभे स्वेष्ट भाभ्यवालगवास्त्रगः भगोन्नत्वोभ
गावास्रो भगदो भगवर्धनः शुभंकरः शुचिः शान्तः श्रेष्ठः श्रव्यः शचीपतिः वेदाद्यो वे
दकर्ता च वेदवेद्यः सनातनः विद्याप्रदो वेदरसो वेद्यको वेदपारगः वेदध्वनिरतो धीरो वेदो वेदा
गमात्मवित् नलानलः सर्वेशः साधुः सरयसदसन्मयुः निरामयो निराकारो निर्भयो नित्य
पुष्ट निर्वैरो वैदिविधिज्ञः सीमन्तवारणाम्बिभः शिवंकरः शिवस्तनुः शिवानन्दः शिववर्धनः
शौर्यः श्वेतः शिमसुखोमुख्यो मोदकभोजनः देवदेवो दिनकरो [illegible] मान्युर्मितिमान्यवः
शुद्धात्मा शुद्धिमतिमाश्च विरीशिः शुचिश्रवः शरण्यः शौनकः शूरः शारदांभोजधारकः
दारकः शिखिवाहेष्टः शीतः शांकरवल्लभः शंकरो निर्भयो नित्यो लयकर्ता सनातन
स्मरः [illegible] लीलारसोल्लासी विलासी विभ्रमो भवः भ्रमणः शशिभूषणः सूर्यः शनिर्ध

४५
देवीर॰
१०

रमानन्दनः बुधो विबुधसेव्यश्च बुधराजो बलंधरः जीवो जीवप्रदो जैत्रः स्तुत्यो नुत्योऽर्च
ति प्रियः जनको जिनमार्गेशो जैनमार्गनिवर्तकः गौरीहृत्तोषकृद्गौरो गोरीमायागा
पूजितः पंचपदप्रख्यामवरमालाकविः ऋजुः वाङ्गदैन्यविदारको द्रोकेतुः कुन्दकुं
डलः ग्रहेड्ग्रहाधिपो याम्यो यामीपूर्णेन्दुसुरनाशितः पर्जन्यः पावनः पोत्री पीनवक्षाऽपराजि
तः वनेचरो वनपतिर्वनमाली समीरणः शम्भुः पूतः पवित्रश्च परात्मा पूर्णविग्रहः
पूर्णेन्दुशकलाकारो मन्युः पूर्णमनोरथः युगात्मा युगकृद्युग्वा याज्ञिको यज्ञवत्सलः
यजस्वी यजमानेशो वज्रभृद्वज्रपंजरः मणिभद्रो मणिमयो मान्यो मीनध्वजाश्रितः मी
नध्वजो मनोहारी योगिनां योगवर्धनः द्रष्टा स्रष्टा तपस्वी च विग्रही तापसप्रियः तपो
मयस्तपोमूर्तिस्तपनस्तपनाधनः रुचकोमेचकेचकः एकस्सेनाभर्ता कः चित्रो रुद्रा
शुक्ल्यकः ध्रेमेकुल्वथोनगः कामी कुमेरुत्तः कालः कौलाक्षि निर्मिदः ग्रामको
जातिप्रदाजनाश्राजद्दन्तः जालधृग्जगत्स्वामी हासकृद्वनोह हि हेविष्मान्
श्रवाहालाहलःहाकोहाटकोगदः समेहरिर्मिवाहोनाहरस्तुभो हलेषकः हाला प्रियाह
राघोनः कोनाहृद्यपोषणः पोषणः क्रेरधर्माकुरः कठोरः कठिनाकृतिः कूर्वरोधी
मर्धोधीनाध्येयो धीमान्दयालिधिः दविशोदमनो नाकलोदानाचानापितः समः विगी
तोनैगमीगम्यो निर्जरो राजेटिलोजरः जनजीवो नितानालिरगाहाद्वीजगमदाः चामी
करनिभो रम्यो नलिनायतलोचनः रोचनो रोचनोमत्री मन्त्रकोटिसमाश्रितः पंच

५१

१

भूतात्मकः पंचमात्रकः पंचवक्त्रकः पंचमः पश्चिमः पूर्वः पूर्णः कीर्णालकः कुणिः कठो
रहृदयो ग्रीवालंकृतो ललिताशयः लोलचित्तो बृहन्नासो मासप्रदलंबनुपवान्धको बृन्दम
निर्वर्णोथ मीनाक्षिप्रियो नलः अग्नशेवाग्रतम्भवनो भुवनैकमलापहः सागरः स्वर्गतिः
स्वातः स्वानन्दा साधकृतजिनः सतीपतिः समूरसः सनकः सरलः सुरः सुराप्रियो वसुपति
वसवो वसुपूजितः विनदो विलनाथ स्तथतिलोपनदायकः कलिकासनकः कोलाहो
ह्रीरोहणावाडुकः अभावेन्द्रिमदीचरो हिरणीमोहनो मृतस्तु मुगराजो मृगाधिरो माधवो
मधुरध्वनिः स्वाङ्गो नन्नो महाघुडिमरो गगविभवणाः मलैपदनविभवो भुकपालाः गु
नेमयः गुनदेवः गुननेता गुनजीवः गुनवसुः तितिरक्षितमिर्वेनुक्लिमिचारकणाननः
लिङ्गकलाय योजेष्वा विध्रलाघोध्वगपटलागृहमानदो माधवो मातोवावालो माधवोयमः
मेघोमयाप्रियो मेघो मराभुजो मरालकल्पः सुवर्णकालो लिकः सलीनः फल्गुनः मस्फल्गु
णः फालिलोग्रहलो दोग्रस्थामसमनेलसमायुधः योणाहरतस्मवलहेलाहमिलवज्रकोहे
यायुधः चित्रो वर्णोचिनपदः स्वादिनः स्वातिविग्रहः चित्रास्वाः सितविसेव्यग्रधाः शिव
ध्वजस्सहोदरः मृगारोगकुणाम्भोलोगेन्द्रदेगलुतोनरः सनत्सुधाप्रियो रात्रः श्रीमा
गुहः गुविषिननः शेषस्थशाखिनपदेशभले त्रिजगलोगहः गुविः पूर्वस्त्र्यावाहुस्त्रौ
नरावाहृहेश्वरः प्रश्लोभिनिरनेनालस्यस्तृवोलगुतवारवः प्रावणः स्रवणः श्रोलाथ
वीधलोपानिस्मकः शालालयः शालकुंभः शालज्योतिः शालमिपक्क स्वर्वभाह्रपदोमह

५०

देवीरः

११

श्रीनरोभद्रयाचितः रेवतीकान्तनयोरामोरेवतीरमणोमुसली यस्यपुत्रः कार्तिकेयेसोमार्गशीर्षो
मार्गोनमः पुष्यः शौर्यः फाल्गुनमासोमाघस्सप्तमीत्रचैत्रोमधुः राज्यदोभिन्निहात्मी
योललाटेशास्वकायफलितः प्रतीनः प्रोक्तः शीतःपावकः सप्तमोहितः पश्यादेवभूः पञ्च
वायुपुञ्ज्यः पुरमहः शुराणगणमविद्योगामहिंसोरामभोमृगः याज्ञोमेषोवृषोमन्दोमम
थोमिथुनाश्चितः कर्कश्चकर्कोटकोनोमकेतः कर्कटोवृश्चिकोकुलटोवनजोमहः
वरोहंसः सुगालिकः सिंहः सिताम्मनोमृधोमृगोवृषभकवाहनः शुत्रदानवकेश्या
नाकन्याधीनः तुल्लीठहरः मनलसूपावलनदलुलाभात्तुल्यसालिकः वृश्चिकश्चाप
धरोधन्वीकक्ष्यामकरोमणिः कुंभभन्वकलशीकुम्भोमीनमोसस्यमपितः राशितारा
महमयस्थितिनृपोजनगृहित्रः प्रतापीप्रतिपद्यायोद्वितीयोद्वैतनिश्चितः त्रिद्वशक्त्र
तृतीयात्रिकृषीतृपष्ठयीनः चतुर्थीवल्लभोरेवो पारगः पञ्चमीमुखः षष्ठ्याखण्ड
केज्ञानष्यशीलाषष्ठीकषन्मरः सप्तमीलोवगतिः स्मारः सप्तमीस्वरईश्वरः हितः अष्ट
मीनेदनोनैतौनवमीभक्तिभावितः दशदिक्पालिपूज्यः एकादशीमीतुहितोतुलनः ।
एकादशात्मागणपोद्वादशीगुणचर्चितः त्रयोदशात्मतत्त्वज्ञः चतुर्दशस्वरामेयः
चतुर्दशेन्द्रसंस्तुत्यः पूर्णिमानेन्द्रविग्रहः दर्शादर्शोदर्शेनसर्वानुसंस्थाप्यनोमरः
मौनीमधुस्वाद्युः मलंमलिमाच्छेववाहनः महानागजोजितक्रोधोजितशत्रुर्जयाश्र
यः रौद्रोरुद्रप्रियोरुद्रवेत्तारुद्रजोऽथवनापनः भवप्रियोभवानीशोभारभृद्भूतभावनः

११

गंधर्वेषु यालः कुंठो वैकुंठो विसृमे चितः स्वच्छाचिनु तामीः समस्ततुरिलापदः मेत्रुरो
मांजरो मनोज्ञ गोपुत्रो तु शालसः अनेन चिन्ह धाधीरो धीरवीर्यकसाधकः भास्वन्मतुष्ट
मामणिकः स्फजनि किंकिणिजालकः शुद्धाधारी वेडचलः केडली मेडमालकः पद्मानः प
महलक्ष्मपद्मनाभसमचिनः उड्डीनोत्तररदनालाक्षमालाभूषणभूषितः नारद्दो वा सर्गम
लोलम्बवर्णाशूर्पकर्णवाः हरहडुलासनासाङ्ख्यायामचेलोकायमेडलः स्वलामेडलसंभो
नकालान्तुम्भजीवकः हरकर्णोश्वलोरुनवाप्युन्निनचित्रकः हरदासखाक्रान्तभीम
प्रमोडभोनुकः हरत्वादसमाक्रान्तमनपानालवैपिनः हरदनकलानुग्ररणानेहर
सालमः हरध्वनत्पत्ताशावायुधनिजिनदानवः स्फुरसिंहयुञ्जवदनः स्फुरत्तेजोग्निलोच
नः उद्दीपितमणिस्फुरजेनूपुरध्वनिनादितः चलल्लोयप्रवाहाढ्यनदीमलफणा
करः भ्रमत्कुंजरसंघातनवनिर्मलोद्धिसरोरुहः अतुलाच्युतमहारुद्रपुरः सारम्बवितः
श्वशेषशेषप्रमरनिर्व्यालजालोपसंवितः गजेन्द्रवानवनाराववत्सासाकाशधरानलः
हाहाहहकलानुग्रस्वरविभ्रान्तमानसः पंचाष्टशोभीनाकम्पमत्रमत्रितविग्रहः
वेदान्तशास्त्रपीयूषधाराप्लावितभूतलः भ्रास्वद्वनिसमाक्रान्तपानालादिनभस्त
लः चिंतामणिमहाभलोभजरसलाबलिः कलिः कमनेलाङ्गुगोलासभास्मानज
गत्रयः द्वापरः परलोकैककर्मध्यानमृधाकरः स्यधासिंधवपुर्ण्यामयस्तोडादिक
टारयः प्रकारादिलकारान्तवर्णमंत्रिसमुज्ज्वलः प्रकाराकारमोज्जोनालारमा

५१ दनिनादितः इकारो ईकारः नेत्राद्यमालाभ्रमणलालसः उकारो ऊकारः श्रोत्रद्वितीरना
शोयद्वीलकः ऋवर्णो किन्नराकारघण्टाद्वययुगसमुज्ज्वलः लृकारस्तु लृकारः शोत्वाद्र
णाद्विगलरः एकारो ऐकारः गिरिजाललनापानविचक्षणः ओकारो औकारः विद्याद्विकतुरु
देवीरः द्विक्रमालसः अनुस्वारः वर्णावलीव्यापनपादादिशीर्षमण्डलः [illegible] स्तुरुः
१२ वाग्रुवीतिनतिर्जरः खगेशध्वजरत्नाककिरीटाक्रान्तपादकः गविलाशेषगन्धर्वः
मीलन्तुल्यः श्रोत्रकः धनुर्वाहनवागीशगुप्तस्वरस्वराचितः ङवर्णो मनयानाङ्शो
भमानेकदन्तकः चेन्द्रबिन्दुभसमेवाललिङ्गमसुदर्विग्रहः ऊकवचामरव्याघ्रमकु
12 टालेखलाननः जतवद्भुताननुह्यमणिबेकिविराजितः जंकारिमधुपव्रातगान
नादनिनादितः ञवर्णोहननमतादेव्यास्वकरौ टकारः टकारः कपत्नास्वादावेपि
नाशेषसङ्घजः ठकारायगुडकारोकठकारानन्दलोषितः णवर्णोमरनपीयूषधाराय
रसुधाधरः नामविसिश्वसुज्ञाज्वललाटफलककषिः थकारधनपञ्ज्याद्दासेनोषि
नहिजवत्सलः दयामयहृदाम्भोजस्थनवेलोक्यमण्डलः धनदादिमहायक्षसेवित
पदाम्बुजः नमिताशेषदेवौघकिरीटमणिरञ्जितः पवर्गो पवर्गो द्विमार्गकेदनद
लकः फलितचक्रसमाक्रान्तगलमण्डलमण्डितः वदभ्रुगुगभीमोग्रसंततमितरना
म्रः भवानीहृदयानन्दवर्धनेकनिशाकरः महिराकलशस्कीतकरालेककरा
म्बुजः यज्ञोलरायमेघाननयानसज्जीकृतनायुधः रत्नाकरसुताक्रान्तकान्तिकीर्ति १२

विवर्धनः लम्बोदरमहाभीमवपुर्दीनाकुलान्तरः शरणं दि दिगौरीशानन्दविलोर्ध
नवर्धितः शोकैरेक प्रियप्रेमनयनानन्दवर्धनः शोकशमन्दिनालापगीतगान
विचक्षणः समस्तजगतीसागरिग्राथोनारणकौतुकः हरादिब्रह्मवैकुण्ठब्रह्मगी
नादिपाठकः हमाकृतिरिनहन्त्यम्मसेरलिनचुराचरः नागोकमेत्रुवर्गोक्त विघ्नहो
ज्जलविघ्नहः अकारादिहकारान्तविद्याभूषितविग्रहः ओं श्री विनायको ओं ह्रीं वि
घ्नाध्यक्षो गणाधिपः हेरम्बो मोदकाहारो वक्रतुण्डो विधिस्तुतः समकोदिमहा
मन्त्रः मेविनाशेषविग्रहः गांगेयो गणसेव्यश्च ओं श्री हेमाननः शिवः ओं ह्रीं श्रीं क्लीं
ग्लौं गं देवो महागणपतिः प्रभुः ॥१८॥१००॥ इदं नाम्नां सहस्रं तन्महागणपतेः स्मृत
म् गह्यं गोप्यतमं गुह्यं सर्वतन्त्रेषु गोपितम् सर्वमन्त्रनिधिर्दिव्यं सर्वविघ्नविनाशि
नम् ग्रहतारामयेरा शिवर्णयं क्रिसमवित्तम् सर्वविद्यामयं ब्रह्मसाधनं साधकप्रि
यम् गणेशस्य च सर्वस्वं रहस्यं त्रिदिवौकसाम् यस्य प्रफल्लदेवदेवमनोमयप्र
यत्नम् अष्टसिद्धिमयं साध्यं साधकानां जयप्रदम् विना ध्यानं विना होमं विना न्या
सं विना जपम् अणिमाद्यष्टसिद्धीनां साधनं स्मृतिमात्रतः चतुर्थ्यामर्कवारे
वृषभे मेषे च तस्य पाठे लिखेदिन्दे जम सादे विघ्नपतिनाम्नां सहस्रकम् धारयेच्चेच्चत
लेदन्तर्यामम् ध्यात्वा मर्त्त्या विभजे योषिदामकोरवद्धा गुरुषोदहिलगभजे सोभये

५२

देवीर०

१२

13

दरिद्रस्य धनं मोहयेद्दर्शिशेकरम् वशयेदपि त्रैलोक्यं मारयेदखिलान्रिपून् उच्चाटये
द्वगीर्वाणान्मामयेद्द्युधने जयम् वेध्यापुत्रालभे कोऽत्र निर्धनो धनमाप्नुयात् त्रि
वारं यः पठेन्नाग त्रैगणेशस्य पुरः शिवे नरः शक्तियुतो भूत्वा भुक्त्वा भोगान्व्ययेत्सि
ताम् सन्यत्वावरदम्पूज्य गणेशं साधकोत्तमः यः पठेत्पठेन्नाम्नां सहस्रं भक्तिपू
र्वकम् तस्य वित्तादि विभवो दारापुत्रसंपदः सदा रणे राजभये द्यूते पठेन्नाम्नाम
हस्रकम् सर्वत्र जयमाप्नोति गणेशस्य प्रसादतः इतीदं गुह्यमेव स्वमन्त्रनाम स
हस्रकं महागणपतेर्गोप्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे महाग
णपतेर्मन्त्रनामसहस्रं संपूर्णमिति शुभे श्रीभैरवोवाच भगवन्परमेशान महागण
पतेर्विभोः स्तोत्रं मे गगनमन्त्रमूलमन्त्रयुतं वद श्रीभैरवः महागणपतेर्देवस्य
स्तोत्रं तत्त्वनिरूपणं जीवस्यागेऽकलौ पुत्रि जीवन्मुक्तिप्रदायकं अस्य श्रीगणप
तिस्तोत्रमन्त्रस्य श्रीभैरव ऋषिः गायत्रीछन्दः श्रीमहागणपतिर्देवता गंबीजं
श्रीं शक्तिः कुरुकुरु कीलकम् श्रीजीवन्मुक्तिकामनार्थे महागणपतिस्तवराज
पाठे विनियोगः ध्यानम् द्विचन्द्रदेशवर्णभूषितो गणेशशिसूर्याग्निविलोचने
त्रिनेत्रम् अहिभूषितनकण्ठमन्तस्तुंभमयानन्दहृदये स्मरे गणेशम् तारे नाद
गीतमाद्यम निश्चयः साधकेन्द्रो जप ... हि निशाम ... शावगहे ... न्याल

१२

येवाप्रभो नस्य स्मेरसद्सौवुजाः प्रतिदिने लावण्यदर्पोज्ज्वलाः सर्वैर्यथा चूवशीभ
वेति त्रिदिवेभ्यो समस्ता नृपाः सकलं सकलं जपेद्यदा गणनाथ मियमेत्र मेयथुः
सकलक्ष्मापतिमूर्ध्नि सस्फुरच्चरणाब्जाभुवि शोभते च सः कमला कमलासत्त्वे वयो
हृदये ध्यायति देवमच्युतं गाम् तवमेत्र प्रभावतत्त्व कमलासद्म नितस्य नित्यं कला ।
कामराजमनिशं स्मरन्ते ये जपेद्दिगणेशनायकम् उर्वशीवदनपद्मषट्पदो
धीयते स्पृरपरागकाममूलम् मन्त्रं जपेद्यो निशिशून्यगेहे विमुक्तकेशो गणनाथमुक्त्या
रणो ति ह ति इसमाभि जित्य प्रामो निराजं नृपचक्रवर्ती गणपतये इति मूलमन्त्रं योज
पते भजते स्पृश्यते पठते गणगणाधिश्वरं सितु सुराम्बुनमितोल्लभते गणपत्यमः
वरवरदे तिच म मिमं योजयते निशिवादिवसे प्यनिशम् वदने वसते सदने वसते हृ
दिवाक्कमलालनवभ क्तिरपि सर्वजनं मे मेइति मेत्रराजं जपति योभोजनाकावसाने भजे
ति ने नन्दनचन्दनादिहृते गुलोलालसस्मुरनेरीभिः वशमानयेभगवन्त्यदिजपति स
रतमहृदयस्थं वशमेति किन्नरसुनाप्सुवशी सननं स्मरन्ददा स्वाहेति मेत्रात्रसुम
मेतं जपेदिनान्ते प्रशना दिकाले रोमाञ्चशोभाविलयैप्रयाति नमो सिद्धये श्रुरि
नेयथा श्रुपमरक्तसमस्तां स्तु सक्लिभं शंसयुगममपरे वदयाने स्यसमग्रिमरशोम
रंति येते प्रयाति त्रिदिवे विमानगाः विडम्बस्य दशारवासवकेलावेदाश्रमध्ये विभो
येध्यायेतिभवनं मोक्षमनिशं येलोकपरतापरम् जित्वाभमिमनत्यकल्पनिवरा

५३

देवीर:

ग

15

स्मुक्तामुखाम्भोरुहन्ताः पञ्चाङ्गं निगणेशनावकपदे देवाग्रे ऽड्लेभम् इति गणपते
र्लोके मे त्वाम्नकं परमं जपेत्पठति स्मृत्येयाडुगा नित्यं समसल्लरहस्यकम् इदं धन
पतिर्लक्ष्मीमायुः सन्तानं लभते चिराद्भुजाति चि हि वे जीवन्मुक्तः परं ब्रह्म साधकः ॥
इति स्तोत्रमिदं वि महागणपतेः परम् गोप्यं गुह्यं सदा गोप्यं पञ्चाङ्गस्य रहस्यन्द
ति पञ्चाङ्गे वगणेशस्य रहस्यं मम पार्वति विना शिष्याय नो दद्यात्साधकाय विना
तथा विना दानेन दातव्यं विना दानेन यात्त्ययेत् अन्यथा सिद्धिहानिः स्यात्सर्व
दानं समाचरेत् पटलं पद्धतिं वर्म मेत्रुनामसहस्रकम् स्तोत्रं पञ्चाङ्गमस्मिशे ॥
गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे श्रीवरदगणेशस्तवराजः समाप्तः
समाप्तमिदं गणेशपञ्चाङ्गम् ॥

ॐ नमो नारायणाय ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ अधुना कथयिष्यामि दिव्यं सारसहस्रनामकं ।
भोगदं मोक्षदं लोके लक्ष्मीनारायणस्य ते । श्रीदेव्युवाच । भगवन्कृपया मे धेलक्ष्मी
नारायणस्य ते भोगापवर्गदं दिव्यं वद नामसहस्रकं । सर्वमन्त्रमयं नित्यं सर्वपूजाफल
प्रदम् । सर्वागमरहस्याढ्यं सर्वदेवैकवंदितं । श्रीभैरव उवाच । शृणु देवि प्रवक्ष्यामि नाम
सहस्रकं लक्ष्मीनारायणस्येष्टं सर्वसंततनामम गुह्यं गोप्यतमं देवि सुरवर्देथ संवर्ध
नं लक्ष्मीसंवर्धनं लोके परब्रह्मरमाप्रदम् । महाचीनपदस्थानां कौलिकानामभीष्ट
दं उपपातककृत्पापनाशनं सुखकारकं । सर्वतीर्थफलं दिव्यं सर्वयज्ञफलप्रदं ।
सर्वदेवस्तुतं साध्यं चतुर्वर्गफलप्रदम् । अवाच्यं मार्गहीनानां नास्तिकानां कुचे
तसां वैष्णवः कौलिकः श्रेष्ठः पठेन्नामसहस्रकं । गुरूपदेशतो देवि सर्वसिद्धि
मवाप्नुयात् । ॐ अस्य श्रीलक्ष्मीनारायणनामसहस्रस्य शिव ऋषिः त्रिष्टुप्छं
दः श्रीलक्ष्मीनारायणो देवता श्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः ॐ कीलकं श्रीधर्मार्थका
ममोक्षार्थे जपे पाठे विनियोगः । अथ ध्यानम् । काञ्चनादिसमप्रभं कमलाननं कम
लेक्षणं शंखचक्रगदासरोजधरं मुनीश्वरदर्शनं कौस्तुभान्वितवक्षसं मुकुटांग
दादिविभूषितं माह्यवाहनमच्युतं हृदि भावयामि जगन्मतिम् । इति ध्यात्वा स्तु
त्वा सहस्रनामेन पाठं तामेव कुर्यात् । ॐ लक्ष्मीविष्णुरीशानो लक्ष्मीकान्तो विनायकः
विश्वंभरो विश्वनाथो विश्वहृद्विश्वनन्दनः । लक्ष्मीराजो महात्मा च परमात्मा परात्परः ।

देवीरः
१५

अपारविभवो भक्तो भवभंजिमयो भवः लक्ष्मीधरो महालक्ष्मीपरापरसमद्युतिः विष्व
तो विकलो भ्रशो विलासी गीतवल्लभः विद्याधरप्रियो विद्याधारी विद्याविशारदः प
द्मभून्मालयालिः पीतपट्टपरो भगः भाग्यपात्रो भगहा भर्गो भगभाव विवर्धनः लक्ष्मी
कोलेश्वरो लक्ष्मीधन्यो लक्ष्मीविभाकरः अखिन्नो नित्यसंयोगी संयमी यमभीतिभृत
यामिनीशप्रियकेशरांकवंसी विद्यापरः धीरो भ्रमहरो भीमो भीमाक्षो भीमवल्लभः
सारिकंकराभपाहो मौलिविजन्नपरो विनतः किंकिणीयमसन्नयो वंशीवादनतत्परः मे५
सारंगनूपुरो वरगतिः चारुवक्त्रो जयी नयी लक्ष्मीविनयपालः लक्ष्मीजयपालल्लिता
ङ्गितः लक्ष्मीनेत्रावगी लक्ष्मीसामवस्यो विनतेकः नादप्रियो नटो नेदी सर्वविल्लवेशा
रम्भः तत्त्वापसवो गोपमार्गेशो वैभवाचारतत्परः आत्मा परमात्मा ज्ञानात्मा लोकाध्यक्ष
लोकेश्वरः सत्यसंधः शुचिर्मितो नित्यात्मा नित्यदर्शनः पंचनादमयोऽनन्तः पंचमाला
व्यवल्लभः पंचमस्वरसंगीतः कौलिको मोदनादनः लक्ष्मीपरः प्रमालक्ष्मीशक्तिरो भक्ति
तोऽचिनः लक्ष्मीयोगेश्वरो लक्ष्मीयोगदो भागिनायकः लक्ष्मीयोगेश्वरो लक्ष्मीवल्ल
लक्ष्मीमनोहरः अचिन्त्यमहिमाचिन्त्यगरिमा वारनिःस्वनः सखा सखमदो दिव्यो
रूपो देवेश्वरेश्वरः कामदेवो विधिर्वेधा बुद्धिदो देवनायकः अप्रमेयसामगीतस्तोयजंघ
ताम्रजो पतिः यातिको यमिनां त्राता त्रिलोकजनकोदरः कामभद्रः कामिवरः कमनो
वः कृतिः कुतः लक्ष्मीष्टपुरुषः मीनालक्ष्मीश्रीदः प्रियः प्रतिः लक्ष्मीकामो लक्ष्मी

15

१५

णोऽशेषो लक्ष्मीगणनिर्वृत्तः सनिवृत्तीपतिः संगो निर्भयो निरुपद्रवः निराभासो निरा
धारो निर्लेपो निरहंकृतिः निराश्रयो निर्गुणश्च गुणातीतो गणेश्वरः ब्रह्मस्वरूपो ब्रह्म
णो हेरम्बो ब्रह्मवर्धनः महाक्रतुर्यज्ञवपुर्वराहो यज्ञनायकः महारुद्रो महादेवो माधवो
मधुसूदनः लक्ष्मीनिरंजनो लक्ष्मीसिद्धिदः सिद्धिवर्द्धनः लक्ष्मीश्रीवत्सवक्षाश्च लक्ष्मी
कौस्तुभभूषितः सर्वलोकधरो दंतो दंतिर्दन्तायुधो वशी अप्रमेयगतिः शांतः शमीका
मीकृतागमः महाकर्मा महाचीनो मकारःशिवपूजितः वाममार्गरसो दिक्षु सर्वाचार
कमध्यगः मांसाहारी नित्यसंगी मीनाः सर्वरसाकुलः मुद्राप्रियो रतानंदो रतोऽरति
पतिः प्रियः अघोरदेवो देव्यार्चितो देवो दिवाकरः निशानाथो मन्त्रमयो नवग्रह
समर्चितः मत्स्यरूपो विश्वरूपो लोकपालो निधिनिवासकः पीनबाहुः स्थूलपादो दीर्घ
वक्त्रश्चतुर्भुजः याचमितजन्मातीतः सत्यसंधः सनातनः लक्ष्मीसनातनो लक्ष्मीप्रमो
दसंतोषधनेश्वरः लक्ष्मीधनप्रदो लक्ष्मीधर्मवागीश्वरो धर्मवान् वीरहा पुण्डरीकाक्षो प
द्मनाभो जगत्प्रभुः पद्मासनो वृषमयो विश्वयोनिर्गगनस्थयः समानस्समदृष्टि
श्च विषमो विषमेक्षणः चन्द्रमौलिस्त्रिलिंगविदिग्विनः विशांपतिः सहस्रबाहु
ल्पशीर्षो ब्रह्मणोच्चनिजो पतिः सर्वव्यापी सर्वगतः सर्वदेवनमस्कृतः शाक्ताविनो
नन्दमूर्तिर्वरुणः शत्रुसोदरः दर्पहासर्पशमनः सर्पाशनवरप्रदः अमानी मा
नदो मान्यो मानवेंद्रो मनूत्तमः मन्त्रवेद्यापराध्यक्षोऽलसो लोकैकरक्षकः श्री

देवीर० १६

16

कल्हाद्भूतोमोदमोदवल्लिकाकलिनाशनः शुभांगो मदिरादीवः शुभकृत्कामनाकृतिः
श्रुतिविधिविधिनायश्चनलत्रयरिवेशगः चतुर्भागोचतुः श्रोत्रो विश्रवा विलद
मदः मलयानकरः प्राज्ञोजननीजनकप्रियः यशस्वी श्रीधरः — तः शोकाश
नविनाशकः अक्रूरवरदः क्रूरः वीरवाग्गणनायकः स्ववर्णोमुकुटोमारो मार
स्मेरमिभविनः मांत्रिकोमन्त्रलोमैत्रीमात्रकेश्वरप्रदः लक्ष्मीविनयवामल
क्ष्मीहृदयोवपुरोद्भवः अजितस्तु विनुतस्तानः तांजीवः कार्तवीर्यकः लक्ष्मीप
राधरो लक्ष्मीवद्धस्तोम्भविकम्पनः लक्ष्मीगोवर्धनधरो लक्ष्मीककुधरो विराट्स्व
दाश्रयोरिपुध्वंसी देवसेनादिनायकः अव्ययूलोनुकूटस्थः साक्षमान्सोम सुंदरः
लापसस्वाविकस्सत्यसोमराजोमरीचिमान् ग्रैविष्यानेवकुल्यः कुल्यः कुल्यः
सज्ञानपोषकः विराजो वामनो वेणुवीन वीणावादी वाहनः वाल्मीकिवर्दावदीव
यो वयूकसन्निभः वर्णस्वरो वर्णमालीवनमालानिभदरः … ुमोमा
कलनोलशान… कोमलः कोपीरमणो मणिकुंडलः लक्ष्मीकेयूर
वाहुर्लक्ष्मी मणिदामविराजितः लक्ष्मीनपुरवालक्ष्मी मुक्तमालाविभूषणः ल
क्ष्मीगोधांगलिंत्राणोलक्ष्मी सौवर्णकेकणः लक्ष्मी विराजितो लक्ष्मीविविधाभ
रणोज्वलः ककारादिलकारान्त विद्याभूषणभूषितः अकाराद्युत्तरस्फीतो निःशे
षपरमेष्ठिनः वर्णमान्योमताविद्यामानस्कारनवान् लक्ष्मीकामेश्वरो लक्ष्मी

कामुको निर्जरेश्वरः कलावान्कीर्तिमान्यज्ञकुंभोद्भवाणहारकः केशोनकः कालम
ग्रकारकः केशहाकटी कीनः कुक्षः केतुधरः कलकंठकुलालकः कुलाध्यक्षः कु
लाचारीकुलाकुलपदाचिंतः करेजेशः कलेशः कनकः करीरीकरः कलेकरहि
मः कोकः कोकशोकनिवर्हणः केपिलः कलशीकोलकौलिकः कुलमानसः ल
क्ष्मीकुलकुलोलक्ष्मीकुलजः कर्मवर्धनः लक्ष्मीकामेश्वरोलक्ष्मीनवनायकिना
यकः लक्ष्मीकनिशोनिर्विशोलक्ष्मीयोगेश्वयोगदः खर्परः खेचरः खेटः खगगा
मीखलोलकः खरूपः खगरूपश्च खनितः खट्वनायकः खगायुधः खड्गधारी ख
रोखलाभंजनः खड्गधेसी खगारावः खेचराकारभीषणः खखखटोलः खगगतिः
खेचरेश्वरो विनः खेचरीगणसेव्यश्च खेटमुद्राप्रियोविनः खड्गहस्तः खड्गपालः
खोलः खर्परभूषणः लक्ष्मीखेशः खोकरूपोलक्ष्मीभास्वरमूर्तिमान् लक्ष्मी
खड्गोगभलक्ष्मीखेचर[illegible]लेयिनः लक्ष्मीचिंताग्रिनिलयोलक्ष्मीभस्मीकृ
तानलः लक्ष्मीभूतिमदोलक्ष्मीज्योतिष्मान्त्वालनरो विनः लक्ष्मीगीनस्वराला
पीगोपतिर्गोकुलेश्वरः गंधाधरप्रियोगोष्ठीगोपालोगंधवर्धनः गंधवाहप्रि
योगीतोगीतिहागीतिलालसः गेजाहारप्रियोगोडीगुरुर्गोवाहनोगवः गांभी
र्यवाना[illegible]रोगरुर्द्धविवर्धनः गुरुभक्तिप्रियोगोलोगेडुशोलानिवासकः
गजेश्वरोगोत्रपतिर्गोलमार्गप्रियोगवान् निरंगोगजवक्त्रोगणनायकनायकः

देवीर०
१८
१७

गेयर्द्धनायवरः स्तोगणगन्धेचरः ईजितः गर्भस्थीतोगर्भवासीत्रशिगयोगुणसागरः गुणामीन
वद्गुर्गेष्योगुणमार्गप्रवर्तकः गुणमेत्रमियोगोध्यायोगस्योगस्यकवल्लभः गोपीशोगि
रिनाथश्रुतिशिधारी जगन्निधिः लक्ष्मीप्रियप्रियः श्रीनोलक्ष्मीगारहृवास्तुनः लक्ष्मीक
वेलनिलयोलक्ष्मीकल्पद्रुमोरविः लक्ष्मीसनातकस्वारोलक्ष्मीसारोलजापतिः ल
क्ष्मीयशाप्रसन्नलक्ष्मावल्लक्ष्मीसागरवन्दनः सूर्णीवृष्णिमयोबृहद्गुरुगणनायकईश्वरः
भूगणमयोऽग्रहनोवद्धुलिनाथोग्रवर्णभाक् लक्ष्मीचिन्तामणिस्साधुः लक्ष्मीवीरेश्वरो
न्नमः लक्ष्मीचन्द्रभूजा लक्ष्मीविश्वनाथो विनायकः उ.वर्णोज्ञानचूपस्वज्ञानलोऽ
णरूपवान् ऊ.वर्णोरूपोविश्वेशो ऋ.वर्णोवरूपवान् लक्ष्मीसंध्योनिगेरणमालक्ष्मी
ध्यानः शिवाश्रितः चारुरूपश्चारुगतिश्चारुनितम्बमन्दनिः चारुहेमश्चारुवस्त्रः चा
रुवाङ्गुलमभंगः चारुहस्तश्चारुनखः चारुकेशश्चारुमपूलिः विनायकोश्चीचरोचा
लः चीनोवरधरो श्रुतः चारुहासः चारुदन्तः चञ्चलः चन्द्रभासितः चन्द्रश्चन्द्र ।
कलानाथश्चारुपादश्चतुर्भुजः चन्द्रान्वायचन्द्रवर्णोमायचन्द्रधर्मप्रियधरोधरः चन्द्र
स्मपुरशायनः चन्द्रः सागरलद्भवः चन्द्रमौलिश्चन्द्रः शय्याचन्द्रवीरेश्वरोवरः चन्द्र
वेदमयोवेद्यः चार्वङ्गः चन्द्रभूषणः चन्द्रश्चन्द्रवक्त्रप्रजितप्रमेश्वरः चल
चेरकशोभाद्यश्चलत्कुण्डलकूजितः चलदंभोदसरशाश्चलदंभोजलोचनः ।
चलदंभोदवदनश्चलदंभोदशोभितः चलत्कनककेयूरः चलत्काञ्चनकुण्डलः
चलत्कनकशृङ्गाभः चलत्कनकशेखरः चकारश्चरूपश्चाररेशश्चकारागणविभ्

१८

षितः लक्ष्मीशोलोमहादेवो लक्ष्मीप्रीतो वरः पविः कवीकत्रुपरः कवः क्लिन्नमला
प्रियः पिता कत्रकेदी क्लिन्नरूपः कुकारादक्षरूपवान् लक्ष्मीकान्तः कौलियुक्तोल
क्ष्मीसाधकेश्वरः जगन्नाथो जगद्गुरुर्जगत्कर्त्ता जगत्स्थितिः जगज्जयकरो जेता ल
जगतोपतिरुत्तमः जगत्स्वामी जगद्दाता जगत्संहारकारकः जीवात्मा परमात्मा
वजगद्गतिः सदोभवः जगद्गुणो जगत्कृत्यो जगदानन्ददायकः जगत्सेतो वभ
नात्मा जगत्क्रोधदयान्वितः जगद्दीप्तिकरो वैद्यो यामिनोजगदीश्वरः जवीजवा
विनोनारी जगदाडम्बरप्रदः जगत्सेव्यो जगत्प्रीतो जगद्विष्णो जगन्मय ऋषभलोजगृ
लोजीवो जगद्भागालिवरप्रदः जामाता जलधेर्जातो जटामकुटमेदुरः जितामिर्जयप्रे
जैगोजयसंकष्टैस्तितापनः लक्ष्मीकुचतटासीनो लक्ष्मीनयनगोचरः महादीप्तमहालोके
गोऽरुस्वरूपो भूतापनः ओंकारोऽमन्त्रकृत् क्लिंशीर्षोऽकारिन्तुरः लक्ष्मीवरो महाल
क्ष्मीसिद्धिदो देवदेवो हितः नकारोऽन्तरालोद्येशो नवर्णो मनरूपवान् लक्ष्मी सभ्रूसयोग
तिः लक्ष्मीवेशो विधुत्तदः टकारोऽटंकरलक्ष्यदाता टीकारपूजितः लक्ष्मीदेवादेव
देवो लक्ष्मीदानः कृपानिधिः ठकुरोऽठालुकोऽठस्थोऽठवर्णमञ्जुमानिधिः लक्ष्मीविधु
विलक्षणो वैनतेयध्वजो ध्वजः डमरुडामरेशानो डकारान्तरमेडनः लक्ष्मीपुतिः वी
वरांगो लक्ष्मीनायकनायकः ठक्कारस्वामिठक्कमेयो ठक्कामसुरतिसूदनः लक्ष्मीजेता
जयकरो लक्ष्मीशो लंबमूर्द्धजः लक्ष्मीजन्मस्थितिलेखाः शौरिर्लक्ष्मीगदाधरः लोलो

ग

देवीर०
१८
18

गावर्मिकोलोशेलावर्णामजस्राथिनः लक्ष्मीदामोदरोलक्ष्यः प्राणेशोलक्ष्मीरणोगभस्त्
नह्लैपोनल्यमरस्तुल्यश्विनस्तोणामेत्रिनः नोनलल्लक्ष्मीनाथलेत्रैलोमेत्रनायकः
नृप.फलमदस्ताम्नरूपोनल्यपराक्रमः नृहित्नूपल्लहिगलिलयश्रीनाथसप्रियः नृहि
नाश्रुल्लहिनजोनृपाकरश्रोभिनः नृरीमेध्यल्लुलाभश्चनकारालंमेत्रिनः ल
क्ष्मीशस्वात्रुधोलक्ष्मीनन्दकेशः नवंगाभन्न स्याविस्पुलगात्रश्च स्याराभेध्यः स्यश्या
ह्मन्न स्यालीरमप्रियो स्यालीयकारालश्वेम्बरः लक्ष्मीजीवश्रयोलक्ष्मीधरोल
क्ष्मीनम्प्रियकः दयावान्तुगनिर्देशोयूनहेमविवर्जितः दरिद्रहादुःखहन्तोदेभोगप
लप्रकृद्भमी दानदीनप्रभुर्दभीदयितोदयवात्रुकः दानक्रदानफलदोदरुणेन्द्र
लयंकरः देवप्रहेदेवपदर्पेञ्जोदर्पवादिलयंकरः दारश्रियोदीर्घनखोदुष्प्राप्तुनिमूदनः
देवदेवीयशोवर्णोदकारालयमेत्रिनः लक्ष्मीदयाकरोलक्ष्मीदेवोलक्ष्मीदयानिधिः
धनदोधनकृद्धन्योधनदेशोधनप्रदः धृतिमान्धर्मवान्धर्मीधर्मकर्मविचक्षणः ध
र्मोध्यक्षोधनाध्यक्षोधवलोधीरवान्धनी धीरोधैर्यकोधर्मदक्षोधनदपूजितः
लक्ष्मीधरोमहालक्ष्मीधवोलक्ष्मीमनोभवः नवीनोनूतनोनन्दनोनटोनानारू
नोषितः नागोनागेनगारूढोनगभन्नगमेखलः नृसिंहोनरवरोनोनोनरनारा
यणोनरः नगराजोनागपतिर्नागांतकध्वजोनलः नागाह्वहोनिमग्नाभिर्नेदि
सेव्योनदेश्वरः नलिनाक्ष्यान्नवंशोपिनायकोनागनायकः नर्मदानीरलीलाह्व

१८

नलिनीपतिलोचनः नरेशो नरपुङ्गवः नागनागशायी नगो नमः नारायणो निष्कलेकोन
वरो निरात्मवान् लक्ष्मीनारायणो नगधरो लक्ष्मीप्राणो नृपवान् ९९ पुष्पप्रियः पु
ष्पशय्याशायानः पुष्पेश्वरः पुष्पधन्वा प्रपन्नश्च पुष्पेशः पुष्पपूजितः ९२ पूज्यः
पवित्रे परमपदमेशीपितामहः परं परं परेशः पुण्यपरमात्मा पुः परात्परः पारावारः पद्मनाभ
नोपरमेष्ठः परमहः पुण्यदः पुण्यकृत्स्मृतः पुराणागमपूजितः पुराणपुरुषः पीनः
पीनवक्षा जितेन्द्रियः पीनवासाः पीनमाल्यः पीनवर्णः पराङ्मुखः पद्मगो विष्क्र
नः पोष्यः पृथिकः पोषणेश्वरः पूर्वजन्मः स्तुत्यः पवर्गाम्बरमन्त्रः लक्ष्मीपी
नांबरो लक्ष्मीपीनो लक्ष्मीपुष्टः पुमान् फलेफलितावरः फलितः फलेलक्ष्मीफलप्रदः
फलीनानानाचमलक्ष्याच फलकृत्फलदः फलीफारिशय्याशयानश्च यकारमन्त्र
रूपवान् बालको वृद्धिमान्बोद्धा बुद्धिबोधनायकः लक्ष्मीवपु महालक्ष्मीबान्धवो
लक्षणान्वितः भद्रभद्रोभाभारोगाभाकरो भानुरव्ययः भानिधि भगवान्भीमो भीति
हा भगदायकः लक्ष्मीभयहरो लक्ष्मीभयदो भयदायकः महेश्वरो महामान्यो महात्म
नो मनोरमः मनोहारी महाशानो महातेजा मनोजवः महोत्साही माधवश्च मायाधारी
१० मनोन्मनः मानवीक्षुरवालीव मानवेक्षफलप्रदः महिमा मोदवृद्धिर्नोमाः मोरविवर्णि
नः लक्ष्मीमनोहृदयो लक्ष्मीमान्या लक्ष्मीमहालयः यशोदानन्दनो यशोनो यशस्वीयोधसे
विकः यशोधराय मायोगीयोगीन्द्रहृदयस्थितः योगीन्द्रो योगिपूज्यश्च यादवो या

देवीर० ११

19

दवेश्वरः यज्ञनिष्ठो यज्ञलिप्सिः याजको याज्ञिकः प्रियः यज्ञो यज्वा यशोजातो यज्ञकारातं
यज्ञपवान् लक्ष्मीयज्ञकरो लक्ष्मीयाजको यज्ञसेवितः रामारमापतिर्देवो रामो राजा
राजेन्द्रमधुः राजसो राजविक्रान्तो रामानन्दप्रदायकः रेवतीरमणो राकापतिः सर्वकल्प
रः लक्ष्मीरामो महालक्ष्मीराज्यलक्ष्मीप्रियविक्रमः लाक्षारुणो लीलनालोललल जिह्वा
ललनापतिः लोकेशो लाघ्यकोलानोलेवाटरप्रियः पतिः लक्ष्मीलीलालिवरश्चा
लंकारकारलिंगवान् वानराधीवीरसीनागीवराहो विग्रहोवराटः विश्वसुधिंगुपरेनायो वृह
रोवसुधाधिपः वागीश्वरो वेदवेद्यो वनालो विरमो विप्रज्ञ विद्याविशालनयनो वि
कारो विक्रलिः शुमान् विनर्कि विनयी विस्मराजमान्यो विचारकः वाग्मी वारणीरमूल
स्थावाचापरो वीरनायकः लक्ष्मीवरवरो लक्ष्मीवरदो विवनेचरः शंकरः श्रीधरः श्रीलः
पद्मीशो नामभूशीतलः शशिमौलिः शरण्यागः शेषः शंखनिषूदनः शक्रः शत्रुहन
यकरः श्रीपतिः श्रीवरप्रदः श्रीमान् श्रीविग्रहः श्रीदः वरो लक्ष्मीरोवप्रदः षोडशाक्ष
रः षडक्षरषडंगः षण्मुख षड्गुणविग्रहः षडंगविद्यावेत्ता वषट्कारावरमेश्विनः लक्ष्मीषड्गधारी
चलक्ष्मीषोडशावरणार्भत्न सेदरः सर्गवस्तनि सर्वेशसर्वेनोमुखः समुनमिः सदाचा
रः साधुसाधुजनप्रियः सरसस्मरललस्मारस्मरखो सुखविवर्धनः समहीपवतीनायः
सप्तसागरनायकः समपरमयसूनुपानालनलवासकः सान्विकसत्वसंपन्नस
मस्तुविनापत्तः समस्तदैन्यविध्वंसी समस्ताम्बरवानकः समस्तलब्धानकांक्षेसीम ११

मलमुग्रवेहिनः लक्ष्मीसनेन्द्रनो लक्ष्मीसनकस्साधुपूजितः दुर्गिहेरोहगिरिरोहाटके
शोलतटापरः नतिहृरगोस्त्रो मित्रोत्ताशीहरिनलोचनः लक्ष्मीहृदिरुधीकेशो लक्ष्मीह्रा
मधुरोनघः लक्ष्मीलमापतिः वीनोनामेशः नामवर्णो भाकु लगाहकल्लारगुदानाथः ल
ना मीलघुभिनः मुरः लक्ष्मीलमापुनेलक्ष्मीलनालक्ष्मीलवलोभलतु स्वनेलोनेदुःप्रद्युम्न
मारिरिपुर्दिव्यसन्निभः ईश्वरानवलभोदेवईश्वरश्रोत्रप्रदुपवान् अप्पोलवलोपिकृगत्र
अष्टकायोविलमानसकः लवगोविर्णोल्लकारेपरमवरोसमप्रभः वैश्वयम्भुक्तिसौ
शेलयोनलनद्युराचितः मकारःशेषवमाकारः स्वस्वरूपः स्वरभूषितः ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं
देवोलक्ष्मीनारायणः शिवः ७४०॥१०००॥ इति मन्त्रमयं नाम्नां सहस्रेणेनलमुत्तमम् म
कारादिलकारान्तं विमुक्तिलयमीश्वरि सर्वतीर्थमयं सर्वदेवदानवपूजितं मया
मेधसहस्राणि वाजिपेयशतकोटयः चन्द्रायणायुतेदेविमहादानान्यनेकशः मे
रुनामसहस्रस्य कलानार्हन्ति षोडशीं यईदं राजेपठेद्धीरः शक्तिचक्रः श्रियनमान्वितः
समेलक्ष्मीप्रियंदेववरंदेवानि पश्यति महाचीनाचनेनान्या पठेद्धीराचेनेसहन्तु शान
वर्षसहस्राणि पूजायाः फलमाप्नुयात् एकवारं पठेद्यस्तु संपूज्य गुरुसन्निधौ ॥
सभवेत्साधकः श्रीमान् गुरुविदिवि दिवंजमेनेव्रजेनतु दुर्लभदेवरदं नित्यं मुक्तिसाधन
मुत्तमं योगिनोयोगदंदेवरुणं भोगिनांभोगवर्धनं रोगिणांरोगशमनं सर्वदुष्कृत
नाशनं वैष्णवानांप्रियतरं मकारानापरमार्थदं मदानन्दमयश्रीनन्दमन्यप्रियान

देवीर॰
२०

20

यथावृत्ति विना खानं गणं श्रीमा न दद्याद्दक्षिणां विना दत्वा गृह्णीतात्सुभूयोस्ति हि हा
नि भवेत्स्रुवं इदं नाम सहस्रं तु लक्ष्मीनारायणस्य ते तव भक्त्या मया ख्यातं गोपनीयं
प्रयत्नतः इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये उमामहेश्वरसंवादे लक्ष्मीनाराय
णनामसहस्रं समाप्तम् श्रीभैरव उवाच ॥ अथातः संप्रवक्ष्ये सर्वस्वं रहस्यं परमाद्भुतम्
मन्त्रलोकसर्वस्वं लक्ष्मीनारायणस्य ते पंचमो गं महादेवि परमात्मप्रकाशकं च
तुर्वर्गं महालयभोगमोक्षैककारणं गुह्यं गुह्यतरं देव मन्त्रराजस्य पार्वति कौलिका
नां महासिद्धानन्दसुखकारणम् अस्य श्रीलक्ष्मीनारायणस्तोत्रराजस्य शिवऋषिः
त्रिष्टुप्छन्दः श्रीलक्ष्मीनारायणो देवता श्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः ॐ कीलकं श्रीभोगापवर्ग
सिद्ध्यर्थे लक्ष्मीनारायणस्तवपाठे विनियोगः अथ ध्यानम् पूर्णेन्दुवदनं पीतवस
नं कमलासनं लक्ष्म्याश्रितं चतुर्बाहुं लक्ष्मीनारायणं भजे किरीटिनं कुण्डलहारम
ण्डितं तं पद्माननं श्यामसुन्दरं चतुर्भुजं पीताम्बरं शंखगदाम्बुजचक्रपाणिं पुराणपुरु
षं भजे हं प्रणवं यद् विमानबीजं पदे इति पादाम्बुजसेवनाकुलः इन्द्रोनकथामयाति
नं परमार्थनन्दमयोगतस्यः पराबीजं तन्त्रं यद्विजपति जनं जंभ वि स्मार्कांत
श्मालेगमत्तुहिलभामौ किनभुवः भवेत्कोले मानस्सकलत्रिपुरदायाश्रितलदः ह
रत्नाभिः सार्धं स्वरविन्दपिवाणि सुरमते त्रिबीजयोमहामन्त्रं जपेदानन्दनिर्भरः आ
नन्दरूपो भविता लक्ष्मीनारायणप्रियः विभाति बीजं मन्त्रराजं न तं जपेत्स्तोत्र

२०

सिद्धौ लिखेद्बुधः सद्यानि देवा हरसूनितो ग्निः परे पदं सर्वसुरै रलभ्यम् मा बीजम
नः परमार्थ्यनत्वं मुनेक शूर्यं मनसा जपेद्यः सकामिनी कामरूपा सवी नो भवेदरी लोम
दहर्पहारी रमाबीजेन मामालरपदं मंत्रमुकुटं जपेद्योयं ज्ञात्वा रविवारणपञ्चापिनमनन
भवेद्भस्मकूर्मो लिसं कुरितमणिमालोभुनिवद्धन भामा सर्वार्थ साधरगाधदेन्द्रो विज
यवान् नारायणाये निजपेन्मन्त्रे योगी ज्ञात्वा प्रभाते परमार्थबीजे सर्वै रिदावानलवादि
वाह्नो भवेन्मगी भिः गरुडगर्वहारी विमं जपेद्यो हृदि विश्वसारे विसंभरध्यानपरः प्र
भाते सान्याज्यलक्ष्मीस विद्य विजितालभेद्व विश्वगीर्ह गतः पदं सः चतुरस्ता हन
वोद्गुगात्व रूपतां वितकाग्रा योग्य विदो कमला ग्रिन मोक्षदं मिति संपरनन्द मये
भजाम्यनन्तम् इति मंत्रमये पठेन्नित्वं योहृदि नारायणं वलभं प्रभाते कमला विम
लाभाय स्यन सच्छ तिशीनल स्यव शोभु विष्यति इतीदं स्तोत्रं मीशानि मूलमंत्रमय
परम् नव भक्त्या मयाख्यातं न चाख्येयं मन्मतभिः पंसां गमिदमार्थ्यं ते लक्ष्मीनाराय
णस्यैते वर्णितं गोप्यमवो हृयगोपनीयं सर्वथा निवत् श्रीदेव्युवाच॥ भगवन्सर्वतत्त्व
ज्ञ सर्वलोकहिते रत क्रीतास्मि भवता नेन कथनेनास्य शंकर लक्ष्मीनारायणस्याद्य
कवचायं वांग मन्त्र नसं मयायुः परमानन्दो दास्य हते भवेत्सि किम् श्रीभैरव उवाच॥
एतद्रहस्यमखिलं सर्वतंत्रेषु गोपितं वेदानालोड्यतन्त्राण्युद्धृत्य नमया दे

वानां दुर्लभं तत्त्वं देवानां गोपितं सदा वारितं रहस्यं सर्वलोकानां सर्वस्वं मम पार्वति अप्रका
श्यमवक्तव्यं मुद्रालक्ष्यं दुरात्मने देयं शिष्याय शान्ताय गुरुभक्तिपराय च दानशी
लाय भक्ताय कौलमार्गरताय च महावीरपदस्थाय वैष्णवाय महात्मने दत्वा भुक्ति
लभेद्देवि भक्तानां सुखदायिनी इतीदं परमं तत्त्वं तत्त्वातत्त्वपरात्परं गुह्यगोप्यं गोपनी
यं देव्या नारायणमेश्वरि इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे श्रीदेवीरहस्ये परमार्थप्रदीपिकायां लक्ष्मी
नारायणमन्त्रराजश्चत्वारिंशः पटलः ॥ ४० ॥ ॐ नमो नारायणाय श्रीभैरव उवाच अथ
धुना कथयिष्यामि लक्ष्मीनारायणस्य ते कवचं मन्त्रगर्भं च वज्रपञ्जरकाख्यया श्रीवज्रपं
जरं नाम कवचं परमाद्भुतं रहस्यं सर्वदेवानां साधकानां विशेषतः यं धृत्वा भगवान्देवः
प्रसीदति परः पुमान् यस्य धारणमात्रेण ब्रह्मा लोके पितामहः ईश्वरोऽहं शिवाभीमो वा
सवोऽपि दिवस्पतिः सूर्यस्तेजोनिधिर्देवि चन्द्रमास्तारकेश्वरः वायुश्च बलवाल्लोके वरुणो
यादसांपतिः कुबेरोऽपि धनाध्यक्षो धर्मराजो यमः स्मृतः यं धृत्वा सहसा विष्णुः महारण्य
ति दानवान् जघान रावणादींश्च किं वक्ष्येऽहमतः परं कवचस्यास्य सुभगे कथितोऽयं मुनिः शि
वः त्रिष्टुप् छन्दो देवता च लक्ष्मीनारायणो मतः रमाबीजं परा शक्तिस्तारं कीलकमीश्वरि
भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे विनियोग इति स्मृतः पूर्णेन्दुवदने पीतवसने कमलासने लक्ष्म्या
श्रितं चतुर्बाहुं लक्ष्मीनारायणं भजे वासुदेवोऽपि मे पातु मस्तके सशिरोरुहं ह्रीं लला

देवीर०
२१

21

हं सदा पातु लक्ष्मीविष्णुः सनातनः स्रौं नेत्रे वनाल्लक्ष्मीगोविंदो जगतां पतिः ह्रीं
नासां सर्वदा पातु लक्ष्मीदामोदरः प्रभुः श्रीं मुखं सततं पातु देवो लक्ष्मीत्रिविक्रमः
लक्ष्मीकंठं सदा पातु स्कंधौ नारायणो ऽवतु ये स्लौ सर्वदा पातु देवो लक्ष्मीजनार्दनः
नमः पार्श्वौ सदा पातु लक्ष्मीनंदनंदनः अं आं इं ईं पातु वक्षो ओं लक्ष्मीस्त्रिपुरेश्वरः
उं ऊं ऋं ॠं पातु कुक्षिं ह्रीं लक्ष्मीगरुडध्वजः लृं लॄं एं ऐं पातु पृष्ठं ह्सौः लक्ष्मीनृसिंहकः
ओं औं अं अः पातु नाभिं ह्रीं लक्ष्मीविष्टरश्रवाः कं खं गं घं गुदं पायात् ह्रीं लक्ष्मीकैटभांतकः ८
चं छं जं झं पातु शिश्नं लक्ष्मीर्लक्ष्मीश्वरः प्रभुः टं ठं डं ढं कटिं पातु नारायणाय नायकः
णं तं थं दं धं पातु चोरू नमो लक्ष्मीजगत्पतिः पं फं बं भं पातु जानू ओं ह्रीं लक्ष्मीचतुर्भु-
जः यं रं लं वं पातु जंघे स्रौं लक्ष्मीगदाधरः शं षं सं हं पातु गुल्फौ हौं श्रीं मध्यागभृत्
लं क्षं पादौ सदा पातु मूलं लक्ष्मीसहस्रपात् ङं ञं णं नं मं मे पातु लक्ष्मीशः सकलं व-
पुः इंद्रो मां पूर्वतः पातु वह्निर्वह्नौ सदावतु यमो मां दक्षिणे पातु नैरृत्यां निरृतिश्च
मां वरुणः पश्चिमेव्यात् मां वायव्यां पातु मां मरुत् उत्तरे धनदः पायात् ईशान्यामी-
श्वरोवतु वज्रशक्तिदंडखड्गपाशयष्टिध्वजांकिताः सफलाः सर्वदा पातु दिग्गी-
शाः परमार्थदाः अनंतः पातु धो नित्यं म... ब्रह्मा चैवोर्ध्वमा दशदिक्षु सदा पातु ल-
क्ष्मीनारायणः प्रभुः प्रभाते पातु मां विष्णुः मध्याह्ने वासुदेवकः दामोदरो ऽवसान्साय

देवीर० २२

निशाचे नरसिंहकः संकर्षणोत्तराधे व्यान्नभाने व्यात्रिविक्रमः स्वनिरुद्धः सर्वकाले
विश्वक्सेनश्च सर्वतः रणे राजकुले द्यूते विवादे शत्रुसंकटे ॐ ह्रीं स्रौं ः श्रीं श्रीं मूल
लक्ष्मीनारायणोवतु ॐ ॐ ॐ रणराजचौररिपुतः पायाच्च मां केशवः ह्रीं ह्रीं हूं ह
ह्रां ह्रौं ः हम सौं वह्निर्वेतान्माधवः ह्रीं ह्रीं ह्रीं जलपर्वताग्रभयतोपायाद्देवनोवि
भुः श्रीं श्रीं श्रीं शशशा लंलंलं प्रतिदिने लक्ष्मीधवः पातु माम् इतीदं कवचं दिव्यव
ज्रपंजरकाभिधं लक्ष्मीनारायणस्येष्टं चतुर्वर्गफलप्रदं सर्वसौभाग्यनिलयं सर्वसार
स्वतप्रदे लक्ष्मीसंवर्धनेनत्त्र परमार्थरसायणं मंत्रगर्भं जगत्सारं रहस्यं त्रिदिवौक
सां दशवारं पठेद्रात्रौ रतान्तेवैष्णवोनरः स्वप्नेवरप्रदं पश्येल्लक्ष्मीनारायणं सुधीः
त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यं कवचं मन्मुखोदितं सयातिपरमं धाम वैष्णवं वैष्णवेश्वरः महा
चीनपदस्थोपि यः पठेदात्मचिंतकः गोधाष्टकेन विलिखेद्वैभजेजपमम्मतुनुम् ।
धीनमन्त्रेण संवेष्ट्य सौवर्णेनाथवेष्टयेत् धारयेत्कुटिकां मूर्ध्नि लक्ष्मीनारायणोस्म
रन् रणे रिपून्विजित्याशु कृत्वा लीमहमाविशेत् वंध्या वा काकवंध्या वा मृतवत्सा
च या गना सा च भीया कंठदेशे लभेत्सुतान् शिवावृषः गुरुपदेशतो धृत्वा गुरुं संध्याव्वा
मनो जपेत् वर्णलक्षपुरश्चर्याफलमाप्नोति साधकः बहुनोक्तेन किं देवि कवचस्या
स्य पार्वति विनानेन न सिद्धिः स्यान्मंत्रस्यास्य महेश्वरि सर्वागमरहस्याढ्यं तत्वात्तत्व
परात्परम् गुप्तमयनदानक्ष्य तवेलायदुरात्मने दीक्षितनायकुलीनाय स्वशिष्याय २२

अथ श्रीमहामृत्युंजयपंचांगप्रतन्यते ॥ कैलासशिखरे रम्ये मणिमालाविभासुरे
नानाद्रुमलताकीर्णे नानापुष्पोपशोभिते विचित्ररत्नखचिते शिलामंडपमंडिते सिंह
रीमधुरालापमुखरीकृतदिङ्मुखे भगवंतमुमानाथमुपविष्टमुपाश्रितं ब्रह्मोपेंद्र
चंद्रार्कगरुडयक्षसमर्चितं ब्रह्मर्षिवसुसिद्धौघगणगंधर्वसेवितं चंद्रार्कमुकुटोपेतं शू
लखट्वांगधारिणं वराभयकरं शांतं कौपीनवाससि संयुतं खड्गखेटकहस्तं च पाशांकुशम
रकायुधं भिंडिपालकरं मांसपरिवादुपधारिणं गदाडमरुहस्तं च शूलशक्तिचक्रसंयुतं
सहस्रभुजं देवं भूतिभूषितविग्रहं दिगंबरं विशालाक्षं त्रिनेत्रं पंचवक्त्रकं आनंदम
दितं विश्वं विश्वनायकमीश्वरं जपंतं प्रहसंतं च गौर्यालिंगितविग्रहं पद्मनाभरतोद्य
तं महादेवं महेश्वरं वृषभासनं शंभुं शरणागतवत्सलं प्रसन्नवदनं दृष्ट्वा प्रणम्या
म्यायपार्वती गिरा मधुरया गौरी प्रोवाच परमेश्वरं श्रीदेवी० भगवन्यः शिवो देवो महा
मृत्युंजयः परः आदिनाथो जगन्नाथो दीनानाथक ईश्वरः वर्णितः साधु त्वं महादेवो गणानी
नप्रियदीश्वरः भवतास्तस्य देवस्य वै पंचांगं समवर्त्तिनः पंचांगं श्रोतुमिच्छामि त्वन्मुखात् सि
मेश्वर भो श्रीभैरव उवाच ॥ परमेश्वरदेवस्य महामृत्युंजयस्य ते भक्त्या वक्ष्यामि पंचांगं ना
ख्येयं यस्य कस्यचित् पटलं पद्धतिं वर्मं मंत्रनामसहस्रकं स्तोत्रं मंत्रागमं तं च गोपयेद्यः
स साधकः तत्रादौ पटलं वक्ष्ये दीनानाथकवल्लभे गुह्यं परमगुह्यं च गोपनीयं च ममत्वमिः

५४ मंत्रोद्धारं महादेवि दीक्षाफलं विशुद्धये दिव्यं सुखकरं साध्यं सिद्धं वक्ष्यामि सिद्धये ॐ तारं रु
द्रवनितां केशिवमायन्तं ठकबीजं ततो वाग्भवपालय पालये ति चतुर्नः शक्तिः शिवः शा
क्तिकिम् रुद्रेनारभ्य वर्णा निगदितः स्वद्धिके हे नामेयाः दीक्षानायक वल्लभा मन्त्रमयं त्रैलो
देवीर॰ क्यचिन्तामणिः नाम्नायं नरा यबाकुलं सिद्धसाध्यारिद्धं वर्णा नकायद्व्योशदेवबल्लभ वारनि
यम भ्रमः नेयवहोष शोकपिनो न मर्णाधमर्णको केवलं परमानन्दवर्धनो रिपुमर्दनः ॥
३१ मन्त्रायं मन्त्रराजेन्द्रो दीक्षाफलमस्तु मः विनागुरुस्त्रियामेष मन्त्रराजो न सिध्यति न सा
स्तु र स्त्रियाते नो गुरुसंप्राप्ये ये कि वे गुरुं हस्ते न यः कुर्यान्मन्त्रस्यास्य गुरुस्त्रिया न स्या
यं मंत्रराजेन्द्रो भवेन्नास्तु मोयमः वर्णा लक्षं पुरश्चर्याः तदर्धं वा महेश्वरि एक लक्षं वा विद्धि
कुर्याद्ध्यानेन नैककदा चन जपाद्दशांश होमं तद्दशांशेन तर्पणं मार्जनं तद्दशांशे
न तद्दशांशेन भोजनं एवं विधं मन्त्रस्य पुरश्चर्यां च साधकः गुरवे दक्षिणां दत्वा य
थाशक्त्या महेश्वरि ततो जपेन्महादेवि सर्वसिद्धिप्रदायकः अन्यथा न भवेत्सिद्धिर्दीक्षयापि
मनोरपि यं त्रोद्धारं विधिं वक्ष्ये देवदेवस्य पार्वति सर्वसंमोहनं दिव्यं सर्वपापहरं कमा
विन्दु त्रिकोणं षट्कोणं वृत्तं अष्टदलं मण्डितं स्तत्र येधराभुपुरश्रीचक्रं शिव मीरितं लयांग
मस्य वक्ष्यामि मन्त्रस्य तत्र पार्वति यस्य श्रवणमात्रेण दीक्षाफलमवाप्नुयात् इन्द्राद्या दश
दिक्पालाः सायुधाः भूगृहे शिवे दिव्यसिद्धौघमन्यौ वा गुरवो ध्यारगत्रये समिता गोष्ठ
कोणे शान्तो भैरवः कपालेशो भीषणाख्य संहारेशो हमः शिवे भजनो पावकदले साधके

त्र्यम्बकाद्भिः कालाग्निरुद्रनेत्रेश विश्वनाथमहेश्वरम् । सद्योजाते वामदेवं हृज्जयेत्कामयो
निषु कामेश्वरं महाकाले देवं स्वच्छंदभैरवं । त्रिकोणेषु जयेद्देवि स्वाग्रेशानादिभागतः । बि
न्दौ मृत्युंजयं देवं स्वशक्त्या सहितं शिवे । ग्रसते श्वेतसहितं नमस्ते श्वरमीश्वरं । त्रिखंडं पाशमी
शानि तथा कलशामृतम् । मुक्तान मन्त्रे देवा गोप्य जये साधको नमः । संपूज्य विधिवद्देवि गंधा
क्षतप्रसूनकैः । धूपदीपादिनैवेद्यैस्तांबूलैश्चामरैस्तथा । गमिदमाख्यातं सर्वतंत्रेषु गो
पितम् । सर्वसिद्धिप्रदं देवि गोपनीयं विशेषतः । मंत्रस्यास्य महादेवि महाचमपद्यादिकः स
मकलोत्र ऋषिश्छंदो गायत्री देवता तथा । महामृत्युंजयो रुद्रो महादेवोधिदेवता । बीजं च प्र
णवो देवि शक्तिः स्वाहाख्य बीजकं । कीलकं षडीशानि हृद्बीजोयमस्य मीश्वरि । चतुर्वर्गेषु वि
द्यानां विनियोगः प्रकीर्तितः । तारमृत्यां प्रहेति ह्रींजूं सः षडूदीर्घैः । प्राणामाचरेत् करयोर्हृदया
दीनां मंत्रानां साधको नमः । मूलादि बीजमात्रेण प्राणायामं मंत्रयेचरेत् । त्रितयेणाचमनमा
न्यविद्याशिवादिना । अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि देवदेवस्य पार्वति । येनैव ध्यानमात्रेण मंत्री शिवपदं
व्रजेत् । चंद्रार्काग्निविलोचनं स्मितमुखं पद्मद्वयांतःस्थितं मुद्रापाशमृगाक्षसूत्रविलस
त्पाणिं हिमांशुप्रभम् । कोटीचंद्रगलत्सुधाप्लुततनुं हारादिभूषोज्ज्वलम् कांत्या विश्ववि
मोहनं पशुपतिं मृत्युंजयं भावये । चंद्रमंडलमध्यस्थं रुद्रभाले विचिन्तये । तत्रस्थं चिंतये
त्साध्यं मृत्युं प्राप्नोति जीवति । इति मायापराबीजं मंत्रावयवभूषणं । रुद्रभालस्थमीशानि
गोपनीयं विशेषतः । प्रयोगान्संप्रवक्ष्यामि तुले भान्वरमासे दानं यान्निधाय शिवे मंत्री भवे

५५ ईरवमन्त्रिभिः स्तंभनं मोहनं चैव मारणाकर्षणोत्तनः वशीकारं तथोच्चाटं शांतिकं पौष्टिकं ततः
एतेषां साधनं वक्ष्ये सर्वसौख्यैककारणं येन साधनमात्रेण सर्वसिद्धिर्भवेत्कलौ स्वेच्छा
त्वाशिवे हत्वा नित्यकर्म समाप्य च संकल्पपूर्वं मंत्रं च जपेदयुतसंख्यया होमो दशां
देवीर॰ शतः सर्षपयवाक्तकबीजकैः स्तंभनं जायते वारिमुखदस्युविवस्वतां चेडे संभ्रम्य दे
३२ वेशाञ्जपेदयुतसंख्यया होमो घृतयवालाजाशाकपत्रैर्दशांशशमः नृहसतिलकैर्नै
वमोहनं जगतां भवेत् मोहनं मंगले साधकः स्नात्वा गत्वा श्मशानमंडलं अयुतंप्रयु
तं मंत्रं होमो घृतविशालया श्रीपर्णी मधुकोन्मिश्रैः श्रीफलैः त्रिविर्णीफलैः स्त्रं
याति त्रिपुरे विदशांशाव्यपि मन्त्रमः मारणं बुधे स्नात्वा वियदेवी श्रीचक्राग्रे जपेन्मंत्रं म
युतं तद्दशांशेन जुहुयात्पिःशालवेरी त्रिकंटकैः बिल्वकैश्च कर्षणं भवेत् आकर्षणेः
गुरौ स्नात्वा जपेद्दिवा परमयुतसंख्यया होमो दशांशतः कार्यो घृतनवनीतचंदनैः आरग्वधेन
कणया वश्यामलया शिवे त्रिपुरा जायते वीवीरो जिष्णुदासत्वमेष्यति वश्य शुक्रे श्मशाने वीरेशा
जपेदयुतसंख्यया विनाश्रमलविग्रहहृत दशांशेन हुनेत समर्दकं सर्षपकैरिपुत्रसमुच्चाटये ध्रुवं
उच्चाटनं श्मशाने स्नात्वा चरेन्मंत्रं जपेद्दिवा लयायुतं मन्त्रं दाजयपयोमस्नावा तोकमृड शाद
लान् धत्तूरपुष्पसहितान् सर्वशांतिः प्रजायते शांतिकं सर्वदा सर्ववारेषु जपेदयुतसंख्यया
होमो दशांशतः कार्यो घृतपायसपंकजैः कमलेन समेवाघारपलपुष्पैः संभ्रमैः शत्रूणां दे
वतानां च भूतानां रोगिणां तथा दशांशविधिवद्धोमः सराषुष्टिः प्रजायते पौष्टिकं इदीदपरम
३२

तत्त्वमेतत्सारात्सारमयेरितं प्रदातव्यमभक्तेभ्यो गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ इति श्रीरुद्रयामले तं-
त्रे श्रीदेवीरहस्ये महामृत्युंजयपटलः सप्तमः ॥ अथ श्रीमहामृत्युंजयनित्यपूजापद्धतिः
प्रतन्यते ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ अधुना देवि वक्ष्यामि पूजापद्धतिमुत्तमाम् । गद्यपद्यमयीं दिव्यां कोटिय-
ज्ञफलप्रदां ॥ प्रातः कृत्यं महाकालानुवः शिवभक्तिनोद्धरेत् । नत्वा पूजानु विफला शौचहीनाय
या क्रिया ॥ प्रातः कृत्यं स्वसंप्रदायेन विचिंतमेव तथा प्रिययोः पादशौचानुसारेण चिंतयेत् पूजा
ततः पुष्पाणि गृह्णीत यथोक्ता ततः नदीतीरं गत्वा बहिर्गम्य मलादि संत्यज्य वर्णेऽमृशो-
चमादाय तत्याद्रोगत्वा ॐ क्लीं कामदेवाय सर्वजनमनोहराय नमः ॥ इति दंतान् संशोध्य ॐ गं-
दंतशोधनशक्तये नमः इति गंडूषत्रयं विधाय मृदमानीय त्रिभागं कृत्वा ॐ श्रीं मृत्तिकायै न-
मः इत्यभिषिच्य मूलेनाभिमंत्र्य मलापकर्षणं स्नानं कृत्वा ॐ गां गीं गूं गंगे च यमुने चैव गोदा-
वरि सरस्वति नर्मदे सिंधुकावेरि जलेस्मिन्सन्निधिं कुरु ॥ इति सूर्यमंडलादंकुशमुद्रयानीय तो-
यावाहनं मुद्रां जले लिख्या देवेश भक्तिसुलभ सपरिवार भैरव यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावद्देव इ-
हावह ॥ इति जले त्रिकोणं विभाव्य तत्र महादेवमावाह्य मुद्राः प्रदर्श्य मूलेन प्राणायामपू-
र्वं पादादि शिरः पर्यंतं निमज्जेत् ततः सूर्याय प्रकाशशक्तिसहिताय पूषात्मने नमः इत्य-
र्घत्रयं दत्वा ततो वासोऽन्यत् विधाय करांगन्यासपूर्वं प्राणायामत्रयं चरेत् ॥ इडया पिबेत् षोडश-
भिः पूरकं कुंभकं चतुःषष्टिभिः मत्रागमन् त्यजेत् पिंगलया शनैः शनैः दशभिर्दशभि-
र्द्विपिके: पू॰ १६ कुं ६४ रे ३२ इति त्रिः कृत्वा ॐ जुं सः आत्मतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॐ जुं सः वि-

५९ प्राणतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॐ जुं सः शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा इत्यात्मन्यङ्गं विधाय ॐ वामदे
वेन ज्ञालेयित्वा तत्त्वमुद्रयाऽऽकाशपर्यन्तं विलोड्य इति पद्ममन्त्रेणास्त्रवारमभिमन्त्र्य द
क्षिणे धृत्वा वामामनामाङ्गुष्ठयोगेन तदुत्थितोदबिन्दुभिः स्वशिरो मूलमन्त्रेण समस्तश
धा मोक्षयित्वा पुनर्वामदेवेन निधाय इडयान्तर्नीत्वा देहान्तः पापं प्रक्षाल्य पिङ्गलया तज्जलं सकलुषं
देवीर॰ रेचयित्वा स्ववामभागस्थकल्पितवज्रशिलायामास्फालयेत् इत्यघमर्षणं विधाय पूर्ववत्
३३ न्यासं कृत्वा ॐ जुं सः परमहंसाय विद्महे सोऽहं सः महामृत्युंजयाय धीमहि ॐ जुं सः स्वमनस्वः
प्रचोदयात् इति दशधा विमृश्य मूलं च यथाशक्त्या जप्त्वा गायत्र्या देवदेवाय अर्घ्यत्रयं दद्यात्
ॐ ह्रीं गायत्रीसमन्वितश्रीमहितायमृत्युंजयाय एष तेऽर्घो नमः तथा पूर्ववत् सर्वाय पुनरर्घ्यत्रयं द
त्त्वा जले च तत्त्वं समन्त्र्य विभाव्य इति मूलमन्त्रेण सप्तधा दशधा स देवीकं देवं तर्पयेत्
56 मूलं सांगं सवाहनं सायुधं सपरिकरं सदेवीकं मृत्युंजयभगवन्तं तर्पयामि इति संतर्प्य
33 परिवारान् एकैकाञ्जलिना संतर्प्य ब्रह्मादिकीटपर्यन्तं संतर्प्य पित्रादीन् तर्पणं विधाय पूर्व
वदेवं संहारमुद्रया स्वहृदि समानीय शिवोऽहमिति भावयन् यागमण्डपमागच्छेदिति संध्या
विधिः ॐ फट् द्वारमिति निःप्रक्षाल्य ऊर्ध्वे गं गणेशाय नमः वामदक्षिणक्रमेण महालक्ष्म्यै न
मः सरस्वत्यै नमः गंगायै नमः यमुनायै नमः धात्रे नमः विधात्रे नमः नन्दाय नमः सुन
न्दाय नमः प्रचण्डाय नमः चण्डाय नमः क्षेत्रपालाय नमः वेतालाय नमः अग्निवेतालाय न
मः इति संपूज्य तत्स्थानं मन्त्रेण पुष्पं दत्त्वा ॐ अनन्ताय नमः विमलासनाय नमः पद्मा ३३

मनाय नमः ॐ पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासने
इति वामपार्श्वे जलं दत्त्वा अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिता ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवा
ज्ञया इति विघ्नानुत्सार्य हेमयोरायधर इति दशदिशो बद्ध्वा भूतशुद्धिं कुर्यात् यथा अं भूतशुद्धि
करि ऐं इति संकल्प्य वामे गुरुभ्यो नमः दक्षिणे गणेशाय नमः मध्ये शिवाय नमः पृष्ठे क्षेत्र
पालाय नमः इति नमस्कृत्य प्रणवेन प्राणायामत्रयं कृत्वा मूलाधारात् कुण्डलिनी
मुत्थाप्य सुषुम्णावर्त्मना हृदयस्थजीवमादाय ब्रह्मरन्ध्रगतं विभाव्य हंस इति सुषुम्णायोजयेत्
ततः पादादिजान्वन्तं पृथिवीं जान्वादिनाभ्यन्तं जलं नाभ्यादिहृदन्तं वह्निं हृदादिभ्रूमध्यान्तं वायुं
भ्रूमध्यादिद्वादशान्तं आकाशमन्त्येकं प्रविलाप्य आकाशमहंकारे अहंकारं महत्तत्त्वे महत्तत्त्वं प्र
कृतौ तां सच्चिदानन्दे ब्रह्मणि विलाप्य स्वात्मानं ब्रह्ममयं विभाव्य अहं देवो न चान्योस्मि ब्रह्मै
वाहं न शोकभाक् सच्चिदानन्दरूपोऽहं नित्यमुक्तः स्वभाववान् एवं विभाव्य स्वशरीरे वामकुक्षौ
पापपुरुषं ध्यायेत् ब्रह्महत्याशिरस्कं च स्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदा युक्तं गुरुतल्पकटिद्वय
तत्संसर्गिपदद्वंद्वं अङ्गप्रत्यङ्गपातकम् उपपातकरोमाणं रक्तश्मश्रुविलोचनं खड्गचर्मधरं कृ
ष्णं कुक्षौ पापं विचिन्तयेत् इति ध्यात्वा शरीरं शोकदुःखमलिनं विचिन्त्य प्राणायामपूर्वकं पंच
भूतमन्त्रैर्निर्वापणं कुर्यात् हृदादिभ्रूमध्यान्तं यंबीजेन षोडशवारजपेन वायुमापूर्य पापं संशोष्य
नाभ्यादिहृदन्त्यर्थेन गगनमग्निबीजेन द्वात्रिंशद्वारजपेनादाय चतुःषष्टिवारजपेन संदीप्य
पापं निर्दह्य जान्वादिनाभ्यन्तं जलं वामिति वरुणबीजेन द्वात्रिंशद्वारजपेनादाय पापभस्मा

ष्ठाप्य लमिति भूबीजेन षोडशाधारनमेन पादादिजानुपर्यंतं पृथिवीं विचिंत्य पिंडीभूतं स्वात्मानं ध्या
५८ त्वा हमित्याकाशबीजेन सहस्रारमेन चैतन्यमुत्थाप्य चिदानंदमयं स्वशरीरं मत्वा अस्य प्राणाधा
रेय दितिमूलगुह्ये: ॐ जुं सः शिवाय प्राणात्मने नमः इति स्वहृदि पुष्पं दत्वा ॐ आं ह्रीं क्रों यं रं ल
वं शं षं सं हं सः सोहं जुं सः मम प्राणा इह प्राणाः १४ मम जीव इह स्थितः १४ मम सर्वेंद्रियाणि
देवीर० इह स्थितानि १४ मम वाङ्मनः चक्षुः श्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठंतु स्वाहा इ
३४ ति प्राणान्स्थापयित्वा मूलं स्वहृदि विचिंत्य सशिवां शिवं संपूज्य शिवोहमिति विचिंत्य मंत्रसंकल्पं कुर्या
त् ॐ अस्य श्रीमहामृत्युंजयपूजामंत्रस्य महामंत्रस्य कहोलो ऋषिः गायत्री छंदः श्रीमहामृत्यु
ञ्जयरुद्रो महादेवो देवता ॐ बीजं जुं शक्तिः सः कीलकम् श्रीधर्मार्थकाममोक्षार्थे पूजायां वि
नियोगः श्रीमहावम सकहोलो ऋषये नमः शिरसि देवी गायत्री छंदसे नमः मुखे श्रीमृ
त्युंजयरुद्रो महादेवो देवतायै नमः हृदि ॐ बीजाय नमः गुह्ये जुं शक्तये नमः पादयोः सः कील
काय नमः नाभौ जपे विनियोगः सर्वांगेषु अथ करन्यासः ॐ अंगुष्ठाभ्यां नमः जुं तर्जनीभ्यां स्वाहा
सः मध्यमाभ्यां वषट् ॐ अनामिकाभ्यां हुं जुं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् सः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट्
अथ षडंगन्यासः ॐ हृदयाय नमः जुं शिरसे स्वाहा सः शिखायै वषट् ॐ कवचाय हुं जुं नेत्रत्रयाय वौ
षट् सः अस्त्राय फट् अथ मातृकान्यासः अं नमः शिरसि आं नमः मुखवृत्ते इं नमः दक्षनेत्रे ईं न
मः वामे उं नमः दक्षकर्णे ऊं नमः वामे ऋं नमः दक्षनासापुटे ॠं नमः वामे लृं नमः दक्षगं
डे ॡं नमः वामे एं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ऐं नमः अधरोष्ठे ओं नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ औं नमः अधोदंतपंक्तौ

अं नमः ललाटे अः नमः मुखवृत्ते कं नमः दक्षबाहुमूले खं नमः कूर्परे गं नमः मणिबंधे घं
नमः अंगुलिमूले ङं नमः अंगुल्यग्रे चं नमः वामबाहुमूले छं नमः कूर्परे जं नमः मणि
बंधे झं नमः अंगुलिमूले ञं नमः अंगुल्यग्रे टं नमः दक्षपादमूले ठं नमः जानुनि डं नमः
गुल्फे ढं नमः अंगुलिमूले णं नमः अंगुल्यग्रे तं नमः वामपादमूले थं नमः जानुनि दं
नमः गुल्फे धं नमः अंगुलिमूले नं नमः अंगुल्यग्रे पं नमः दक्षपार्श्वे फं नमः वामे बं न
मः पृष्ठे भं नमः नाभौ मं नमः जठरे यं नमः हृदि रं नमः दक्षांसे लं नमः ककुदि वं
नमः वामांसे शं नमः हृदादिदक्षहस्ताग्रांतं षं नमः हृदादिवामहस्ताग्रांतं सं नमः हृ
दादिदक्षपादाग्रांतं हं नमः हृदादिवामपादाग्रांतं ळं नमः पादादिशिरःपर्यंतं क्षं नमः
शिरसः पादपर्यंतमिति त्रिर्व्यापकं न्यसेत् इति मातृकान्यासः ॐ अथ श्रीकंठमातृकान्यासः
ॐ ह्सौं अं श्रीकंठपूर्णोदरीभ्यां नमः शिरसि ॐ ह्सौं आं अनंतेशविरजाभ्यां नमः मुखवृत्ते ॐ ह्सौं
इं सूक्ष्मेशशाल्मलीभ्यां नमः दक्षनेत्रे ॐ ह्सौं ईं त्रिमूर्तीशलोलाक्षीभ्यां नमः वामनेत्रे ॐ ह्सौं उं
अमरेशवर्तुलाक्षीभ्यां नमः दक्षकर्णे ॐ ह्सौं ऊं अर्घीशदीर्घघोणीभ्यां नमः वामकर्णे ॐ ह्सौं ऋं
भारभूतेशदीर्घमुखीभ्यां नमः दक्षनासापुटे ॐ ह्सौं ॠं तिथीशगोमुखीभ्यां नमः वामे
ॐ ह्सौं ऌं स्थाणुकेशदीर्घजिह्वाभ्यां नमः दक्षगंडे ॐ ह्सौं ॡं हरीशकुंडोदरीभ्यां नमः वाम
ॐ ह्सौं एं झिंटीशऊर्ध्वकेशीभ्यां नमः ऊर्ध्वोष्ठे ॐ ह्सौं ऐं भौतिकेशविकृतमुखीभ्यां नमः अधरो
ष्ठे ॐ ह्सौं ओं सद्योजातेशज्वालामुखीभ्यां नमः ऊर्ध्वदंतपंक्तौ ॐ ह्सौं औं अनुग्रहेशोल्कामुखीभ्यां नमः

अथोदंतपंक्तौ ॐ ह्रौं अं अक्रूरेशश्रीमुखीभ्यां नमः शिरसि ॐ ह्रौं अः महासेनेशविद्यामु
५८ खीभ्यां नमः मुखवृत्ते ह्रौं कं क्रोधेशमहाकालीभ्यां नमः दक्षबाहुमूले ॐ ह्रौं खं चंडेशसर
स्वतीभ्यां नमः कूर्परे ॐ ह्रौं गं पंचांतकेशसर्वसिद्धिमदाभ्यां नमः मणिबंधे ॐ ह्रौं घं शिवोत्तमे
शत्रिलोकविद्याभ्यां नमः अंगुलिमूले ॐ ह्रौं ङं रुद्रेशत्रिमंत्रीभ्यां नमः अंगुल्यग्रे ॐ ह्रौं चं
देवीर॰ कूर्मेशात्मशक्तिभ्यां नमः वामबाहुमूले ॐ ह्रौं छं एकनेत्रेशभूतमातृभ्यां नमः कूर्परे ॐ ह्रौं
३५ जं चतुराननेशलंबोदरीभ्यां नमः मणिबंधे ॐ ह्रौं झं अजेशद्राविणीभ्यां नमः अंगुलिमूले
ॐ ह्रौं ञं शर्वेशनागरीभ्यां नमः अंगुल्यग्रे ॐ ह्रौं टं सोमेशखेचरीभ्यां नमः दक्षपादमूले
ॐ ह्रौं ठं लांगलीशमंजरीभ्यां नमः जानुनि ॐ ह्रौं डं दारुकेशरूपिणीभ्यां नमः गुल्फे ॐ ह्रौं ढं
35 अर्धनारीशवीरिणीभ्यां नमः अंगुलिमूले ॐ ह्रौं णं उमाकांतेशकाकोदरीभ्यां नमः अंगु
ल्यग्रे ॐ ह्रौं तं आषाढेशपूतनाभ्यां नमः वामपादमूले ॐ ह्रौं थं चंडीशभद्रकालीभ्यां नमः
जानुनि ॐ ह्रौं दं अत्रीशयोगिनीभ्यां नमः गुल्फे ॐ ह्रौं धं मीनेशशंखिनीभ्यां नमः अंगुलिमूले
ॐ ह्रौं नं मेषेशगर्जिनीभ्यां नमः अंगुल्यग्रे ॐ ह्रौं पं लोहितेशकालरात्रिभ्यां नमः दक्षपार्श्वे
ॐ ह्रौं फं शिखीशकुब्जिनीभ्यां नमः वामपार्श्वे ॐ ह्रौं बं छगलांडेशकपर्दिनीभ्यां नमः पृष्ठे ॐ
ह्रौं भं द्विरंडेशवज्रिणीभ्यां नमः नाभौ ॐ ह्रौं मं महाकालेशजयाभ्यां नमः उदरे ॐ ह्रौं यं त्वगा
त्मभ्यां बालेशसुमुखीभ्यां नमः हृदये ॐ ह्रौं रं असृगात्मभ्यां भुजंगेशरेवतीभ्यां नमः वा
मांसे ॐ ह्रौं लं मांसात्मभ्यां पिनाकेशमाधवीभ्यां नमः दक्षांसे ॐ ह्रौं वं अस्थ्यात्मभ्यां बके ३५

भावायवीभ्यां नमः हृदादिदक्षहस्ताग्रान्तं ॐ ह्रौं वं मज्जात्मभ्यां श्रीं नेशाखलोवषिरीभ्यां नमः हृदा
दिवामहस्ताग्रान्तं ॐ ह्रौं सं शुक्रात्मभ्यां भूम्बीशासहजाभ्यां नमः हृदादि दक्षपादाग्रान्तं ॐ ह्रौं हं न
कुलेशान्तस्थीभ्यां नमः हृदादिकामपादाग्रान्तं ॐ ह्रौं लं शक्तयात्मभ्यां शिवेशाव्यापिनीभ्यां नमः पाद
दि शिरःपर्यन्तम् ॐ ह्रौं क्रोधात्मभ्यां संवर्तकेशमहामायाभ्यां नमः शिरसः पादपर्यन्तम् इति श्री
कण्ठादिमातृकान्यासः अथ कलान्यासः ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं सद्योजाताय अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं अमृ
तज्वालिने तर्जनीभ्यां स्वाहा ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं ज्वालिने शिखि शिखाय मध्यमाभ्यां वषट् ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं व
ज्रिणे वज्रहस्ताय अनामिकाभ्यां हुं ॐ ऐं ह्रीं अमृत मशानकयक निष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ ऐं ह्रीं ह्रौं पशुपत
येकरतलकरपृष्ठाभ्यां फट् एवं षडङ्गः ॐ जुंसः निवृत्यात्मने शिवाय अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॐ जुंसः प्र
तिष्ठात्मने सदाशिवाय तर्जनीभ्यां स्वाहा ॐ जुंसः विद्याकलात्मने ईश्वराय मध्यमाभ्यां वषट् ॐ
जुंसः शान्तिकलात्मने महारुद्राय अनामिकाभ्यां हुं ॐ जुंसः शान्त्यतीताकलात्मने विष्णवे
कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ जुंसः ज्योतिकलात्मने परब्रह्मणे करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् एवं षड
ङ्गन्यासः ॐ जुंसः नेत्रनाथाय अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॐ जुंसः भगवन्नेत्राय तर्जनीभ्यां स्वाहा मोपा
लयजुंसः सोमसूर्याग्निनेत्राय मध्यमाभ्यां वषट् मोजुंसः नेत्रनाथाय अनामिकाभ्यां हुं ॐ
जुं भगवन्नेत्राय कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् जुंसः सोमसूर्याग्निनेत्राय करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् एवं ष
डङ्गः इति नेत्रन्यासः ॐ नमः शिरसि जुं नमः भ्रूमध्ये सः नमो मुखे हं नमः कण्ठे सः नमो
हृदि मां नमः स्तनयोः पां नमः स्तनयोः लं नमः कुक्षौ यं नमः पार्श्वयोः पां नमः पृष्ठे लं नमः

५९ नाभौ यं नमः मेढ्रयोः सौं नमः जान्वोः हं नमः जंघयोः सः नमः पादयोः ज्रं नमः पादादिशिरःपर्यंतं
ॐ नमः शिरसः पादपर्यंतं इति त्रिर्व्यापयेत् इति मूलमंत्रन्यासः ईशानतत्पुरुषयोरघोरक लि
नात्मनोः सद्योजाते शवामे शायुतयोन्न्यासमाचरेत् इति शिवन्यासनम् ॐ मूलाधारे ज्रं मध्ये
मः कंठे इमं न्यासं यथाशक्त्या विधाय दिव्यदेहं ध्यात्वा हृदये ॐ जुं सः अमृतेश्वरपीठाय नमः हृ
देवीर॰ दि गंधादिना पुष्पैः संपूज्य ॐ जुं सं हं सः श्रीकालाग्निरुद्रमूलप्रकृतिकूर्मानंतनवरत्नपृथिवीक्षी
३६ रार्णवरत्नद्वीपरत्नमंडपरत्नसिंहासनव्याघ्रमंडलाश्वमंडलामृतमरीचिमंडलानंतमनन स
हस्रदलकमलकर्णिकाकेसरकलामृतधारयवाययोगपीठाय नमः इति स्वहृदये संपूज्य अ
मृतीकरणमुद्रां बद्ध्वा पुष्पमुद्रांतर्गतं पुष्पं सम्यग्विधाय मूलात्कुंडलिनीं तडित्कोटिप्रद्योतिनीं
सूर्यकोटिप्रतीकाशां वह्निकोटिदुराधर्षां चंद्रकोटिसुशीतलां प्रदीपकलिकाकारां संस्थाप्य सुषु
म्णामार्गेण ब्रह्मरंध्रांतरस्थामृतेश्वरेण सह संयोज्य सोममंडलप्रच्युतामृतधारया संतर्प्य पुनः
36 स्वहृदि समानीय स्वस्थाने स्थापयित्वा स्वशरीरीभूय शिवोऽहमिति विभावयन् देवं भावयेत् पी
यूषांशुशिरोमणिः करतले पीयूषकुंभं वहन् पीयूषद्युतिमंडलांतर्गतः पीयूषधाराधरः सांपीयू
षमयूखकंदरवपुः पीयूषलक्ष्मीसखा पीयूषेश्वरवपुर्गौरहरहः प्रीणातु मृत्युंजयः एवं देवं ध्या
त्वा मानसैरुपचारैः संपूज्य कलशस्थापनं कुर्यात् स्ववामे त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्रं विलि
ख्य शंखमुद्रां प्रदर्श्य षडंगमंत्रैः संपूज्य साधारं संस्थाप्य तत्र पात्रमाधारे निधाय अं अर्कमंड
लाय द्वादशकलात्मने नमः इति पात्रांतः संपूज्य तत्र जलेन संपूर्य सौः सोममंडलाय षोड ३६

वकलात्मने नमः इति संपूज्य तत्रांकुशमुद्रया ॐ गां गीं गं गे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति
नर्मदे सिंधु कावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु इत्यादिना तीर्थमावाह्य मूलेनाष्टाभिमंत्रितं कृत्वा
धेनुयोनिकलशमुद्राः प्रदर्श्य कर्त्रिलिकोटिकाभिः संरक्ष्य हुं इत्यवगुंठ्य शंखचक्रयोनिमुद्राः प्र
दर्श्य प्रणामेन दर्शनेनापि शंखस्य किं पुनः स्पर्शनेनैव विलयं यान्ति पापानि हिमवद्भास्क
रोदये इति सामान्यार्घ्यविधिः तत्र सामान्यार्घ्यस्य दले बिंदुत्रिकोणषट्कोणाष्टदलवृत्तचतुरस्रं भू
पुरे लिखित्वा कामरूपोड्डीयानजालंधरपूर्णगिरिपीठेभ्यो नमः इति चतुरस्रेषु संपूज्य षट्कोणेषु
षडंगमंत्रान् संपूज्य त्रिकोणबीजत्रयं संपूज्य बिंदौ मूलं संपूज्य त्रिकोणबीजत्रयं संपूज्य बिंदौ
मूलं संपूज्य रं वह्निमंडलाय दशकलात्मने नमः इति प्रक्षालितं आधारं संस्थाप्य अं अर्कमंड
लाय द्वादशकलात्मने नमः इति कलशं कुंभमुद्रया संस्थाप्य तत्र ॐ जं जीं जूं जैं जौं जः ।
मः अमृते अमृतभवे स्वायमृतेजयाय नमः इति मूलेन वा मूलविद्यया तत्त्वमुद्रया धारापातेन
वर्धमानं इत्यादिना कुंभमापूर्य सौः सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः इति गंधाक्षतपुष्पैरभ्य
र्च्य हंस इति मंत्रेणादशदिशो बद्ध्वा छोटिकाभिः संरक्ष्य हूं इत्यवगुंठ्य नम इत्यमृतीकृत्य मूलेन दशधा
जप्त्वा अमृतमुद्रां प्रदर्श्य ॐ अं स्रां ई ॐ जूं सः अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृते स्राव
य ॐ जूं सः अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृते स्रावय ॐ जूं सः सूर्यमंडलसंभवे वरुणा
लयसंभवे अमाबीजमये देवि शुक्रशापाद्विमुच्यतां ॐ जूं सः वेदानां प्रणवो बीजं ब्रह्मानंदम
यो यदि तेन सत्येनानेन देवि ब्रह्महत्यां व्यपोहतु ॐ जूं सः एकमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवं ।

९

कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन तेन नाशयाम्यहं ॐ ह्रं ह्सः ब्रह्मशापविनिर्मुक्ता त्वं शुक्राविलुशापतः विमुक्ता
कृष्णशापेन पवित्रा भव सामृते ॐ ह्रं ह्सः पावमानः परानन्दः पावमानः परो रसः पावमानः परं ज्ञा
नं तेन तेन नाशयाम्यहं इति त्रिः जप्त्वा ॐ ह्सख्फ्रें लमलवरयूं आनन्दभैरवाय वौषट् इति दशधा जप्त्वा
मूलं त्रिः जप्त्वा ॐ गं गंगे चेत्यं कुशम्भु इत्यादितीर्थान्यावाह्य कुं इति लिनी ज्योतीरूपामृतमयाय वषट् चक्रं भि
देवीर॰ ३८ भिन्नाद्वैतं ब्रह्मरूपं परमशिवभट्टारकेन संयोज्य हंसः सोऽहं स्वाहेति विचिन्त्य तयोः सामरस्या
द्भवानन्दामृतेन वर्धमानेनाप्लावितं रसनामृतं तथा स्याकलशामापूर्य अमृतमयं ध्यात्वा गंधा
क्षतपुष्पैरभ्यर्च्य धेनुयोनिमत्स्यमुद्राः प्रदर्श्य प्रणमेदिति द्रव्यशुद्धिः ततः ॐ ह्रं ह्सः हंसः प
रमामृतेशा श्रीमदमृतेश्वरीमहामृत्युंजयपूजाद्रव्येभ्यो वौषट् इति कलशादमृतमादाय ॐ ह्रं
सः हंसः सोऽहं सः ज्रूं ॐ इति दशधा तारमूलेन श्रीमदमृतेश्वरीश्वरमहामृत्युंजयचैतन्यमम
येण कलशामृतेन यागद्रव्याणि पवित्रीकुर्वन् गन्धादिना पूजयेत् ॐ ह्रौं स्वाहा इति या
गवस्तूनि संशोध्य सामान्यार्घ्यं साध्यः त्रिकोणं मन्त्रं विभाव्य मूलबीजत्रयेण त्रिकं संपूज्य मू
लविद्यया बिन्दुमभ्यर्च्य तत्रा ग्निसूर्यसोममण्डलानि संपूज्य दिव्यपात्रं संस्थाप्य कलशामृतेन
पूर्य मूलविद्यया संपूज्य ॐ हृदयादिव दिशन्त्वा लिशं पूज्य महामुद्रां प्रदर्श्य अग्निपयाम्यमि
मुद्राः प्रदर्श्य मातृकादेवीं संपूज्य मूलवर्णमालार्णः संपूज्य गंगादितीर्थानावाह्य ईशान
कलाः संपूज्य तत्पुरुषाघोरसद्योजातवामदेवकलाः संपूज्य शिवमयं ध्यात्वा परमामृत
बुद्ध्या बिन्दुपातात् त्रिर्दीपे प्रज्वाल्य शिवमयं जगत् भावयेदिति परमार्घ्यपात्रं सामान्यार्घ्यस

37

३८

वामे गुरुशक्तियोगिनीवीरवटुकक्षेत्रपालपात्राणि संस्थाप्य तयोरन्तरे पाद्याचमनीयमधु
पर्काचमनीयार्घ्यपात्राणि स्थापयेत् इति पात्रस्थापनं पाद्यादिपात्रेषु पानीयं गुरुपात्रादिषु
दिव्यामृतं तत्रात्मानं त्रिधा मूलविद्यया संपूज्य स्वाधारात्कुण्डलिनीमुत्थाप्य परमशिवेन सं
योज्य चन्द्रमण्डलस्यामृतममृतं संजयललाटावर्तमचन्द्रकलमृताप्लुतायास्वात्मानं सं
प्लाव्य शिवोऽहमिति स्मृत्वा चिदानन्दमयो भूत्वा विम्बमेतन्मेवं ध्यात्वा सदेवीकं शिवं हृत्क
मले ध्यात्वा यथोक्तं स्मृत्वा मानसैरुपचारैः संपूज्य स्वात्मानं तन्मये भावयित्वा श्रीचक्रं
परोक्तचन्दनरेखाङ्कितनारणतयविराजितषड्दलस्वचितषडस्रमंडितत्रिकोणोल
सितबिन्दुमण्डले श्रीयन्त्रराजं विलिख्य वा प्रतान्य श्रीरत्नपीठे संस्थाप्य योगपीठपूजांकुर्या
त् ॐ ह्रुंसः हंसः सोऽहंसः ह्रुं ओं अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं ऌं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः कं खं गं घं ङं चं छं जं
झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं ॐ शिवशक्तिसदाशिवईश्व
रशुद्धविद्यामायाकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषप्रकृत्यहंकारबुद्धिमनस्त्वक्चक्षुःश्रोत्र
जिह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगन्धाकाशवायुवह्निसलिलपृथिव्या
त्मने श्रीयोगपीठाय नमः इति श्रीचक्रे संपूज्य वह्निपत्रेषु वामायै नमः ज्येष्ठायै नमः रौद्र्यै नमः
काल्यै नमः कालविकरिण्यै नमः बलविकरिण्यै नमः बलप्रमथिन्यै नमः सर्वभूतदमन्यै
नमः इत्यभ्यर्च्य ॐ ह्रुंसः नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्ताय परानन्ताय योगपीठा
त्मने नमः इति योगपीठं संपूज्य आमन्त्रीकरणमुद्रां बद्ध्वा मूलदेवमावाहयेत् मूलेन मूर्तु

९१

देवीर० ३८

मात्र्कमलस्थंज्योतिर्बिम्बनासयातिः सार्धे करस्थपुष्पेपुरस्थितं ध्यात्वा देवमावाहयेत् स्वात्म
स्थस्य मन्त्रेपुत्रेन्नामहं परमेश्वर आराधयितुं हि देवेश विदावावाहयाम्यहम् देवेशभक्तिसुलभ
परिवारसमन्वित यावत्वां नर्पूजयिष्यामि तावद्विव इहावह इति मूलमन्त्रार्धं पठेत्पुष्पांजलिं दत्वा
आवाहनं स्थापनं संनिरुध्य मूलेन दशमुद्राः प्रदर्श्य ॐ नमः आंह्रींक्रों यरलवशषसहं ॐ ह्री
मः हंसः अमृतेश्वरीसहितस्य मृत्युंजयदेवस्य प्राणा इह प्राणाः १८ जीव इह जीवस्थितः
१८ सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि १८ वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठ
न्तु स्वाहा इति देवीदेवयोः प्राणान्दत्वा धेनुमुद्राः प्रदर्श्य धेनुमुद्रयामृतीकृत्वा शंखचक्रत्रि
शूलपाशकलशमालामुद्राः प्रदर्श्य भगवन् अमृतेश्वरीसहित मृत्युंजय इदमासनं गृहाण स्वागतं क
र भगवन् स्वागतमिति पुष्पार्घ्येन मस्कृत्य मन्त्रयापणमय मूलं । भगवन्सदेवी मधुपर्कः स्वधा मू
लं ।। कपाद्यं नमः मूलं । भगवन्सदेवीकमाचमनीयं स्वधा मूलं । भगवन्सदेवी मधुपर्कः स्वधा मू
लं । भगवन्सदेवीकमर्घ्यं स्वाहा मूलं । सदेवीक एषगंधो नमः मूलं । भगवन्सदेवीकस्नानं सुवंमे
तानि पुष्पाणि वौषट् श्यामाकदूर्वाकमलमिश्रितां मिश्रितं गंगोदकं समादाय मूलमन्त्रेणाम
न्त्रयेत् मूलं । भगवन्सदेवीक सर्वांगे गंगोदकस्नानीयं नमः मूलं । भगवन्सदेवीक महास्नेन मह्य
वेवसुगंधं नमः मूलं । भगवन्सदेवीक मुक्ताभरणानि निवेदयामि मूलं । भगवन्सदेवीक रत्नसिं
हासने उपविश्यतां मूलं । भगवन्सदेवीक गंधासनपुष्पाणि गृहाण वौषट् मूलं । भगवन्स
देवीक धूपं गृहाण वौषट् दीपं गृहाण नमः धूपदीपौ दत्वा परमीकरणमुद्राः प्रदर्श्य त्रि

कोणाहतमंडले विभाव्य साधारणं पात्रं संस्थाप्य दिव्यो दिने षड्रसोपेतं नानाव्यंजनान्वि
तं धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य ॐ अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा इति निवेद्य मूलं यथाशक्ति जप्त्वा
प्राणादिपंचग्रासमुद्राः प्रदर्श्य ॐ अमृतापिधानमसि स्वाहा इति भगवते शिवाय जलं द
त्वा मूलेन तांबूलं निवेद्य दिव्यपात्रामृतेन दशधा संतर्प्य प्रणम्य परिवारदेवता देवाग्रा
त् निःसृता ध्यात्वा यथोपचितस्थाने पुष्पं संस्थाप्य ध्यात्वा प्राणायामपूर्वकं प्राणायामत्रयं वि
धाय श्रीचक्रे परिवारदेवताः पूजयेत् ॐ जूं सः कामेश्वरीपादुकां पूजयामि नमः तर्पया
मि नमः इति श्रीवीरपानामृतेन ईशानाद्याः ऽऽ पञ्च पूजयेत् ॐ ह्रीं सौः महाकालश्री
पा. पू. त. ॐ ह्रीं सौः स्वच्छंदश्रीपा. पू. त. इत्यादि प्रथमावरणम् मूलेन मूलदेवं प्रपूज्य
ॐ जूं सः कालाग्निरुद्रश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः नेत्रेशश्रीपा. पू. त. ॐ विश्वनाथश्रीपा. पू. त.
ॐ जूं सः महेश्वरश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः सद्योजातश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः वामदेवश्रीपा.
पू. त. इति संपूज्य मूलेन देवं संतर्प्य षट्कोणेषु द्वितीयावरणम् ॐ जूं सः असितांग
भैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः रुरुभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः चंडभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं
सः क्रोधभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः उन्मत्तभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः कपालीशभैरव
श्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः भीषणभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः संहारभैरवश्रीपा. पू. त. ॐ
जूं सः मूलदेवं संपूज्य स्ववामावर्तेन अष्टदले तृतीयावरणम् ॐ जूं सः ब्रह्माणीश्रीपा.
पू. त. ॐ जूं सः माहेश्वरीश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः वैष्णवीश्रीपा. पू. त. ॐ जूं सः वाराहीश्री

६२ पा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः नारसिंहीश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः इंद्राणीश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः चामुंडाश्रीपा॰
पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः महालक्ष्मीश्रीपा॰ पू॰ त॰ इति योगिनीपादाग्रमन्त्रेण संतर्प्य हित्वा मन्त्रेण मूलदेवं
सदेवीकं संतर्प्य स्वाचामावृतं नवसु दलेषु चतुर्थावरणम् ॐ ह्रूं सः स्वगुरुश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः
परमगुरुश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः परापरगुरुश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः परमेष्ठिगुरुश्रीपा॰ पू॰ त॰
देवीर॰ इति गुरुपादाग्रमन्त्रेण संतर्प्य हित्वा मन्त्रेण सदेवीकं देवं संतर्प्य हृत्त्रये पंचमावरणम् ॐ
३५ ह्रूं सः लं इंद्रश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः रं अग्निश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः यं यमश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः
क्षं नैरृतिश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः वं वरुणश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः यं वायुश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः
सं सोमश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः हं ईशानश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः आं ब्रह्मश्रीपा॰ पू॰ त॰ ॐ ह्रूं सः ह्रीं
अनंतश्रीपा॰ पू॰ त॰ इति वीरपादाग्रमन्त्रेण संतर्प्य विद्यादेवं संतर्प्य चतुरस्रे षष्ठावरणम् ह्रूं
ॐ वज्रश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं शं शक्तिश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं दं दण्डश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं खं खड्गश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं
39 पं पाशश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं ध्वं ध्वजश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं गं गदाश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं त्रिं त्रिशूलश्रीपा॰ पू॰ त॰
ह्रूं पं पद्मश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं चं चक्रश्रीपा॰ पू॰ त॰ ह्रूं इति वीरपादाग्रमन्त्रेण संतर्प्य हित्वा मन्त्रेण वि
द्यादेवं संतर्प्य सप्तमावरणम् मूलं श्रीअमृतेश्वरीशक्तिसहितश्रीमृत्युंजयश्रीपादुकां पूज
यामि नमः तर्पयामि नमः मूलं श्रीअमृतेश्वरीश्रीपा॰ पू॰ त॰ मूलं ईशानीश्रीपा॰ पू॰ त॰ मूलं
श्रीभुवनेश्वरीश्रीपा॰ पू॰ त॰ मूलं श्रीअमृतेश्वरीसहितदीक्षानायकश्रीमहामृत्युंजयश्रीपा॰
पू॰ त॰ इति दशवारं संपूज्य संतर्प्य अष्टमावरणम् मूलं त्रिखंडाश्रीपा॰ पू॰ त॰ मूलं मकालाय

व श्रीपा॰ पू॰ न॰ इति परमामृतेन बिंदौ संतर्प्य सशक्तिकं देवं संपूज्य नवमावरणम् मूलं मुद्रिश्री
पा॰ पू॰ न॰ मूलं मुद्राश्रीपा॰ पू॰ न॰ मूलं सारंगश्रीपा॰ पू॰ न॰ मूलं लिंगश्रीपा॰ पू॰ न॰ मूलं योनिमुद्रा
श्रीपा॰ पू॰ न॰ मूलं पद्ममुद्रा खमुद्राश्रीपा॰ पू॰ न॰ इति बिंदौ परमामृतेन संपूज्य संतर्प्य मूलविद्यामु
च्चार्य श्रीमदमृतेश्वरीशक्तिसहितश्रीमहामृत्युंजयश्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः
इति बिंदौ त्रिः संपूज्य दशमावरणम् इति नत्वा धूपनैवेद्यं रत्नपात्रस्थितं दिव्यं नानाव्यंजनहेहितं
दिव्योदितं निवेदयामि परमामृतसंयुतं मृगमुद्रया निवेद्य प्रणम्य मूलात् नेत्राचमनीयं तांबू
लं रात्रिकच्छत्रचामरादर्शप्रभृतीनि दिव्यानि वस्तूनि सदेवीकाय देवाय निवेद्य साष्टांगप्र
णामन् देवाग्रे मालामादाय मूलं जप्त्वा ॐ गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं इत्यादिना जपं निवेद्य देवाग्रे
कवच सहस्रनाममूलवराजपाठं कृत्वा तदपि देवीदेवयोः समर्प्य ॐ क्षां क्षीं क्षूं क्षैं क्षौं क्षः क्षेत्र
पालेभ्यो वौषट् इति बलिं निवेद्य ॐ यां यीं यूं यैं यौं यः ऐं सः क्रुं गें सर्वाभ्यो योगिनीभ्यो बलि
नमः ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यो भूतेभ्यो बलिं वषट् स्वाहा इति बलिं दत्त्वा प्राणामकृत्वा प्रदक्षिणं दंडवत्प्र
णामन् ततो वीरेंद्रैः सह वीरपानं विधाय शेषपात्रे कृत्वा स्वशक्तिमानन्दनिर्भरां निर्माय रसेन संत
र्प्य शिवोऽहंभावयन् देवं सदेवीकं ज्योतीरूपे सहस्रनिर्गन्धयाश्रीचक्रं तुर्याय वामनासयान्तलीला
न तेजः परमे चैतन्यज्योतिषि ब्रह्मणि विलीनं ध्यात्वा अहमेव परो हंसः शिवः परमकारणम् मम
त्वालोमनन पश्चात्मालीनः समरसं गतः इति ध्यात्वा परमशिवोभूत्वा स्वशक्त्या सह सुखं वि
हरेत् वाह्ये वै स्ववाचारपरायणः कालं नयेत् इति श्रीचक्रमुत्थाप्य मूलेन प्रक्षाल्य निर्माल्य

९३

देवीर
५

40

ॐ जूं सः ॐ ॐ स्वाहा इतीशानदिशि निर्माल्यं विसर्जयेत् इति देवदेवस्य महामृत्युंजयस्यार्चने नित्य
पूजाविधिः सम्यक् निर्णीतानुकूल सुंदरि गुह्यातिगुह्यगोप्यं प्रोक्तं नित्यकर्मणः वर्णि
तानेकनाथस्यनाथो यावत् ब्रह्मादिभिः सर्वतंत्रैकसर्वस्वं सर्वस्वं पारलौकिकं पूजानन्तं मयाख्या
तं गोपनीयं मुमुक्षुभिः इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे श्रीदेवीरहस्ये श्रीमहामृत्युंजयनित्यपूजापद्धतिः
समाप्ता ॥ ॥ ॐ नमः शिवाय श्रीभैरव उवाच ॥ शृणुष्व परमेशानि कवचं मन्मुखोदितं महामृ
त्युंजयस्यास्य न देयं परमाद्भुतं यं धृत्वा यं पठित्वा च यं श्रुत्वा कवचोत्तमं त्रैलोक्याधिपतिर्भूत्वा सु
खितोस्मि महेश्वरि श्रीकालविजयं नाम जयदं जयवर्द्धनं तद्देवं वर्णयिष्यामि नवभिर्नाम्नावरा
नने तथापि परमेशानि न दातव्यं दुरात्मने ॐ अस्य श्रीमहामृत्युंजयकवचस्य श्रीभैरव ऋषिः गा
यत्रीछन्दः श्रीमृत्युंजयमहारुद्रो महादेवी देवता ॐ बीजं जूं शक्तिः सः कीलकं ह्रौं इति तत्त्वं श्रीच
तुर्वर्गफलसाधने जपे पाठे विनियोगः ॐ चंद्रमंडलमध्यस्थं रुद्रं भाले विचिन्तितं तत्रस्थं चिंतये
त्साध्यं मृत्युं प्राप्नोति जीवति ॐ जूं सः हौं शिरः पातु देवो मृत्युंजयो मम ॐ श्रीं शिवो ललाटं च
ॐ ह्रौं भ्रुवौ सदाशिवः नीलकंठोवतान्नेत्रे कपर्दी मेवताच्छ्रुती त्रिलोचनोवतात् गंडौ नासां मे त्रिपुरा
न्तकः मुखं पीयूषघटभृदोष्ठौ मे कृत्तिकांबरः हनुं मे हाटकेशानो मुखं बटुकभैरवः कंधरां कालम
थनो गलं गणप्रियोवतु स्कंधौ स्कंदपिता पातु हस्तौ मे गिरिशोवतु नखान्मे गिरिजानाथः पायादं
गुलिसंयुतान् स्तनौ तारापतिः पातु वक्षः पशुपतिर्मम कुक्षिं कुबेरवरदः पार्श्वौ मे मारशासनः श
र्वः पातु तथा नाभिं शूली पृष्ठं ममावतु शिश्नं मे शंकरः पातु गुह्यं गुह्यकवल्लभः कटिं कालान

५

कःपायाद्दृबैमेथकवातलः जानगृकौवताज्ञान्दजंघेमेकालभैरवः गुल्फौपायाज्जटाधारीपादौमृ
त्युंजयोवतु पादादिमूर्धपर्यंतमघोरःपातुमांसदा शिरःपादपर्यंतंसद्योजातोममावतु रक्षा
हीनंनामहीनंवपुःपात्वमृतेश्वरः पूर्वेबलविकरणोदक्षिणेकालशासनः पश्चिमेपार्वतीनाथो
ह्युत्तरेमांमनोन्मनः ऐशान्यामीश्वरःपायादाग्नेय्यामग्निलोचनः नैरृत्यांशंभुरव्यान्मांवायव्यां
वायुवाहनः ऊर्ध्वेबलप्रमथनः पातालेपरमेश्वरः दशदिक्षुसदापातुमहामृत्युंजयश्चमां ।
रणेराजकुलेद्यूतेविषमेप्राणसंशये पायात्ॐजुंमहारुद्रोदेवदेवोदशाक्षरः प्रभातेपातुमां
ब्रह्मामध्याह्नेभैरवोवतु सायंसर्वेश्वरःपातुनिशायांनित्यचेतनः अर्धरात्रेमहादेवोनिशान्तेमांम
होमयः सर्वदासर्वतःपातु ॐजुंसःहौंमृत्युंजयः इतीदंकवचंपुण्यंत्रिषुलोकेषुदुर्लभं सर्वम
न्त्रमयंगुह्यंसर्वतंत्रेषुगोपितं यइदंपाठयेन्मंत्रीकवचंवाचयेत्तथा तस्यहस्तेमहादेवित्र्यंबकस्याष्ट
सिद्धयः रणेधृत्वाचरेद्युद्धंहत्वाशत्रूञ्जयंलभेत् जयंकृत्वागृहंदेविसंप्राप्स्यतिसुखीपुनः म
हाभयेमहारोगेमहामारीभयेतथा दुर्भिक्षेशत्रुसंहारेपठेत्कवचमादरात् सर्वंतत्प्रशमं
यातिमृत्युंजयप्रसादतः पुत्रार्थीलभतेपुत्रान्विद्याम्प्राप्नोतिसाधकः धनंपुत्रान्सुखंलक्ष्मीमा
रोग्यंसर्वसंपदः प्राप्नोतिसाधकःसद्योदेविसत्यंनसंशयः इतीकवचंदिव्यंमहामृत्युंजयस्य
तु गोप्यंसिद्धिप्रदंगोप्यंगोपनीयंस्वयोनिवत् ॥ इतिश्रीदेवीरहस्येश्रीमहामृत्युंजयकवचं
संपूर्णम् ॥ समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ ××

६४

ॐ नमो रुद्राय ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ अधुना शृणु देवेशि सहस्राख्यस्तवोत्तमं । महामृत्युंजयस्या
स्य सारात्सारोत्तमोत्तमं ॥ अस्य श्रीमहामृत्युंजयसहस्रनाममन्त्रस्य भैरव ऋषिः उष्णिक् छन्दः
श्रीमहामृत्युंजयो देवता ॐ बीजं जुं शक्तिः सः कीलकं चतुर्विधपुरुषार्थे जपे विनियोगः ॥
अथ ध्यानम् ॥ उद्यत्सूर्यसमानदीप्तिममृतानन्दैकहेतुं शिवं ॐ जुं सः भुवनैककर्तृ अमल यो
त्रैकत्रिनामप्रदं श्रीमन्नारदशारदामंडितनन्तं ध्यातं हि वाक्पुरं श्रीमृत्युंजयमीड्यविघ्नमगु
णैः शर्वेति हृदं भजे इति ध्यात्वा पाठं कुर्यात् ॐ जुं सः हौं महादेवो मन्त्रो मानदायकः मानीम
नोरमो मानगम्यश्च मानवर्धनः मायाकृतो मलत्रयो मलो मानालको मुनिः महेश्वरो महामान्यो मं
त्री मंत्रिजनप्रियः मारुतो मरुतां श्रेष्ठो मासिकः पत्तिको मृत्नः मान्यो मानमर्त्त्वितो मृतचिन्मात
भावनः मानमेघ महोमेहो मेनकायनिवल्लभः मानकायो मधुस्रोतो मारवश्रुतो जितेन्द्रियः जयो
विजय जेता जेयेशो जयवल्लभः डामरेशो विरूपाक्षो विश्वभोक्ता विभावसुः विश्वेशो विश्वना
तश्च विश्वसृक् विश्वनायकः विनेता विनयी वाग्मी वीतरागो वामदेवो वटुः स्थूलः सूक्ष्मो चलो लोलो
ललजिह्वाकरालकः विराड्वेयो विरागीनो विलासी लास्यलालसः लोलाक्षो लोलधीर्धीध
नदो धनदार्चितः धनी ध्येयोऽप्रमेयश्च धर्मो धर्ममयोदयः दयावान्देवजनको देवसेव्यो दयाप
तिः तुलिचक्रदरी वासो हंसो देवमयात्मकः तुर्यः कीर्तिदः कोनः जीवो जीवात्मसः त्रुमः तु
धीविद्यामयः कामी कामकालान्तकान्तकः जीवो जीवप्रदः शुक्रः शुद्धः शर्मप्रदोऽनघः शनैश्चरो वेग
गतिर्वाचालो राहुरव्ययः केतुः कालीपतिः कालः सूर्योऽमितपराक्रमः चंद्रो भद्रस्वरो भास्वाभा

देवीर:
४१
४१

स्पृष्टोभगवद्रूपश्च क्रौञ्चघ्नो वियोगी च संगी गंगाधरो गजः गजाननप्रियो गीतो ज्ञानी ध्या
नार्चनप्रियः परमः पीवरांगश्च पार्वतीवल्लभो महान् परात्मको विराड्रूपो वामनो वामनक
मेकृत् विदाननेदी चाक्षरत्नो गाकृत्तो गकृत् प्रियः नंदीश्वरो नयो नागो नागालंकारमंडितः
नागहारो महानागो गोधरो गोपतिर्लयः त्रिलोचनस्त्रिलोकेशस्त्रिमूर्तिस्त्रिपुरान्तकः ॥
त्रिधामयो लोकमयो लोकैकव्यसनापहः व्यसनी तोषितः शंभुस्त्रिधारूपस्त्रिवर्णभाक् त्रिस्था
तिस्त्रिपुरानाथो त्रिधाशांतस्त्रिधागतिः त्रिधागुणी विश्वकर्ता विश्वभर्ता पुरातनः उमेशो वा
सुकिर्वीरो वैनतेयो विचारकृत् विवेकात्मा विशालाक्षो विधिर्विधिरतो नमः विद्यानिधिः स
रोजाक्षो निः स्मरः स्मरशासनः स्मृतिदः स्मृतिमान् स्मार्तो ब्रह्मा ब्रह्मविदां वरः ब्राह्मी व्रती ब्र
ह्मचारी चतुरश्चतुराननः चलाचलो चलगतिर्वेगी वीराधिपो वरः सर्ववासः सर्वगतिः ॥
सर्वमान्यः सनातनः सर्वव्यापी सर्वरूपः सागरश्च समेश्वरः समनेत्रः समद्युतिः समकायः
सरोवरः सरस्वान् सत्यवान् सत्यः सत्यरूपः सुधीः सुखी स्वराट् सत्यः सत्यगतिः रुद्रो रौद्रवपुर्वसुः
वसुमान् वसुधानाथो वसुरूपो वसुप्रियः ईशानः सर्वदेवानामीश्वरः सर्वबोधिनां ईशो वृषभो
वृषवीशो वृषणाथी प्रियः पतिः ईकश्च द्रावितेसी वचराचरजगत्स्थितिः स्थिरः स्थाणुः स्थाणुः पीनः
पीनवक्षाः परात्परः पीनरूपो जटाधारी जटाजूटसमाकुलः पशुरूपः पशुपतिः पशुज्ञानी पयो
निधिः वेद्यो वैद्यो वेदमयो विधिज्ञो विधिमान् मृडः शूली शुभंकरः शोभ्यः शुभकर्ता शचीपतिः
शशांकधवलः स्वामी वज्री शंखी गदाधरः चतुर्भुजश्चाष्टभुजः सहस्रभुजमंडितः स्रुचत्

६५ लोदीर्घो केशो दीर्घो दम्भविवर्जितः देवो महोदधिर्दिव्यो दिव्यकीर्तिर्दिवाकरः उग्ररूप उग्रपतिः
उग्रवक्षास्तपोमयः तपस्वी जटिलस्तापी तापहा तापवर्जितः हविर्भुग्योगस्यपतिर्हव्यदो हरिमेडि
तः हरिवाही महौजस्को नित्यो नित्यात्मको नलः समानी संसृतिन्यायी गीसंगी मन्त्रिधिरव्ययः
विषाधरो विमानी च वैमानिकवरप्रदः वाचस्पतिर्वसासारो वामाचारी बलेश्वरः वामदेवो वासवो
देवीर॰ वायुर्वासनाबीजमण्डितः वाग्मी कोलस्थितिर्दक्षोद्भवयज्ञविनाशनः दाता दौर्भाग्यहृद्दैत्यम
५२ र्दनो भोगवर्धनः भोगी रोगहरो योगी हारी हरिविभूषणः बहुरूपो बहुमतिर्बहुवित्तो विच
क्षणः नृत्यकृच्चित्तसंतोषो नृत्यगीतविशारदः शरच्चन्द्रविभूषाढ्यो गलदग्धोऽघनाशनः
नागी नागमयोऽनन्तोऽनन्तरूपः पिनाकभृत् नटनो हाटकेशानो वरीयान्विवर्णभृत् झंकारी
टंककृद्धल्लगणश्रीशार्ङ्गी शशिप्रभः सहस्ररूपो समगः साधूनामभयप्रदः साधुसेव्यः सा
साधुगतिः सेवाफलप्रदो विभुः सुमहो मद्यमोन्मत्तो मत्तमूर्तिः सुमेधकः केलीलीलाधरो
५२ लत्राभवबंधैकमोचनः रोचिष्णुर्विष्णुर्लविष्णुर्नूतनो नवः न्यग्रोधरूपो भयदो भयदो भ
यहा भीतिधारणः धरिणीधरसेव्यश्च धराधरसुतापतिः धाराधरोंधकारिश्च विज्ञानी मोहव
र्जितः स्थाणुः केशी जटी ग्राम्यो ग्रामारामो रमाप्रियः प्रियकृत्प्रियरूपश्च विप्रयोगी प्रतापनः
प्रभाकरः प्रभादीप्तो मन्युमान्मानवेष्टदः तीक्ष्णबाहुस्तीक्ष्णकरस्तीक्ष्णांशुस्तीक्ष्णलोचनः ती
तीक्ष्णचित्तस्त्रयीरूपस्त्रयीमूर्तिस्त्रयीतनुः हविर्भुग्घविषां ज्योतिर्हालाहलो हलीपतिः हवि
र्यालोचनो हालामयो हरिनरूपभृत् मृदिमान्मयो हलोऽनाशोऽनभ्रमर्गी गनहोग

हेतोर्ज्ञानं तत्त्वमेवो विक्रमो क्रमी क्रमेश्वरः क्रमपरः क्रिमिकर्त्ता नमानसः महातेजो महासा
रीमो हितो मोलवल्लभः मनस्वी विदग्धो बालो बालापतिर्बालपरः बालो रिपुहरो हारीगविगो वि
गतो गणः सगुणो विश्वेशराट्‌ची यो विरोचनो विभावसुः मालामयो माधवश्च विकर्त्तनो विक
स्पनः मानकृन्नु क्रिदोन्नुलेयो मृत्युः शत्रुक्षयंकरः हिरण्यरेताः सुभगः सतीनाथः सिता
पतिः मेरुष्ठी मैनाकभगिनीपतिरनन्तमनन्तपथः न्व्याहिताग्निहितिजेन्नाथो नाथि तिरुद्रलयंकरः
वसुदेवो महाभागो विश्वावसुर्वेदप्रियः समुद्रो मितनेजाश्च खगेन्द्रो विशिखी शिखी ग
रुत्मानत्यहलक्ष्मीपो लोमीनाथ ईश्वरः यज्ञमेयो वाजपेयः शतक्रतुः शतानन्दः गतिः
मीचविश्वभो गंभीरोभाववर्धनः गायिसोमधुरालापो मधुमत्तश्च माधवः मायात्मा भोगिनां
ज्ञाताना किनामि सुखदायकः नाकेन्द्रोजनकोजन्यः स्तंभनो रंभनाशनः ईशान ईश्वरईशः
शर्वरीपतिशेखरः लिंगाध्यक्षः सुराध्यक्षो वेदाध्यक्षो विचारकः भर्गोनन्द्यो नरेशानो नर
वाहनसेवितः चक्ररोमविनाभावी भावदो भवभीतिहा ईशानी सहितो रामो विरामो रा
विवल्लभः मंगलो धरणीपुत्रो धन्यो बुद्धिविवर्धनः जयी जीवेश्वरो जारो जाठरो जठुलापनः
जहुकन्याधरो कल्पो वत्सरो मासएव च ऋतुर्ऋतुमुखस्ताध्यक्षो विहारी त्रिदशाधिपः शुक्
लो नीलकंठः शुक्लो भ्रगुसुतो भगः शांतः शिवप्रदो भेद्यो भेदकर्त्ता तिकृत्‌भिः ना
दाता भिल्लपीताम्बरो हेला विश्वपतिः कुमारः क्रोधनः क्रोधी विरोधी विग्रही भस्मः भीमः
स्मरः सिद्धो हयग्रीवो विषघोतनः पंचास्यः षण्मुखश्चैव विमुखः सप्तमुखो प्रियः उर्ध्वो

दुर्जेयो दुःखेलहृदीस्तुखविलासदः पाशी पोशी पविश्वस्यशानात्मा हृतनानात्मकः स्वलंरपर
६६ मनन्नुवलवान्बलिवाननः भल्लीमौलिर्भवो भावो भावाभावविमोचनः नारायणो मुकु
केशो हरिर्देवो धर्मनायकः कारामोलप्रदो जेयो महागः सामगायनः उत्तंगमो नामकारी
वार्रीस्मयनिसूदनः कंसः कंसावरः लत्यलारावणो मृपालैंकुलः अपावान्तुर्गेलिग्राना
देवीर: दुर्गमो दुर्गपालननः महापादो विपादस्य विपदंनाशको नरः महाबाहुर्महोरस्को महा
नंदप्रदायकः महानेत्रो महादान्ता महाशान्त्री विचक्षणः महाम्रथो महादानो महाकु
४२ लो महोरगः महाचन्द्र महानासो महाग्रीवो दिगालयः दिग्वासो दितिजेशानो मुण्डी
मुंडालहत्रश्मन्त श्मशाननिलयो गशी महाकदिस्न्तनः श्राणापुरुषः पारपरमात्मा
महाकरः महालस्यो महाकेशो महेशो मोहिनो विराट महाम्रवो महाजेयो महलीकु
डलीनटः स्ममपलः पत्रकरः पात्रहस्तस्त्रपाटलः लालेसः सालेसः सालः कल्पवृक्ष
श्रुकपिनः रूपहा कल्पनाहारी महाकेतुः कठोरकः अनलः पावनः पारः पीठस्थः पी
43 ठरूपकः पाठीनः कुलिश्री पीनो मेरुधामा महागणी महान्तणीरमश्रुको देवदानवद
र्पहाग्रथवेशेषः सौम्यासोम्याक्षलसहामिनेदणः यजुः साममुखो ग्रथो यजुर्वेदो विच
क्षणः याज्ञिको यज्ञरूपस्य यज्ञतोयरणीपतिः जंगमीभंगदो भाषादल्लो भिगमदर्शी
नः स्यगम्यः सुमगः खर्वः खेटी खेटाननो नयः अमोघार्थः सिधुपतिः सैधवः सान्तु
मध्यगः प्रतापी गजयी प्रानमध्यान्हग्राय मध्यगाः त्रिकालज्ञः स्मराणाकः पुष्करस्थः ४२

परोपकृत्त्व उपकर्त्तापहर्त्ता चतुर्गुणी भगणाजयप्रदः धर्मी चर्मी वरस्थाणुः स्थाणुः कविभूषणः नक्षं
चरः कालवशी वशी च शिवशोवशः वश्यो वश्यकरो भस्मभशाधी भस्मबिलेपनः भस्मांगी भ
लिनांगश्च मालामेडितमूर्धजः गणेकार्यः कुलाचारः सर्वाचारः सखासमः सकरो गोव
भिज्ञो ग्राभो मत्त्वणो भयानकः स्वकर्णिकाविनश्च त्रिशंकुः शंकुधारणः स्थाणुश्रीग्रामपणीव
श्रीत्ताविय: कार्यहेतुकः वैरुप्यः सुरः कपोनस्थः नुष्ठानस्तोस्ययाकुलः रोगी रोगापहः शू
रः कपिलः कपिनायकः पिनाकी चाष्टमूर्त्तिश्च क्षितिमूर्त्तिमान्मूर्त्तिमास्तथा जलमूर्त्तिर्वायु
मूर्त्तिर्हुताशः सोममूर्त्तिमान् सूर्यो देवो यजमानश्चाकाशः परमेश्वरः भवहाभवमूर्त्ति
श्च भूतात्मा भूतभावनः भवः शर्वस्तथा रुद्रः पशुनाथश्च शंकरः गिरिजो गिरिजानाथो
गिरीन्द्रश्च महेश्वरः गिरीशः खण्डपरशुश्च महान् श्रीगणेश्वरः भीमईशानो भीषित्तः खण्डु
पश्चैव विक्रमः खण्डभरखण्डपरशुः कृत्तिवासा विषापहः कंकालः कलनाकालः श्रीकंठो
नीललोहितः गणेश्वरो गणाणी नंदी च मेरुराजोदुर्लक्षः भृंगि गिरीहीरसा सारो दयालुर्वृषभ
ध्वजः सुमृतः कालरुद्रश्च कालाग्निः शशिशेखरः त्रिपुरान्तक ईशान त्रिनेत्रः पंचवक्त्रकः
कालरुद्रो बलात्मा च ऋग्यजुः सामवेदवान् ईशानः सर्वभूतानामीश्वरः सर्वरत्नसौ ब्रह्मा
धिपतिर्ब्रह्मपतिर्ब्रह्मा धियोनिस्तथा ब्रह्मा शिवः सदानन्दी सदानन्दः सदाशिवः मेरुपुरु
रूपश्चार्वगोगापवहीरूपधारणः अघोरेभ्योथ घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यश्च सर्वतः सर्वशर्वे
भ्यो नमस्ते रुद्ररूपेभ्यः वामदेवस्तथा ज्येष्ठः श्रेष्ठः कालः करालकः महाकालो भैर

६७ वेशो वशी कालविकरणः बलविकरणो बालो बलप्रमथनस्तथा सर्वभूतादिदमनो देवदेवो
मनोन्मनः सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमः भवे भवे नातिभवे भजस्व मां भवोद्भवः
भावनो भवनो भाव्यो बलकारी परात्परः परः शिवः परो ध्येयः परं ज्ञानं परात्परः पारो पारः
देवी र॰ पालाशी च मीमांसाशी वेस्वेष्वा नमः ॐ ह्रीं पं श्रीं सौं देवो ॐ ह्रीं ह्रौं भैरवाय नमः ॐ ह्रीं नमः शिवा
६४ येति मंत्रो वटुकं वराद्युधः ॐ ह्रीं सदाशिवः ॐ ह्रीं स्वापदुद्धारणो मतः ॐ ह्रीं महाकपालाख्यो ॐ
ह्रीं वटुकभैरवः भगवान्त्र्यंबको ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं वज्रायुधेश्वरः ॐ ह्रीं मज्जटिलोपन्यो ॐ ह्रीं विष्णु
रुद्रात्मकः ॐ ह्रीं ह्रीं हूं हः रिवामांगो ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं त्रिलोचनः ॐ वेदरूपो वेदज्ञो ऋग्यजुः साम
मूर्तिमान् अथातो गोत्रो महानंदो भस्महा चतुर्वदनः महाभीमसखा वै यो देवो देवेशमन्त्रितः
रुद्रो घोरो घोरा ॐ ह्रस्व घोर भैरवः ॐ जुं सः पीयूषामस्को मूलाध्यक्षो मृत्युनाशनः त्र्यंब
५५ कं यजामहे सुगंधिं पुष्टिवर्धनं उर्वारुकमिव बंधनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॐ हौं जुं सः
ॐ भूर्भुवः स्वः ॐ जुं सः मृत्युंजयः ॐ स्वः भुवो भूः ॐ जुं सः हौं ॐ महामृत्युंजयः इदं नाम्नां स
हस्रं तु रहस्यं परमं पदं सर्वस्वं नाकिनां देवि जन्तूनां भुवि का कथा तव भक्त्या मया ख्यातं त्रि
पुलोकेषु दुर्लभं गोप्यं सहस्रनामेदं साक्षादमृतदं नृणां यः पठेत्पाठयेद्वापि श्रावयेच्छृणुया
त्तथा मृत्युंजयस्य देवस्य फलं तस्यापि वेद्मि ते लक्ष्म्या ... सोपि चिरंजीवः प्रतापेन दिवाकरः तेजसा वह्नि देवस्तु कवित्वेन च भार्गवः शौर्येण हरिसंकाशो नीत्या बृहस्पतिसन्निभः ईश्वरत्वे
न देवेशि मन्मथः किमतः परम् यः पठेदर्धरात्रेषु साधको धीरसंयुतः पठेत्सहस्रनामेदं

सिद्धिमाप्नोति साधकः । चतुष्पथे चैकलिङ्गे मरुदेशे च निर्जने । श्मशाने प्रान्तरे दुर्गे पाठात्सिद्धिर्न सं-
शयः । नौकायां चौरसंघे च संकटे प्राणसंशये । यत्र यत्र भये प्राप्ते विषवह्निभयादिषु । पठेत्सह-
स्रनामाख्यं स्तवमेनं न संशयः । सोमवारे निशीथे तु गत्वा प्रेतालयं सुधीः । पठित्वा स्तवमे-
तं हि विमलां सिद्धिं विन्दति । सूरेः शनौ दर्शदिने देवि निशायां सरित्तटे पठेन्नामसहस्रं वै ज-
पेदष्टोत्तरं शतं सोऽदर्शनो भवेद्राज्ञां मृत्युञ्जयप्रसादतः । दिगम्बरो मुक्तकेशः साधको द-
शधा जपेत् इह लोके भवेद्राजा परे मुक्तिं विन्दति इदं रहस्यं परमं भक्त्या न च मया हि ते
मन्त्रगर्भं मन्त्रमयं न चाख्येयं दुरात्मने नो दद्यान्मन्त्रशिष्येभ्यः पुत्रेभ्योऽपि विशेषतः । रह-
स्यं मम सर्वस्वं गोप्यं गुप्ततमं कलौ षण्मुखस्यापि नो वक्तव्यं गोपनीयं स्वयात्मनः । तुजेनाद्रनीयं
च पठनीयं महानिशि ध्यानेन साधकमुख्याद्वक्तणीयं स्वपुत्रवत् ॥ इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे
श्रीमहामृत्युञ्जयनामसहस्रस्तोत्रं समाप्तम् ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ देवि वक्ष्यामि ते स्तोत्रं स-
र्वसिद्धिप्रदायकं मूलमन्त्रैकसर्वस्वं रक्षणीयं प्रयत्नतः । दीनाकाले च पूजायां जपान्ते यः
पठेत् किं वे विसर्जने न तथा हानं महीलाफलं भवेत् । अस्य श्रीस्तवराजस्य ऋषिर्भैरव ऋषिः ।
गायत्रं छन्दः महामृत्युञ्जयः शिवः देवता प्रणवो बीजं शक्तिः शक्तिः स्वाहा शिवे
दं कीलकमिष्टं मन्त्रसिद्ध्यर्थे दिग्बन्धने तथा भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे विनियोगः प्रकीर्तितः । अ-
स्य श्रीमृत्युञ्जयस्तोत्रराजस्य श्रीभैरव ऋषिः गायत्रं छन्दः श्रीमृत्युञ्जयो देवता ॐ बीजम्
जूं शक्तिः सः कीलकम् हंसः इति दिग्बन्धने भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे स्तोत्रपाठे विनियोगः ॥

९८

अथ ध्यानम्॥ चंद्रार्काग्निविलोचनं स्मितमुखं पद्मद्वयांतःस्थितम् मुद्रापाशसुधा
नक्षसूत्रबिलसत्पाणिं हिमांशुप्रभम् कोटीचंद्रगलत्सुधाप्लुततनुं हाराद्भिभूषोज्ज्व
लम् कांत्या विश्वविमोहनं पशुपतिं मृत्युंजयं भावये पीयूषांशुतुषारगौरः कर
नले पीयूषकुंभवृंदं पीयूषकलितसुधांतरंगान्तः पीयूषधाराधरः मां पीयूषम
यूखतनुर्वरवपुः पीयूषलक्ष्मीमयः पीयूषद्रवबर्षसोमहृदयः श्रीशान्तमृत्युंजयः

देवी र०

देवं दिनेशाग्निशशांकनेत्रं पीयूषपात्रं कलशं दधानं दोर्भ्यां सुधाम्भश्च्युतिमिंदुचूड

६५

नमामि मृत्युंजयमादिदेवं चंद्रमंडलमध्यस्थं रुद्रं बालेंदुशेखरं भद्रासनसमं च
न्द्राभो मृत्युपाशो विजीवति चंद्रमंडलमध्यस्थं रुद्रभालेति विस्तृते नत्रस्थं चिंतये सा

45

ध्यं मृत्युप्राप्तो विजीवति मात्राय मातृकामौलिवेदकल्पतरोः फलं योजयेत्सर्वभवेद्धि
ध्येवभवाप्यमोस्त्री कृच्छेबीजेबालाचारविचारकुशलः शिवे योजयेत्सर्वक्रांतेन
रीनति हि भारती शक्ति भक्त्या जपेच्चक्रेशी भोले बालको पियः सजेभारि सुमोभूत्वा
भूत्वा रंभा रतं भजेत्त् देवेशाकाशबीजेन बिंदु बिंबेंदुमंडितम् चिंतयेद्यो विभो चित्ते मा
शिवाहृयतां भजेन्न् सविसर्गं भृंगं भर्गं सर्गं मलय कारणं निसर्गेना भजेद्यो न लोपते
परमेपदे लक्ष्मी शब्दालं बिंदुभूषणं यो जपेज्जव केले लक्ष्मीमुखे वाणी तस्य शंभोर्
गोजपः वालये नित्यगृहे विद्योजपेद्धीरस्त्रिधी समावेभोमेसाम्वाज्यं भजेद्देते सलाकां
शरदंबरहावीरमाधिनीम विसर्गका जपेद्यः शरद्दाभोदधवलेनयशोभवेत्त् व्याकाश

६५

बीजं साकारशं जपेद्यः कुशमंत्रे सकौलिकविशेषत्वं रजितानुविष्णुर्गोभवेत् शंकारबीजं सरेफार्ध
[illegible] भूपमावनेन जपेत् कंकालमालाभरणो भविता भैरवोयमः हूंकारबीजं जगदीजं तेजो [illegible] पंच
योजयेत् तस्य सदा [illegible] भोगभोगी निजं धाम सनातनं ओंकारं साकारं [illegible] विश्वमंत्रं ज्वलनं
जपेद्योहं [illegible] निरुपमयरानन्दमुदितः सुसाम्राज्यं भूमौ भजति रजनीनायककलया लस
न्मौलिः [illegible] शिवसायुज्यपदवीं विंदुभवनं त्रिकोणाकारं स्फारं स्फारं [illegible] रदनार त्रि
वृत्ते भूगृहान्तर्मिनि चक्रमंडलं [illegible] नानाविधानं [illegible] विभूषणा
[illegible] शेषपीयूषमयरस [illegible] निवसन् [illegible] शेषवाणीतं [illegible] इति
स्तोत्रं दिव्यं सकलमनुराजैकनिकषं पठेद्यः पूजायां शिवशवगृहे वार्चनविधौ स तो [illegible]
[illegible] भजति नृपलक्ष्मीरवमहरसा भवेदन्ते वीरः सकलसुरसेव्यः शिवमयः इतीदं परमं लो
के महामृत्युंजयस्तवं पठेद्वा पाठयेन्नित्यं सर्वं स देवं लभेत् परं तत्त्वं महापातकना
शनं महामंत्रमयं विद्यासाधनं वा रसायनं त्रैलोक्यसारभूतं च त्रैलोक्याभयदायकं पठे नि
शीथे [illegible] सिद्धिर्भवेत्कलौ [illegible] पठनात्कौलिके
[illegible] इतीदं [illegible] यस्य कस्य न दातव्यमित्याज्ञा पारमे
श्वरी श्रीदेव्युवाच ॥ भगवन्करुणाम्भोधे गिरीश भवनाधुना कीर्तितं कथनादस्य पंचाग
स्य परात्मनः मृत्युंजयस्य देवस्य लीलाफलविधायिनः किंकरीभावमापन्ना दासस्मि भग
वन्नव श्रीशिवः इदं पंचांगमखिलं महामृत्युंजयस्य च प्रदातव्यं मम भक्ता [illegible] गोपनीयं स्व
योनिवत् ॥ इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे देवीरहस्ये महामृत्युंजयस्तवराजः समाप्तः शुभं

६९

श्रीदुर्गायै नमः ॥ श्रीदेव्युवाच ॥ भगवन्सर्वधर्मज्ञ साधकानां जयावह । यत्त्वया सूचितं देव दुर्गा
पंचांगमीश्वर सर्वस्वं सर्वदेवानां रहस्यं सर्वमंत्रिणां तदद्य समयाद्ब्रूहि यद्यस्ति मयि ते दया ॥
श्रीभैरव उवाच ॥ यत्नस्तु सूचितं मे देवि पंचांगोक्तलक्षणं दुर्गायाः सारसर्वस्वं न कस्यचिन्म
या नवेदितं तत्त्वं वक्ष्यामि दुर्गापंचांगमीश्वरि गुह्यं गोप्यतमं देवि न देयं ब्रह्मवादिभिः । यादे
देवीरः वी देव्यद्रमनीदुर्गोग्रशालरामता देवैराराधिता पूर्वं ब्रह्माद्यैस्तु पुरस्सरैः शुम्भदैत्यहिता
४६ र्थाय यथार्थ्यं पराह्णिकाम सेवं तज्जनिमतानिराजसी पुरमेश्वरी सात्विकी रत्नत्रियामेते संह
रिष्यति तामसी दुर्गा गणवीर्या पाहि हि म्हि तिलया ल्लिका तस्याः पंचांगमधुना रहस्य
मिदं देवि कस्ता वक्ष्यामि परमं प्रीत्या न वाच्यं यद्भक्ताय पटले तव वक्ष्यामि दुर्गायाः पटलक्र
तमे येन श्रवणमात्रेण कोटिपूजाफलं लभेत् । दुर्गायाः देवि वक्ष्यामि मंत्रोद्धारं पुरा प्रि
ये सर्वतंत्रेषु विख्यातं सर्वकामफलप्रदं । तारं मायां चाग्निकं च शिरो वामपद्यार्णं विष्णुमं
46 तेभवामि दुर्गायाः स्वैवर्णितो मूलविद्यामंत्रोद्धारो गोपितो शालरो यमः ॥ इत्युद्धारः नाम स्य
नरा यथा क्षयं तापि मित्रादि दूषणो नौ वामवामसंयोगो नाचारयुग विश्रवः साला स्मि डि
प्रदो मंत्रो दुर्गायाः कलिनाशनः । शमा लरो ऽस्य सिद्धी शो गोपनीयो दिगंबरः । महाचीनक्रम
स्थानां साधकानां जयावहः । मंत्रराजो महादेवि सद्यो भोगापवर्गदः । वर्णालक्षं पुरश्चर्यां तद
देवानमहेश्वरि एकलक्षावधि कुर्यात् ज्ञानी तन्ने कदाचन मूलोत्कीलन सिद्धं सं जीवनम
संहतं तु ज्यायसैवा चेयं पश्चात् मंत्रं संपुटाख्यं चैवं तंत्रे नत्वा मंत्रं जपेन्नित्यं दुर्गायाः स्वेष्टसिद्धिदं ॥

४६

यंजप्त्वा साधको भक्त विधिवेद्दैस्त्वोयया अस्य श्रीरस्य स्मनोदे ब्रिमंत्रस्यायो महेश्वरः ऋंदोनुष्टु
देवताचश्रीदुर्गाह्मालराक्षता वाग्निकं बीजमीशानि मायाशक्तिरितिस्मृता तारंकीलकं
मीशानि विघ्नबंधनमीश्वरि धर्मार्थकाममोक्षार्थे विनियोगः प्रकीर्तितः तारमायाह्वरेदेवि
न्यासंषट्दीर्घभागिभिः निहत्य षडूपूर्वे विध्यायेद्दुर्गां कुलेश्वरीम् अथ ध्यानम् ॥ द्दुर्गा
विभो त्रिनयना विलसत्किरीटा शंखाब्जखड्गशरखेटकशूलपाशान् चापान् संनजेनी चर
थतीमहिषासनस्थां दुर्गां नवारकुलपीठगतां भजेहम् यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि दुर्गायाः कुलम
विस्मृ सर्वसिद्धिप्रदं चक्रं सर्वाशापरिपूरकम् बिंदुत्रिकोणं रसकोणं बिंबं सलाष्टपत्रान्वि
तं वह्निवृत्तम् धरागृहं द्वारसितं मिदं चंडे दुर्गाश्रयं यंत्रमिदं प्रतिष्ठम् लयांगमस्य यंत्रस्य मध्ये
तं त्रैपुरोपितिन् येनोच्चारणमात्रेण कोटियज्ञफलं लभेत् गणेशं चक्रमात्रं च पुष्पदंतं निक
तेनम चंद्रो हरिभुदेवे शिषूजयेत्साधको नमः ब्राह्मी नारायणी देवि चामुंडापराजितामाहे
श्वरीच कौमारी वाराही नारसिंहिका पूज्या वसुदले देवि भैरवानसमपावे तिग्म सितांगो रुरुश्चंडः
क्रोधोन्मत्तकपालकाः भीषणश्चैव संहारो वामावर्तेन साधकैः पूज्यः पूज्यकम्पादे विधिपद्ग
घ्यातैः शुभैः दत्वा पुष्पांजलिं चक्रे मूलमंत्रार्थसाधकः पूजयेत्सम्य किंजल्के षडं श्रीच
टकुलांबिका शैलपुत्री ब्रह्मवामा मायाम्ह जेयत्र ब्रह्मचारिणी चंद्रघंटा चक्रूष्मांडी स्कंदमातर
मीश्वरि कात्यायनी च संपूज्य सर्वोगंधात्तैः तस्य पुनः पुष्पांजलिं दत्वा श्रीचक्रे परमाय
दे पूजयेद्देवतानित्यं कुलसप्तत्रिपुरांबिका कालरात्रिं महागौरी देवदूती निपावलि चि

कौसुम्भाश्चैव पूज्याः सिंधुरान्नतपुष्पकैः दूर्वादलं जलं दत्वा यंत्रराजेष्ट सिद्धदे पूजयेद्
विकानुगामहाकालः विभूषितां विदो देवीमष्टभुजां विद्याम्पार्वती शिवे नीलकंठ शिवं वि
दो पूजयेस्य गदं विकां नत्रायुधानि देवे शिः पूजयेदष्ट साधकः शंखं पद्ममसिं बाणान्धनुः
खेटकमीश्वरि शूले सतर्जनी दिव्या नानापुष्पैः समर्चयेत् देवदेवी विद्यु पीठे पूजयेत्सर्व
सिद्धये अथ वक्ष्ये महादेवि प्रयोगान्नष्ट सिद्धये यान्विधाय कलौ मंत्री भवेत्कल्पद्रुमोयमः
स्तंभनं मोहनं चैव मारणाकर्षणे ततः वशीकारं तथोच्चाटं शांतिकं पौष्टिकं ततः एवं सा
धनमात्वश्ये प्रयोगानाम हेश्वरि महावीनक्रमस्यानां साधकानां हितायवै अथ स्तंभं जपेत्मू
लं श्मशाने निशि साधकः कुर्वेद्दशांशतः सर्षपैर्वामाभ्यां [illegible] स्तंभनं जायते त्रिसं
ध्यादिकामिजनो भवेत्रा अष्टोत्तरं जपेद्देवि वटे कंटकमालया होमो दशांशतः कार्यो तत्पश्चा
त्पंचकजैः सारसवर्धैः सर्षपा मूले मोहनं जायते क्षणात् देवानां दानवानां च का कथान्यथि
यां नृणां अष्टोत्तरं जपेन्मूलं वने साधकसत्तमः वेनसीमूलगोवापितुर्नेनदशांशतः हु
नपाशनः पंचभूकां विष्णुत्रम्बुलं अष्टोत्तरं जपेद्दा चौ अन्यागारे कालेश्वरि तो मो
दशांशतः कार्यो तत्र व्योम शरीरशरैः कपिबीजैः पिप्पलं भवेदाकर्षणं प्रिये अष्टोत्तरंम
जपेन्मूलं चत्वरे तत्र निनेन आज्याब्धेः पाषांडस्कंद पुष्पाणि पार्वति शाक्तोपिव शांतामि
ति किं पुनः स्तुरमभिपः अष्टोत्तरं जपेन्मूलं साधको अग्न्यमूलगः कुर्वेदाज्यं दशांशतः
केशाः श्रीरांगान्वचकाणाः विप्र मन्त्रोटये कोग्नेय दिशः समोभवेत् अष्टोत्तरं जपेन्मूलं

रक्तमनलेऽरुनेन हुतांडकुक्कुटं गानि नानातुष्यानि प्रभक्षकः पोगोपद्रवकाम्यमयः शां
तिमेवियांति मधुनेमज्जेपेन्मलं लीलोपवनमंडले होमोदशांशानः कार्योहुतमीना
न मत्स्यकैः पादे रक्षमिदीशानिमयः पुष्टिः प्रजायते इत्येवपटलोदितो मंत्रः सर्व स्व
पवान् दुर्गोरक्ष्यस्यभूतो विनियोपनीयो मनुदूतिभिः इति श्रीदेवीरहस्ये तंत्रे श्रीदुर्गारहस्य
विधिर्नाम पटलः समाप्तः अथ नित्यपूजापद्धतिः प्रतन्यते ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ शृणु पा
र्वति वक्ष्यामि पद्धतिं जगदुद्धारिणीं यस्याः श्रवणमात्रेण कोटियज्ञफलं लभेत् ॐ ब्राह्मे
मुहूर्ते शयनतलादुत्थाय वद्धपद्मासनः स्वशिरस्य सहस्रारधारे सुरवकमलकर्णिकांत
र्गते विजगद्गुरुं श्वेतवर्णं श्वेतालंकाररालंकृतं द्विभुजं स्वशक्त्या श्वेताम्बरभूषितया वा
मांगे सहितं ध्यात्वा मानसैरुपचारैः संपूज्य देवस्मरणमेत् ॐ अखंडमंडलाकारं व्याप्तं
येन चराचरं तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः इति ध्यात्वा तदाज्ञां गृहीत्वा बहिर्ग
त्य मलमूत्रादिकं त्यक्त्वा वर्णोक्तं शौचमादाय नद्यादौ गत्वा संकल्पं हृद्दन्तधावनं
नमादाय क्लीं कामदेवाय सर्वजनप्रियाय नमः इति दंतान्विशोध्य चाक्रिकबीजेन द्वादश
गंडूषान्विधाय मणिवेणमुरवं चिः प्रोक्ष्य ह्रीं मणिधारिणि वज्रिणि शिखापरिमले महा रक्ष हूं फट्
स्वाहेति शिखां बद्ध्वा तत्त्वत्रयेणाचम्य मूलेन प्राणायामं विधाय मलापकर्षणस्नानं कृ
त्वा मंत्रस्नानं चरेत् तत्र मूलेन मृदमानीय जले मोलयेत् मंत्रमुद्रां दर्शयन् जले विचिंत
गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्मदे सिंधु कावेरि जलेऽस्मिन्संनिधिं कुरु इति

तीर्थान्यावाह्य जलेयंत्रे विभाव्य सनीलकंठं दुर्गामावाहयेत् ततः षडंगं विधाय देवीं सशिवां
ध्यात्वा मूलेन यथाशक्त्या जप्त्वा त्रिरस्त्रमन्त्रेण ततः कुंभमुद्रां बद्ध्वा स्वस्य शिरसि देवदेव्योः जलेनाप
यित्वा ॐ ह्रीं ह्रां सः मार्तण्डभैरवाय प्रकाशशक्तिसहिताय एषोऽर्घः नमः इति तस्मै अर्घ्य श्रा २
त्रयं दत्वा वामांगन्यासं विधाय ततः स्वयं ... त्रिः प्राणायामं विधाय पूर्ववत् ध्यानं कृत्वा ष
देवीः डंगं कृत्वा तुलके मज्जनं नाराय ततः ... इत्येवं ... इति त्रिः ... मूलमं
४८ त्रेण ततः सलिलेनादकबिंदुभिः सप्तधा सप्तधा ... अभ्युक्ष्य वामहस्ते सव्यहस्तेनाव
गुण्ठ्य कृत्वा इडया नीत्वा देहान्तः पापं प्रक्षाल्य पिंगलया विनिःसृत्य पुरतः कल्पितवज्रशि
लायां वामे फडिति मन्त्रेण क्षिपेत् इत्यघमर्षणं विधाय पूर्ववदाचम्य जलेयंत्रे ध्यात्वा मूलेन
यथाशक्त्या जप्त्वा मूलविद्यां ... श्रीनीलकंठसहिते मातः
दुर्गे तुभ्यं नमः इत्युच्चार्य ... नीलकंठं त्रिः सन्तर्प्य एकैकाञ्जलिना परिवारदेवतास्तर्प्य
देवीगायत्रीं जपेत् ॐ ह्रीं दुं दुर्गायै विद्महे ... धीमहि तन्नः चण्डी प्रचोदयात् इति य
48 थाशक्त्या प्रजप्य ... गायत्र्या देवदेव्योः अर्घ्यत्रयं दत्वा देवदेव्योः जपं ... यागमंडपमाग
के द्विलिखितैः ... नमो ... पादौ प्रक्षाल्य द्वारदेवीः पूजयेत् ॐ गां गणेशाय नमः
पूर्वे ॐ ह्रीं बटुकाय नमः दक्षिणे ॐ क्षां क्षेत्रपालाय नमः पश्चिमे ॐ यां योगिनीभ्यो
नमः उत्तरे ॐ गं गंगायै नमः देहल्यां यां यमुनायै नमः ऊर्ध्वे ... नमः मध्ये इति सं
पूज्य गृहान्तः प्रविश्य यथार्हमासनं शोधयेत् ॐ आं आसनमंत्रस्य मेरुपृष्ठ ऋषिः सु

तलं छंदः कूर्मो देवता आसनमंत्रे विनियोगः ॐ ह्रीं पृथिव्यै नमः पृथ्वि त्वया धृता लोका
देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनं ॐ आं आधारशक्त्यै नमः
मूलप्रकृत्यै नमः अनंताय नमः पद्माय नमः पद्मनालाय नमः तत्रोपविश्य प्रा
तालत्रयं पूर्वं कुर्यात् अपसर्पंतु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते
नश्यंतु शिवाज्ञया इति तालत्रयं दत्वा वामपार्ष्णि तालत्रयेण विघ्नानुत्सार्य नाराच
मुद्रां प्रदर्श्य गुरुं प्रणमेत् अखंडमंडलाकारं व्याप्तं येन चराचरं तत्पदं दर्शितं येन
तस्मै श्रीगुरवे नमः ॐ स्ववामे गुं गुरुभ्यो नमः परमगुरुभ्यो नमः परापरगुरुभ्यो नमः
परमेष्ठिगुरुभ्यो नमः इति गंधाक्षतैरभ्यर्च्य न्यासपूर्वं संकल्पं कुर्यात् ॐ अस्य श्रीदु
र्गामंत्रस्य महेश्वर ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीदुर्गा देवता दुं बीजं श्रीं शक्तिः ॐ कील
कम् नमः इति दिग्बंधः धर्मार्थकाममोक्षार्थे दुर्गापूजायां विनियोगः महेश्वर ऋष
ये नमः शिरसि अनुष्टुप् छंदसे नमः मुखे श्रीदुर्गादेवतायै नमः हृदि दुं बीजाय नमः
गुह्ये श्रीं शक्तये नमः पादयोः कीलकाय नमः नाभौ नमः इति दिग्बंधः सर्वांगे ॐ ह्रां अं
गुष्ठाभ्यां नमः ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा ॐ ह्रूं मध्यमाभ्यां वषट् ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां हुं ॐ
ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् इति करन्यासः अथ षडंगन्यासः

ॐ ह्रां हृदयाय नमः ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॐ ह्रूं शिखायै वषट् ॐ ह्रैं कवचाय हुं ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौ
७२ षट् ॐ ह्रः अस्त्राय फट् अथ मूलन्यासः ॐ नमः शिरसि ह्रीं नमः मुखे ॐ हुं नमः वक्षसि ॐ
ॐ नमः भुजयोः गीं नमः नाभौ यें नमः हृक्षे नें नमः जान्वोः मं नमः पादयोः इति विद्या
वयेन ॐ आत्मतत्त्वाय यें नमः शिरसि ह्रीं विद्यातत्त्वाय नमः मुखे हुं शिवतत्त्वाय नमः
देवीर० पादयोः ॐ अं कं खं गं घं ङं इं हृदयाय नमः ई चं छं जं झं ञं ऊं शिरसे स्वाहा
ऋं टं ठं डं ढं णं ॡं शिखायै वषट् एं तं थं दं धं नं ऐं कवचाय हुं ओं पं फं बं भं मं औं नेत्रत्रयाय वौ
२५ षट् अं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं अः अस्त्राय फट् एवं करन्यासः इति शुद्धमातृकान्यासः अथ मूल
मातृकान्यासः अं नमः शिरसि आं नमः मुखवृत्ते इं नमः दक्षनेत्रे ईं नमः वामे उं नमः द
क्षकर्णे ऊं नमः वामे ऋं नमः दक्षगण्डे ॠं नमः वामे लृं नमः दक्षनासापुटे ॡं नमः वा
49 मे एं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ऐं नमः अधरोष्ठे ओं नमः ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ औं नमः अधोदन्तपङ्क्तौ अं नमः शि
रसि अः नमः मुखे कं नमः दक्षबाहुमूले खं नमः कूर्परे गं नमः मणिबन्धे घं नमः अङ्गुलि
मूले ङं नमः अङ्गुल्यग्रे चं नमः वामबाहुमूले छं नमः कूर्परे जं नमः मणिबन्धे झं नमः अ
ङ्गुलिमूले णं नमः अङ्गुल्यग्रे तं नमः वामपादमूले थं नमः जानुनि दं नमः गुल्फे धं नमः
अङ्गुलिमूले नं नमः अङ्गुल्यग्रे पं नमः दक्षपार्श्वे फं नमः वामे बं नमः पृष्ठे भं नमः नाभौ
मं नमः जठरे यं नमः हृदि रं नमः दक्षांसे लं नमः ककुदि वं नमः वामांसे शं नमः हृदादि द
क्षहस्ताग्रान्तं षं नमः हृदादिवामहस्ताग्रान्तं सं नमः हृदादिदक्षपादाग्रान्तं हं नमः हृदादि

वामपादाग्रान्तं लं नमः पादादिशिरःपर्यन्तं हं नमः शिरसः पादपर्यन्तं इति त्रिर्व्यापकं न्यसे
त् एवं न्यासं विधाय पूर्ववत् षडंगं कृत्वा प्रणवेन प्राणायामत्रयं विधाय पूरक १६ कुंभक ६४
रेचक ३२ ओं ह्रीं विद्यातत्त्वं शोधयामि स्वाहा ओं ह्रीं शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा इत्याचम्य ।
प्राणायामयोगेन भूतशुद्धिं कुर्यात् ओं हूं स्वांकुचेन तत्र सुषुम्णावर्त्मना सदीपकलिकाकारम्
तेजो ब्रह्ममयं यान्तं नीत्वा परमशिवेन समानीय तत्र सुधाहृष्टां कुलगृहं नीत्वा तथैव वर्त्मन
ध्य पुनस्तेनैव मार्गेण षट्चक्रपुंजं भित्त्वा तत्तेजः स्वस्थानमानीय यमिति वायुबीजेन
षोडशवारजपेन वामकुक्षिगतं पापपुरुषं देहात्सवर्णं रक्तश्मश्रुलमंगुष्ठमात्राकारं ध्या
त्वा शोषयेत् रमिति वह्निबीजेन षोडशधाजपेन तं दाहयेत् लमिति इन्द्रबीजेन षोडशधा
जपेन गलत्सुधामृतेन प्लावयेत् वमिति अमृतबीजेन षोडशधाजपेन स्वात्मानं दिव्यदेहं
विभावयेत् इति भूतशुद्धिं कृत्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ओं ह्रीं हुं स्त्रां क्रौं सो प्राणा इहैवागत्य सु
खं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति प्राणप्रतिष्ठाक्रमः इति प्राणान्संस्थाप्य पूर्ववत् षडंगं विधाय आ
चम्य मूले देवीं ध्यायेत् भूगेहनागदललहज्जरसाष्टारत्रार बिंदुमध्य सन्महिषपीठगतां भवानी
र्वींदुलाञ्छमसद्दशकं विमसद्वराङ्कुशांभजे त्रिनयनां विलसत्त्रिबीजाम् इति ध्यात्वा मूलाग
न्यासं विधाय श्रीचक्रं चतुर्द्वारं त्रिवृत्तं साष्टदलं सषोडशास्रं त्रिकोणं बिंदु विचिन्त्य वा अष्टग
न्धेन विलिख्य विभाव्य पीठपूजां कुर्यात् ओं ह्रीं मण्डूकाय नमः १ कालाग्निरुद्राय नमः २ मूल
प्रकृत्यै नमः ३ आधारशक्त्यै नमः ४ कूर्माय नमः ५ अनन्ताय नमः ६ वराहाय नमः ७ पृथिव्यै

७३

नमः इत्युपरि तत्परि संपूज्य २ सुधार्णवाय नमः मध्ये २ नवरत्नविराजित नवरत्नखंडमयद्वी
पाय नमः २ पद्मरागरत्नाय नमः २ स्वर्णगिरये नमः २ नन्दनोद्यानाय नमः २ कल्पवनाय
नमः २ पद्मवनाय नमः २ विचित्ररत्नखचितरत्नमयवेदिकायै नमः २ रत्नसिंहासना
य नमः तन्मध्ये २ महापद्माय नमः २ प्रकृतिमयपत्रकेसरेभ्यो नमः २ विकृतिमय
पत्रेभ्यो नमः तन्मध्ये २ सर्वबीजभूषितकर्णिकायै नमः तदुपरि २ धर्माय नमः २ ज्ञा

देवीर० ५०

नवैराग्यैश्वर्येभ्यो नमः वामतः अधर्माऽज्ञानावैराग्याऽनैश्वर्येभ्यो नमः इति संपूज्य मध्ये
सप्तस्वरजलेभ्यो नमः २ मूलविद्यामुच्चार्य महिषासनाय नमः इति मूलमुच्चार्य मा
तृकाः प्रोच्चार्य श्रीयोगपीठाय नमः इत्यभ्यर्च्य पात्रार्चनं कुर्यात् ततः स्ववामे तत्त्रिको
णचतुरस्रमण्डलं विधाय मूलेनाभ्यर्च्य मूलं दुर्गा सामान्यार्घ्याय नमः तन्मण्डलं षडंगेना
भ्यर्च्य तत्रास्त्रक्षालितं शंखं संस्थाप्य शंखे अं अर्कमण्डलाय द्वादशकलात्मने नमः विलो
मया मातृकया संपूज्य सौः सोममण्डलाय षोडशकलात्मने नमः इत्यभ्यर्च्य मूलाष्टाभिम

50

न्त्रितं कृत्वा गंगे च यमुने चैवेति तीर्थमावाह्य शुद्धं भावयेदिति सामान्यार्घ्यविधिः सामा
न्यार्घ्यस्य वामे त्रिकोणषट्कोणवृत्तचतुरस्रमण्डलं कृत्वा तन्मण्डलं षडंगेनाभ्यर्च्य मूल
मुच्चार्य श्रीदुर्गाकलशामण्डलाय नमः ततः पूर्ववत् मूलेनाभ्यर्च्य मूलमुच्चार्य प्रक्षालि
तं त्रिपादिकां संस्थाप्य रं वह्निमण्डलाय दशकलात्मने नमः इत्यभ्यर्च्य तत्रास्त्रक्षालितं
कलशं संस्थाप्य अं अर्कमण्डलाय द्वादशकलात्मने नमः इत्यक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य तत्रैना ५०

सिक्तां गन्धकर्पूरसुधाकलशे कलशमापूर्य सौः सोममण्डलाय षोडशकलात्मने नमः
इत्यभ्यर्च्य ओं ह्रीं दां दीं दूं दैं दौं दः इत्यमृतेशमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतं स्रावय २
शुक्रशापं मोचय २ ओं ह्रीं ह्रूं सुरादेव्यै वौषट् इति समस्ताभिमन्त्र्य ह्रूं ह्रीं ओं इति सकलमूलचरा
यमृतं आनन्दभैरवाय वौषट् ओं ह्रीं ह्रूं आनन्दभैरव सुरादेवी पादुकाभ्यो नमः इति संपू
ज्य धेनुयोनिमुद्रे प्रदर्श्य ओं सूर्यमण्डलसंभूते वरुणालयसंभवे अमाबीजमये दे
वि शुक्रशापाद्विमुच्यतां एकमेव परं ब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवं कचोद्भवां ब्रह्महत्यां
तेन ते नाशयाम्यहं पावमानः परं ब्रह्म पावमानः परो रसः पावमानः परं ज्ञानं तेन ते ना
शयाम्यहम् वेदानां प्रणवो बीजं ब्रह्मानन्दमयो यदि तेन सत्येन ते देवि ब्रह्महत्या
व्यपोहतु कचशापविनिर्मुक्ता अमृता ब्रह्मशापतः विमुक्ता रुद्रशापेन च विद्या भव
सर्वदा इति कलशं संपूज्य धेनुयोनिमत्स्यमुद्राः प्रदर्श्य गरुडमुद्रयाकाशदयेदि
तिरस्कृत्य स्थितिः ओं ह्रीं ह्रूं हालाहलावतारो हरिणा कालिनापीडितं जगत् बलिना निगृहीतेन
कौलिकानां हिताय च श्रीदुर्गापरितोषार्थं स्वयं मीनो भवत्स्वभूः इति मुद्रात्रयं प्रदर्श्य
शुद्धिं शोधयेत् कामकलादिगर्वानानारिकान्तं पायवे नमः बल्यर्थे देवदेव्यो च पवित्रा भ
व सर्वदा मूलं त्रिधा जप्त्वा मुद्रात्रयं दर्शयेदिति ओं ह्रीं ह्रूं श्रीदुर्गार्चनकाले यानि पानानि
हसामृते वह्निमित्ते सौरभ्यैर्यानि पवित्राणीह सिद्धये इति मूलं त्रिधा जपन् मुद्रात्रयं स

वेश्योपरि देशयेदिति विधिः इति मूलेन स्नानं भैरवांकोविशां नीलकंठेशीं देवीं स्नात्वा
७४ मूलेन वासः श्रीचक्रमर्चयेत् ततो मूलेन पाद्यार्घ्याचमनीयादि परिकल्पयेत् मूलेन देव
देव्यो मधुपर्काचमनीयादि निवेदयेत् मूलेन नैवेद्यं निवेद्य आचमनीयं नमः इति नि
वेद्य गंडूषत्रयं निवेद्य मूलेन ताम्बूलादि समर्पयेत् ओं मूलषडंग विधाय चक्रराजं पूज
देवीर· येत् ओं ह्रीं हुं सर्वसिद्धिप्रदाय चक्राय नमः इति पुष्पांजलिं दत्वा ओं ह्रीं हुं गणेशाय न
५१ मः पूर्वे ओं ह्रीं हुं हैं कुमाराय नमः दक्षिणे ओं ह्रीं हुं श्रीपुष्पदंताय नमः पश्चिमे ओं ह्रीं
हुं वैविकर्तनाय नमः उत्तरे इत्यभ्यर्च्य प्रथमावरणम् ओं ह्रीं हुं असितांगभैरवपुत्र ब्रा
ह्मी श्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः ओं ह्रीं हुं रुरुभैरवपुत्र नारायणी श्रीपादुकां
पूजयामि नमः तर्प· ओं ह्रीं हुं चंडभैरवपुत्र चामुंडा श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं क्रोधेशपुत्र अ
पराजिता श्रीपादु· पू· त· ओं ह्रीं हुं उन्मत्तपुत्र माहेश्वरी श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं कपालीपुत्र
51 कौमारी श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं भीषणपुत्र वाराही श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं संहारभैरवपुत्र श्री
नारसिंही श्रीपा· पू· त· इति वामावर्तेन गंधाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य द्वितीयावरणम् ओं ह्रीं हुं स
श्रा^ र्वाशापरिपूरकचक्राय नमः इति पुष्पांजलिं दत्वा षट्कोणं पूजयेत् ओं ह्रीं हुं शैलपुत्री श्रीपा·
पू· त· ओं ह्रीं हुं ब्रह्मचारिणी श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं चंद्रघंटा श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं कूष्मांडी
श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं स्कंदमाता श्रीपा· पू· त· ओं ह्रीं हुं कात्यायनी श्रीपा· पू· त· इति वामा

वर्तेन संपूज्य पुष्पांजलिं दत्त्वा ध्यायेत् इति द्वितीयावरणम् ॐ ह्रीं हुं सौभाग्यप्रदाय चक्राय
नमः इति पुष्पांजलिं दत्त्वा ॐ ह्रीं हुं कालरात्री श्री पा· पू· न· ॐ ह्रीं हुं महागौरी श्री पा· पू·
न· ॐ ह्रीं हुं देवदूती श्री पा· पू· न· इत्यग्रेशानाग्नेयनैर्ऋत्येषु इति चतुर्थावरणम् ॐ ह्रीं हुं
सर्वसिद्धिदायचक्राय नमः इति पुष्पांजलिं दत्त्वा मूलमुच्चार्य श्रीनीलकंठ श्री पा· पू·
न· इति संपूज्य मध्ये बिंदौ पंचमावरणम् त्रिकूपरि मूलं अम्बिका श्री पा· पू· न· मूलं
महाकाली श्री पा· पू· न· मूलं महाभुजा श्री पा· पू· न· मूलं नीलकंठ श्री पा· पू· न· मूलं
अष्टदम्बिका श्री पा· पू· न· इत्यभ्यर्च्य षष्ठावरणम् त्रिकूपरि मूलं शंखाय नमः मूलं
पद्माय नमः मूलं वज्राय नमः मूलं बाणेभ्यो नमः मूलं धनुर्भ्यो नमः मूलं खेटकाय
नमः मूलं खड्गाय नमः मूलं नेत्रेभ्यो नमः मूलं विद्यात्रिकमुच्चार्य श्रीमत्श्रीनीलकंठभैर
वस्त्रिनयनी दुर्गा श्री पा· पू· न· मूलेन गंधाक्षतपुष्पधूपदीपनैवेद्याचमनीयतांबूलक
त्वचामरादर्शादीन् समर्पयेदिति सप्तमावरणम् ततो मूलेन बलिं निवेद्य ॐ सर्वविघ्न
कृद्भ्यो भूतेभ्यो नमः स्वाहा ॐ यां योगिनीगणेभ्यो नमः स्वाहा ॐ वां वीं देवीपुत्र वटुकनाथ
कपिलजटाभारभास्वर त्रिनेत्रज्वालामुख एह्येहि इमं बलिं यथोपचितं गृह्ण गृह्ण स्वाहा ॐ
क्षौं क्षेत्रपालाय नमः इति बलिं दत्त्वा संकल्पपूर्वं न्यासं विधाय देव्यग्रे मालामादाय यथाश
क्त्या मूलविद्यां जपेत् ततो जपं देवदेव्योः समर्प्य देव्यग्रे कवचनामसहस्रपाठान् कुर्यात्
तदपि देवदेव्योः समर्प्य गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भवतु मे देवि

त्वत्प्रसादान्महेश्वरि इति समर्प्य प्राणाग्रमतिसाधनं मायादिपादं नतः पूर्वकरो मिजगन्मा
७५ नमन्दक्षाणनवपूजनम् इति पुष्पांजलित्रयं दत्त्वा योनिमुद्रया प्रणम्य संहारमुद्रया देव
देवीं हृदि विसृज्य स्वयमपि सदाशिवो भूत्वा स्वयमेव पात्रार्थं विधाय सुखं विहरे
दिति नित्यपूजाविधिः श्रीभैरव उवाच ॥ इति श्रीनित्यपूजायाः पद्धतिर्दुर्गो विनामु
श्रीदुर्गासारसंभूतां गोपयेत्साधकेश्वरि इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये श्रीदुर्गानि
देवीर० त्यपूजापद्धतिः समाप्ता ॥ ॐ श्रीभैरव उवाच अथ नादेवि वक्ष्यामि कवचं मन्त्रगर्भकं दुर्गा
५२ याः सारसर्वस्वं कवचेश्वरसंज्ञकं परमार्थप्रदं दिव्यं महापातकनाशनम् योगिप्रियं यो
गगम्यं देवानामपि दुर्लभं विनानेन न मन्त्रस्य सिद्धिर्देवि कलौ भवेत् धारणादस्य देवेशि
शिवस्त्रैलोक्यनायकः भैरवो भैरवीनाथो विष्णुर्नारायणो बली ब्रह्मा पार्वतीलोके शा
विघ्नध्वंसी गजाननः सेनानीश्च महासेनो विष्णुलेखर्षभः श्रिये सर्वे तन्मा पेशालोके
वेदाः स्मृतिनिधिस्तथा बहुनोक्तेन किं देवि दुर्गाकवचधारणात् मर्त्योऽप्यमरतां याति
52 साधको मन्त्रसाधकः कवचस्यास्य देवेशि ऋषिः प्रोक्तो महेश्वरः छन्दोऽनुष्टुप् प्रियेदु
र्गा देवता व्यक्तरूपिणी शक्तिबीजं च बीजं स्यान्मायाशक्तिर्विनिवेशिता तारं कीलकमी
शानि दिग्बन्धो वर्णिताः स्मृताः धर्मार्थकाममोक्षार्थे विनियोग इतीरितः ॐ मे पातु
शिरो दुर्गा ह्रीं मे पातु ललाटकं दुं नेत्रे त्र्यक्षा पातु चक्रीं पातु श्रवणो मम मस्तकं ॐ चैव मे
पातु देवेशी कर्णकुण्डला वायुर्नासां सदा पातु रक्तबीजनिषूदिनी लेपनं पातु मे चोष्ठौ

चामुंडा मे ऽङ्घ्रिवासिनी भैकीबीजं सदा पातु दंतं मे रक्तदंतिका ॐ ह्रीं श्रीं पातु मे कंठं नीलकं-
ठाकवासिनी ॐ ऐं क्लीं पातु मे स्कंधौ स्कंदमाता महेश्वरी ॐ ह्सौः क्लीं पातु मे बाहू देवेशी
बगलामुखी ॐ ह्रीं श्रीं पातु मे हस्तौ शिवाशतनिनादिनी सौः ऐं ह्रीं पातु मे वक्षो देवता विंध्य-
वासिनी ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं पातु कुक्षिं मम मातंगिनी परा श्रीं ह्रीं ऐं पातु मे पार्श्वौ हिमाचल-
निवासिनी ॐ ह्रीं हूं ऐं पातु पृष्ठं मम दुर्गतिहारिणी ॐ क्रीं हूं पातु मे नाभिं देवी नाग-
यज्ञी सदा ॐ ऐं क्लीं सौः सदा पातु कटिं कात्यायनी मम ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं पातु शिश्नं देवी
श्रीभगमालिनी ऐं सौः क्लीं सौः पातु गुह्यं गुह्यकेश्वरपूजिता ॐ ऐं क्लीं पातु मे जंघे मे
रुपुं वनवासिनी ॐ ह्रीं श्रीं गीं सदा पातु गुल्फौ मम गणेश्वरी ॐ ह्रीं हूं पातु मे पादौ पार्व-
ती षोडशाक्षरी पूर्वे मां पातु ब्रह्माणी वह्नौ मां वैष्णवी तथा दक्षिणे चंडिका पातु नैरृते
नारसिंहिका पश्चिमे पातु वाराही वायव्ये मापराजिता उत्तरे पातु कौमारी चैशान्यां
शाम्भवी तथा ऊर्ध्वं दुर्गा च मां पातु पातु अधस्ताच्छिवा सदा प्रभाते त्रिपुरा पातु मध्याह्ने मां
महेश्वरी सायं सरस्वती पातु निशीथे छिन्नमस्तिका सायं सरस्वती पातु सर्वदा भद्र-
कालिका अग्रे रेवा च मां पातु जलान्नादृगदम्बिका वायौ मां पातु वाग्देवी वनाद्वन-
जौकसा सिंहासिंहीमना पातु सर्पात्सर्पांतका सदा रोगान्मां राजमातंगी भूताद्भूतेश-
वल्लभा यक्षेभ्यो यक्षिणी पातु रक्षेभ्यो रक्षमांनका भूतप्रेतपिशाचेभ्यः सुमुखी पातु

२८

७८

देवीर॰
५२

53

मंत्रदा सर्वत्र सर्वदा पातु ॐ ह्रीं दुर्गा नवाक्षरा श्रीदेव्याः कवचं गुह्यं दुर्गा सर्वस्वमुत्तमं मंत्रग
र्भं महेशानि कवचेश्वरसंज्ञकं वित्तदं पुण्यदं पुण्यं वर्म सिद्धिप्रदं कलौ वर्म सिद्धि
प्रदं गोप्यं परापररहस्यकं श्रेयस्करं मनुमयं रोगनाशनकं परं महापातककोटिघ्नं
मानदं च यशस्करं अश्वमेधसहस्रस्य फलदं परमार्थदं अत्यन्तगोप्यं देवेशि क
वचं मंत्रसिद्धिदं पठनात्सिद्धिदं लोके धारणान्मुक्तिदं शिवे रवौ भूर्जे लिखेद्धीमान्कुं
त्वा कर्मोद्भिकप्रिये श्रीचक्रायेष्टगंधेन साधको मंत्रसिद्धये लिखित्वा धारयेद्बाहौ गुटिकां
पुण्यवर्धिनीं किं किं न साधयेल्लोके गुटिकावर्मणो विभात् गुटिकां धारयेन्मंत्री राजानं व
शमानयेत् धनार्थी धारयेत्कंठे पुत्रार्थी कुक्षिमंडले तमेव धारयेद्देवि लिखित्वा भूर्जे
पत्रके ध्येन सूत्रेण सर्वेषां लाभता याचिबहुयेत् सौवर्णेनाथ सर्वेषां धारयेदत्र कुंकुमा
गुटिका कामदा देवि देवानामपि दुर्लभा कवचस्यास्य गुटिका धृत्वा मुक्तिप्रदायिनी क
वचस्यास्य देवेशि वर्णितुं नैव शक्यते महिमानं महादेवि जिह्वाकोटिशतैरपि अदा
त्वा सिद्धिं वर्म मंत्रगर्भं रहस्यकं अन्यो महापुण्य सर्वसारस्वतप्रदं अदीक्षिताय
कुलिनाय गरुडभक्ताय च शान्ताय कुलशाक्ताय शान्ताय कुलकामिने इदं वर्म शिवे
दद्यात्कुलभागी भवेन्नरः इदं रहस्यं परमं दुर्गाकवचमुत्तमम् अगोप्यं गोप्यं गोप्यं गोप
नीयं स्वयोनिवत् इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे श्रीदेवीरहस्ये दुर्गाकवचं समाप्तम् शुभम्

अथ श्रीदुर्गाभगवतीनामसहस्रं प्रतन्यते श्रीभैरव उवाच ॥ अधुना शृणु देवेशि श्रीदुर्गा
नामसहस्रमीश्वरि रहस्यं मम देवानां दुर्लभं जन्मिनामपि श्रीदुर्गातत्त्वमुद्दिष्टं सारं त्रैलो
क्यकारणम् मंत्रनामसहस्रं च दुर्गायाः परमेश्वरम् यं पठेत् शिवावेश्यत्वाद्देवीनामसहस्र
कम् इह भोगी परत्रापि जीवन्मुक्तो भवेन्नरः इदं नामसहस्रं मे मंत्रगर्भं रहस्यकं अश्व
मेधायुतानन्त्यं लोके सौभाग्यवर्धनम् श्रेयस्कारं विश्ववंद्यं सर्वदेवनमस्कृतं सर्वयोगा
ध्याननमद्दे विपठनात्सिद्धिदायकं अस्य श्रीदुर्गानामसहस्रस्य श्रीमहेश्वर ऋषिः अनु
ष्टुप्छन्दः श्रीदुर्गा देवता दुं बीजं ह्रीं शक्तिः ॐ कीलकं धर्मार्थकाममोक्षार्थे श्रीदुर्गाना
मसहस्रस्तवपाठे विनियोगः ॐ ह्रीं दुं जगदम्बा भद्रिदा भद्रकालिका अंबिका चंडिका चंडे
चंडमुंडनिसूदिनी अनन्तयानृशिवा राक्तलिका कुब्जिकालया प्रलयस्थितिसंभूतिविभू
तिर्भयनाशिनी महामाया महाविद्या मूलविद्या विद्येश्वरी मदालसा मदोन्मत्ता मदिराम
दनप्रिया आलिबालमत्तः पुण्यापविद्यापरमेश्वरी आदिदेवी कलाकुंभा त्रिपुरा जगदी
श्वरी मनोन्मना महालक्ष्मीः सिद्धलक्ष्मीः सरस्वती महिलादम्बरी गोधामयकालीग
णेश्वरी गर्तांबिका जयानार्या नयना नाना पद्मादिनी नयोमयी दुराल्लम्बा दुष्टग्रहनिवारि
णी दुःस्वप्नहा सदा साध्वी परमाम्नतमः सुरा सुधा सुधांशुनिलया प्रलयानलसन्निभा
समस्ता सृष्टपदं भोजनिलया कर्णिकालया विद्येश्वरी विश्वमयी विराट् केदारगतिर्मतिः
५८ निद्रा दाभिकी दोलालोपामुद्रा पटीयसी गरिष्ठा दिष्टदा तुष्टा केशा कालीकुलाकुला

७७

स्त्रकुलस्था पदस्था मान्या मत्रूपा विरूपिणी विरूपा लाकोटराली कुलकांता पराजिता अजिता
कुलिकुलिकाले पालेपदा त्रिपुरेश्वरी नित्रयी वेदविन्यासा संन्यासा सुमतिर्भया अभया
स्वयंभूस्ता देवी महेशप्रियरले — सा चपला चंडिका चंडा चंडमुंड निषूदिनी चपला तामरा
विशालाक्षी हिरण्यालोचना पुरी त्रिपुरसुन्दरा स्मरमोरामा मनोहरा संध्या संध्याभ्रशीला च ॥
शाला श्यामपयोधरा शशांकमुकुटा स्या माहेश्वरा सुंदरलोचना विषमाक्षी विशाला दो
देवीर॰ वामा वामेश्वरी शिला मन शिलाचक्र मृगनाभि मृगेक्षणा मृगा द्विवाहना सा
५८ ध्वी मानदा मञ्जुभाषिणी नारसिंही वामदेवी वामा वामस्कृतिप्रिया गुणा गुणगतिः
गुणा गुणी गुणय जनन प्रिया चामुंडा उग्रचंडा च महाचंडा उमा नमस्विनी प्रभा ज्यो
त्स्ना मह ज्योतिः स्वरूपिणी स्वरूपा स्वगतिः साध्वी मदमत्तरूपा जिता स्थितिः स्थितिः
क्षेमकरी तामा ता मोक्षजननी तोषणी जयकरी तीक्ष्णा सर्वेश्वरा शिववल्लभा दंष्ट्रा दु
54 र्भीमा भीमा निर्दया दांभिक मर्दिनी राक्षसी डाकिनी योगश्या योगिनी योगिवल्लभा कव
धा कंधरा कन्या कृतिका कंठ कान्ता कलंकरहित काली कंपा कामी स्वल्लभा काशी काति
प्रदा कांची काश्मीरी कोकिलस्वना प्रभावती महारौद्री रुद्रपत्नी रुद्रा पक्षा रतिः स्तुतिर्दुरी
तुर्याते तनला लवासिनी तपः प्रिया शारदा ब्रह्मपुत्री यमस्वसा यामी यमानकाया
स्याय तनास्व नदीनदिन् नारायणी विश्वमाता भवानी पापनाशिनी विगता विगतस्पृ
हा स्पा धारिणी वारीवारा वरधरा वरदा वीरमर्दिनी वीरसूर्वामनाकारा दी

वेदस्त्राद्यावती दरीधनमदाधात्रीधात्रीवलीमहोदरी गणेश्वरी गयाकाञ्चीकाञ्चीकिं कि
रिणीचेटिका मायामायावती मन्त्रा मन्त्रज्ञा मन्त्रेश्वरी चोन्दरी शचीशीताशीतलानयस्वभा
वज्रा स्वा भाविका गुणा गुण्या गाम्भीर्य गुणाभूषणा स्तुतिः स्तुत्यैकलाहु सा समस्तसमस्ति
रूपिणी तेजस्विनी सदानन्दा समभा संतोषवर्धिनी तर्पणा कर्षणा हेलासंकल्पा शुभ
मंत्रिका दर्भा दोहिणी कला शान्ता समिधा स्तुवेदिका धूम्राक्षु निश्वर मति चामीकर रु
चि चिन्ता चिन्ता नलेश्वरी नीला काला नीलसरस्वती सुपर्णा सुफला यज्ञा सभया नि
र्भया भया भीमस्वना भर्गशिखा भास्वती भाकरा विभा विभावरी नदी नद्या सेव्या वसेव्य
वर्तिनी पृथ्वीधरा विषधरा विश्वगर्भप्रवर्तिका विश्वमाया विश्वबाला विश्वंभर विला
सिनी उरगेशा पद्मना गापद्मनाभ प्रसूः प्रज्ञा तोरणा तुलसी ह्री ह्लादा ह्लादावा ह्लादिनी फ
तिः सेतुदा शयना शय्या शास्मनाच मनानना श्यामा कवर्णा शाल्मली शयाशीतांशुवल्लभा स्तु
त्या मृणाली नियतिः कंपना कंपहारिणी चणचक्रभा चरादीनाचीनादीनजननप्रियावसुंधरा
वासवेशी वसना यावटेश्वरी सम्पुत्रा सगमाप्रणोनरत्ना नरूवासिनी पार्वती पामरी मान्या
मानतीयामधप्रिया माधवी मधुपानस्था मेदिरा मंत्रा मृगी सद्योषा नरुपावे वारे वती रम
णाप्रिया कुडिहस्ता सिद्धिहस्ता अन्नपूर्णा महेश्वरी प्राणानपाञ्जगद्योनिस्समस्ता सुरस्वा
मिनी गारुडी गमना लंबा लंबमानकचप्रिया पीना मत्सपीनकुचा पूतना गीतवल्लभा बला
काजगदंनाच जया जपवरप्रदा प्रीतिः कठोरवदना करालरदना रमा जिह्वाहस्ता चवगलाम

८८

णाया विनयप्रदा कीटीकपालवृषभीग्रे मृषी मक्षिकामयी उमी लोल न रिंका ती ह्णा स्मरलाग
कामेश्वरी शिवा शिवपत्नी भरीजाती पद्महस्ता मरस्वती नद्या पद्याह्का नीरध्या स्यस्या वि
ननखरा मरुती णाणि णी भंगी पु चिला मा हरी श्वरी इ दिइन्नीपुल सिनालक्ष्मी नायका हे
हरी अम्बालिका ऽम्बा देवे शी घनबुऽ गिरिशि वा श्रुतिः श्रलमा ऽलग तिर्यामा ऽ नेना
नेनगणाश्रया आद्या चा दित्य शंकाशा आदित्य पूर्णी हृदरी आनन्दरूपा पृथ्वी मनी
आदिमाया दिदेवता इदप्रह दिनपो हि दिना पिशाचि लोचना इंद्रावरजा सर लन्या इंद
देवी ५५
चेश्वरप्रिया ईश्वरी ईशा वनिता ईशा केशव वल्लभा उमा ऽ र्वीन रभुजा ऊनगा बोलवा
हना ऊनकाचीनमाध्येया ऽ ला माचो रूप विणी ऋष्या ऊर्णा च गर्वणी ऋष्यी ती ऋ ध्व मत्लका
ऋ इ ऋ वा ऋ स्व र्णे शी ऋ ल ह दीऋ चा नेकी ऋ ड ऋ स्वा र स्वा च ऋ पीना मा सा म हा ल मा ॥
लकाल कालीना लुका व रधारिणी एणाक दन्ता टाचेहाचा सं वइ कला कला ए
कार गतिः स्वर्ग दायिनी चेश्वरी गतिः ओंकारा बीज वर्णा च कौलिका कालवल्लभा कदंब
निलयाकांची मंडल मंडिता ओत्रकौ बंधारिणी ओंकिकालपिकाचं याः ऋः स्वरोऋ
रूपिणी कालीचभद्रकाली च कालिका कालवल्लभा कदंबनिलया न्याकांची मंडल
मंडिता कलेकावहिनाक्षूपी कांचनाभा करी कनकाचलका मा चुकार णयात्कुलमान
सा कुलरूपा कौलिनी कुल्या कुरुकुल्ला कपालिनी कपालकुल निर्विमा क्षीकाराकेत
लोचना खंजनाक्षी गङ्गधरा खेटकायुधभूषणा स्वर्यरा खाच खलहा खेटिनी खेचरी

खगा खगाद्युधा खगगतिः खकाराक्षरभूषणा गणाध्यक्षा गजगतिर्गणेशजननी सदा
गोधा गदाधरप्राज्ञा गगनेशी महीमला घुर्घुरा घटभूर्घंटिका घुमघुमाभाष्यनेश्वरी घनमार्
प्रियामा म्याङवर्णाक्षरभूषणा ङानाङवर्णा मङ्कुटाकवर्गेङकारभूषणा चांडी चांडि।
लुनाचंडिचंडिका चञतिः स्वमा चन्द्रीकलनादेवी चञ्चुचामीकरांगदा कच्छिका।
छुछिका छक्काक्षचवचामरभूषणा जीकारी चललजिह्वा जम्भिका जलयोगिनी जटाजू
टधरा जातिर्जातीषुव्यसमानना जलेश्वरी जलज्ञेया जानकी जननी जटा झंझाकं
करी झरस्कारी झरत्काञ्चीरकिंकिणी झिंझिका झफकुलंकपा झंफयामनिवासिनी ञ
रानूपा ञकारलाञवर्णाक्षरभूषिता टंकायुधा महानध्या ठकारकरणाटमी ठक्कुरा
ठकाराठानीरिंडीश्वमनाठुला ठंठानिलमयी ठगठाठरा ठकारकणा ठरणा डामानी डोमयु
धान म्याणवर्णाक्षरभूषणा नरुणीन्दुदिलानी दानापसी नापसप्रिया नाम्नानन्ताना
मुकरा मनाकाबरधरा नवला नापगयहरा नापी नैला नमकानिलानमा खंडया नीम्ना
ली म्पुला स्थिनिधैर्यधरा म्पुला दंतिनी दंतुरा दावी देवकी देवना बका दमिनी श
मिनी दंडा दंडहस्ता दुराननिः दुर्वारा दुर्गतिहिनी दान्तादा विडवासिनी दूरस्था दु
दुभिः सना दरदारदनाशिनी दुःखघ्नी दुर्गा दुष्टादपंदाम्भिका नाशिनी धन्या
धर्मप्रमर्धन्या धनदा धात्रवलभा धनुर्धरा धनुर्वल्ली धानद्वक्वरदायिनी धूम्याली

७८ धूम्रवदनाधूम्रश्रीधूम्रलोचना नलिनीनन्दकी नीना नानंगानन्दस्मितलोचना निर्मलानि
गमाचारा निम्नगा नगजा निमि: नीलग्रीवा निरीहा च नीलोपवनवासिनी निरंजना
जनीजन्या निद्रालुर्नीरवासिनी नटिनी नादरूपा निरन्ना नवनीतप्रिया निला नारायणी
निराकारा निर्लोभा नित्यवल्लभा पद्मावतीपद्मकरा पुत्रदा पुत्रवत्सला परा नरा पुरीपा
देवीर॰ ठा पीनश्रोत्रा पुलोमजा पुष्टिणी पुलककरा पटुः पाठीनवाहना पापघ्नी शमिनी पा
५८ लीपल्लीपरमसुंदरी पिशाचीच पिशाचघ्नी पानपात्रधरा पुष्प पूर्णिमा पंचमी पोत्री प
पुष्करवरप्रदा पुंचयज्ञा पंचशरा पंचाशनिमनप्रिया पांचाली पंचमुद्रा च पूज्या पूर्णा
मनोरथा फालिनी फलदात्री च फलाहस्ता फलप्रिया फिरंगहा स्फीतमतिः स्फीतिः
स्फीतमतिः स्फुरा बलमाया बलघ्ना बिल्वसेना बलावला बगलेश्वरपूज्या च व
लिनी बलवर्धिनी बुद्धमाला बोद्रुमतिर्बद्धा बंधनमोचिनी भगिनी भगमाला च भगलिं
गा भगोद्भवा भीमेश्वरी च भेरुंडा भंगेशी भगमर्पिणी भगलिंगस्थिता भाग्या भाग्यदा भ
गमालिनी मन्त्रा मनोहरा मीना मेनाकजननी मुरी मुरली मानवी स्तोत्री महमित्रजन
मोदिता मत्तमातंगगामा मांडिमरालमतिरंचला यज्ञेश्वरी यज्ञा यजुर्वेदप्रिया[illegible]ना य श्रि॰
यशोवती यतिस्याच यतात्मा यतिवल्लभा यवनी यौवनस्या च यशा यजमानप्रिया यज्ञस्
तुप्रदा ज्येष्ठा यात्राभयप्रमूलिनी रंजिनी राजपत्नी च राजसत्यफलप्रदा रंजावती रज
च्छत्रा राज्यदा राज्यवर्धिनी रात्रीश त्रिचरेश्वरी रोगघ्नी त्रिपुरेश्वरी ललिताललिकाला

५८

ज्वालीपालनलालसा लालीरक्तमवासा चपालीरक्तमवर्णिनी लंकाललजालजूटालं बि
लालौकरी सुंदरी लोकेशवरदा लीपालपकर्त्री महालया वेदी विलयावारणीच बीणा
वेणुवेणेश्वरी वन्द्यमानावरणोद्भवा वाराहीवीरमातृका शंखिनी शंखवलया शंखायुध
धराधामा शशिमंडलमध्यस्था शीतलांबु निवासिनी श्मशानस्था महाघोरा श्मशान
निलयेश्वरी सिंधुमत्रधरा सन्नासमनलकुल्लनारिणी सप्तमी सात्विकी सत्या सत्वस्था
सुरवेदिनी सुरेश्वरी संपदा सा सुमत्तावलवारिणी सप्तदा सप्तति: सप्तासवनासा
वनेश्वरी हंसी हंसविघा हासा स्वाहकरिनेत्राहरा स्विका हेषा हठेश्वरी हेमांशालिनी हलद
धिनी हेहासा हास्वाहा लाहालाल ललहतातशया समा देम मदा लामा दे मामखधराद
या तितिः सीरमियालरूपा तितिभजनयात्तधा तत्रियीभस्मरणीदेशतलपातः
बीजमंडिता लंलं: बीजस्वरूपा वर्णकारा कारमातृका दुर्गे यपनाशिनी दुर्गा दुर्गमा
दुर्गवासिनी दुर्गादुर्गार्तिशमनी ॐ ह्रीं दुं बीजमंडिता इति नामसहस्रं तन्न मंत्रगर्भं महाफ
लम् दुर्गायाः दुर्गनिस्तारं सर्वदेवनमस्कृतं सर्वमंत्रमयं दिव्यं देवदानवपूजितम् आयुष्करं म
हापुण्यं महापातकनाशनं यः पठेत्पाठयेद्वापि शृणोति श्रावयेदपि समस्तपातकैर्मुक्तो
देवदानवसेवितः इहलोके श्रियं भुक्त्वा परत्र त्रिदिवं व्रजेत् दुर्गानामसहस्रं तु मूलमंत्रैक
साधनं मंदिरे गत्वा पठेद्धोरे मधुरस्मयमेव नेत्रिवांमकमर्ष्यंतु भवेद्धागीश सन्निभः यः

८०

पठेद्देवि मध्याह्ने सोऽधुत्रशो मन्त्रकं तु नलः नमस्यै वैरिकुलं क्षयेद् दर्शनादेव समृद्धि नि दर्शनादे
वदेवेशि पतंगजकुलमहिजे यः पठेद्देवि मूले सायं पूजितभैरवः नस्यात्स्येकुरुगवाणी
निःसरेज्जपप्रयभाक् यः पठेत्सततं देवि शयने प्रतिगातुल्लः सभवेद्देवि विध्वंसीयनेन
धनदोयमः तेजसां तु ये संकाशोय शशाशांशिमच्चिभुः बलेन वायुतुल्यो पिलत्स्यागी
देवीरः वागीनायकः देवि किं बहुनोक्तेन सभवेद्भैरवोपमः लभनाकर्षणोच्चाटवशीकरणक
५८ नमः खौभजैर्लिखेद् विनिशीथे चाष्टगंधकैः सततं धारयेन्नाराजन्यैः साधको मंत्रमाध
कः लिखित्वा वेष्टयेत्त्वाम सततं मणिमे खरि वेतन से च नमवे ष्टलात्याप निवेष्टयेत्
सुवर्णास्तनायेष्ट्वा वेष्टयेत्सीतसूत्रकैः संपूज्य गुटिकां देवि शुभे हि साधकोत्तमः धारयेत्
त्रिवाबाहौ गुटिकां कामदायिनी रोग रिपु विजित्यासु कल्याणीमहं माविशेत् वंध्यावामभु
जेधृत्वा कन्या साधकपूजने पुत्रालभे महादेवि सा तु वहे स्पुवर्णाप्रमान् गुटिके वामहा
57 दिव्या रोगेण्या कामफलप्रदा साधके सततं पूज्या सा तु गामवत्र विग्रणी योर्चयेत्साधको तु
गौरस्तदिकां धारयेत्प्रिया पठेद्यानाविवमंत्रनामसाहस्रकोत्परा अंगस्तोत्रे फलं तस्य देवि व
वेद्धुनाशुणु वने राजकुले वापि दुर्भिक्षे शत्रुसंकटे भ्रमरण्यप्रांतरे दुर्गे श्मशाने सिंधुसंक
टे वान्येपूत पिशाचादि भयप्रेतभये तथा वीरो विगतभीर्देवि सर्वत्र विजयी भवेत् सभये
द्धानसर्यो धुवं दादी साधकोत्तमः मोहयेत्त्रिजगत्सम्यः कांतां चाकर्षयेद्ध्रुवं मारयेद्दवि
लोकं त्रैलोक्यं चाटयति वैरिणः वशयेद्देवता मन्यः किं पुनर्मा... मानवान्कि वे शमयेद्देवि

५८

लान्सेगान्महोत्पातान्नुपद्रवान् किं किं न लभते वीरो दुर्गापंचांगपूजनात् इदं रहस्यं दुर्गा
यास्सुखाशार्थामहेश्वरि सर्वेहसारतत्वं च मूलविद्यामयं परं महाचीनक्रमस्थानं साध
कानांयशस्करम् पठेत्सं [illegible] पूजये देव्यामेतन्नामसहस्रकं इदं सारं त्रिनेत्राणां तत्वानां
तत्वमुत्तमं दुर्गानामसहस्रं वै तत्व भक्त्या प्रकाशितं अभक्ताय न दातव्यं गोपनीयं पशु
संकटे अभक्तेभ्यो गुरुभ्यो दत्वा नरकमाप्नुयात् शैशिनायकुलीनाय ममभक्तियुता
य च शोनाय भक्तियुक्ताय देयं नामसहस्रकं विनादानेन गृह्णीयान्न च याद्र्हलि
विना दक्षां गृहीत्वा पशुभयात् सिद्धिहानिर्भवेद्ध्रुवं इदं नामसहस्रं तु गुह्याद्गुह्यतमं
शिवे तत्वं भक्त्या ख्यातं गोपनीयं स्वयोनिवत् इति श्रीरुद्रयामले तन्त्रे देवीरहस्ये दुर्गा
नामसहस्रं समाप्तम् ॥ शुभमस्तु ॥ अथ स्तवपंचांगं प्रतन्यते ॐ नमः शिवाय ॥ श्रीशैलशि
खरासीनं भैरवीपरिसेवितं भैरवं चन्द्रमुकुटं गगनांगं धवं सितम् पन्नगाभरणोपेतं
जटामुकुटमण्डितं भस्मांगरागधवलं सर्वगोनामकं करम् सितवर्मपरीधानं गजच
र्मोत्तरीयकम् कपालखट्वांगधरं वेदाध्ययनधारिणम् त्रिशूलबाणासिकरं वराभयक
रं शिवं मुण्डमालाधरं कामं कालं प्रभयंकरं ब्रह्मादेवैर्गणैः सिद्धैर्वन्दकोटिसमप्रभं य
तेश किन्नरोपेतं स्तूयमानं सुपूजितम् रक्तोमारीमहाश्मशानभवेनाल संस्तुते साध्यसि
द्धपिशाचैश्च भैरवैः प्रमथैः सह ब्रह्मर्षिसेवितं देवं पार्वतीसहितं विभुं गंगाधरं प्रसन्ना

प८

स्मेरस्मितानन पंकजं तु हिमशार्चितं शंभुं दृष्ट्वा प्रोवाच भैरवी भैरव्युवाच॥ भगवन्देवदेवेश
भक्तानामभयप्रद त्वं शिवः परमेशानस्त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः सत्वस्थितो रजोरूपस्ता
मसो लोकनाशनः निर्गुणो भेद्यवाच्यस्तु कारणानां च कारणं वेदमूलो वेदगम्यो जग
न्नाथो जगत्पतिः त्वमेव प्राणाधिको देव कौलासि मनव किंकरी पुराष्टष्टोसि भगवन्मया
देवीर० त्वं भक्तिसर्वैक मम स्मयन हृदन्त्वमेव यश्च नववल्लभा श्रीभैरव उवाच॥ किं वस्त्वस्मि वि
५८ वेतन्तव यजवानि हृत्तुल्लभं विसृजेव दमे शोत्त्वं वक्ष्ये प्राणाधिकासि मे श्रीदेव्युवाच॥
देवदेव महादेव देवनायक शूलिन सकलागमसारज्ञ कौलिकानां हितेककथा वद
श्रीमद्देव्याः सिद्धिपंचांगं सर्वेषु सचितम् देवदेवस्य रहस्यं सर्वतन्त्रोत्तमोत्तमम् श्रीभैरव उवाच
58 एतद्रहस्यं न मदेवि पंचांगं हादशात्मनः सर्वागमरहस्यं तु वक्ष्ये स्नेहानुभावतः पटलं नि
त्यपूजायाः पद्धतिं कवचं परम् मंत्रनामसहस्रं च स्तोत्रं मूलात्मकं प्रिये पंचांगमिद
मीशानि देवदेवस्य भास्वतः सर्वागममयं दिव्यं रहस्यं मम दुर्लभं प्रदातव्यं मम भक्ते
भ्यो भक्तेभ्यो भोगदायकम् अथाह पटलं वक्ष्ये मूलमन्त्रमयं प्रिये यस्य श्रवणमात्रेण
सर्वरोगैः प्रमुच्यते यो देवदेवो भगवान्भास्करो तेजसां निधिः प्रत्यक्षदेवो देवानां कर्म
साक्षी च कर्मणां सविता नित्यदेवेषु परमात्मा जगत्पतिः गायत्रीवल्लभः सूर्यः सृष्टि देव०
स्थितिलयेश्वरः कामात्मा च परंधाम परं ब्रह्मेति गीयते पूज्या हि देवेषु सत्यस्य सवि
तुः शिवे मन्त्रोद्धारं परं वक्ष्ये सर्वसिद्धिमयं कलौ तारं द्विर्मे भग श्रीशक्तीच सूर्यङेन्त

५८

मध्येविष्णुमनेभवानि मंत्रोद्धारस्सवितुर्वीरोनलेतु गोत्वरोभोगमोक्षैकहेतुः इतिमंत्रोद्धारः
नास्यविद्यानवादोषोनसाध्यविभ्रयाशिवे नशौचनियमोवापि विपर्ययभयंनहि सम्प
सिद्धिप्रदोमंत्रः सर्वरोगहरः परः सर्वार्थसाधकोदेवि नदोषोयस्यकस्यचित् वर्णलक्षं
जपेन्मंत्रीसाधकस्सागमोस्वपि किंकिंनलभतेमंत्रीवांछितं ‴ मुद्गलात् लक्षमेकं
जपेन्मंत्रंदशांशंसाधकोऽनेन सर्वोपरागसमयेग्रासावधि विमुक्तिलः यज्जपेत्तद्भवे
त्सिद्धिर्भोगमोक्षैककारणम् मंत्रास्यास्यमहादेवि ऋषिर्विद्याप्रकीर्तितः गायत्रीछंद
उक्तंसवितादेवताबीजंपराशक्तिस्तारंकीलकमीश्वरि धर्मार्थकाममोक्षार्थे
विनियोगइतिस्मृतः मायाबीजेनषट्दीर्घभाजानाम्नासमाचरेत् करन्यासषडंगानि
यावदंगप्रवेशः कीलत्रयंपठेद्देवि जपादौसाधकोत्तमः उत्कीलनंभवेद्देवि मंत्रराज
स्यपार्वति शापत्रयंपठेन्मंत्री मूलमंत्रस्यसाधकः निष्कीलितोभवेन्मंत्रः सर्वसिद्धिप्रदा
यकः संजीवनमंत्रः सोऽकोमंत्रस्यास्यमहेश्वरि मातृकाशोधितंमंत्रंसंजापावलिसा
धकः वेदादिंत्रितिमंत्रस्यशतमध्येपठेत्प्रिये शिवशापमोचयद्धि मूलमंत्रविभावसोः
पुष्पशापहरीविद्याजप्यासाधकसत्तमैः दशधासवितुर्देवि येनमंत्रीशिवोभवेत् सिद्धम
त्रंजपेद्देवि विप्रयाशास्त्रमालया सर्वरोगविमुक्तोहि भोगमोक्षकलंलभेत् जगद्देनपठे
द्देवि द्वादशारवकौलिकः संपुटात्माअयंमंत्रोपंचरत्नात्मकोऽपरः गुरूपदेशतोज्ञेयः स
र्वात्ममंत्रतमः यंजप्त्वासवितृमंत्रीभवेत्कल्पद्रुमोऽचिरात् नास्त्योषधंचमृत्योयविधये

८२

तद्यंतरे मायांशक्तिं समुच्चार्य ज्योतीरूपाय धीमहि ॥ ततः शिवमुच्चार्य निरूपमात्मा प्र
चोदयात् वर्णितास्सूर्य गायत्री सर्वतंत्रेषु गोपिता दशधा साधकैर्जप्या संध्यास्ववेवोक्त
विधिना ध्यानमस्य प्रवक्ष्यामि सर्वदेवरहस्यकम् सर्वरोगापहं देवि भोगमोक्षफलप्रदम्
ॐकारांतानलकोटिभास्वरमुखं सिंदूरधूलीजया बालांरत्नकिरीटिनं त्रिनयनं श्वेतांबु
मध्यासनम् नानाभूषणभूषितं स्मितमुखं स्वर्णांबरं चिन्मयम् सर्वं स्वर्णसरोजरत्नक
देवीर० लशौ दोर्भ्यां दधानं भजे एवं ध्यात्वा ॥ यंत्रोद्धारं प्रवक्ष्यामि सर्वाशापरिपूरकम् सर्वसंमो
५९ हनं दिव्यं सर्वसिद्धिमयं शिवे ॐ बिंदुत्रिकोणवसुकोणदलद्वयं तत्पुटितं भूपुरं विलस
द्वसुभारणाद्यम् रेखात्रयान्वितधरासदनं च देवि श्रीचक्रमेतदुदितं सवितुर्वेदाख्यम् ॥
59 लयागमस्य मन्त्रस्य स्वरूपावनिमादरम् यस्य श्रवणमात्रेण कोटिपूजाफलं लभेत् शक्ता
स्तियममासाद्य वरुणानिलवित्तदाः मेशाः पूज्याः बहिर्द्वारे यंत्रराजस्य साधकैः गणेशश्च
डवेताल्लोलोलाक्षो विकरालकः मतद्वौस्थाः शिवपूज्या वामावर्तेन साधकैः हिन्दि
द्यमन्त्रध्यास्त्रेण गुरुरूपेण्निर्चयं शिवे हृतत्रये चर्चयेन्मंत्री गंधपुष्पाक्षतादिभिः चंद्रभौमबुध
जीवशुक्रशौरिंतमस्तया केतुं वसुदले देवि वामावर्तेन पूजयेत्सुधीः दीर्घांस्तत्सजयाभ
द्रा विमला निर्मलां ततः विघ्नजांस्तर्वतोवक्त्रां ग्रहे देवं वसुदले चर्चयेत् सूर्यदिवाकरभानु
भास्कर रविमीक्ष्यति त्वष्टारं तपनं युधं मंत्र वसुकोणे समर्चयेत् हंसं च ग्रहपतिं देवि त्रिको
णे च त्रयी नंतं यष्टा बिंदुमंडले देवि वसुकोणे त्रिकोणके तयनीलापनीचेववोधिनी

५९

वैखरी पिंगी कालिनी भोगरंगी वैखरी रम्याकर्षिणी युता पत्राः संपूज्य च सर्व कौलिकः कु
लसिद्धये मायां विस्तारवतीं हे मम भास्त्रे समर्चयेत् विस्फुरोमस्त्रं विनाशेच बिंदु बिंबे समर्चय
तु कमलैः केवलं देवं पूजयेत् सुधानिच स्ववर्णेच त्रये मध्ये पूज्य रत्ना हां कलशं शिव मूलेन वि
धिवद्दे विनमेल्वेवल्य सिद्धये लयांग मेन दामूलानं सर्वतत्त्वे गुरो पितं मुद्रां पद्माभिधां द
विदर्शयेदर्चना विधौ अंगुष्ठौ विन्यस्यौ मध्ये संयोज्य तर्जनी द्वयं कनिष्ठिके च मयोज्य म
ध्यमानामिकाः पृथक् पद्ममुद्रेयमाख्याता बिंबमुद्रा प्रणोदिये अंगुष्ठौ संमुखौ बोधः
संमुखौ रंगुली चरेत् ऊर्ध्वे कर द्वयं तां कन्या बिंबमुद्रेयमीरिता अधोमेन वामम मध्याते
र्ध्वे सव्य मध्यगा तर्ये च कौलिकः कुर्याद्धाम तः सव्य नो गुलीः त्रिखण्डा भास्करी मुद्रा त्रैलो
क्य वशकारिणी सर्वरोगापहा ख्याता दर्शनीयार्चना विधौ अंगुष्ठयोः चेद्वागे जे आधना
मयोस्तथा मिलितामिलितौ चान्ते यौगकेन मलेवयोः मध्येन भास्करं देवं ध्यात्वा मुद्रां प्रदर्श
येत् भ्रामयेने च गोपादो मच्वेने च विसर्जने दीपधूपादिनैवेद्यं देयं सर्वं खशोल्कया खशो
ल्कयां महामुद्रा सर्वरोगापहारिणी सर्वार्थ साधक करी दुःख दारिद्र्य नाशिनी वद्धाग्र्य छिद्यु
गंदे विसर्वपर्व णि योजयेत् अंगुष्ठयोर्लिंब ध्यो ध्वे सव्ययोन्युत्तमो मम्मा खशोल्कायुं महा
मुद्रा शत्रुवर्ग विमर्दिनी रविं दृष्ट्वा स्मरणमात्रेण दर्शनीया मेरुपरि महामुद्रा महारोगापहा
महामार्तण्डवल्लभा इमां यो भानवीं मुद्रां दर्शयेत् पूजने सुधीः शतवर्ष सहस्राणां पूजा
याः फलमाप्नुयात् प्रयोगान स्ववद्ये हं स्मरणपांव निस्मादर येन साधनमात्रेण मंत्रः

८३ सिद्धिप्रदो भवेत् स्तंभने मोहने चैव मारणाकर्षणे तथा । वशीकरणविद्वेषशांतिकी
पौष्टिकी क्रिया एतेषां साधने यद्वै साधकानां हितेच्छया । प्रसकाद्यमहानत्वेकलौरोगग
यदि स्मिये स्वो प्रभाते शयनात्तु स्नायायावश्यकं चरेत् स्नात्वा जपेन्मृत्तादेवि पयस्यपञ्चात शार्क
रा: सर्पिषा स्तंभनं सद्यो वा दिन स्कारपायसं । स्वो मध्याह्न वेलायां जुषेद्दत्तु तस्य संख्यया उ
नेन दशांशशमीशाखिन्नयुतपद्यालनागरान् । तर्पयेत्स्ययमासद्यो मोहनं कसदामपि । स्वो सा
देवीर: यं जपेन्मूलं नदीतीरे स्थितो नरः । मधुनेन दशांशेन जुह्नेत्स्ययावनपर्पदान् घृतेन दध्या स
९० तर्प्य मारणं हि पत्नीभवेत् स्वो निशीथे संजप्य मूलमंत्रायुतं शिवे हुनेद्दशांशं देभाज
शाटीयुत तु ज्वलस्यके: आकर्षणं भवेत्सद्यो देविनाकभियामपि । स्वो ब्राह्मे मुहूर्ते तु स्ना
६० त्वा तत्र जपेज्जले अयुतं मूलविद्याया दशांशेन जुहुयात्सुधी: घृतमत्स्याण्डकाहेरपक्षपक्ष्मा
लके सरान् इंद्रो पि वशतां याति किं पुनः क्षुद्रभूमिपः । स्वो द्वेष्ये जपे हि याम साधको युतं स
ङ्ख्यया जुहुयात्सर्पिर्भाजमुक्ता पयघटशर्करा: विद्वेषणं तयो देवि भवेद्विद्वेषिणी हि वांसस्वो
प्र.जपे वधो दिने सर्ये वृक्षमूले मौन्मन्त्रे युतं जप्त्वा ततो दशांशेन जुहुनेत्त्रियवा वान्नान् अभोजनके समस्तकंठो
शोतिर्भवति निस्तारणान्मालि हि क्षेरनाह क्षेराजभीतिस्मरेद्युति स्वो व संगतमयं जपेद्दीनारम्
लके मंत्रायुतं मन्त्रादेवि नजुहुयाद्धत गोमघृतान् पद्मपद्मान् किंजल्क मन्त्रा द्वार्कदलानि च द
शांशं तर्पयेद्धात्री रेणमिनयात्सुधीः मन्त्रायुत सिद्धेवलोके देवानामपि दुर्लभा रम्यपद
ट्तो गरः सविन्नशान्तिवल्लभः सर्वमंत्रमयी पाहि ओं गोपवीयोनमस्तम्भिः इति श्रीदेवी

रत्नसेनतंत्रे स्वयेपटलः समाप्तः श्रीभैरव उवाच ॥ अथाहं स विवक्षे नित्यस्नानस्य कम
परमं पटलं दिव्यं शृणु पार्वति सादरं पंचहात्यमहावाक्यो गायत्री संजपेत्क्रिये सप्राणकीभवे
द्योगी गायत्री संजपेत्क्रिये ह्योगीयदिदं शिवशासने स विवक्षे नित्यस्नानायाः पद्धतिं गच्छ विशे
- सवनत्व हस्यापुत्रो वहेयप्राणवल्लभे ॐ ब्राह्मे मुहूर्ते शयनशयननन्तलाङ्गूस्याय बद्धपद्मासनः
स्वशिरस्य सहस्राराधोमुखकमलकर्णिकामध्यवासिने श्रीगुरुं चिदानंदं ध्यात्वा नत्वा नुत्वा
तद्दर्शनानंदात्पुलो भूत्वा हंसः सोऽहं स्वाहेति संजप्य जपं हंसाय निवेद्य तदाज्ञां गृहीत्वा ब
हिरागत्य मलादीनुत्सृज्य वर्णपूर्वशौचमादाय देवं ध्यात्वा प्राणायामत्रयं विधाय तत्वत्रये
णाचम्य दंतधावनं कुर्यादिति क्लीं कामदेवाय सर्वजनमनोहराय वौषट् इति दंतान्संशोध्य
ह्रां गं इत्यचत्रयं विधाय प्रणवेन त्रिराचम्य शिरो मुखं कर्णौ नाभिं हृत्लिंगं जानुपदे च प्रत्येकं क
लबीजानंतरालिन्यसे दिनुपस्पृश्य मायाबीजेन नाराचेन प्राणायामत्रयं कुर्यात् पू: १६ कुं: ६४
रेचक ३२ इति प्राणायामेन समानोदानव्यानादीन् नियम्य नद्यादौ गत्वा मंत्रत्रयमूलेन त्रिधा
भिमंत्र्य मलापकर्षणस्नानं निर्माय ॐ गं गीं गूं गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्म
दे सिंधु कावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु इत्यंकुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थानावाह्य ॐ भगव
न्भवभक्तेश ग्रहनायक भास्कर विरूपवदने त्रेशपरमार्यां हृदयसंभो यावत्तावत्तव विष्णा मि
नावद्धो नो ह्वान्तावरं इत्यावाह्य त्रितीयां मध्ये मंत्रं विलिख्य मूलेन सप्तधाभिमंत्र्य कुंभमुद्रया
दर्शय जले त्रिरिकंमज्जेत् इति स्नात्वा देवं ध्यात्वा मूलेन देवतायां अर्घ्यत्रयं दत्वा मूलविद्या

८४

दशधा जप्त्वा सूर्यगायत्र्या महामार्तण्डायाध्येयं ददाय ॐ ह्रूं सूर्याय विद्महे ह्रीं सः ज्योतीरूपाय
धीमहि तन्नो हंसः परमात्मा प्रचोदयात् ॐ हंसः महामार्तण्डाय प्रकाशशक्तिसहिताय भगवते
सूर्याय नमः इत्यर्घ्यत्रयं दत्त्वा मूलेन त्रिस्त्रिवेन पूर्वकं स्वाचम्य वासोन्तस्त्रिर्निधाय सुधाम्बुसौधा
या जलेन तत्र ग्रहृत्वा स्वदेहे उपस्पृश्य वामहस्ते जलं धृत्वा दक्षहस्तेनाच्छाद्य लवं रयं हं इ
देवीर. ति त्रिरभिमंत्र्य दक्षकरे धृत्वा तत्स्रविताम्बुबिन्दुभिः सप्तदश निर्वाद शास्मे मार्ज्य इडयानतो
६१ नीत्वा शरीरं प्रक्षाल्य वामनासया विनिःसार्य तत्कलं कृष्णपापदेहं स्ववामभागस्थवज्र
शिलायामास्फालयेदिति मलापकर्षणं कृत्वा ॐ ह्रीं आत्मतत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॐ ह्रीं विद्या
तत्त्वं शोधयामि स्वाहा ॐ ह्रीं शिवतत्त्वं शोधयामि स्वाहा इत्याचम्य पू. १९ कु. ६४ रे. ३२
इति त्रिः प्राणायामं निर्माय गायत्रीं दशधा जपेत् सवितुर्देवगायत्रीं कौलिको दशधा जपे
61 त् महापातकयुक्तोपि सर्वरोगैः प्रमुच्यते इति जप्त्वा मूलं यथाशक्त्या जप्त्वा जपं देवाय
समर्प्य मूलमुच्चार्य उद्यन्तमनाभासं परमेश्वरं सच्चिन्मयं मध्ये सच्चिदाकाशमार्गमे
ष्या त्रिकोणमण्डलमाहेत्युपस्थाय त्रिजलाञ्जलिं दत्त्वा पुनर्जले श्रीचक्रं वा योनिचक्रं विंब
बिंदुसंहितं विलिख्य मूलान्ते श्रीमहामार्तण्डदेवः सूर्यः सविता विस्फुरदाममहितं तत्त्वनामि
ति द्वादशवारं संतर्प्य त्रिरादित्यतर्पणं विधाय त्रिराचम्य स्नानेशाय वरुणाय ॐ ह्रूं श्रुं वं वरु
णाय वौषट् इति नत्वा देवसदेवीकं विसृज्य हृत्कुशेशयकोशं नीत्वा ध्यात्वा स्नानशा
टीं निर्वर्त्य योगमुपमार्गकेदिति संध्याविधिः तत्र पादौ प्रक्षाल्य गेहं तनः प्रविश्य सामा

६१

B-2

मार्घोदकेनाभ्युक्ष्य ॐ ह्रां क्षेत्रपालाय नमः ॐ मध्ये वास्तुदेवताभ्यो नमः इति पूर्वद्वारादारभ्य
उत्तरद्वारपर्यन्तमभ्यर्च्य द्वारोर्ध्वे गंगायै नमः दक्षिणे यमुनायै नमः द्वाराधः सरस्वत्यै
नमः उत्तरे चक्राय नमः मध्ये सुधार्णवाय नमः इति संपूज्य मूलेन निरीक्ष्य कौशिका
भिः संताड्य यथार्हमासने उपविश्य शोधनं कुर्यात् ॐ अस्यासनशोधनमन्त्रस्य मेरु
पृष्ठऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसनशोधने विनियोगः ॐ पृथिव्यै नमः ॐ पृ
थ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनं ॐ ह्रां ह्रीं
ह्रौं आधारशक्तिकमलासनाय नमः अनन्ताय नमः पद्मनालाय नमः पद्माय नमः
पत्रेभ्यो नमः ॐ अष्टदलपद्माय नमः ॐ सहस्रदलपद्माय नमः ॐ ह्सः श्रीकर्णि
कायै नमः ॐ सप्तकेसरेभ्यो नमः इति संपूज्य दिव्यदृष्ट्या देवाँस्तलत्रयेण मूलेन गला
न्नाभिपार्ष्णिघातत्रयेण भौमान् विघ्नानुत्सार्य ॐ अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थि
ताः ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया इत्यनेन मन्त्रेण भूतान्निःसार्य ॐ हुं
अस्त्राय फट् इति दिग्बन्धं विधाय ॐ ह्सः मार्तण्डभैरवाय फट् स्वाहा रक्षां विधाय हुं फट् वा
मनुस्मरणपुरःसरं ह्रीं फट् कुंभकेन मः फट् विरिञ्चेति स्वात्मानं संरक्ष्य ध्यात्वा
ॐ ह्रां ह्सः कुण्डलिनीं चेतने कुण्डलिनीं सार्धत्रिवलयां दीर्घाकारां सुप्तां प्रदीप्तकलिका
कारां बिसतन्तुतनीयसीं तडित्कोटिप्रभां वह्निचन्द्रकोटिसुशीतलां सूर्यकोटि
सदृशं शिवह्निकोटिकराला सुषुम्नामार्गेण षट्चक्रं भित्त्वा ब्रह्मपद्मं नीत्वा परम

शिवेन संयोज्य सामरस्योद्भावनयामृतेन संतर्प्य पुनस्तेनैव पथा मूलाधारं प्रापयित्वा वामे
८५ पापपुरुषं कृष्णश्मश्रुं रक्ताक्षं धूम्रवर्णं खड्गचर्मधरं अंगुष्ठाकारं विचिंत्य यं रं वं लं इति
भूतबीजैः शोषणदाहनाप्लावनादीन् कुर्यात् यथा आदौ प्राणायामप्रयोगेन यमि
ति वायुबीजेन षोडशवारजपेन शोषयेत् रमिति वह्निबीजेन चतुःषष्टिवारजपेन दा
हयेत् वमिति वरुणबीजेन द्वात्रिंशद्वारजपेन आप्लावयेत् लमिति भूबीजेन दशवारज
देवीर० पेन देहं दृढं विचिंत्य हमित्याकाशबीजेन दशधा जपेन शून्यात्मकमात्मानं ध्यात्वा हृ
६२ दयारविंदकर्णिकायां देवं सूर्यं ध्यायेत् देदीप्यमानमुकुटमणिकुंडलमंडितं देवमहस्व
किरणं विस्फुरल्लिंगिनं स्मरेत् इति ध्यात्वा स्वात्मानं देवरूपं स्मृत्वा ॐ आं ह्रीं क्रों ह्रां ह्रीं हं
65 सः मम प्राणा इह प्राणाः मम जीव इह स्थितः मम सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि मम वा
ङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा इति भूतशुद्धि
प्राणप्रतिष्ठाक्रमः ततो मूलेन न्यासं विधाय मूलेन शिरसि त्रिः सूर्यं संपूज्य मंत्रसंक
ल्पं कुर्यात् ॐ अस्य श्रीसूर्यपूजामंत्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः गायत्री छंदः श्रीसविता देवता
ह्रीं बीजं ह्रीं शक्तिः ॐ कीलकम् श्रीधर्मार्थकाममोक्षार्थे सूर्यपूजायां विनियोगः ऋ
ष्यादिन्यासः श्रीब्रह्मा ऋषये नमः शिरसि गायत्री छंदसे नमः मुखे श्रीसविता देवतायै
नमः हृदि ह्रां बीजाय नमः गुह्ये ह्रीं शक्तये नमः पादयोः ॐ कीलकाय नमः नाभौ श्री
धर्मार्थकाममोक्षार्थे सूर्यपूजाजपे विनियोगः सर्वांगेषु इति ऋष्यादिन्यासः अथ कर

न्यासः ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां स्वाहा ॐ ह्रूं मध्यमाभ्यां वषट् ॐ ह्रैं अनामि
काभ्यां हुं ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् इति करन्यासः ॥
एवं षडंगः अथ सूर्यमूलमंत्रन्यासः ॐ नमः शिरसि ॐ ह्रां नमो नेत्रयोः ह्रीं नमः मुखे
सं नमः हृदि सूं नमः कुक्षौ र्यां नमः नाभौ यं नमः जान्वोः नं नमः पादयोः मः न
मः शिरसः पादपर्यन्तम् इति सप्तधा व्यापयेत् इति सूर्यमूलन्यासः ॐ ह्रां ऋग्वेदात्मने
सूर्याय नमः शिरसि ॐ ह्रीं यजुर्वेदात्मने सूर्याय नमः कुक्षौ ॐ सः सामवेदात्मने
सूर्याय नमः गुह्यलिंगयोः ॐ अथर्ववेदात्मने सूर्याय नमः पादयोः इति त्रिधा व्यापयेत् ॥
इति वेदन्यासः ॐ आत्मस्वरूपाय सूर्याय हृदयाय नमः ॐ ह्रीं परमात्मने सूर्याय शिरसे
स्वाहा ॐ ह्रीं सर्वभूतात्मने सूर्याय शिखायै वषट् ॐ ह्रैं ज्ञानात्मने सूर्याय कवचाय हुं ॐ
ह्रौं अनन्तात्मने सूर्याय नेत्रेभ्यो वौषट् ॐ ह्रः अस्त्राय फट् इत्यात्मन्यासः ॐ ह्रां सोमात्म
ने सूर्याय हृदयाय नमः ॐ ह्रीं भौमात्मने सूर्याय शिरसे स्वाहा ॐ ह्रूं बुधात्मने सूर्याय शि
खायै वषट् ॐ ह्रैं जीवात्मने सूर्याय कवचाय हुं ॐ ह्रौं शुक्रात्मने सूर्याय नेत्रेभ्यो वौषट्
ॐ ह्रः शौर्यात्मने सूर्याय अस्त्राय फट् इति करषडंगो इति ग्रहन्यासः ॐ अं आं इं ईं उं ऊं ऋं
ॠं लृं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः सूर्याय नमः मूलाधारे ह्रां कं खं गं घं ङं सूर्याय नमः लिङ्गे
ह्रीं चं छं जं झं ञं सूर्याय नमः स्वाधिष्ठाने सः टं ठं डं ढं णं सूर्याय नमः अनाहते ह्रां तं थं दं
धं नं सूर्याय नमः विशुद्धौ ह्रौं पं फं बं भं मं सूर्याय नमः आज्ञायां सः यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं

B-2

१ इति सप्तधातून्यापयेत् इति मूलस्थहिमानकान्यासः ॐ ऌं गायत्रीछंदसे सूर्याय नमः ब्रह्मरंध्रे ^ १

८९ सूर्याय नमः करंध्रे ईं ईं त्रिष्टुप्छंदसे सूर्याय नमः आज्ञायाम् उं ऊं अनुष्टुप्छंदसे सूर्याय
नमः विशुद्धौ ऋं ॠं ऌं ॡं उष्णिक्छंदसे सूर्याय नमः अनाहते एं ऐं विराट्छंदसे सूर्या
य नमः मणिपूरे ओं औं जगतीछंदसे सूर्याय नमः स्वाधिष्ठाने अं अः बृहतीछंदसे सूर्याय
नमः मूलाधारे इति सप्तधातून्यापयेदिति सप्तछंदन्यासः ॐ गौराम्बाय सूर्याय नमः ब्र
ह्मरंध्रे ॐ ह्रां पांडुराम्बाय सूर्याय नमः आज्ञायां ॐ ह्रीं सिताम्बाय सूर्याय नमः विशुद्धौ
देवीर. ॐ सः श्वेताम्बाय सूर्याय नमः अनाहते ॐ ह्रां हिमाम्बाय सूर्याय नमः स्वाधिष्ठाने ॐ ह्रीं नीला
९३ म्बाय सूर्याय नमः मणिपूरे ॐ सः क्रदाम्बाय सूर्याय नमः मूलाधारे इति त्रिर्व्यापयेत् इति
सप्तनूरागन्यासः ॐ अजपादेव सूर्याय नमः करंध्रे ह्रां गायत्रीदेवताये सूर्याय नमः आज्ञायां
ह्रीं सावित्रे देवताये सूर्याय नमः विशुद्धौ सः सरस्वतीदेवताये सूर्याय नमः अनाहते सू
र्याय यतरीदेवताये सूर्याय नमः स्वाधिष्ठाने नवग्रह्यवाहिनीदेवताये सूर्याय नमः मणिपू
रे सः पंचमीदेवताये सूर्याय नमः मूलाधारे इति त्रिर्व्यापयेत् इति गायत्रीन्यासः ॐ शिव
63 तत्त्वाय सूर्याय नमः ब्रह्मरंध्रे ह्रीं शक्तितत्त्वाय सूर्याय नमः आज्ञायां ह्रीं मायातत्त्वाय सूर्या
य नमः विशुद्धौ सः विद्यातत्त्वाय सूर्याय नमः अनाहते ह्रां कालतत्त्वाय सूर्याय नमः स्वाधि
ष्ठाने ह्रीं नियतितत्त्वाय सूर्याय नमः मणिपूरे सः आत्मतत्त्वाय सूर्याय नमः मूलाधारे इ
ति त्रिर्व्यापयेत् इति तत्त्वन्यासः ॐ कामरूपपीठेशाय सूर्याय नमः आज्ञायां ह्रीं जालंध
रपीठेशाय सूर्याय नमः विशुद्धौ सः पूर्णगिरिपीठेशाय सूर्याय नमः अनाहते सूर्याय

मधुपुरीपीठेशाय सूर्याय नमः स्वाधिष्ठाने नेत्रवेणीपीठेशाय सूर्याय नमः मणिपूरे मः वा
राणसीपीठेशाय सूर्याय नमः मूलाधारे मूले कुरुक्षेत्रपीठेशाय सूर्याय नमः सर्वांगे इति
पीठन्यासः विन्यासपद्धतेन इति द्वादशन्यासः यथा मुनिमायामूलविद्यावेदात्मयज्ञसुद्वयः
कल्पसूत्रगायत्रीनक्षत्रपीठोदयः क्रमात् एते ते द्वादशन्यासः सर्वतन्त्रेषु गोपिताः वर्णि
तान्नवदेवेशि सर्वरोगापहारकाः एतान्यः कुरुते न्यासान्स विद्वः सर्वसिद्धये नश्यल
न्तीभयरोगास्य विद्या शुक्लामयः न्यासांते भास्करं ध्यायेत् जपाकोटिफलं लभेत् अथ मा
तृकान्यासः ॥ ॐ अं कं खं गं घं ङं आं अंगुष्ठाभ्यां नमः इं चं छं जं झं ञं ईं तर्जनीभ्यां स्वाहा
उं टं ठं डं ढं णं ऊं मध्यमाभ्यां वषट् एं तं थं दं धं नं ऐं अनामिकाभ्यां हुं ओं पं फं बं भं मं औं कनि
ष्ठिकाभ्यां वौषट् अं यं रं लं वं शं षं सं हं ळं क्षं अः करतलकरपृष्ठाभ्यां फट् इति करन्यासः
एवं षडंगन्यासः अं नमः शिरसि आं नमः मुखवृत्ते इं नमः दक्षनेत्रे ईं नमः वामे उं नमः
दक्षकर्णे ऊं नमः वामे ऋं नमः दक्षनासापुटे ॠं नमः वामे लृं नमः दक्षगण्डे ॡं नमः वामे
एं नमः ऊर्ध्वोष्ठे ऐं नमः अधरोष्ठे ओं नमः ऊर्ध्वदन्तपंक्तौ औं नमः अधोदन्तपंक्तौ अं नमः शि
रसि अः नमः मुखे कं नमः दक्षबाहुमूले खं नमः कूर्परे गं नमः मणिबन्धे घं नमः अंगुलि
मूले ङं नमः अंगुल्यग्रे चं नमः वामबाहुमूले छं नमः कूर्परे जं नमः मणिबन्धे झं नमः अं
गुलिमूले ञं नमः अंगुल्यग्रे टं नमः दक्षपादमूले ठं नमः जानुनि डं नमः गुल्फे ढं नमः अं
गुलिमूले णं नमः अंगुल्यग्रे तं नमः वामपादमूले थं नमः जानुनि दं नमः गुल्फे धं नमः अं

८७

गलिमूले लंनमः अंगुल्यग्रे पंनमः दक्षपार्श्वे फंनमः वामे बंनमः पृष्ठे भंनमः नाभौ मंन
मः जठरे यंनमः हृदि रंनमः दक्षमूले लंनमः ककुदि वंनमः वामांसे शंनमः हृदादि
दक्षहस्ताग्रान्ते षंनमः हृदादिवामहस्ताग्रान्ते संनमः हृदादिदक्षपादाग्रान्ते हंनमः हृ
हृदादिवामपादाग्रान्ते ळंनमः पादादिशिरःपर्यन्ते क्षंनमः शिरसः पादपर्यन्ते इति वि
न्यसेत् इति मातृकान्यासः ह्रीं नमः शिरसि ह्रंनमः हृदि सः नमः पादयोः मूला
देवीर: ६४ शिरसः पादपर्यन्तं इति त्रिर्व्यापयेत् इति न्यासं विधाय रक्तकमलान्तर्गतं देवं ध्यायेत् जपा
दाडिमबिम्बाभं द्विभुजं वामकराम्बुजे समास्थापयंतं युक्तं मणिकुंडलमंडितं केयूरहारम
रत्नाकल्पशोभितं जपारुणं सवितारं जगन्नाथं विभ्रमं तालिंगितं भजे एवं ध्यात्वा मानसोप
चारैरभ्यर्च्य स्ववामे त्रिकोणाहत्म मंडलं विलिख्य रं वह्निमंडलाय दशकलात्मने नमः इति
संपूज्य त्रिपदीतालिकां संस्थाप्य नवशंखं संस्थाप्य शंखे अं अर्कमंडलाय द्वादशकला
त्मने नमः इति संपूज्य तीर्थजलेन आपूर्य सौः सोममंडलाय षोडशकलात्मने नमः
इत्यभ्यर्च्य तं मंत्रपीयूषाय ह्रीं नमः इति गंधाक्षतैः समर्च्य ॐ गंगे च यमुने चैव गोदा
वरि सरस्वति नर्मदे सिंधु कावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु इति सूर्यमंडलात् अंकुशमु
द्रया तीर्थान्यावाह्य ॐ ह्रां ह्रीं हंसः शुचिषदे सूर्याय स्वाहा इति संपूज्य धेनुयोनिमत्स्याख्य
मुद्राः प्रदर्श्य प्रणामेन दर्शनेनापि शंखस्य किं पुनः स्पर्शनेन च विलयं यान्ति पा
पानि हिमवद्भास्करोदये इति सामान्यार्घ्यं विधाय तथार्घ्यं कुर्याद्यथा सामान्यार्घ्यस्य

64

६४

दक्षे त्रिकोणं तद्बहिश्चतुरस्रं विलिख्य सामान्यार्घोदकेन प्रोक्ष्य ॐ ह्रां हृदयाय नमः पूर्वे ॐ
ह्रीं शिरसे स्वाहा दक्षिणे ॐ ह्रूं शिखायै वषट् पश्चिमे ॐ ह्रैं कवचाय हुं उत्तरे ॐ ह्रौं नेत्रत्रया
य वौषट् मध्ये ॐ ह्रः अस्त्राय फट् ऊर्ध्वे इति संपूज्य ॐ इति शाने हें रं आग्नेये मः इत्यग्रे
तिस्र संपूज्य ताम्रिमाधारं संस्थाप्य रं अग्निमण्डलाय दशकलात्मने नमः इत्यभ्यर्च्य
सौवर्णं राजतं ताम्रं पैत्तलं मृन्मयं घटं स्थापयेत्कोमिते दिव्यमालाभिः कुंकुमाक्षितम्
इति स्थाप्य हं सः सूर्यमण्डलाय द्वादशकलात्मने नमः इति संपूज्य मधुगन्धेन पूर्ये त
त्र त्रिकोणगन्धधाराप्रपातेन संपूर्य सोः सोममण्डलाय षोडशकलात्मने नमः इति सोममण्ड
लात् म्लीकरणमुद्रया ग्रस्त्वा ध्यात्वा नन्दीतीर्थकुंभे निःक्षिप्य गंगा इमा विहीनमुद्रा
यां मूलमुच्चार्य ह्रां ह्रीं हूं ह्रैं ह्रौं ह्रः गः गंगाद्वेव् गमनलाकर्षिणि गमनवर्षिणि महामा
तंडमंडलमध्ये सुधांदे विपरमानन्देश्वरि ह्रां ह्रीं सः हं सः सोऽहं स्वाहे ति दशधा जपेत् इति नमः
सूर्यमण्डलसंभूते वरुणालयसंभवे अमाबीजमये देवि शुक्रशापाद्विमुच्यताम् वेदानाम
णवो बीजं ब्रह्मानन्दमयं यदि तेन सत्येन ते देवि शुक्रशापाद्विमुच्यताम् एकमेव परंब्रह्म स्थूलसू
क्ष्ममयं ध्रुवं कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहम् शापविनिर्मुक्तामृतं कालं
शापतः विमुक्ता पवित्रा भव सामनन्दः पावमानः परानन्दः पावमानः पराद्वर
सः पावमाने परब्रह्मस्यनेन नाशयामि इति त्रिः संपूज्य गंगादितीर्थान्यावाह्य धेनु
योनिमत्स्यमुद्राः प्रदर्श्य हं सः सोऽहं स्वाहा इत्यमृतीकृत्य मूलं दशधा प्रजप्य गन्धाक्ष

८८ तत्रैवैः संपूज्य मत्स्यमांसमद्यं तीर्थं प्लावयेत् इति यदं स्थाप्य यदां ते नामपूर्व्वं स्वं नमः इति स्थाने
मातृकामंत्रं संस्थाप्य मूलेन दीपरिज्वा दिव्यरूपं भावयेदिति परमे पात्रं परमपात्रस्थाने गुरु
शक्तिमहदेवीपाद्याचमनीयमधुपर्कपात्राणि संस्थाप्य गुरुशक्तिमहादेवीपात्राणि तीर्थामृ
तेन पाद्याचमनीयपात्रे जलं मधुपर्कपात्रे घृतमधुसितादिभिः लिपेत् ततः पूजाद्रव्याणि
परमपात्रामृतेन शुद्धा धेनुयोनिमत्स्यमुद्राः प्रदर्श्य श्रीचक्ररत्नपीठाधारोपवि
देवीर॰ ९५ ष्टात्वा बिंदुविराजमानत्रिकोणमेखलावसुकोणान्वितसहस्रदलविराजितनवदलत्रिवृत्त
वृत्तत्रयविलसितं तथा रश्मि संस्थाप्य श्रीचक्रं विलिख्य वामे संस्थाप्य ॐ ह्रां ह्रीं हूं मः सौः
मः स्वाहा संस्थाप्य मित्यादिदेवतान्यासाय शिवशक्तिसदाशिवईश्वरशुद्धविद्यामायाकलाविद्यारा
गकालनियतिकालपुरुषप्रकृत्यहंकारमनोबुद्धित्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणवाक्पाणिपा
दपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगंधाकाशवायुवह्निसलिलपृथिव्यादिषट्त्रिंशत्तत्वस्वरूपाय श्री
योगपीठाय नमः ॐ ह्रां अष्टदलपद्माय नमः ॐ ह्रीं द्वादशदलपद्माय नमः ॐ ह्रूं सहस्र
65 दलपद्माय नमः ॐ ह्रैं सप्तकेन्द्रेभ्यो नमः ॐ ह्रौं समन्वगेभ्यो नमः इति मूलेन रत्नसिंहास
नाय नमः इति संपूज्य पद्मे केसराञ्जलिं गृहीत्वा अष्टांगं कुर्वन् श्रीदेवं सर्वीकं ध्यात्वा
श्रीमूलस्थाने विष्णुनामसहिताय श्रीसूर्याय पाद्याचमनीयमधुपर्काद्यं गंधाक्षतपुष्पस्नान
वस्त्रालंकरणहारकेयूरनूपुराभरणरत्नसिंहासनधूपदीपनैवेद्याचमनीयताम्बूलकर्पूर
चामरादात्रिकादीनि निवेद्य मानसैःरुपचारैः संपूज्य सदेवीकं देवं मध्यनाडीनिर्गतेन वायुने

नोत्र्यंगुष्ठमात्रं ध्यात्वा भगवन्तं सर्वलोकेशं सहस्रकिरणप्रभो यावत्वा समर्चयिष्यामि तावत्त्वं सुप्रति
ष्ठावह इति श्रीं श्रीं बिंदु बिंबे पुष्पं दत्वा बिंबमुद्रया जीवन्यसेत् ॐ ह्रां ह्रीं सः हंसः [illegible] यं रं लं वं
शं षं सं हं लं क्षं विस्नुनामहिनस्य सूर्यस्य प्राणा इह प्राणाः ॐ ह्रां ह्रीं सः हंसः १० विस्नुनाम
हिनस्य सूर्यस्य जीव इह स्थितः १६ विस्नुनामहिनस्य सूर्यस्य सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि स्वे
विस्नुनामहिनस्य सूर्यस्य वाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणप्राणा इहैवागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ।
इति प्राणान्दत्वा आवाहनसंस्थापनसन्निरोधावगुंठनसंमुखीकरणसकलसकलामृतीकरणप
रमीकरणान्युपहृत्य सूर्यं धेनुयोनिमत्स्यपद्मबिंबभानुखखोल्काः मुद्राः प्रदर्श्य मूलेनैभगव
न्सूर्य इह रत्नसिंहासनमासनं मूलेनैव परमावरणदेवतारश्मिमंडलान्निर्गतो ध्यात्वा मूलम
न्त्रार्थे पाद्याद्याचमनीयपात्रेभ्यः संपूर्णममर्घ्यं मूलेनैभगवन् स्नानं गृहाण वौषट् मूलेनैभगवन्
गंधं गृहाण मूलेनैभगवन् पुष्पं गृहाण वौषट् मूलेनैभगवन् सर्वांगेषु गंधं नमः मूले
नै भगवन् गंधावलेपनं पुष्पाणि गृहाण नमः वौषट् मूलेनै भगवन् धूपं गृहाण नमः मूले
नैभगवन् दीपं गृहाण नमः इति स्वखोल्कया सर्वं दत्वा प्रणम्य पुरतः आत्मसुखासने स्थमो विलि
ख्य साधारपात्रं संस्थाप्य नैवेद्यं निवेद्य मूलेनाम्नतीकृत्य स्वखोल्कया निरीक्ष्य मूलेनधाराधारामृ
ताधेनुयोनिमुद्रे प्रदर्श्य ॐ ह्रां ह्रीं सः अमृतोपकल्पनममसि स्वाहा इति जलं दत्वा ग्रासमुद्रां
प्रदर्श्य ग्रासमुद्रया ग्रासाय मूलेनैव देवं संतर्प्य ध्यात्वा इदमाचमनीयं स्वाहा मूलेनैव ताम्बूलन
मः मूलेनैव समर्पयामि परमात्मा प्राणापान नैव संतर्प्य विस्नुनामविधिः संनरूप्य प्राणोमन्त्र परिवारदेव

८९

नाथ्यायेपृया सैाम्या निरंक्षेवर्णा निवरदाज्ञवक्त्या लिव भूषितानि हिरुल्लानि मात्तो यं गालि
भावयेत् ॥ दंष्ट्राकरालमत्युग्रमञ्जनत्याघकसभ गजेगोमोवनाभासे तुङ्गे गोसीस्सन्निभ
कामरूपधराः सर्वे दिव्याम्बरविभूषणाः वामोरुन्यस्तु सद्भलादवरूस्ताभूयप्रहाः ध्या
नमूर्वं मरानेवं स्वमसयाकोलिकोर्चयेत् इतिध्यात्वा ज्वलिद्दवा वीरपात्रामृतेन सहस्रलिङ्ग

देवीर॰

मेरा मु वामावर्त्या पूजयेत् ह्रां स्फ्ं आदिदेवाग्रुधार्वेनाने पूजाक्रम इति शिवशासने यथा
लेरस्त्र्यौपाङ्कां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः वीरपात्रामृतेन तर्पयेत् इत्युग्रिश्री॰ न॰

६६

मन्थमस्त्रीपा॰ पू॰ त्रैतिनेत्रति श्रीपा॰ पू॰ वंवक्त्रा श्रीपा॰ पू॰ यंवायुश्रीपा॰ पू॰ सं सोमश्रीपा॰ पू॰
ऐं ईशानश्रीपा॰ पू॰ न॰ ग्रांब्रह्मश्रीपा॰ पू॰ न॰ क्ष्रौं अनन्तश्रीपा॰ पू॰ न॰ इति वज्रपत्रे ऽभ्युर्ध्वे प्रथमा
वरणे ग्रां गणेशश्रीपा॰ पू॰ न॰ ऐं वटुकवेतालश्रीपा॰ पू॰ न॰ ऐं लोलालश्रीपा॰ पू॰ न॰ ऐं विकराल
श्रीपा॰ पू॰ न॰ इति गन्धालतुषे प्रवदालिगणपश्चिमोत्तरेषु वामावर्तेन ह्रां स्थान संपूज्य द्वितीया
वरणे स्वगुरुश्रीपा॰ पू॰ न॰ परमगुरुश्रीपा॰ पू॰ न॰ परापरमगुरुश्रीपा॰ पू॰ न॰ परमेष्ठिगु
रुश्रीपा॰ पू॰ न॰ इति गुरुपात्रामृतेन तर्पयेत् ततो वायव्यादीशानपर्यन्तं संपूज्य तृतीयावरणम् ।
सैां ज्योत्स्नासहितसोमश्रीपा॰ पू॰ न॰ मं सुरूपासहितमङ्गलश्रीपा॰ पू॰ न॰ बं जयासहितबुध
श्रीपा॰ पू॰ न॰ जं भद्रासहितजीवश्रीपा॰ पू॰ न॰ शुं विमलासहितशुक्रश्रीपा॰ पू॰ न॰ शं निर्म
लासहितशनिश्रीपा॰ पू॰ न॰ रां विघ्नकलासहितराहुश्रीपा॰ पू॰ न॰ कं सर्वतोमुखासहितकेतु
श्रीपा॰ पू॰ न॰ इति गन्धालये धात्वन्तपश्चगोवामावर्तेन वसुदले पूर्वादीशानपर्यन्तं संपूज्य

६६

66

चतुर्थावरणे ओं ह्रां ह्रीं नन्दिनी सहित सूर्यश्रीपा॰ पू॰ त॰ तापिनी सहित दिवाकरश्रीपा॰ पू॰ त॰ च
प्रबोधिनी सहित भास्करश्रीपा॰ पू॰ त॰ शुक्लिनी सहित रविश्रीपा॰ पू॰ त॰ शुभ्राविणी सहि
तत्वष्टारश्रीपा॰ पू॰ त॰ रश्म्याकर्षिणी सहित तपनश्रीपा॰ पू॰ त॰ चकोरा सहित धर्मश्रीपा॰ पू॰
त॰ इति श्रीपरमात्मनेन सुवर्णमाहात्म्या वसुकोणेषु षट्पदे संपूज्य पंचमावरणे ओं ह्रां ह्रीं माया
सहित हंसश्रीपा॰ पू॰ त॰ ईशाने ओं ह्रां ह्रीं विश्वावती सहित ग्रहपति श्रीपा॰ पू॰ त॰ इत्याग्ने
ये ओं ह्रां ह्रीं हेमप्रभ सहित त्रयीतनुश्रीपा॰ पू॰ त॰ इत्याग्नेये इति गंधाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य षष्ठावर
णे मूलविद्यामुच्चार्य श्रीविष्णुनाम सहित श्रीसूर्य श्रीपादुकां पूजयामि नमः तर्पयामि नमः
विदिशो द्वादशावरणं तत्वैः केवलमभ्यर्च्य सप्तमावरणे ओं ह्रां ह्रीं स्वर्णकलशश्रीपा॰ पू॰ त॰
ओं ह्रां ह्रीं सुवर्णकमलश्रीपा॰ पू॰ त॰ इति परमात्मनेन वामदक्षिणयोः करकमलयोः संपू
ज्य अष्टमावरणे मूलेन मूलदेवताभिः संतर्प्य प्रणमेत् पुनर्गंधाक्षतपुष्पैरभ्यर्च्य ओं ह्रां ह्रीं
जगद्विधेयमार्तण्डाय नमः इति संपूज्य घंटां वादयन् धूपदीपौ दत्वा ततः मूलदेवता सहिता
य श्रीसूर्याय सपरिवाराय परमान्नं नैवेद्यं निवेदयामि नमः मूलेन दत्वा मूलेन समर्पयेत् दक्षि
णां निधाय मूलेन धेनुमुद्रां प्रदर्श्य पुनः पुनः प्रणमेत् दक्षिणेन तर्जन्या वामाङ्गुष्ठान्तर
गताः परा अङ्गुलीर्योजयेत् विचार्य होमं समर्पयेत् साङ्गस्य सप्तमकलांकिताय देवधु
मस्तो मरुचंडकमंडलेय दिव्या भास्करस्य तलभा नैवेद्यं च प्रणामे च धेनुमुद्रां प्रदर्शयेत् इति

८.

देवीर॰ ९८

नत्वा संकल्पपूर्वं बटुकं विन्यस्य प्राणायामत्रयं कृत्वा अक्षमालया मूलं यथाशक्त्या जपेत्
जपान्ते गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादान्महेश्वर
इति जपं देवाय समर्प्य योनिमुद्रया प्रणम्य कृत्वा च सहस्रनामस्तवपाठं गुरोर्बटु तदपि
मुद्रया देवाय समर्प्य दद्द्बल्यणमस्य ॐ ह्रीं वं वीरबटुकाय नमः ॐ यां यीं यूं यैं यौं यः योगिनी
भ्यो नमः ॐ क्षां क्षेत्रपालेभ्यो नमः ॐ ग्रां ग्रौं तेजस्खड्गाय नमः ऊर्ध्वं बलिं निवेद्य ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं
सर्वभूतेभ्यः सर्वविघ्नकृद्भ्यो नमः बलिं वौषट् इति बलिं दत्त्वा स्वसाम्प्रदायिकैः सह वीरवर
नैवेद्याद्य नर्तनं ॐ सोऽहं हंसः स्वाहेत्यानन्दपात्रे त्रिः सिक्तैः सिञ्च्य वारान्नरमयो भूत्वा स्वा
त्मानं तेजोमयं स्वरूपं विभाव्य ॐ ह्रूं स्वात्माय फट् स्वर्गं संस्थाप्य प्रणम्य पुष्पाञ्जलिं दत्त्वा
भानवीमुद्रां प्रदर्श्य संहारमुद्रया श्रीचक्रबिन्दुबिम्बात्स्वयं तेजोमयं पुष्पमादाय पिङ्गल
याघ्राय तन्सोरं तेजः परमशिवेन संयोज्य मूलाधारं प्रापय्य स्वात्मानं तेजोरूपं दिव्यनाद्य
नु स्वशय्यायां सुखं विहरेत् इत्येवा नित्यस्मायाः पद्धतिर्गोप्यरूपिणी नवके हे न निर्मिता नान्यै
या कौलिकैः प्रिये इति श्रीदेवीरहस्ये तन्त्रे श्रीपरमादिव्यनित्यपूजापद्धतिः समाप्ताः॥ शुभम्

९८

ॐ नमः सूर्याय ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ यो देवदेवो भगवान् भास्करो महसां निधिः । गायत्रीनायको
भास्वान् सवितेति प्रगीयते ॥ तस्याहं कवचं दिव्यं वज्रपंजरकाभिधं । सर्वमंत्रमयं गुह्यं मूलविद्या
रहस्यकम् । सर्वपापहरं देवि दुःखदारिद्र्यनाशनं । महाकुष्ठहरं पुण्यं सर्वरोगनिवर्हणम् । सर्व
शत्रुसमूहघ्नं संग्रामे विजयप्रदं । सर्वतेजोमयं सर्वदेवदानवपूजितम् । रणे राजभये घोरे
सर्वोपद्रवनाशनम् । मातृकावेष्टितं वर्म भैरवानननिर्गतम् । ग्रहपीडाहरं देवि सर्वसंकटनाशन
म् । धारणादस्य देवेशि ब्रह्मा लोकपितामहः । विष्णुर्नारायणो देवि रणे दैत्याञ्जिष्यति । शंकरः स
र्वलोकेशो वासवोऽपि दिवस्पतिः । ओषधीशः शशी देवि शिवोऽहं भैरवेश्वरः । मंत्रात्मकं परं व
र्म सवितुः सारमुत्तमम् । यो धारयेद्भुजे मूर्ध्नि रविवारे महेश्वरि । स राजवल्लभो लोके तेजस्वी वैरि
मर्दनः । बहुनोक्तेन किं देवि कवचस्यास्य धारणात् । इह लक्ष्मीधनारोग्यवृद्धिर्भवति नान्य
था । परत्र परमा मुक्तिर्देवानामपि दुर्लभा । कवचस्यास्य देवेशि मूलविद्यामयस्य च । वज्रपं
जरकाख्यस्य मुनिर्ब्रह्मा समीरितः । गायत्र्यं छंद इत्युक्तं देवता सविता स्मृतः । माया बीजं श
रत् शक्तिर्नमः कीलकमीश्वरि । सर्वार्थसाधने देवि विनियोगः प्रकीर्तितः । ॐ अस्य श्रीव
ज्रपंजरकवचस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छंदः श्रीसविता देवता ह्रीं बीजं सः शक्तिः नमः की
लकं श्रीसर्वार्थसाधने श्रीसूर्यकवचपाठे विनियोगः । ॐ अं आं इं ईं शिरः पातु ॐ सूर्यो मंत्रवि
ग्रहः । उं ऊं ऋं ॠं ललाटं मे ह्रीं रविः पातु चिन्मयः । ऌं ॡं एं ऐं पातु नेत्रे ह्रीं ममारुणसारथिः ।
ॐ ओं औं श्रवः स्फुरन्नी पातु मे सर्वजगदीश्वरः । कं खं गं घं पातु गण्डौ मे सूः सुरसूजितः । चं छं जं

B-1

१७

ॐ चन्द्रांशे मे पातु मां स्वर्णमासप्रभः । टं ठं डं ढं मूर्धा पायात् सेयोगीश्वरप्रजितः । तं थं दं धं गलं पातु
नेनारायणन्नावृलभः । पं फं बं भं मम स्कन्धौ पातु मां सहस्रमानिधिः । यं रं लं वं भुजौ पातु मूलं सक
लनायकः । शं षं सं हं पातु वक्षो मूलमन्त्रमयोऽप्रभुः । लं क्षं हृं सः महापातु यहृन्नायो विश्व
ः । ॐ नृणां नमेमे पातु हृक्षं हृदिवसनायकः । अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं नाभिं पातु नमोपहः । लृं ॡं एं
ऐं ओं औं अं अः । लिङ्गं मे व्याघ्रहेश्वरः । कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं कटिं भातु मे मा वहन् । टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं
नं ऊरू मात्मा मावह । पं फं बं भं मं पृष्ठं लं वं जं घे मे व्याघ्रिभाकरः । शं षं सं हं लं क्षं पातु मूलपादौ त्र
यीतनुः । ॐ नृणां नमे मे पातु सविता नामकल्लवत्रः । सोमः पूर्वं च मां पातु भौमो मे आग्नेयां सदा वहन्
बुधो मां दक्षिणे पातु नैरृत्यां गुरुरेव मां । पश्चिमे मां सितः पातु वायव्यां मां शनैश्चरः । उत्तरे
मां तमः पायात् ऐशान्यां मां शिखीनया । ऊर्ध्वं मां पातु मिहिरो मामधस्ताज्जगन्मणिः । प्रभाते
भास्करः पातु मध्याह्ने मां दिनेश्वरः । सायं वेदप्रियः पातु निशीथे विस्फुरापतिः । सर्वत्र सर्वदा
सूर्यः पातु मां चक्रनायकः । रणे राजकुले द्यूते विवादे शत्रुसङ्कटे । सङ्ग्रामे च ज्वरे रोगे पातु
मां सविता प्रभुः । ॐ ॐ ॐ उत्तरमयः सर्वो बलान्मां भयात् । ह्रां ह्रीं ह्रूं हहहा हसौः हस
हसौः हंसो वनान्मां वनतः सः सः सः सससः नृपाद्वनचराच्चोराद्रणात्संकटात्पायान्मां कुल
नायको हि सविता ॐ ह्रीं ह्रीं सदा वेदा ह्रां ह्रीं ह्रूं दधिनेत्रपाचरणमितम्बीभेभयाङ्कास्करो रं रीं रं रुं
रुद्रे रविर्ज्वरभयात्कुष्ठव्रणाच्छूलाम्रपातु मां मां मां हिविवीम हृत्भ्यश्वयभयं मां पातु मां श्रीं उके
मलस्त्रामननः सदावतु पं हंसः सहस्रांशुमान् । इति श्रीकवचं दिव्यं वज्रपञ्जरकाभिध
म् । सर्वदेवरहस्यं च मातृकामन्त्रवेष्टितम् । महारोगभयघ्नं च पापघ्नं मन्त्रलोहितं गर्भायशक्

देवी र॰
१

१

रंतु लभ्यं सर्वश्रेयस्करं शिवे लिखित्वा रविवारे तु निबध्वा जन्मभे प्रिये गंधेन दक्षिणे भुज
धारयेद्यो वरारोहे स्कंदकेन सौरेण पुलेन भूर्जे त्वचि महेश्वरि कनकीकाशलेखन्या कवचं
भास्करोदये श्वेतसूत्रेण मंत्रेण वेष्टयित्वा मेनावेष्टयेद्गुटी सौवर्णेनाथ संवेष्ट्य धारयेत् कंठे वा
भुजे रणे रिपूञ्जयेद्देवि वादी वादे च सिद्ध्यति राजमान्यो भवेन्नित्यं सर्वतेजोमयो भवेत्
कंठस्था पुत्रदा देवि कुक्षिस्था रोगनाशिनी शिरःस्था गुटिका देवि राजलोकवशंकरी भु
जस्था धनदा नित्यं तेजोबुद्धिविवर्द्धिनी वंध्या वा काकवंध्या वा मृतवत्सा च या नारी कंठे
सा धारयेन्नित्यं बहुपुत्रा प्रजायते यस्य देहे भवेन्नित्यं गुटिका वामतेश्वरि अस्त्राणि शस्त्राणि
नि अस्त्रादीनि पार्वति नेहेह माप्नुयुर्यानि भविष्यन्ति न संशयः त्रिकालं यः पठेन्नित्यं क
वचं वज्रपंजरम् तस्य सद्यो महादेवि सिद्धिर्विनावरो भवेत् यस्तन्न्या कवचं देवि पूजये
द्यः प्रपीतनम् तस्य पूजार्जितं पुण्यं जन्मकोटिषु निष्फलम् शतावर्तं पठेद्देवि सम्मुखा
रविवासरे महाकुष्ठादिरोगाद्देवि मुच्यते नात्र संशयः नीरोगो यः पठेदेतद्रविवारे वज्रपं
जरम् लक्ष्मीवाञ्जायते देवि सद्यः सूर्यप्रसादतः भक्त्या यः पठेद्देवि कवचं मन्यते प्रि
ये इह लोके श्रियं भुक्त्वा देहान्ते मुक्तिमाप्नुयात् ॥ इति श्रीदेवीरहस्ये [illegible] वज्रपंजरा
ख्यं कवचं समाप्तम् ॥ सूर्यार्पणमस्तु ॥ शुभमस्तु ॥ ×

९२ ॐ नमो भगवते सूर्याय ॥ श्रीभैरव उवाच ॥ देवि देवि महादेवि सर्वाभयवरप्रदे । त्वं मे प्राणप्रि-
याप्रीतास्नेहेन वशीकृतः । किं किं मे प्रार्थयसे मया वक्ष्ये तत्ते ददाम्यहं ॥ श्रीदेव्युवाच ॥
भगवन्देवदेवेश महारुद्र महेश्वर । यदि देयो वरं मह्यं वरयोग्यास्म्यहं यदि । देवदेवस्य
सवितुर्वेदनामसहस्रकम् ॥ श्रीभैरवः ॥ एतद्गुह्यतमं देवि सर्वस्वं मम पार्वति । रहस्यं
सर्वदेवानां दुर्लभं कामनाप्रदं । यो देवो भगवान्सूर्यो देवि कर्त्ता प्रजापतिः । कर्मसाक्षी
देवीर० जगच्चक्षुः स्तोतुं तेन केन शक्यते । यस्यादिमध्यमन्तं च सुरैरपि न गम्यते । तस्मादिदं
२ देवस्य सवितुर्जगदीशितुः । सहस्रनामसहस्रं ते वक्ष्ये साम्राज्यसिद्धिदं सर्वपापापहं
देवि तत्त्वेदागमोद्धृतं माङ्गल्यं पौष्टिकं चैव रक्षोघ्नं पावनं महत् । सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं सर्व-
पापप्रशमनं धनदं पुण्यदं पुण्यं श्रेयस्करं यशस्करं । वक्ष्यामि परमं तत्त्वं मूलविद्यात्मकं
परम् । ब्रह्मणो यत्परं ब्रह्म परापराणामपि यत्परं । मन्त्राणामपि यत्तत्त्वं महसामपि यन्महः ॥
शान्तानामपि यः शान्तो मन्त्राणामपि यो मनुः । योगिनामपि यो योगी वेदानां प्रणवश्च यः ॥
ग्रहाणामपि यो भास्वान्देवानामपि वासवः । ताराणामपि यो राजा वायूनां च प्रभञ्जनः । इन्द्रि-
याणामपि मनो देवीनामपि पार्वती । नगानामपि यो मेरुः पन्नगानां च वासुकिः । तेजसाम
ष्णां पियो वह्निः कारणानां च यः शिवः । सवितानाय च गायत्र्याः परमात्मेति कीर्त्यते । वद्यं परमहं
सप्तस्यनामसहस्रकं सर्वदारिद्र्यशमनं सर्वदुःखविनाशनं सर्वपापप्रशमनं स-
र्वतीर्थफलं लभेत् प्रदं ज्वररोगापमृत्युघ्नं सदा सर्वाभयप्रदं । तत्त्वं परमतत्त्वं च सर्वसौभा-
ग्यमोक्षदं राज्यप्रसाद विजयलक्ष्मीविभवकारणं आयुष्करं पौष्टिकं सर्वयज्ञफलप्रदं

२

मोक्षनतंभनाक्षहिवशीकारणकारणं सर्वानन्दमभक्ताय सर्वकामप्रदायकं शृणुष्व त्वं वक्षि
नाम्नां सूर्यनामसहस्रकं ओं अस्य श्रीसूर्यनामसहस्रस्य श्रीब्रह्मा ऋषिः गायत्रीछन्दः
श्रीभगवान्सविता देवता ह्रां बीजं सः शक्तिः ह्रीं कीलकं धर्मार्थकाममोक्षार्थे सर्वार्थसि
द्ध्यर्थे सूर्यनामसहस्रपाठे विनियोगः ओं ह्रीं ह्रीं सः सोहं हंसः सविता भास्करो भगः भग
वान्सर्वलोकेशो भूतेशो भूतभावनः भूतात्मा सृष्टिकृत्स्रष्टा कर्ता हर्ता जगत्पतिः आदित्यो
वरदो वीरो वीरलो विश्वदीपनः विश्वकृद्विश्वहृद्भक्तो भोक्ता भीमो भयापहः विश्वात्मा पुरुषः
साक्षात्परं ब्रह्म परात्परः प्रतापवान्विश्वयोनिः विश्वेशो विश्वतोमुखः कामी योगी महाबुद्धिर्म
नस्वी मनुरव्ययः प्रजापतिर्विश्ववन्द्यो वन्दितो भुवनेश्वरः भूतभव्यभविष्यात्मा तत्वात्मा ज्ञान
वान्गुणी सात्विको राजसस्तामसः तमस्वी करुणानिधिः सहस्रकिरणो भास्वान्भार्गवो भृ
गुरीश्वरः निर्गुणो निर्ममो नित्यो नित्यानन्दो निराश्रयः तपस्वी कालकृत्कालः कमनीयत
नुः कृशः दुर्दर्शः सुदशो दाशो दीनबन्धुर्दयाकरः द्विभुजोऽष्टभुजो धीरो दशबाहुर्दशातिगः
दशांशफलदो विष्णुर्जिगीषुर्जयवाञ्जयी जटिलो निर्भयो भानुः पद्महस्तः कुशीरकः समाहि
तगतिर्धाता विधाता कृतमङ्गलः मार्तण्डो लोकभृत्त्राता रुद्रो भद्रप्रदः प्रभुः अरातिशमनः
शान्तः शंकरः कमलासनः अविचिन्त्यवपुः श्रेष्ठो महाचीनक्रमेश्वरः महार्तिदमनो दान्तो
महामोहहरो हरिः नियतात्मा च कालेशो दिनेशो भक्तवत्सलः कल्याणकारी कमठः क
र्कशः कामवल्लभः व्योमचारी महान्सत्यः शंभुरंभोजवल्लभः सामगः पंचमो ध्रुवो धवो

९३

दीनजनप्रियः त्रिजटो रक्तवाहश्च रक्तवस्त्रो रतिप्रियः कालयोगी महानादो निश्चलो रश्म
त्रूपथक्रु गंभीरश्चोषो निर्घोषो घटहस्तो महोमयः रक्तांबरधरो रक्तो रक्तमाल्यानुलेपनः
सहस्रहस्तो विजयो हरिगामी हरीश्वरः मुंडः कुंडी भुजंगेशो रथी सुरथ सूजितः न्यग्रोध
वासी न्यग्रोधो हस्तकर्णः त्रिशूलधरः शिखी चंडी जटी ज्वाली ज्वालातेजोमयो विभुः हेमो
हेमकरो हारी हरिरत्नामनप्रियतः हरिश्चो जगद्वासी जगतांपति पिंगलः विशोचनो
विलासी च विरूपाक्षो विकर्तनः विनायको विभासश्च भासो भासांपतिः पतिः समिमात्र
देवीर॰ ३ विमानाढ्यो विशालाक्षो विशोपतिः बालरूपो गिरिश्चरोगी पतिर्गोमी पतिः गंगाधरो
युगाध्यक्षो गणाध्यक्षो गणेश्वरः गिरीशनयनावासी सर्ववासी सतीप्रियः सत्वात्मकः सत्य
धरः सत्यमयः सत्यगुः अपारमहिमा युक्तो मुनिदो मोक्षकामदः मूर्तिमान्दुर्धरो मूलस्त्व
लरूपो लवात्मकः प्राणेशो व्यानदेशोपानसमानोदानरूपवान् चषकोधिदिकारूपो मुहूर्तो
दिनरूपवान् पक्षो मासो र्तुर्वर्षो दिनकालेश्वरेश्वरः अयनेयुगरूपश्च कृतो त्रेतायुग
रूपवान् द्वापरश्च कलिः कालः कालात्मा कलिनाशनः मत्स्यरूपात्मको देवः शाक्रस्त्रिभु
वनेश्वरः वासुदेवोग्निर्यमो रक्षो वरुणोथादसांपतिः वायुर्वैश्रवणः श्वेतो गिरिशो जल
जासनः अनंतोनंतमहिमा परमेष्ठी गतज्वरः कल्पांतकलनः क्रूरः कालाग्निः कालसू
दनः महाप्रलयकृत्कल्पः कल्पाशी युगवर्तनः कल्पावर्तो युगपरो युगादिः शाकेश्वरः
आकाशनिधिरूपश्च सर्वकालप्रवर्तकः अचिंत्यः सूक्ष्मो बालो बलाकावलभो वरः।

93

३

स्वदो वीर्यदो वाग्मी वाक्पतिर्वाग्विलासदः सांख्येश्वरो वेदगम्यो मंत्रेशस्तंत्रनायकः कु
लाचारोपथेनृत्यो नतिह्रो नतिप्रियः मलमलुलमी मेध्यस्नुहो रोगनिवर्हणः प्र
कंदनो विभागझो नीरागो रश्दिकालिः वैराग्यदो विमानस्थो रत्नकुंभधरो बुधः महा
पादो महाहस्तो महाकायो महाशयः ऋग्यजुस्सामरूपश्च त्वथर्वणशाखिलः स
हस्रशाखी महस्तो महाकल्पप्रियः पुमान् कल्पवृक्षश्च मंदारो मंदराचलशोभनः म
मेरुर्हिमालयो माली मलयो मलयद्रुमः सेनान्यो रुद्रसः चन्द्रः संतानफलदो विराट्
क्षीराम्बोधिर्जलोभोधिर्जलधिः क्लेशनाशनः रत्नाकरो महामान्यो वैराग्यो वीरणाथो गोव
रिकोऽर्कः बुसुमेनो मासः सामगोऽग्निः कल्मषनाशनः वर्षाकालो वर्षपतिः शारदाम्भोजवल्ल
भः हेमंतो हेमकेयूरः शिशिरः शिशुवीर्यदः सुमतिः सुगतिः साधुर्विष्णुस्सोम्बो विकाम्बु
नः सावित्रीवो महाराजः सुनन्दो नन्दिसेवितः सुमेरुशिखरावासी सप्तपातालगोचरः
आकाशचारी नित्यात्मा विभुत्वविजयप्रदः कुलकांताकुलाद्रीशो विनयी विजयी विप
न्नविश्वंभरो वियच्चारी वियद्रूपो वियद्रथः सुमुखः सुगुप्तकन्यावेलवादननत्परः गो
पालो गोमयो गोग्रामपतिः सार्थोऽप्रजापतिः ऋग्वेदनोनीयो वेदाहो महाहिव्यवपुः स्वराट्
निर्जीवो जीवनो मंत्री महागोवनिनादभत् वहगावनेनो निर्ल्पयः सर्वाग्न्यायप्रभः सुधीः
न्यायनिर्वापणः शूली कपाली पद्ममध्यगः त्रिकोणनिलयः चित्तो बिंदुमंडलमध्यगः
बहुमालो महामालो दिव्यमालाधरो जयः जयाकृष्णसमप्रकाशो जयपृजापफलप्रदः स

५४

सत्वमूर्त्तिर्देवेन्द्रः सहस्रनयनो रविः सर्वमन्त्राश्रयो वज्री वीरवन्द्यो विभावसुः विश्वावसुर्व
सुपतिर्वसुनाथो विसर्गवान् आदित्य आदित्यलोकेशः सर्वगामी कलाश्रयः भोगेशो देवदे
वेशो नरेशो हव्यवाहनः विद्याधरेशो विद्येशो यक्षेशो रक्षणो गुरुः रक्षःकुलैकवरदो
गन्धर्वकुलपूजितः अप्सरोगणदितो जयो जेता दैत्यनिवर्हणः गुह्यकेशः पिशाचेशः
किन्नरीपूजितः कुजः सिद्धसेव्यः समाम्नायः साधुसेव्यः सरित्पतिः ललाटाक्षो विश्व
देवीर ४ देहो नियमी नियमेन्द्रियः अर्कोर्ककान्तरत्नेशो नन्तबाहुरलोपकः अलिपात्रधरोनेभो
प्यम्बरीशेऽम्बराश्रयः अकारमातृकानाथो देवानामादिरकृतिः आरोग्यकारी चा
नन्दविग्रहो निग्रहो ग्रहः आलोककृल्लोकनाथादिलोको वीरो हिमः सुरापिक आकाशद्रू
पः स्वाकारः इन्द्रादिसुरपूजितः इहिराघूजितश्चेतुरिन्द्रलोकाधिपः शिवः ईशानेड्
यश्चर्येन्द्र ईशो ईकारवल्लभः उग्रतानासामृगरुपपुरुश्चतादि वरो गरुः उमत्तोपुचलत्को
भुरुश्चैरुपगतिः रुद्री उकारस्कारमुखितननतोष्मा निधिरूपणः अनूरुसारथिमूनाष्मा
भावरुकारवल्लभः ऋणाहर्ताऋत्ऌलिङ्गलोऋत्ऋभवणाभूषितः लिङ्गोमाल मनुष्यापो
लत्ल्लगौरपुगोज्ज्वलः एणाङ्काभननभश्चीनः यरभहद्रुगाचरः एकचक्ररथश्चैकोनेकच
क्रलयेकारदः ऐंकारबीजरमणः ऐंऐंओषामलाकरः ओंकारस्कारणब्रह्मा औकारो बिन्दुमं
डलः ओंऔदन्तालिरहिलोमहिलोमहिलापतिः अंविद्याभूषणोभूव्यालक्ष्मीशोबीजर
पवान् अः स्वरूपः स्वरमयः सर्वस्वरपरात्मकः अंअः स्वरूपमन्त्राङ्गःकलिकालनि

५

वर्नैकंकः कर्मैकवरदः कर्मसाक्षी कल्मषनाशनः कल्पध्वंसी चक्रपिलः कनकाचलचा
रणः कान्तः कामः कपिः क्रूरः कीरः केशिनिषूदनः केशवः कापालिकः कुब्जः कमला
श्रयणः कुली कपालमोचकः काशः काश्मीरचन्दनः साम्र कुञ्जविन्ध्यगोत्रः काश्य
पः कुलध्रुवः कुलाश्री कुलकोलेशः ककारगलमंडनः खवासी खेटकेशानः खड्ग
धरः खगः खगस्तुतः खचरः खेचरीगणसेवितः खरांशुः खेटकधरः खलहन्ता ख
र्णिकः गन्ता गीतप्रियो गेयो गयावासी गुणाश्रयः गुणातीतो गोलगलिंगकलो गुणि
सेवितः गदाधरो गदः [illegible] गांगेयवरदो गुणी [illegible] गिरिलोगदिलो गांनो गकारान्तरभास्करः घ
८ घृणिमान् घुर्घरारावो घेघटाहस्तो घटाकरः घनकश्रीचनगालिर्घनवाहनतर्पितः ङंकारो ङेशो
ङकारांगनाश्रयः ङुंकुमवासितः चेडाश्रवश्च चपरो चूतश्रयकसन्निभः चामीकरप्रभ
श्चतुर्भानुश्चंडीशवल्लभः चंचत्कोरस्कोके [illegible] चपलश्चपलाश्रयः चलत्पक्काकचंडा
द्रिश्रीवेरेकधरोचरः चित्कलाभ चितः चिन्त्य चिन्ताघ्नीसीशव [illegible] छत्रभृत् छलहृत् छ
लः छुरिकः छिन्नविग्रहः जांबूनदांगदो जालो जितेन्द्रो जंतुवल्लभः जंभारिलिंगिटोले
गोजनलोकतमोपहः जपकारी जरादृर्गो जरामृत्युविनाशकः जगत्त्राता जगद्धाताज
गद्ध्येयो जगन्निधिः जगत्साक्षी जगच्चक्षुर्जगदात्मप्रियोजितः जकारांकारसंयुक्तो झंझा
कवात्यकनिर्भेदः झिल्लेषवरो झंकारेशो झंझागुलिकरो झुजः झनत्कारान्वितो टंकोटिहिमा
त्मन संस्थितः टीकाटंकधारी च ठः ठठपोठठा ... पिपः डेमरुडो मरुः डिंभी डामरेशो ड

९५ लाकृतिः डाकिनीसेवितो डामरीडमरुस्वनः ठलिप्सगा गोगामियो गणवत्सो गोगणाकाररूपदर्प
कजः नानाराधिपेश्वरलक्ष्मलक्ष्मीवादननस्वनः त्रिपुरेशशक्तिनेवेशस्वर्योनन्दरयोध्वजः
नाम्बलास्मरसहेश्ह नमोऽस्मीनमोऽस्तिवः नेत्राद्रहनोनयोद्भूयसतपस्तापफलदायकः त्र
त्यादिकलनाहृपनकाराख्यभूषणः स्थाणुः स्थूली स्थितो नित्यस्थविरः स्थण्डिलः
स्थूलः थकारजानुरथास्मादेवनायकनायकः दुर्जयो दुःखहृदानादरिद्रकेदवोद
देवीर० मो दैत्यगर्वहृद्देवेशो दानवाशाप्रमथनः दादशानेकवसतिदाददशास्मादिवस्थितिः
५ दुर्गमो दैत्यदमनो दुर्गोऽदुर्लभः दुर्गेयो दुःखवेगघ्नो दयानायो दयाकुलः दामोदरो
दाक्षिलिमाख्यकाराख्यमानकः धर्मबन्धुर्धर्मनिधिर्धर्मराजो धनप्रदः धनदेशो धनु
ध्येलोधाराद्धशोधुरंधरः धूर्जटीसगाथामृतिप्रथमेत्रेयो धराधिपः धाराधरोऽसुरी
णाख्यप्रमाम्नायमेचनलः धराभृद्दलभोधर्मीधकाराख्यभूषणः नमिप्रियाल
निदेशोनेनानी निम्नदानयो नलिनीवलभोननोनामा नसचक्रनाथवर्धनः नरनायो
नरपतस्थोनभोगामीनमः प्रियः नमानोनमितारातिनरनारायणाश्रयः नायायणो
नीलकण्ठिनेनांगोनीस्वलोहितः नादरूपोनादमयोनादबिन्दुस्वरूपकः नायोनागप
तिर्नागो नगराजाश्रितोऽनगः नाकस्थितोनेकवपुर्नकाराख्यमानकः पद्माश्रयः पर
ज्योतिः पीवरांसः पुटेश्वरः प्रीतिप्रियः प्रेमकरः प्रणतार्तिभयापहः परमात्मा परवेसी
पुरारिस्त्रिपुरारिः प्रपन्नः प्राणः प्राणमयः प्राणिनेजाप्रणोऽम्बरीश्वरः परोऽव्यवरः परमापार

लीशः परात्मवान् परमेश्वरः पंचभूतमयः प्रमोदनेश्वरः पारापारदः पीनः पीनाम्बरप्रि
यः पवित्रः पावनः पिंगलः पुष्टः प्रमदाजनमोक्षदः प्रमोदी प्रणिपतः पकारान्तरमा
त्मकः फलं भोगापवर्गस्य फलिनीशः फलात्मकः फुल्लदंभोजमध्यस्थः फुल्लदंभोज
यात्मकः स्फुरद्योनिः स्फुटाकारः स्फाटिकाचलवासकः स्फूर्जेलिन्नमूलीच फकारात्म
कपार्श्वकः बालो बालप्रियो बामो बिलक्षोनहरो बली बालादित्येश्वरः शीवको लामशवा
नकः बुधोहरसानिर्देलोहम्बदस्योबृहज्जनिः बृहच्छाभीमभूपश्च भामयो भेश्वरः प्रियः भ
गोमरः अर्कप्रभाभोगी भार्गवः कविशेश्वरः भाग्यदो भानुदीप्तांगो भवानिमिश्च भमात्मकः म
महाकालो महाध्यक्षो मतानादो महाप्रभुः महोज्वलो मनोहारी मनोगामी मनोभवः
मानदो मलहा महामेरुमन्दरमन्दिरः मुन्दारमालानरणो मानवीयो मनोमयः मोदितो म
दिरहारो मार्त्तो डोमंडमेदिनः मकरावराहो मीमीनेशो मेषगो मिथुनेश्वरः मस्तलसो मग्र
स्तुन्यो मधुराविरदो मुकुन्दः माधवामेदिनीशश्च मधुकैटभनाशनः माल्यवान्मेधनो मारो
ला मेधावी महमालो पुधः मुकुन्दो मुरीशानो मरालफलदो मदः मदनो मोहकाहारो मका
रान्तरमात्मकः यज्ञाय यज्ञेश्वरो यानो योगिनां हृदयस्थितः याजिको यज्ञफलदो यानी
यामलनायकः योगनिद्राप्रियो योगकारणं योगवत्सलः यष्टिधारी चयंत्रेशो योनिम
ण्डलमध्यगः युयुत्सजयदो योद्धा युगधर्मानुवर्तकः योगिनीचक्रमध्यस्थो योगगलेम
रहजितः योनायः लोकनिलको यकारान्तरभ ... रामो रमणशीलाश्च रत्नभानुः रवि

५६ प्रियः रत्नमौलीरत्नतुङ्गो रत्नपीठान्तरस्थितः रत्नांशुमाली रत्नाढ्यो रत्नकङ्कणनूपुरः र
त्नाङ्गदलसद्बाहू रत्नपादुकमण्डितः रोहिणीशाश्रयो रत्नाकारो राविन्दूरान्तकः रकारा
त्मा रक्तपद्मलज्जाबीजाश्रितो लवः लक्ष्मीभानुर्लतावासी लसत्कान्तिर्लोकभृन्नृ
लोकानेकरहोला मावल्लभो लोमशो लिङ्गः लिङ्गस्थो लिङ्गनाद्रो ली लोल्यकारी लल्ल
त्रुमः लक्ष्मीवाल्लोकविध्वंसी लङ्काराज्यप्रभुवलः वामनो वीरवीरेन्द्रो वाचालो वाक्पति
देवीर० प्रियः वाचामगोचरो वान्तो वीणावेणुधरो वने वामभो वालिप्रध्वंसी विद्यानायकनायकः
६ शाकारमातृकामौलिः शोभावेश्मप्रदः शुकः शाश्वतो शोभाकरः शोभनः शान्तिसत्कर्मप्रियः
शुभंकरः शुक्लवस्त्रः श्रीपतिः श्रीयुतः श्रुतः श्रुतिगम्यः शरद्बीजमण्डितः शिष्टसेवितः
शिष्टाचारः शुभाचारः शेषः शेवालताडनः शिपिविष्टः शिविः शुक्रसेव्यः शाल्लमान्
९६ कः षडाननः षंकरकः षाड्गुण्यसम्पूर्णः षित्तः षट्पदस्वरसेनो षोडशाम्नायसेवनकः षड्
रसास्वादसेनप्रः षकारादिरमानकः सूर्यभानुः सूर्यभानुः सूरिभानुः सुधाकरः सम
स्तदेवतासेव्यः समलसारसेवितः समस्तसाधकेशानः समस्तकुलेश्वरः सुसूर्यः
सुधामयः सुसूर्यः सावरेश्वरः सरित्सूर्योसरिद्भानुः सविन्दुः सत्यवाहनः सुलालसूर्यो सो
मसूर्यो हसलसूर्यो हरीश्वरः ह्रौंबीजसूर्यो ह्रौंसूर्यो हकारादिरमानकः लंबीजमण्डितः स
र्यः सौलीसूर्यः क्षमापतिः क्षसूर्यः क्षानसूर्य क्षलेशः सूर्यः सदाशिवः क्षकारसूर्यः क्षः
सूर्यः सर्वसूर्यः कृपानिधिः भूः सूर्यस्वभुवः सूर्यः स्वः सूर्यः सूर्यनायकः सहस्रसूर्योऽक्ष
६

द्रक्षयोर्लग्नसूर्यो महेश्वरः राशिसूर्यो योगसूर्यः सूर्यमेत्रोमन्त्रनमः नन्दसूर्यः पद्मसूर्यो
विष्णुसूर्यः प्रजापवान् रुद्रसूर्यो ब्रह्मसूर्यो वीरसूर्यो विरोनमः धर्मसूर्यः कर्मसूर्यो विघ्न
सूर्यो विनायकः इतीरं देवदेवेशि मन्त्रनामसहस्रकं देवदेवस्य सवितुः सूर्यस्यामिततेजसः
सर्वसारमयं दिव्यं ब्रह्मतेजोविवर्धनम् ब्रह्मज्ञानमयं दिव्यं पुण्यतीर्थफलप्रदं सर्वयज्ञफलैः
तुल्यं सर्वसाम्यफलप्रदं सर्वक्षेत्रफलं लोके कीर्तिदं धनदं परं सर्वदानफलोद्रिक्तं सर्वधर्मफल
प्रदं सर्वरोगहरं देवि शरीरारोग्यवर्धनं प्रभावमस्य देवेशि नाम्नां सहस्रकस्य च कल्पकोटि
शतैर्वर्षैर्मैव शक्यो मिवर्णितुं यं यं काममभिध्याये देवानामपि दुर्लभं तं तं प्राप्नोति सह
स्रपठनेनास्य पार्वति यः पठेत्कावयेद्वापि शृणोति नियते द्विपः सर्वरोधविनिर्मुक्तो राजाल
क्ष्मीवानपि जायते धनवान् जायते लोके पुत्रवान् राजवल्लभः आयुरारोग्यवान् नित्यं स भ
वेन्नेपदं पदं रवौ पठेन्महादेवि सूर्यसे प्रजाकोलिकः सूर्योदये रविध्यानाल्लभेत्कामान्
मेप्सितान् संक्रान्तौ यः पठेद्देवि त्रिकालं भक्तिपूर्वकं इह लोके प्रियं भुक्त्वा सर्वरोगैः प्रमुच्य
ते सप्तम्यां शुक्लपक्षे तु पठेद् लग्नसेर्वो सर्वारोग्यमयं देवे धारयेत्कौलिकोत्तमः धनी पा
नेत्पठेद्देवि मध्याह्ने सम्यतेन्द्रियः धनं पुत्रान् यशो मानं लभेत्सूर्यप्रसादतः चक्रार्चने पठेद्देवि त्रि
पक्षं लेख विलिख्य वाधीमन्नाम महाचीनक्रमाचार विचक्षणः सर्वशास्त्रविजिज्ञास्तु लभेल्लक्ष्मी
प्रजापवान् यः पठेत्सूर्यदेशाध्यायावहुकार्चने नत्नरः कोनाभिनेताधीन भयो भवेत्सा शिवसन्निभः
शतावर्तं पठेद्यस्तु सूर्योदयमुपागते सविनामर्वलोके शोवरदः सहस्राभवेत् बहुनात्र कि

५७

मुक्तेन पठनादस्य पार्वति इह लक्ष्मीं सदा भक्तायापरमा ज्ञानिनम्पदं रवौ देवि लिखेद् यो मंत्र
नामसहस्रकं यक्षगंधेन हिमेन नीलगुग्गुरहितया पंचामृतेनौषधीभिश्चन्दनकुंकुमायुध
बिंदुभिः विलिख्य विधिवन्मंत्री यंत्रमध्ये तोरे हि ले गुटीं विधाय संवेष्ट्य मूलमंत्रमनुस्मर
न् कन्यां वनितां नरवे गाढे ह्ये ऽस्य कलावत्या सोऽवगोनाय संवेष्ट्य पंचगव्येन शोधयेन् सा
धयेत्सव राजेन धारयेत्स श्रिवाभुजे किं किं न साधयेदेवि यत्स्मृत्या पि दुर्लभं कुष्ठरोगी
देवी॰ च शूली च प्रमेही कुष्टिरोगवान् भगंदरानिलप्रशोथवान् ऽम्मरीवी श्रवक्रकृच्छ्वान् मुच्यते स
७ रुग्माधव्याख्यरी मेलां तस्य दुर्लभं वंध्या च काकवंध्या च मृतवत्सा च कामिनी धारयेद्गुटिकां मे
नां यत्र मिस्स पतर्हि नां वंध्याल भेत्स्वल कांते काकवंध्या पि पार्वति मृतवत्सा वहूपुत्रान्स
रूपांश्चिरायुषः रोग गत्वा गुटीधत्वा शत्रून् जित्वा लभे स्क्रियं मत्तमातंगो महाराजः सुखी
सपुरमावि शेन् योधास्येद्दूजे नित्यं राजलोकवशंकरी गुटिकां मोहनाकर्षणं लभतेऽत्रापत्र
लंका सभवेत्सर्वसेका शोमहस्रामहरसानिधिः धनेन धनदो देवि विभवेन च शंकरः श्रियेन्द्रो
गुरुसावाम सौक्षेपन भार्गवः गिरा हस्पतिर्देवि नयेन भगवान्स्वनः बलेन वायुसंका
शोदयया गुरुकवाजमः आरोग्येन बटो रूपितः कांत्या पूर्णेंदुसन्निभः धर्मेण धर्मराज
श्चरैश्चरत्वा बृहस्पतयः गांभीर्येण पयो वो पिदानेन बलिः स्वयं सिद्धा श्रीभैरवः साक्षा
दानन्देन चिदीश्वरः किं मलापेन बहुना पठेद्यायास्यचिन्ते वे मृत्युभयाहः परंहिज्ञा नमयं ना
मसहस्रकं स भवेद्भैरवः साक्षात्परमानन्दविग्रहः स्वलेशोऽसमप्राप्त्येन नहि सोपरमं पदं

इदं दिव्यं महत्तत्त्वं सूर्यनामसहस्रकं । मया प्रकाशयं महादानव्यं सर्वस्वं तु शस्मने संभ
क्ताय कैचेलाय परशिष्याय पार्वति । कर्कशाय कुलीनाय दुर्जनाय सवत्तुइये गुरुभ
क्तिविहीनाय निन्दकाय शिवात्मने देयं शांताय शिष्याय गुरुभक्तिपराय च कुलीना
य सुभक्ताय सूर्यभक्तिरताय च इदं तत्त्वं हि तत्त्वानां वेदागमरहस्यकम् सर्वमंत्रमयं गु
ह्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे श्रीदेवीरहस्ये सूर्यनामसहस्रं समाप्तं
सूर्यस्तवराजमनुत्तमे श्रीभैरव उवाच ॥ अधुना देवि वक्ष्यामि स्तोत्रं मंत्रनिरूपणं
देव सामगमयं तत्त्वं सर्वपापप्रणाशनं । भुवनम् सर्वसिद्धिमयं साध्यसि दिव्यं तु दिव्यं धनम्
महादारिद्र्यहरणं पुत्रपौत्रप्रदं शिवे भोगापवर्गदं लोके रहस्यं मम पार्वति स्तोत्रस्या
स्य महादेवि ऋषिर्ब्रह्मा समीरितः गायत्रीछन्द इत्युक्तं देवता सविता स्मृतः बीजं च
ओं श्माप्व्यात माया शक्तिरितीरिता प्रणवः कीलकं देवि विविधं दिग्बंधनं ततः ह
भोगापवर्गसिद्ध्यर्थे विनियोगः प्रकीर्तितः देदीप्यमानमुकुटं मणिकुंडलमंडितं
विस्फुरालिंगितं ध्यात्वा स्तोत्रमेतदुदीरयेत् ॥ ओं कालानलकोटिभास्वरमुखं सिंदू
रधूलीजपावर्णं वल्किकिरीटिनं हि नयनं मुखनाभमध्यासने नानाभूषणभूषितं
स्मितमुखं वरदाभयं चिन्मयं सूर्यं स्वर्णसरोजरत्नकलशौ दोर्भ्यां दधानं भजे वेदाद्यं
नादबिंदुस्फुरितं शशिकलालंकृतं मंत्रमूलं योध्याये हेद विद्याध्ययनं तिरोभा
स्यहृत्पीठ दिग्धः सदा श्वेतोगिरिपालोज्ज्वलमुकुटलसद्रत्ननीराजितांघ्रिः वागीश

५८

जीयते शाक्तरसद सिन्धुपा शुचिता मिस्त्रवा श्रि: श्रिवाकारं व ह्रिं शाश्रियस्कला विं
डललितम् विभो ध्याये चित्ते मनुत्रकटरत्नजप तिय: हसे ग्रामे मित्वा सक
लरिपुसंघोनमत्र शिरान् भवेत्सा साष्टभूमो व्रजति हि पदा सत्त्वपदम् व्यो
मानलान्तरांमिमि स्मरयो दत्ता ति बि हुं डकलाभिरामम् गद्यादिपद्यामृतव
र्षिणीवाग्वक्त्रे विभो तस्य करस्थिताश्री: शाक्तिभक्तिपुत्ता जयेयरिमनो मुखे
स्मरन्मा हारम् रोगार्तो निजशाक्तिकामरसिको हालारसे नालस: वीरो वीर्य
देवीर॰ ८ मयो निरामयवपुर्धन्ये हभुक्ता श्रियम् ह्रौं गन्त्रीजनबीजित: स्मरपति: स्म
योऽङ्गवो कुंडलो सूर्या येन्य मिचालराशिजयते यो देवि सूर्योदये मकु: प्रोक्तयुग
मत्रामयमयो दारिद्र्यपीडाकुल: मयोगयस्त पयसार सरला निर्वाति वाणी स
8 त्वात् नस्या रोग्यनतो भवं ति भगवत्त्वश्या: सदा सपद: विश्वविश्वमनो विभो
ज्वलमनं यो मानसे संजपेत् राज्ञो कामकला समाहितनन्त: कामातुर: कौत्तकी
कामं हंल तिलोत्तमोत्तमनमाकामाभिरामासमा सत्यत स्ववशीभविष्यति महा घ
तेजस्वि नो मानिन: मणिमुक्तुटमरीचिस्फीतभाभूललाटम् कनककुलशादिव्या
भोजहस्तारविंदम् निखिलनिगमगर्भं विस्फुरालिंगिनांगम् मनसिस्मरसिंज्ये
हं सत्यमीशं नमामि भूगेहस्ये भिनवपरागजभूषिताष्टपत्रो चितांत्मभवकोणत्व
राम्रवितो देवे निधलस्त दितान्मृगसहस्रभास्वद्देहं भजामि भगवंतमनंतमायम्

८

इदं स्तोत्रं मंत्रात्मकमखिलतंत्रोद्धृतमिदम् पठेत्प्रातः स्नातो मिहिरभुवने सस्यभवतः
भवेद्योगी भूमौ विभवमहितः कीर्तिमहितः परं ज्ञाने विज्ञो व्रजति परमं धाम सवितुः
इतीदं देवि पंचांगं देवदेवस्य भास्वतः तव स्नेहान्मया ख्यातं नाख्येयं यस्य कस्यचित्
यस्य गेहे वर्तते पुण्यं पंचांगं परमात्मनः तस्य विघ्नाः सर्वं सर्वेश्वरं रहस्यं गुह्यमुत्तमम् न देह
देवीर० निश्चला लक्ष्मीर्दासीव सततं चेतन् नाग्निभीर्नैव चौरादिहिंस्रा न रोगो नाप्युपद्रवः न राज
९ भीतिर्नो शोकः सदा सर्वार्थसंपदः इदं तत्वे हितं ज्ञानं रहस्यं देवदुर्लभम् स्मरात्म
मभक्ताय दातव्यं च महात्मने गुह्यातिगुह्यगुह्यं च सूर्यपंचांगमुत्तमं सर्वथा सर्वदा गो
प्यं गोपनीयं स्वयोनिवत् ॥ इति श्रीरुद्रयामले तंत्रे देवीरहस्ये श्रीपरादित्यमहात्मा
नोडुनायकस्तवराजः संपूर्णः समाप्तः शुभम् ॥ शुभम् ॥ शुभम् ॥ शुभम् ॥ ॥

पत्रे ८५